

**Miejski Ośrodek Pomocy
Rodzinie w Krośnie**

STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH DLA GMINY KROSNO

**NA LATA
2025–2030**

WYKAZ SKRÓTÓW	4
WPROWADZENIE.....	6
Metodologia opracowania Strategii	8
Podstawy prawne	10
Spójność z dokumentami strategicznymi.....	12
Dokumenty krajowe.....	12
Dokumenty regionalne	13
Metodologia badań społecznych.....	14
Wybór metod i technik badawczych	14
Dobór próby i narzędzie badawcze	15
CHARAKTERYSTYKA GMINY KROSNO	16
Położenie	16
Sytuacja demograficzna	17
Rynek pracy i sytuacja gospodarcza	20
Edukacja i wychowanie	22
Kultura, sport i rekreacja	24
Opieka zdrowotna.....	28
Bezpieczeństwo publiczne	29
Uwarunkowania w zakresie ekonomii społecznej	30
Gminny system pomocy społecznej	33
Zasoby instytucjonalne w zakresie rozwiązywania problemów społecznych.....	38
ANALIZA WYNIKÓW BADAŃ PRZEPROWADZONYCH WŚRÓD DOROSŁYCH MIESZKAŃCÓW GMINY KROSNO.....	40
Struktura badanej próby	40
Problemy społeczne.....	43
Rynek pracy.....	45
Ubóstwo i wykluczenie społeczne	47
Sytuacja osób z niepełnosprawnościami oraz osób starszych	48
Zdrowie psychiczne	52
Problemy natury behawioralnej.....	53
Problem alkoholowy	56

Problem nikotynowy.....	58
Problem narkotykowy.....	59
Problem przemocy.....	61
ANALIZA WYNIKÓW BADANIA PRZEPROWADZONEGO WŚRÓD UCZNIÓW SZKÓŁ PODSTAWOWYCH Z TERENU GMINY KROSNO	66
Struktura badanej próby.....	66
Problem alkoholowy	67
Problem nikotynowy.....	69
Problem narkotykowy.....	70
Problem przemocy.....	72
Korzystanie z urządzeń elektronicznych.....	77
Uczestnictwo w grach hazardowych.....	78
Zdrowie psychiczne	79
Zaburzenia odżywiania	80
SYTUACJA SPOŁECZNA GMINY KROSNO	81
Wspieranie rodziny i system pieczy zastępczej.....	81
Wyniki badania przeprowadzonego w 2025 roku:.....	88
Wsparcie osób z niepełnosprawnością.....	89
Wyniki badania przeprowadzonego w 2025 roku:.....	95
Zdrowie psychiczne	96
Wyniki badania przeprowadzonego w 2025 roku:.....	99
Profilaktyka i rozwiązywanie problemów uzależnień	100
Wyniki badania przeprowadzonego w 2025 roku:.....	106
Przeciwdziałanie przemocy domowej.....	109
Wyniki badania przeprowadzonego w 2025 roku:.....	119
Aktywność i integracja społeczna seniorów	120
Wyniki badania przeprowadzonego w 2025 roku:.....	125
Promocja zatrudnienia, reintegracja zawodowa i społeczna osób podlegających wykluczeniu społecznemu.....	126
Wyniki badania przeprowadzonego w 2025 roku:.....	130
Wsparcie osób z problemem ubóstwa.....	130
Wyniki badania przeprowadzonego w 2025 roku:.....	135

CZĘŚĆ PROGRAMOWA	136
Misja i wizja rozwiązywania problemów społecznych.....	137
Kierunki rozwiązywania problemów społecznych	138
Cel strategiczny I. Rozwój systemowych form wspierania rodzin, wzmocnienie kompetencji rodzicielskich oraz integracja działań lokalnych instytucji.	139
Cel strategiczny II. Budowanie zróżnicowanej oferty społecznej dla seniorów i osób z niepełnosprawnościami, wspierającej aktywność, samodzielność i przeciwdziałającej wykluczeniu.	143
Cel strategiczny III. Skuteczne przeciwdziałanie zjawisku przemocy domowej poprzez rozwój systemu interwencji, wsparcia osób jej doświadczających, edukację społeczności lokalnej oraz współpracę międzyinstytucjonalną.	148
Cel strategiczny IV. Ograniczenie skali uzależnień w Gminie poprzez prowadzenie działań profilaktycznych, edukacyjnych i interwencyjnych, ze szczególnym uwzględnieniem dzieci, młodzieży i rodzin.	152
Cel strategiczny V. Rozwój infrastruktury i zasobów lokalnych wspierających zdrowie psychiczne mieszkańców oraz wzmocnianie świadomości społecznej w zakresie profilaktyki dobrostanu i psychicznego.	157
Cel strategiczny VI. Prowadzenie zintegrowanych działań w zakresie przeciwdziałania ubóstwu i bezrobociu, poprzez edukację, wsparcie kompetencyjne oraz współpracę z lokalnym rynkiem pracy.....	159
Ramy finansowe Strategii	163
System wdrażania Strategii.....	165
System aktualizacji Strategii	166
Komunikacja społeczna i promocja Strategii.....	166
Monitoring i ewaluacja	167
Podsumowanie – prognoza zmian w zakresie objętym Strategią	172
BIBLIOGRAFIA	174
SPIS RYSUNKÓW, TABEL I WYKRESÓW.....	176
Spis rysunków	176
Spis tabel	176
Spis wykresów	178

WYKAZ SKRÓTÓW

b.d. – brak danych

BDL GUS – Bank Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego

CIS – Centrum Integracji Społecznej w Krośnie

DDS – Dzienny Dom Senior+

DPS – dom pomocy społecznej

GUS – Główny Urząd Statystyczny

IPiN – Instytut Psychiatrii i Neurologii

KBP – Krośnieńska Biblioteka Publiczna

KCPU – Krajowe Centrum Przeciwdziałania Uzależnieniom

KMP – Komenda Miejska Policji

KM PSP – Komenda Miejska Państwowej Straży Pożarnej

KRUS – Kasa Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego

KS – Kluby Seniora

KUTW – Krośnieński Uniwersytet Trzeciego Wieku

MKRPA – Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

MOPR – Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie

MOSiR – Miejski Ośrodek Sportu i Rekreacji

NGO (ang. *non-government organization*) – organizacja pozarządowa

NK – procedura „Niebieskie Karty”

ORE – Ośrodek Rozwoju Edukacji

OSP – Ochotnicza Straż Pożarna

PES – podmioty ekonomii społecznej

PFRON – Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych

PIK – Punkt Informacyjno-Konsultacyjny

POZ – podstawowa opieka zdrowotna

pp. – punkt procentowy

PUP – Powiatowy Urząd Pracy

PWD – placówka wsparcia dziennego

RCKP – Regionalne Centrum Kultur Pogranicza

SM – Straż Miejska

ŚDS – Środowiskowy Dom Samopomocy

UM – Urząd Miasta Krosna

ZAZ – zakład aktywności zawodowej

ZI – Zespół Interdyscyplinarny

ZUS – Zakład Ubezpieczeń Społecznych

WPROWADZENIE

Przemiany technologiczne, ekonomiczne i społeczno-kulturowe, które dokonały się na przełomie XX i XXI wieku były przyczyną przeobrażeń w sferze życia społecznego i doprowadziły do przeobrażeń starych oraz powstania nowych problemów społecznych. Problem społeczny określany jest jako niekorzystne dla społeczności zjawisko, zagrażające, niebezpieczne i konieczne do wyeliminowania. O problemie społecznym mówimy wówczas, gdy dane zjawisko spełnia kilka kryteriów: dotyczy wielu osób w społeczności, ma charakter powtarzający się, a nie jednorazowy, jest postrzegane i odczuwane przez członków danej społeczności jako istotne dolegliwości w życiu zbiorowym, domaga się rozwiązania i można mu zaradzić poprzez zbiorowe działanie¹. Wśród problemów społecznych występujących w polskiej rzeczywistości wymieniane są: alkoholizm, narkomania, nikotynizm, ubóstwo, bezrobocie, niepełnosprawność, przemoc, hazard, bezradność opiekuńczo-wychowawcza oraz wykluczenie społeczne. Jednym z instrumentów polityki społecznej jest tworzenie lokalnych strategii rozwiązywania problemów społecznych, które są ważnymi dokumentami odnoszącymi się do polityki społecznej, a odpowiednio przygotowane i wdrażane prowadzą do rozwiązania kluczowych problemów społecznych występujących na danym terytorium.

Obecnie polityka socjalna naszego kraju stoi przed kolejnym wyzwaniem, jakim jest konflikt rosyjsko-ukraiński i związany z nim napływ uchodźców. Migracje wojenne mogą mieć charakter długotrwały, co będzie wpływało bezpośrednio nie tylko na migrantów, ale całe społeczeństwo polskie i wymagało korekt polityk społecznych. Kryzys wywołany przez wojnę w Ukrainie prawdopodobnie skłoni Polskę do modernizacji systemu usług społecznych w sposób adekwatny do nowej sytuacji². Polityka społeczna w czasie kryzysu wymaga specjalnej uwagi i planowania, wykorzystując przy tym swoje instrumenty zarówno interwencyjne – w perspektywie krótkoterminowej, jak i w okresie długoterminowym.

¹ Kwaśniewski J., Rola diagnozy w rozwiązywaniu problemów społecznych

² E. Bendyk, P. Buras, Polska wobec wojny, Polska w świecie po wojnie Zadania na nowy czas, Fundacja im. Stefana Batorego, Warszawa, 2022, s. 1-7

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Miasto Krosno na lata 2025-2030 jest dokumentem wyznaczającym najważniejsze kierunki działań, mające na celu tworzenie warunków sprzyjających rozwiązywaniu problemów społecznych i poprawie jakości życia mieszkańców gminy. Wskazuje ona obszary problemowe, priorytetowe zadania służące przeciwdziałaniu tym problemom, a także zakładane rezultaty. Strategia³ jest wyrazem zintegrowanego planowania społecznego, zwiększającego efektywność podejmowanych działań. Jej wdrażanie odbywa się poprzez szereg działań związanych z realizacją planów strategicznych.

Strategia służyć będzie osiągnięciu zaplanowanych celów, wraz ze szczegółowym określeniem sposobów dojścia do poprawy sytuacji społecznej w wybranych obszarach. W związku z tym, że rozwiązywanie problemów społecznych jest procesem długofalowym, lokalna polityka społeczna wymaga od jej realizatorów strategicznego podejścia. Planowanie strategiczne, polegające na podejmowaniu systematycznych działań, podczas których planowana jest przyszłość i wytyczane są najistotniejsze kierunki działań, uwzględnia długi horyzont czasowy.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Miasto Krosno na lata 2025-2030 zawiera kilka części, w tym charakterystykę Gminy⁴ oraz część programową obejmującą misję, wizję, cele, zadania przewidziane do realizacji, ramy finansowe, zakładane rezultaty, system wdrażania, monitoring i ewaluację. W Strategii uwzględniono różnorodny zakres problematyki społecznej. Diagnoza sytuacji społecznej dokonana została w następujących obszarach:

- wspieranie rodziny i systemu pieczy zastępczej,
- wsparcie osób z niepełnosprawnością,
- zdrowie psychiczne,
- profilaktyka i rozwiązywanie problemów uzależnień od substancji psychoaktywnych oraz uzależnień behawioralnych,
- przeciwdziałanie przemocy domowej,
- aktywność i integracja społeczna seniorów oraz problemy osób starszych,

³Każdorazowo, gdy w dokumencie pojawi się określenie „Strategia”, oznacza ono „Strategię Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Krosno na lata 2025-2030”.

⁴ Każdorazowo, gdy w dokumencie pojawi się określenie „Gmina”, oznacza ono „Gminę Krosno”.

- promocja zatrudnienia, reintegracja zawodowa i społeczna osób podlegających wykluczeniu społecznemu,
- wsparcie osób z problemem ubóstwa.

Podsumowując, Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Miasto Krosno na lata 2025-2030 określa sposób osiągnięcia wyznaczonych celów oraz pozwala wypracować sprawny i efektywny system pomocy, umożliwiający skuteczne rozwiązywanie problemów społecznych, co pozwoli m.in. na zapewnienie mieszkańcom Gminy dogodnych i bezpiecznych warunków do rozwoju.

Metodologia opracowania Strategii

Podstawowe elementy Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Miasto Krosno na lata 2025-2030 są tożsame ze strukturą innych dokumentów określających kierunki lokalnej polityki społecznej. Tym, co wyróżnia Strategię od innych wiążących dokumentów i programów jest przede wszystkim jej okres obowiązywania oraz nadrzędność wobec nich. Mimo, iż horyzont czasowy nie został wskazany w ustawie z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej, powinien precyzować główne działania Gminy w zakresie zaspokajania społecznych potrzeb mieszkańców i niwelowania nierówności społecznych w długim okresie, tj. 5-10 lat.

Obligatoryjny charakter Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych oraz jej istota i wpływ na kreowanie lokalnej polityki nakłada na jej realizatorów obowiązek tworzenia jej w sposób odpowiedzialny i spójny z zapisami zawartymi w nadrzędnych dokumentach strategicznych na poziomie europejskim, krajowym, regionalnym oraz lokalnym.

Nadrzędność Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych nad lokalnymi programami o charakterze taktycznym, takimi jak Program Współpracy z Organizacjami Pozarządowymi, Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej, Program Wspierania Rodziny i Rozwoju Pieczy Zastępczej czy Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii, wymusza na podmiotach odpowiedzialnych za opracowanie i wdrażanie Strategii ujęcia w niej określonych elementów. Poniżej zawarte zostały elementy wchodzące w skład Strategii oraz poszczególne etapy jej opracowania.

Tabela 1. Etapy opracowania Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych

Lp	Etap	Charakterystyka
1.	Analiza strategiczna	Analiza bieżącej sytuacji, problemów, barier oraz potencjału umożliwia wskazanie obszarów problemowych występujących w Gminie. Głównym źródłem informacji o sytuacji mieszkańców jest analiza danych zastanych, czyli bieżącej dokumentacji urzędowej, danych demograficzno-gospodarczych oraz trendów społecznych. Na tym etapie ocenie poddaje się również otoczenie jednostki samorządowej. Informacji w tym zakresie dostarczają również przeprowadzone na terenie Gminy badania społeczne.
2.	Sformułowanie Misji i Wizji Strategii	Wizja zawarta w Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych jest swoistym obrazem, do którego dąży Gmina za sprawą realizacji celów w niej wskazanych, natomiast misja określa nadrzędny powód opracowania Strategii.
3.	Określenie celów priorytetowych i zadań	W następstwie przeprowadzonej analizy strategicznej, możliwe jest wskazanie głównych obszarów problemowych. Identyfikacja i określenie kompleksowych działań minimalizujących skalę ich oddziaływania zapewnia realizację polityki społecznej zgodnej z oczekiwaniami i potrzebami, a także podniesienie jakości życia lokalnej społeczności.
4.	Wskazanie sposobu wdrażania i kontroli realizacji Strategii	Ostatnim elementem Strategii jest określenie planu, zgodnie z którym ma zostać zrealizowana podczas okresu jej obowiązywania. Zarówno źródła i ramy finansowe, podmioty odpowiedzialne za realizację poszczególnych celów, sposób komunikacji, jak i sprawozdawczość mają wpływ na stopień i jakość jej wdrożenia. Dlatego zarówno w trakcie, jak i po jej zakończeniu należy przeprowadzić ewaluację, umożliwiającą ocenę działań w odniesieniu do zamierzonych celów.

Źródło: Opracowanie własne

Podstawy prawne

Opracowana całościowa, spójna i wieloletnia koncepcja rozwiązywania problemów społecznych gminy, podobnie jak inne dokumenty strategiczne, jest uwarunkowana prawnie. Podstawą jurejdczną do opracowania niniejszej Strategii jest ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t.j. Dz. U. z 2025 r. poz. 1214 z późn. zm.), która stanowi, iż do zadań własnych gminy o charakterze obligatoryjnym należy „opracowanie i realizacja gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka”.

Tworząc niniejszą Strategię Rozwiązywania Problemów Społecznych opierano się na kluczowych dla tej materii aktach prawnych tak, aby była ona kompatybilna oraz komplementarna z założeniami polityki państwa. Najistotniejsze ustawy kompetencyjne, nakładające na administrację rządową i samorządową określone obowiązki to m.in.:

1. Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r.,
2. ustawa z dnia 17 listopada 1964 r. Kodeks postępowania cywilnego,
3. ustawa z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego,
4. ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie,
5. ustawa z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej,
6. ustawa z dnia 10 maja 2018 r. o ochronie danych osobowych.

Akty prawne dotyczące wsparcia rodziny i dziecka

1. Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej,
2. ustawa z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci,
3. ustawa z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”,
4. ustawa z dnia 5 grudnia 2014 r. o Karcie Dużej Rodziny,
5. ustawa z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych,
6. ustawa z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów,
7. ustawa z dnia 25 lutego 1964 r. Kodeks rodzinny i opiekuńczy,
8. ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej,

9. ustawa z dnia 4 lutego 2011 r. o opiece nad dziećmi w wieku do lat 3,
10. ustawa z dnia 9 czerwca 2022 r. o wspieraniu i resocjalizacji nieletnich.

Akty prawne dotyczące ochrony zdrowia oraz przeciwdziałania uzależnieniom

1. Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi,
2. ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii,
3. ustawa z dnia 15 kwietnia 2011 r. o działalności leczniczej,
4. ustawa z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego,
5. ustawa z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych.

Akty prawne dotyczące wsparcia socjalnego, zatrudnienia i oświaty

1. Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej,
2. ustawa z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych,
3. ustawa z dnia 20 marca 2025 r. o rynku pracy i służbach zatrudnienia,
4. ustawa z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty,
5. ustawa z dnia 13 czerwca 2003 r. o zatrudnieniu socjalnym,
6. ustawa z dnia 8 grudnia 2006 r. o finansowym wsparciu niektórych przedsiębiorstw mieszkaniowych,
7. ustawa z dnia 21 czerwca 2001 r. o dodatkach mieszkaniowych,
8. ustawa z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych,
9. ustawa z dnia 21 czerwca 2001 r. o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie gminy i o zmianie Kodeksu cywilnego,
10. ustawa z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych,
11. uchwała Nr 149 Rady Ministrów z dnia 23 sierpnia 2023 r. w sprawie ustanowienia wieloletniego rządowego programu „Posiłek w szkole i w domu” na lata 2024-2028,
12. ustawa z dnia 19 lipca 2019 r. o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami.

Akty prawne normujące aspekty finansowe

1. Ustawa z dnia 13 listopada 2003 r. o dochodach jednostek samorządu terytorialnego,
2. ustawa z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych,
3. ustawa z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości,
4. ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie,
5. ustawa z dnia 11 września 2019 r. prawo zamówień publicznych.

Akty prawne normujące pobyt cudzoziemców na terenie kraju

1. Ustawa z dnia 12 grudnia 2013 r. o cudzoziemcach,
2. ustawa z dnia 9 listopada 2000 r. o repatriacji,
3. ustawa z dnia 13 czerwca 2003 r. o udzielaniu cudzoziemcom ochrony na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej,
4. ustawa z dnia 12 marca 2022 r. o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa.

Spójność z dokumentami strategicznymi

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Miasto Krosno na lata 2025-2030 jest zgodna z kierunkami polityk w sferze społecznej, zawartymi w dokumentach strategicznych, realizowanych na poziomie krajowym i regionalnym. Rozdział ten przedstawia opis wymienionych dokumentów strategicznych.

Dokumenty krajowe

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Miasto Krosno na lata 2025-2030 jest zgodna z poniższymi dokumentami krajowymi:

- **Strategia na Rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.)**, będąca aktualizacją średniookresowej strategii rozwoju kraju, stanowi obowiązujący, kluczowy dokument dla Polski, w zakresie średnio- i długofalowej polityki gospodarczej. Strategia zawiera rekomendacje dla polityk publicznych oraz jest podstawą dla zmian w systemie zarządzania rozwojem.

- **Strategia Rozwoju Kapitału Ludzkiego 2030**, której celem jest rozwijanie kapitału ludzkiego poprzez wydobywanie potencjałów osób w taki sposób, by mogły w pełni uczestniczyć w życiu społecznym, politycznym i ekonomicznym na wszystkich etapach życia.
- **Strategia Rozwoju Kapitału Społecznego (współdziałanie, kultura, kreatywność) 2030** stanowiąca kontynuację Strategii Rozwoju Kapitału Społecznego 2020, a jej głównym celem jest wzrost jakości życia społecznego i kulturalnego Polaków.

Ponadto wymienić należy również dokumenty mające wpływ na kształtowanie polityki społecznej, takie jak:

- Strategia Demograficzna 2040,
- Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030,
- Krajowy Program Przeciwdziałania Ubóstwu i Wykluczeniu Społecznemu. Aktualizacja 2021-2027, polityka publiczna z perspektywą do roku 2030,
- Krajowy Program Rozwoju Ekonomii Społecznej do 2030 roku. Ekonomia Solidarności Społecznej,
- Strategia na rzecz Osób z Niepełnosprawnościami 2021-2030,
- Strategia rozwoju usług społecznych, polityka publiczna do roku 2030 (z perspektywą do 2035 r.),
- Narodowy Program Zdrowia na lata 2021-2026,
- Rządowy Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej na lata 2024-2030.

Dokumenty regionalne

Na poziomie regionalnym najważniejszymi dokumentami strategicznymi wobec Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Miasto Krosno na lata 2025-2030 są: Strategia Rozwoju Województwa Podkarpackiego 2030 oraz Regionalny Program Rozwoju Ekonomii Społecznej Województwa Podkarpackiego do 2030 roku. Na poziomie lokalnym dokumentem nadrzędnym jest Strategia Rozwoju Miasta Krosna na lata 2023-2030.

Metodologia badań społecznych

Punktem wyjścia wszelkiej interwencji socjalnej jest diagnoza, będąca niezbędnym elementem poprawnie zaplanowanego procesu zmian. Pomaga ona zidentyfikować negatywne, nieakceptowane zjawiska, a także niezaspokojone potrzeby i oczekiwania mieszkańców.

Celem takiej diagnozy jest poznanie problemów, a przedmiotem są różne zjawiska społeczne. O diagnozie społecznej w węższym znaczeniu mówimy, gdy badania dotyczą rozpoznawania zdarzeń i sytuacji społecznych ze względu na ich dotkliwość i potrzebę zmian. Zgodnie z tą definicją, przedmiotem badania są zdarzenia i sytuacje społecznie dotkliwe, celem – zmiana społeczna, efektem zaś – przede wszystkim wnioski i zalecenia dla praktyki⁵.

Niniejsza diagnoza realizowana przez Gminę Miasto Krosno ma na celu ukazanie skali różnych problemów społecznych występujących wśród dorosłych mieszkańców oraz dzieci i młodzieży.

Wybór metod i technik badawczych

W celu poznania opinii oraz potrzeb mieszkańców Gminy Krosno zdecydowano się na przeprowadzenie badań. Przez metodę badawczą rozumie się na ogół system założeń i reguł pozwalających na takie uporządkowanie praktycznej lub teoretycznej działalności, aby można było osiągnąć cel, do jakiego się świadomie zmierza⁶. Wyróżnia się metody ilościowe i jakościowe. Zarówno jedne, jak i drugie są użyteczne w prowadzeniu badań socjologicznych. Poznanie opinii i doświadczeń uczestników badania możliwe było dzięki zastosowaniu **ilościowej metodologii badań**. Badania wśród uczniów zostały wykonane zgodnie z metodą ilościową, za pomocą techniki **CAWI** (ang. *Computer Assisted Web Interview*), w której respondent samodzielnie wypełnia kwestionariusz ankiety dostępny online. W przypadku dorosłych mieszkańców Gminy były to techniki **CAWI oraz PAPI** (ang. *Paper and Pencil Interview*), czyli wywiad osobisty prowadzony przez ankietera z wykorzystaniem papierowego kwestionariusza.

⁵ Szatur – Jaworska B., *Diagnoza i diagnozowanie w polityce społecznej*, s. 109.

⁶ Sztumski J., *Wstęp do metod i technik badań społecznych*, s. 60.

Dobór próby i narzędzie badawcze

Najczęściej badana zbiorowość jest zbyt liczna, aby objąć działaniami jej wszystkich członków, dlatego wybiera się grupę reprezentatywną. Wykorzystany w diagnozie losowy dobór próby umożliwił pogłębienie badanych zjawisk związanych bezpośrednio z zagrożeniami społecznymi na terenie Gminy oraz uzyskanie informacji i opinii z różnych środowisk. Badania zostały przeprowadzone w okresie od kwietnia do sierpnia 2025 roku i objęły 331 dorosłych mieszkańców oraz 332 uczniów z terenu Gminy Krosno. Kwestionariusz ankiety wykorzystany do zebrania danych składał się z pytań zamkniętych, jedno- lub wielokrotnego wyboru.

W niniejszym dokumencie przedstawiono wyniki badań w ujęciu procentowym, które zaokrąglono do wartości dziesiętnych. Z uwagi na to, suma procentowego udziału odpowiedzi w danym pytaniu może odbiegać o +/- 1,0 pp. od 100%.

CHARAKTERYSTYKA GMINY KROSNO

Położenie

Krosno to gmina miejska na prawach powiatu, położona w granicach województwa podkarpackiego. Powierzchnia Gminy obejmuje 45 km², przy czym 2 754 ha powierzchni zajmują grunty rolne, a grunty leśne – 23 ha. Łączna powierzchnia gruntów leśnych, zadrzewionych i zakrzewionych na terenie Krosna zajmuje 56 ha. Gmina Krosno graniczy z gminami: Korczyna, Krościenko Wyżne, Miejsce Piastowe, Chorkówka, Jedlicze i Wojaszówka.

Krosno to ważne centrum gospodarcze, edukacyjne i kulturalne w województwie podkarpackim. Przez Gminę przebiega droga krajowa nr 28, drogi wojewódzkie nr 990 i 991 oraz linia kolejowa nr 108, a od strony południowo-wschodniej Krosno ma dostęp do drogi krajowej nr 19. Dodatkowo Gmina dysponuje nowoczesnym lotniskiem lokalnym i zapleczem branży lotniczej. W budowie jest również droga, która zapewni dostęp do drogi ekspresowej S19 będącej częścią międzynarodowego szlaku Via Carpatia.

Krosno przyciąga pracowników oraz mieszkańców okolicznych gmin rozwiniętą ofertą handlowo-usługową i edukacyjną. Jest istotnym ośrodkiem kultury, z czterema prężnie działającymi samorządowymi instytucjami kultury i popularnymi wydarzeniami cyklicznymi. Ważną atrakcją turystyczną miasta jest Centrum Dziedzictwa Szkła, odwiedzane rocznie przez ok. 50 tys. osób z kraju i zagranicy.

Rysunek 1. Położenie Gminy Krosno na tle powiatu, województwa i kraju

Źródło: opracowanie własne na podstawie Bazy Danych Obiektów Topograficznych (BDOT10k)

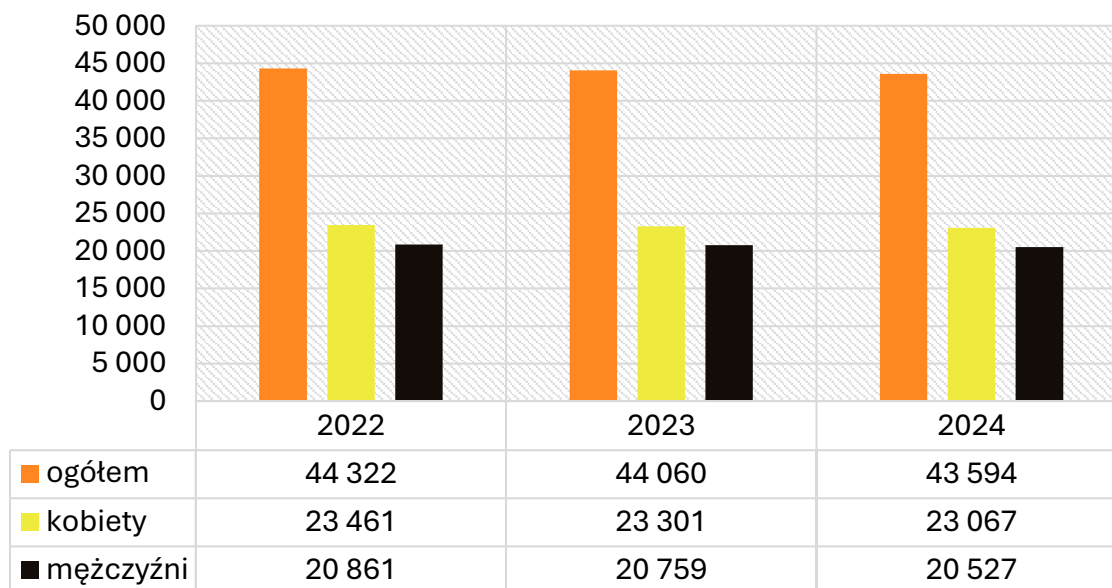
Sytuacja demograficzna

Struktura demograficzna, będąca rezultatem procesów demograficznych w przeszłości, determinuje kształtowanie się zjawisk demograficznych i społecznych w przyszłości. Rozpoznanie istotnych cech, zjawisk i procesów społecznych jest także kontekstem dla weryfikacji kierunków dotychczasowych działań na rzecz rozwiązywania problemów społecznych, a co za tym idzie umożliwia wnioskowanie dotyczące wymaganych w tym zakresie zmian, zarówno w odniesieniu do skali interwencji, jak i jej rodzaju.

Gminę Krosno w 2024 roku zamieszkiwały 43 594 osoby (stan na 31 grudnia). Na przestrzeni lat 2022-2024 liczba mieszkańców była dość stabilna – w 2024 roku w stosunku do roku 2022 odnotowano spadek w zaludnieniu na poziomie 0,1%. Dysproporcja mieszkańców ze względu na płeć była nieznaczna, gdyż w 2024 roku Gminę Krosno zamieszkiwało łącznie 23 067 kobiet, które stanowiły 53,0% ogólnej liczby ludności oraz 20 527 mężczyzn, których udział w populacji był niższy i wyniósł 47,0%. Współczynnik feminizacji w Gminie w 2024 roku wyniósł 112, co oznacza, że na każdych 100 mężczyzn przypadało 112 kobiet.

Wykres 1. Liczba mieszkańców Gminy Krosno z podziałem na płeć w latach 2022-2024

Źródło: Opracowanie własne na podstawie BDL GUS

Kolejną analizowaną kwestią jest przyrost naturalny, czyli różnica między liczbą urodzeń żywych, a liczbą zgonów. W Gminie Krosno w 2024 roku przyrost naturalny na 1 000 ludności kształtował się na poziomie -7,44, co oznacza, że wskaźnik ten przyjmował niższą i jednocześnie mniej korzystną wartość niż odnotowaną w przypadku województwa podkarpackiego (-3,12) i kraju (-4,17). Na przestrzeni lat 2022-2024 w Gminie obserwowano wahania wartości współczynnika, jednakże najwyższą wartość odnotowano w roku 2023 (-4,30). Szczegółowe dane w tym zakresie prezentuje kolejna tabela.

Tabela 2. Przyrost naturalny na 1 000 ludności w Gminie Krosno w porównaniu do województwa podkarpackiego i kraju na przestrzeni lat 2023-2024⁷

wyszczególnienie	2022	2023	2024
Gmina Krosno	-4,76	-4,30	-7,44
województwo podkarpackie	-2,46	-2,33	-3,12
Polska	-3,79	-3,62	-4,17

Źródło: Opracowanie własne na podstawie BDL GUS

⁷ Tabela prezentuje dane zgodne ze stanem opublikowanym przez GUS na moment przygotowania dokumentu

Struktura ludności w Gminie Krosno według ekonomicznych grup wieku w roku 2024 przedstawiała się następująco:

- 16,6% mieszkańców było w wieku przedprodukcyjnym – do 18. roku życia,
- 54,9% mieszkańców Gminy było w wieku produkcyjnym – dla kobiet jest to między 18-59 rokiem życia, a dla mężczyzn między 18-64 rokiem życia,
- 28,5% mieszkańców było w wieku poprodukcyjnym – dla kobiet 60 lat i więcej, a dla mężczyzn 65 lat i więcej.

Kolejna tabela prezentuje ekonomiczne grupy wiekowe w Gminie Krosno. Na przestrzeni lat 2022-2024 udział ludności w wieku przedprodukcyjnym przyjmował tendencje spadkowe – różnica pomiędzy rokiem 2022 a 2024 wyniosła 0,2 pp. Udział osób w wieku produkcyjnym ulegał nieznacznym wahaniom, z kolei odsetek osób w wieku poprodukcyjnym wzrósł na przestrzeni analizowanych trzech lat o 1,3 pp.

Tabela 3. Udział ludności według ekonomicznych grup wieku w ogólnej liczbie ludności w latach 2022-2024 (w procentach)

wyszczególnienie	2022	2023	2024
wiek przedprodukcyjny	16,8	16,8	16,6
wiek produkcyjny	56,0	55,3	54,9
wiek poprodukcyjny	27,2	27,9	28,5

Źródło: Opracowanie własne na podstawie BDL GUS

Udział ludności w wieku przedprodukcyjnym przyjmował w 2024 roku w Gminie Krosno niższą wartość, względem województwa podkarpackiego (1,7 pp.) oraz Polski (1,4 pp.). W przypadku ludności w wieku produkcyjnym, najwyższy odsetek zaobserwowano na terenie województwa podkarpackiego (58,9%), z kolei najniższy – na terenie Gminy Krosno (54,9%). W 2024 roku ludność w wieku poprodukcyjnym stanowiła najniższy odsetek w przypadku województwa podkarpackiego (22,8%), co świadczy o bardziej zaawansowanym zjawisku starzejącego się społeczeństwa w Gminie Krosno (28,5%), niż w przypadku województwa.

Tabela 4. Udział ludności według ekonomicznych grup wieku w ogólnej liczbie ludności w Gminie Krosno, województwie podkarpackim i kraju w 2024 roku (w procentach)

wyszczególnienie	gmina	województwo	kraj
wiek przedprodukcyjny	16,6	18,3	18,0
wiek produkcyjny	54,9	58,9	58,2
wiek poprodukcyjny	28,5	22,8	23,8

Źródło: Opracowanie własne na podstawie BDL GUS

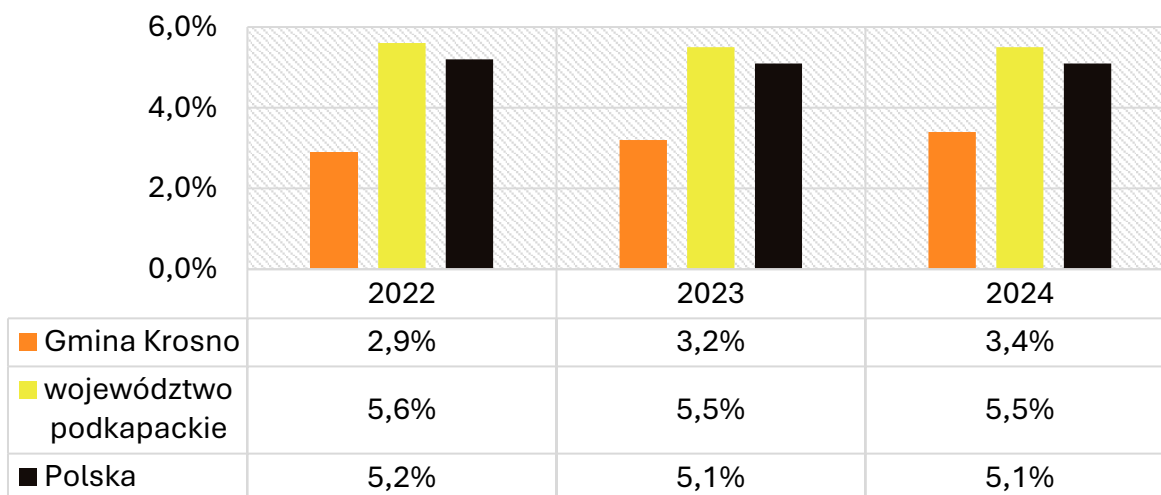

Rynek pracy i sytuacja gospodarcza

Ważnym wskaźnikiem w ocenie rynku pracy jest stopa bezrobocia rejestrowanego, która jest wyrażonym w procentach stosunkiem liczby osób zarejestrowanych jako bezrobotne w urzędach pracy, do liczby ludności aktywnej zawodowo (zasobu siły roboczej danej populacji).

W 2024 roku stopa bezrobocia w Gminie wynosiła 3,4%, a więc była niższa od stopy bezrobocia rejestrowanego w województwie podkarpackim (5,5%) oraz w całym kraju (5,1%). W latach 2022-2024 wskaźnik ten w Gminie stopniowo wzrastał. W przypadku województwa podkarpackiego oraz Polski, stopa bezrobocia w omawianym okresie przyjmowała względnie stałe wartości. Szczegółowe dane w tym zakresie prezentuje kolejny wykres.

Wykres 2. Stopa bezrobocia rejestrowanego w Gminie Krosno, województwie podkarpackim oraz Polsce w latach 2022-2024 (stan na koniec roku, w procentach)

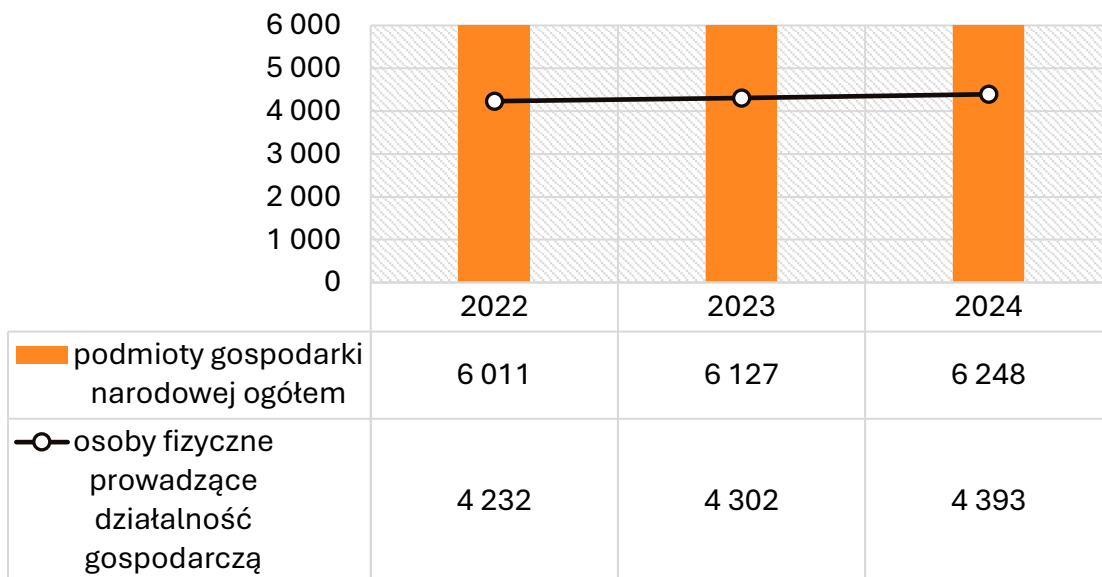

Źródło: Opracowanie własne na podstawie BDL GUS

Jednym ze wskaźników określających aktywność gospodarczą danej zbiorowości jest liczba podmiotów gospodarczych funkcjonujących na danym terenie. W Gminie Krosno na koniec 2024 roku w rejestrze REGON zarejestrowanych było łącznie 6 248 podmiotów gospodarki narodowej, z czego większość stanowiły osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą, w liczbie 4 393. Podobnie sytuacja wyglądała w latach poprzednich. Na przestrzeni lat 2022-2024 liczba podmiotów gospodarki narodowej wpisanych do rejestru REGON w Gminie Krosno ulegała systematycznemu wzrostowi, przy jednoczesnym wzroście udziału osób fizycznych w liczbie podmiotów ogółem.

Wykres 3. Podmioty gospodarki narodowej wpisane do rejestru REGON oraz osoby fizyczne prowadzące działalność na terenie Gminy Krosno w latach 2022-2024

Źródło: Opracowanie własne na podstawie BDL GUS

Największa liczba podmiotów gospodarczych działających w 2024 roku na terenie Gminy Krosno według klas wielkości, to mikroprzedsiębiorstwa zatrudniające 0-9 pracowników – było ich 6 016 (stan na koniec roku), z kolei małych przedsiębiorstw zatrudniających 10-49 pracowników było w Gminie 158. W omawianym roku działalność prowadziły także 64 średnie przedsiębiorstwa zatrudniające 50-249 pracowników, a także 6 dużych przedsiębiorstw zatrudniających 250-999 pracowników. Na terenie Gminy funkcjonują również 4 duże przedsiębiorstwa z liczbą pracowników przekraczającą 1 000 osób.

Rysunek 2. Liczba podmiotów wpisanych do rejestru REGON na terenie Gminy Krosno według poszczególnych klas wielkości (stan na koniec 2024 roku)

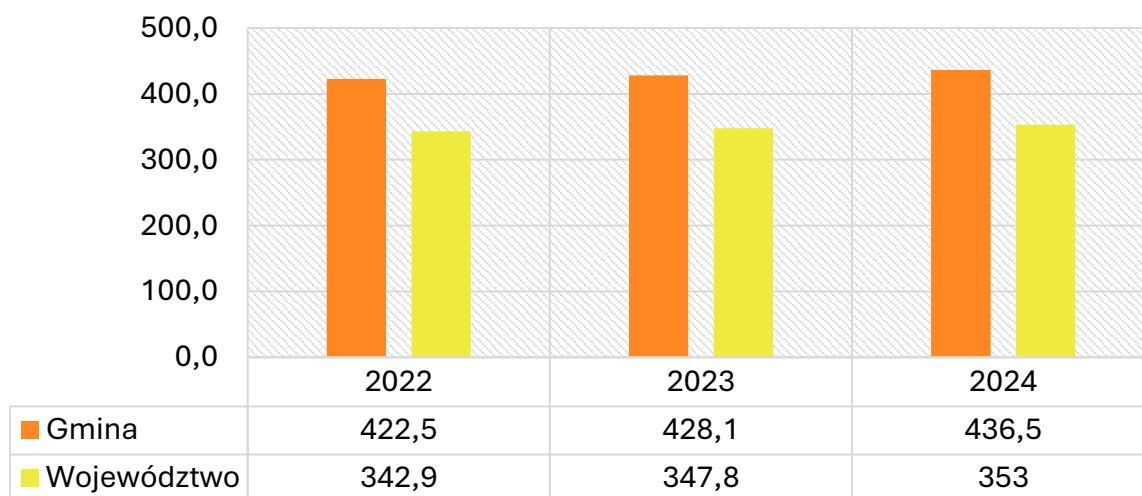

Źródło: Opracowanie własne na podstawie BDL GUS

Zgodnie z dostępnymi danymi, liczba mieszkań przypadających na 1 000 mieszkańców w Gminie Krosno w 2024 roku wyniosła 436,5 i tym samym była wyższa od liczby odnotowanej w całym województwie podkarpackim (353,0). Wskazuje to na relatywnie lepszą sytuację na rynku mieszkaniowym w Gminie Krosno niż w całym województwie. Można zauważyć, że w latach 2022-2024 liczba mieszkań przypadających na 1 000 mieszkańców w Gminie systematycznie wzrastała. Takie same tendencje zaobserwowano również w przypadku województwa.

Wykres 4. Liczba mieszkań przypadających na 1 000 mieszkańców w Gminie Krosno na tle województwa podkarpackiego w latach 2022-2024

Źródło: Opracowanie własne na podstawie BDL GUS

Edukacja i wychowanie

Gminy w ramach swojej ustawowej działalności są podmiotem odpowiedzialnym za organizację publicznych placówek oświatowych, funkcjonujących na ich terenie. W roku szkolnym 2023/2024 w Krośnie funkcjonowało 18 przedszkoli, do których uczęszczało 1 940 dzieci, a około 68% z nich stanowili wychowankowie przedszkoli miejskich. Zauważalny jest wzrost liczby wychowanków przedszkoli na przestrzeni lat 2022-2024⁸.

Jeżeli chodzi o szkoły funkcjonujące na terenie Gminy Krosno, jest ich łącznie 26, z czego 10 stanowią szkoły podstawowe, a 16 – szkoły ponadpodstawowe. W roku 2022 liczba uczniów szkół podstawowych wynosiła 3 645, a w kolejnych dwóch latach uległa

⁸ Raport o stanie Miasta Krosna 2024,

https://www.krosno.pl/storage/file/core_files/2025/5/30/78b0668f3ca92cf27b81f952be21fc01/wersja%20dos%20te%20cyfrowo%20raport%20o%20stanie%20miasta%202024.pdf [dostęp: 22.07.2025 r.].

stopniowemu spadkowi (3 549 uczniów w roku 2023 oraz 3 314 uczniów w roku 2024). Poniższa tabela przedstawia dynamikę zmian zachodzących w liczbie wychowanków i uczniów odpowiednio: nauczania przedszkolnego oraz nauczania podstawowego.

Tabela 5. Liczba osób uczęszczających przedszkoli oraz szkół podstawowych na terenie gminy Krosno w latach 2022-2024

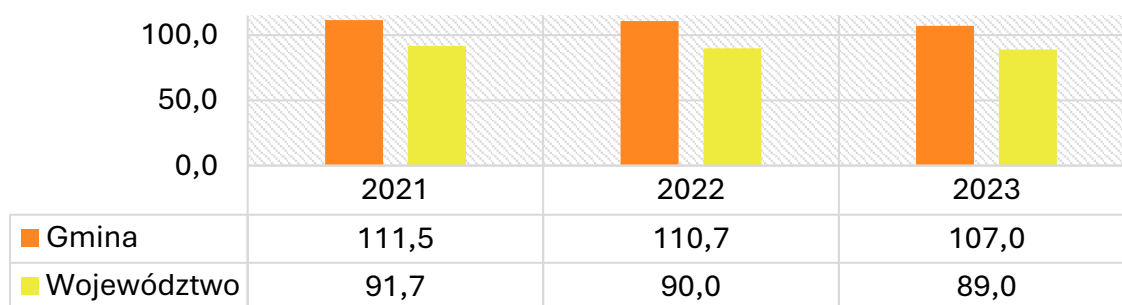
wyszczególnienie	2022	2023	2024
nauczanie przedszkolne	1 887	1 936	1 940
nauczanie podstawowe	3 645	3 549	3 314

Źródło: Raport o stanie Miasta Krosno za rok 2022, 2023 i 2024

W roku 2024 Gmina Krosno dysponowała 1 żłobkiem publicznym z 272 miejscami. Dodatkowo na jej terenie działalność prowadziły 3 niepubliczne żłobki, z łączną liczbą 132 miejsca⁹.

Współczynnik skolaryzacji netto definiowany jest jako relacja liczby osób (w danej grupie wiekowej) uczących się na danym poziomie kształcenia do liczby ludności w grupie wieku określonej jako odpowiadająca temu poziomowi nauczania. W 2023 roku w Gminie Krosno wyniósł on 107,0%, co oznacza, że w stosunku do 2022 roku uległ zmniejszeniu o 3,7 pp. Ten sam współczynnik dla województwa podkarpackiego na przestrzeni analizowanych lat kształtował się na niższym poziomie, niż miało to miejsce na terenie Gminy. W omawianym okresie wskaźnik skolaryzacji w Gminie Krosno z każdym rokiem ulegał stopniowemu spadkowi, pozostając jednak wyższym w stosunku do wskaźnika na terenie województwa podkarpackiego.

Wykres 5. Współczynnik skolaryzacji netto dla szkolnictwa podstawowego na terenie Gminy Krosno na przestrzeni lat 2021-2023 (w procentach)¹⁰

Źródło: Opracowanie własne na podstawie BDL GUS

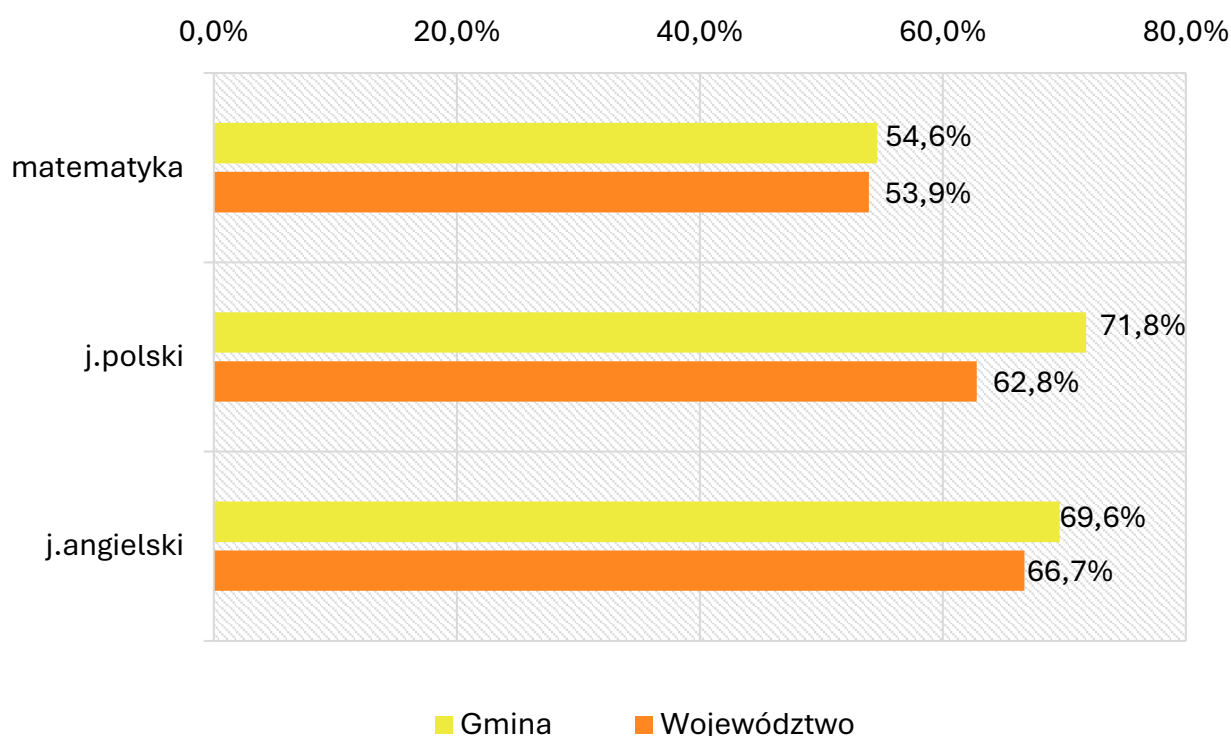
⁹ <https://www.krosno.pl/dla-mieszkanow/zdrowie-i-pomoc-spoleczna/zlobki> [dostęp: 16.07.2025 r.]

¹⁰ Wykres prezentuje dane zgodne ze stanem opublikowanym przez GUS na moment przygotowania dokumentu.

Na kolejnym wykresie przedstawione zostały uśrednione wyniki egzaminu ósmoklasisty uczniów z Gminy Krosno oraz województwa podkarpackiego w roku 2024. Można zauważyć, że uczniowie z terenu Gminy każdorazowo uzyskali wyższe wyniki, niż uczniowie szkół z całego województwa. Uczniowie z Gminy Krosno najlepiej poradzili sobie z egzaminu z języka polskiego, osiągając średnią wyników 71,8%, a w przypadku egzaminu z języka angielskiego i matematyki odpowiednio (69,6% i 54,6%). Szczegółowe wyniki przedstawia wykres poniżej.

Wykres 6. Średnie wyniki egzaminu ósmoklasisty uczniów z terenu Gminy Krosno oraz województwa podkarpackiego w 2024 roku (w procentach)

Źródło: <https://mapa.wyniki.edu.pl>

Kultura, sport i rekreacja

Najważniejszymi ośrodkami kultury na terenie Gminy są Regionalne Centrum Kultur Pogranicza, Muzeum Rzemiosła, Biuro Wystaw Artystycznych oraz Centrum Dziedzictwa Szkła Krosno, będące instytucjami kultury o charakterze publicznym, prowadzonymi przez Gminę Krosno. Działalność Centrum Dziedzictwa Szkła Krosno stanowi istotną atrakcję turystyczną, organizuje również (w dużym stopniu pionierskich) wiele wydarzeń kulturalnych, odnoszących się do tematu szkła lub jego produkcji¹¹.

¹¹ <http://miastoszkla.pl/dzialalnosc/> [dostęp: 16.07.2025 r.].

Regionalne Centrum Kultur Pogranicza realizuje zadania w dziedzinie wychowania, edukacji, a także upowszechniania kultury wśród dzieci, młodzieży oraz dorosłych za sprawą organizacji form uczestnictwa w kulturze. W skład ww. Centrum wchodzi sekcje:

- artKINO,
- Etnocentrum Ziemi Krośnieńskiej,
- Lokalne Centrum Aktywności w dzielnicy Polanka.

Wydarzenia organizowane przez Regionalne Centrum Kultur Pogranicza są liczne, cykliczne i różnorodne. Obejmują m.in.:

- Krośnieńskie Spotkania Teatralne,
- Galicja Blues Festival,
- Koncerty za kurtyną,
- Karpackie Klimaty,
- Balony nad Krosnem,
- Wjazd Króla¹².

Ofertę kulturalną Gminy Krosno uzupełnia działalność Biura Wystaw Artystycznych, czyli galeria sztuki, zapewniająca dostępność do sztuki każdemu mieszkańcowi Gminy. W roku 2024 z oferty BWA skorzystało ok. 48 tysięcy osób. Działalność Biura Wystaw Artystycznych obejmuje organizację wystaw, warsztatów, rezydencji artystycznych, projektów kulturalnych i animacji społeczności lokalnych¹³.

Wśród istotnych zasobów kultury wymienić należy Muzeum Rzemiosła w Krośnie, powstałe w 1989 roku. To samorządowa instytucja kultury prowadząca działalność naukowo-badawczą, ukierunkowaną na ochronę i popularyzację dziedzictwa rzemiosła oraz przemysłu południowo-wschodniej Polski, w szczególności Krosna i okolic. Muzeum angażuje się w realizację działań edukacyjnych, aktywizujących lokalną społeczność, w tym poprzez program wolontariatu, rodzinne gry terenowe czy też organizowanie kameralnych wydarzeń kulturalno-rozrywkowych, takich jak m.in. koncerty, warsztaty oraz spotkania literackie, skierowane do wszystkich grup mieszkańców. W strukturach omawianej jednostki działa Młodzieżowa Rada Muzeum Rzemiosła w Krośnie, utworzona

¹² https://www.rckp.krosno.pl/strona-252-o_nas.html [dostęp: 16.07.2025 r.].

¹³ *Raport o stanie Miasta Krosno*, https://www.krosno.pl/storage/file/core_files/2025/5/30/78b0668f3ca92cf27b81f952be21fc01/wersja%20dostepna%20cyfrowo%20raport%20o%20stanie%20miasta%202024.pdf [dostęp: 16.07.2025 r.].

w 2023 roku w celu wspierania inicjatyw wśród młodych mieszkańców i doradzania w sprawach związanych z działalnością Muzeum. Ponadto instytucja podejmuje działania edukacyjne i kulturalne skierowane do seniorów, w tym lekcje muzealne, warsztaty rodzinne oraz zajęcia w placówkach opiekuńczych, współpracując z Krośnieńską Radą Seniorów. Muzeum pracuje również z młodzieżą, prowadząc Centrum Aktywności Młodzieży.

Kolejnym zasobem w obszarze kultury w mieście jest Muzeum Podkarpackie w Krośnie, utworzone w 1954 roku, zlokalizowane w Starym Mieście, w zabytkowym budynku dawnego Pałacu Biskupiego. Organem założycielskim Muzeum jest Województwo Podkarpackie. Dla zwiedzających dostępne są następujące wystawy stałe: *Przeszłość ożywiona*, *Z dziejów Krosna i regionu*, *Galeria Sztuki*, *Historia oświecenia* oraz *Szkło podkarpackich hut*. W ramach swojej oferty Muzeum prowadzi lekcje i warsztaty muzealne oraz pokazy filmowe.

Na terenie Gminy Krosno funkcjonuje również Krośnieńska Biblioteka Publiczna, realizująca inicjatywy skierowane do dzieci, młodzieży, osób dorosłych, a także seniorów. Wśród tych inicjatyw znajdują się różnorodne zajęcia – warsztatowe, kulturalne i klubowe, a także konkursy, spotkania autorskie, czy wystawy w Saloniku Artystycznym. Biblioteka w 2024 roku podejmowała liczne współprace z instytucjami reprezentującymi osoby, którym może zagrażać wykluczenie społeczne. W związku z tym, placówka podjęła działania aktywizujące w kooperacji z Ośrodkiem Rehabilitacyjno-Edukacyjno-Wychowawczym w Krośnie, Stowarzyszeniem Pomocy Osobom Niepełnosprawnym „LARIX”, Polskim Związkiem Niewidomych Koło w Krośnie, Specjalnym Ośrodkiem Szkolno-Wychowawczym w Krośnie, Uniwersytetem Trzeciego Wieku, Domem Pomocy Społecznej nr 1 i 2, Środowiskowym Domem Samopomocy oraz Klubem Seniora „Caffe 60+”. Można zatem stwierdzić, iż oferta kulturalna Gminy Krosno dba nie tylko o rozwój w zakresie styczności z wytworami kultury, ale również o relacje między mieszkańcami Gminy.

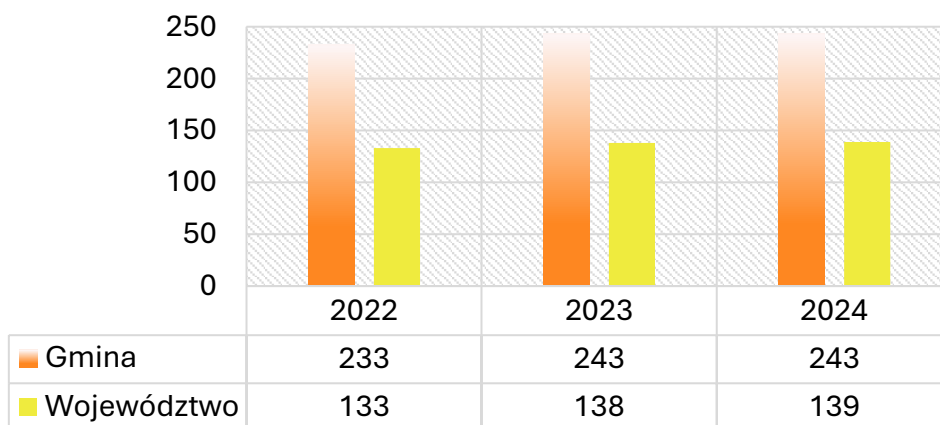
Styczność z kulturą, oprócz uczestniczenia w wydarzeniach organizowanych przez Gminę, w dużej mierze wiąże się również z kontaktem ze słowem pisanym. Wobec tego czytelnictwo stanowi istotny wskaźnik przy określaniu poziomu uczestniczenia w kulturze przez mieszkańców. Poniższy wykres prezentuje dostępne dane w zakresie

liczby czytelników bibliotek publicznych na 1 000 ludności w Gminie Krosno oraz województwie podkarpackim w latach 2022-2024.

Na podstawie danych statystycznych widać, że wskaźnik ten przyjmował w Gminie wyższą wartość niż w woj. podkarpackim – w 2024 roku w Gminie na 1 000 mieszkańców przypadało 243 czytelników, w całym Województwie było ich 139. Jednocześnie na przestrzeni analizowanych lat, zarówno w Gminie, jak i Województwie odnotowano wzrost w zakresie liczby czytelników na 1 000 ludności.

Wykres 7. Czytelnicy bibliotek publicznych na 1 000 ludności w Gminie Krosno oraz województwie podkarpackim w latach 2022-2024¹⁴

Źródło: Opracowanie własne na podstawie BDL GUS

Zadania w zakresie sportu na terenie Gminy Krosno realizuje Miejski Ośrodek Sportu i Rekreacji w Krośnie, będący jednostką organizacyjną Gminy i działający w formie jednostki budżetowej. MOSiR w Krośnie dysponuje bazą obiektów sportowych oraz wyspecjalizowaną kadrą trenerów piłki nożnej, lekkiej atletyki, piłki koszykowej, siatkowej, tenisa stołowego, tenisa ziemnego, szachów oraz pływania. Obiekty MOSiR w Krośnie obejmują m.in.:

- Stadion lekkoatletyczny przy ul. Legionów wraz z torem żużlowym,
- kompleks Basenów Bursaki,
- lodowisko kryte,
- rolkowisko,
- Camper Park,
- halę widowiskowo-sportową,
- klub fitness „Trenujemy Krosno”.

¹⁴ Wykres prezentuje dane zgodne ze stanem opublikowanym przez GUS na moment przygotowania dokumentu

Głównym zadaniem MOSiR w Krośnie jest zaspokajanie potrzeb społeczności lokalnej w zakresie kultury fizycznej. Ośrodek organizuje i prowadzi działalność ukierunkowaną m.in. na szkolenie sportowe dzieci i młodzieży, upowszechnianie kultury fizycznej wśród mieszkańców miasta, tworzenie, utrzymywanie i udostępnianie bazy sportowo-rekreacyjnej oraz świadczenie usług z zakresu sportu i rekreacji ruchowej¹⁵. Miejski Ośrodek Sportu i Rekreacji w Krośnie oferuje usługi i wydarzenia w zakresie dyscyplin sportowych takich jak: szermierka, pływanie, szachy, tenis ziemny, tenis stołowy, lekkoatletyka, koszykówka, piłka siatkowa, piłka nożna. Placówka w ciągu całego roku organizuje czas wolny społeczności lokalnej, poprzez prowadzenie licznych zajęć skierowanych do dzieci i młodzieży oraz osób dorosłych, realizację imprez sportowych, turniejów, olimpiad i innych inicjatyw.

Opieka zdrowotna

Usługi w zakresie podstawowej opieki zdrowotnej na terenie Gminy zapewniają lekarze rodzinni POZ. Na terenie Gminy Krosno świadczone są wyjazdowe usługi pielęgniarskie, w ramach Nocnej i Świątecznej Opieki Zdrowotnej dla mieszkańców. Od 1 stycznia 2024 roku są one realizowane przez Wojewódzki Szpital Podkarpacki w Krośnie. Ponadto, Centrum Usług Medycznych „Eskulap” świadczy Zintegrowaną Opiekę Koordynowaną w POZ Krosno, dzięki kontraktowi zawartemu z Narodowym Funduszem Zdrowia. Realizowana przez Centrum opieka obejmuje porady z zakresu: kardiologii, pulmonologii, endokrynologii, diabetologii i nefrologii. Pacjenci, w ramach opieki zintegrowanej, otrzymują bezpłatny dostęp do szerokiego zakresu badań diagnostycznych, porad dietetycznych, czy konsultacji specjalistycznych¹⁶.

Z dostępnych danych GUS wynika, iż w 2024 roku w Gminie Krosno na 1 przychodnię POZ przypadało 1 124 mieszkańców. Jest to wartość znacznie niższa od liczby mieszkańców przypadających na 1 przychodnię w całym województwie podkarpackim, która wynosiła w omawianym roku 1 539. W Gminie Krosno w ramach POZ w analizowanym roku udzielono 7,1 porad w przeliczeniu na 1 mieszkańca, co jest wartością wyższą względem tej dla całego województwa (4,7).

¹⁵ <https://www.mosirkrosno.pl/mosir/mosir.html> [dostęp: 16.07.2025 r].

¹⁶ <https://cum-eskulap.pl/usluga/opieka-koordynowana-w-poz-krosno/> [dostęp: 23.07.2025 r.].

Tabela 6. Dane statystyczne dotyczące podstawowej opieki zdrowotnej w Gminie Krosno w porównaniu do województwa podkarpackiego w 2024 roku

Wyszczególnienie	Gmina	Województwo
przychodnie	39	1 341
liczba osób przypadających na 1 przychodnię	1 124	1 539
porady podstawowej opieki zdrowotnej udzielone na 1 mieszkańca	7,1	4,7

Źródło: Opracowanie własne na podstawie BDL GUS

Bezpieczeństwo publiczne

Bezpieczeństwo publiczne jest to ogół warunków i instytucji chroniących życie, zdrowie, mienie obywateli oraz majątek ogólnonarodowy, ustrój i suwerenność państwa przed zjawiskami groźnymi dla ładu prawnego. Bezpieczeństwo publiczne umożliwia sprawne funkcjonowanie społeczeństwa. Na poziomie lokalnym bezpieczeństwo publiczne ma na celu zapewnienie, za pośrednictwem legalnych środków prawnych, warunków funkcjonowania mieszkańców danej społeczności lokalnej, ich ochronę przed przestępczością oraz innymi zagrożeniami mogącymi występować w danym środowisku¹⁷.

W Gminie Krosno o bezpieczeństwo i porządek dbają funkcjonariusze Komendy Miejskiej Policji w Krośnie. Policjanci poza pełnieniem obowiązków z zakresu swojej podstawowej służby, podejmują również działalność profilaktyczną na terenie Gminy.

Istotnym zasobem w zakresie bezpieczeństwa publicznego w Gminie jest również Straż Miejska w Krośnie, której funkcjonariusze świadczą bezpośrednią, celową i profesjonalną pomoc mieszkańcom Gminy w zakresie występowania problemów z porządkiem i bezpieczeństwem.

Ochronę przeciwpożarową w Gminie zapewnia Komenda Miejska Państwowej Straży Pożarnej w Krośnie, realizująca działania w zakresie prewencji społecznej – m.in.: „STOP pożarom traw”, czy „Śnieg na dachach”. KM PSP w Krośnie dysponuje także Salą edukacyjną OGNIK w Krośnie w celu zaspokojenia potrzeb kreowania bezpiecznych zachowań w świadomości najmłodszych pokoleń. Sala stanowi narzędzie, mające służyć przede wszystkim wychowankom przedszkoli oraz uczniom szkół podstawowych¹⁸.

¹⁷ Pieprzny S., Powiat i Gmina w systemie bezpieczeństwa lokalnego – możliwości i ograniczenia w: Studia Iuridica LXXXV, Instytut Nauk Prawnych, Uniwersytet Rzeszowski, 2020, s. 127.

¹⁸ <https://www.gov.pl/web/kmpsp-krosno/sala-edukacyjna-ognik-w-krosnie> [dostęp: 18.07.2025 r.].

KMPSP w Krośnie powołuje również specjalistyczną grupę ratownictwa wysokościowego, powstałą w oparciu o siły i środki Komendy Miejskiej Państwowej Straży Pożarnej w Krośnie. Ponadto, funkcjonują również jednostki Ochotniczej Straży Pożarnej: Ochotnicza Straż Pożarna Krosno Turaszówka, Ochotnicza Straż Pożarna Krosno Polanka, Ochotnicza Straż Pożarna Krosno Białobrzegi, a także Ochotnicza Straż Pożarna Krosno Suchodół.

Uwarunkowania w zakresie ekonomii społecznej

Na przestrzeni dekad zmieniały się sposoby zarządzania w biznesie i administracji, a co za tym idzie – funkcja jednostki w wewnętrznym systemie. W wyniku koncentracji na wynikach, coraz mniejszą rolę w strukturach organizacyjnych pełnił człowiek, a w efekcie zwiększyła się skala wykluczenia społecznego. Narastanie nierówności społecznych wpłynęło na konieczność intensyfikacji oddolnych działań podejmowanych przez środowiska dotknięte nimi, na kanwie czego zainicjowany został ruch spółdzielczy, umożliwiający całym grupom społecznym zaspokojenie podstawowych potrzeb, a u jego podstaw leżała podmiotowość jednostki oraz wartość pracy indywidualnej. Ówczesne przesłanki umożliwiły wykreowanie się ekonomii społecznej, czyli ekonomii skoncentrowanej na jednostce i oddziaływaniu społecznym, zarządzanej w sposób autonomiczny i partycypacyjny oraz wykazującej nadrzędność świadczenia usług dla członków, pracowników lub wspólnoty ponad bezwzględnym zyskiem¹⁹.

Ekonomia społeczna prowadzona jest przez szereg podmiotów, wśród których znajdują się organizacje pozarządowe wskazane w art. 3 ust. 2 ustawy o działalności pożytku publicznego i wolontariacie, tj. stowarzyszenia, fundacje i prowadzone przez nie jednostki reintegracyjne, a także w art. 3 ust. 3, w tym spółdzielnie socjalne, spółki *non profit*, stowarzyszenia jednostek samorządu terytorialnego, itp. Obecnie rozwijający się sektor ekonomii społecznej wpisuje się zarówno w politykę gospodarczą, poprzez wzmacnianie przedsiębiorczości mieszkańców gmin i powiatów oraz konkurencyjności lokalnych podmiotów, jak i politykę społeczną, gdyż odpowiednie wykorzystanie potencjału PES umożliwia aktywizację zawodową, rozwój turystyki, kultury czy mieszkalnictwa, a także reintegrację osób zagrożonych wykluczeniem społecznym.

¹⁹ Krajowy Program Rozwoju Ekonomii Społecznej do 2030 roku. Ekonomia Solidarności Społecznej, str. 10

Na terenie Gminy Krosno w ramach Urzędu Miasta funkcjonuje Centrum Wspierania Organizacji Pozarządowych. Do jego zadań należy wspieranie społeczności Krosna, rozwój społeczeństwa obywatelskiego, aktywizacja oraz integracja III sektora. Jednym z głównych założeń funkcjonowania Centrum jest propagowanie idei wolontariatu.

W CWOP swoją siedzibę ma 27 organizacji, m.in.:

- Harcerski Krąg Seniora ZHP w Krośnie;
- Polskie Centrum Mediacji;
- Klub Literacki Nauczycieli w Krośnie;
- Stowarzyszenie Inteligencji Polskiej;
- Krośnieńskie Stowarzyszenie Ochrony Zwierząt w Krośnie;
- Fundacja Św. Cyryla i Metodego – Klub Ojcowski Krosno;
- Krośnieński Klub Wspinaczkowy „Skolopendra”;
- Krośnieńskie Stowarzyszenie Działaczy Opozycji Antykomunistycznej i Osób Represjonowanych²⁰.

Gmina Miasto Krosno uchwała roczny program współpracy z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami, o których mowa w art. 3 ust. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie. Jest to dokument określający cele, zasady, przedmiot i formy współpracy, a także obszary działania oraz priorytetowe zadania publiczne realizowane w ramach współpracy Gminy Krosno z organizacjami pozarządowymi działającymi na terenie miasta lub na rzecz jego mieszkańców. Głównym celem Programu jest kształtowanie partnerstwa pomiędzy Gminą Krosno a organizacjami pozarządowymi w celu lepszego rozpoznawania i zaspokajania potrzeb mieszkańców, a także wzmocnienia aktywności społeczności lokalnej. Celami szczegółowymi omawianego Programu są:

- 1) określenie kierunków i warunków współpracy Gminy z organizacjami pozarządowymi;
- 2) zwiększenie poczucia odpowiedzialności za siebie, swoje otoczenie, wspólnotę lokalną oraz jej tradycje;

²⁰ <https://www.krosno.pl/dla-mieszkanow/centrum-wspierania-organizacji-pozarzadowych/cwop>
[dostęp: 18.07.2025 r.].

- 3) kształtowanie społeczeństwa obywatelskiego poprzez tworzenie sprzyjających warunków dla powstawania inicjatyw lokalnych;
- 4) zdynamizowanie działań w sferze zadań publicznych oraz podniesienie ich skuteczności i efektywności;
- 5) angażowanie mieszkańców w rozwiązywanie problemów lokalnych;
- 6) aktywizacja organizacji pozarządowych oraz zapewnienie im równych szans w realizacji zadań publicznych, poprzez powierzanie i wspieranie coraz większej liczby zadań;
- 7) promocja zadań cyklicznych,
- 8) integracja i przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu²¹.

Na terenie Gminy Krosno w 2024 roku zarejestrowanych było łącznie 6 248 podmiotów gospodarki narodowej, w tym 224 stowarzyszenia i podobne organizacje społeczne. W omawianym roku na terenie Gminy działało również 40 fundacji. Na przestrzeni lat 2022- 2024 zaobserwować można tendencję wzrostową zarówno w kwestii liczby zarejestrowanych fundacji na terenie Gminy, jak i liczby zarejestrowanych stowarzyszeń i organizacji społecznych.

Tabela 7. Ogólna liczba podmiotów gospodarki narodowej, fundacji, stowarzyszeń i organizacji społecznych w Gminie Krosno na przestrzeni lat 2022-2024

wyszczególnienie	2022	2023	2024
liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarki narodowej	6 011	6 127	6 248
liczba fundacji	31	35	40
liczba stowarzyszeń i organizacji społecznych	205	223	224

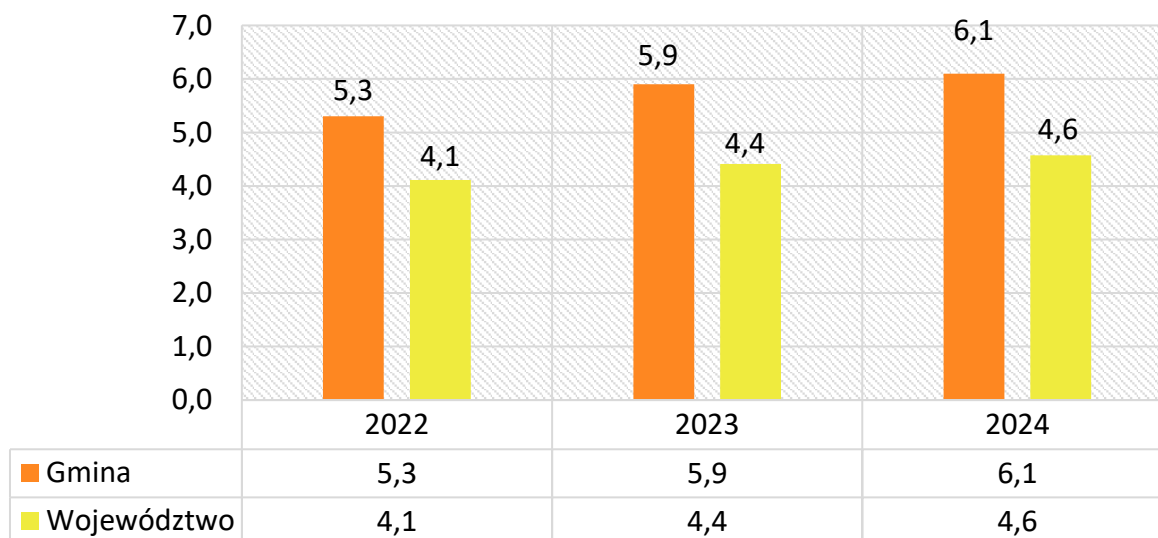
Źródło: Opracowanie własne na podstawie BDL GUS

Wskaźnik fundacji, stowarzyszeń i organizacji społecznych na 1 000 mieszkańców w Gminie Krosno w latach 2022-2024 przyjmował tendencję wzrostową – w 2024 roku w stosunku do roku 2022 odnotowano wzrost o 0,8 pp. W odniesieniu do danych wojewódzkich, w analizowanym okresie wskaźnik w Gminie przyjmował wyższe wartości względem województwa podkarpackiego. Szczegółowe dane zostały przedstawione na kolejnym wykresie.

²¹https://www.krosno.pl/storage/file/core_files/2024/3/28/cc27e5bfb344e067e6f38a736151ca81/program%20wsp%C3%B3%B3%C5%82pracy%20na%202024%20rok.pdf [dostęp: 18.07.2025 r.].

Wykres 8. Fundacje, stowarzyszenia i organizacje społeczne na 1 000 mieszkańców w Gminie Krosno i województwie podkarpackim na przestrzeni lat 2022-2024

Źródło: Opracowanie własne na podstawie BDL GUS

W kontekście prawidłowości i efektywności prowadzenia działań w Gminie, niezwykle istotnym potencjałem jest kadra: Urzędu Miasta oraz jednostek organizacyjnych Gminy (MOPR i jednostki organizacyjne pomocy społecznej, szkoły, instytucje kultury i sportu). System realizacji zadań publicznych determinuje całokształt działań rozwojowych, w szczególności planowania i realizowania inwestycji, w tym finansowanych ze środków zewnętrznych, wdrażania nowych metod zarządczych oraz obsługi klientów (mieszkańców, przedsiębiorców, inwestorów, turystów itp.).

Gminny system pomocy społecznej

Pomoc społeczna jest instytucją polityki społecznej państwa mającą na celu umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężenie trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości²².

Główną jednostką wykonującą zadania Gminy Miasto Krosno z zakresu pomocy społecznej na poziomie gminy i powiatu jest Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie. Zadania Ośrodka wynikają wprost z ustawy o pomocy społecznej. MOPR realizuje zadania własne gminy i powiatu oraz zadania zlecone gminie i powiatowi przez administrację rządową, z zakresu pomocy społecznej, wspierania rodziny, pieczy zastępczej, zadania wynikające z rozeznaczonych potrzeb gminy bądź z rządowych programów pomocowych na podstawie

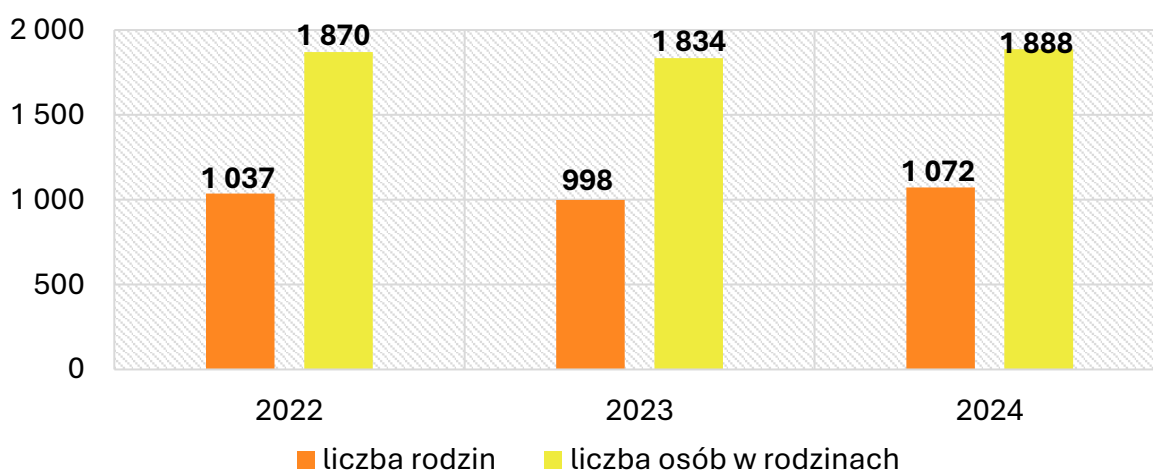
²² Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t.j. Dz. U. z 2025 r. poz. 1214 z późn. zm.)

i w granicach obowiązujących aktów prawnych. Ośrodek realizuje ponadto inne zadania organu właściwego lub gminy, przekazane do realizacji przez Prezydenta Miasta Krosna lub Radę Miasta Krosna.

Na przestrzeni lat 2022-2024 liczba rodzin korzystających z pomocy finansowej oraz pomocy w formie pracy socjalnej w Gminie Krosno utrzymywała się na relatywnie stałym poziomie – w 2024 roku pomocą społeczną objęte były 1 072 rodziny – to o 35 więcej niż w 2022 roku. Na przestrzeni analizowanych lat liczba osób w rodzinach korzystających z pomocy społecznej ulegała wahaniom – w roku bazowym było to 1 870 osób, w 2023 roku – 1 834, natomiast w 2024 roku wyniosła ona 1 888.

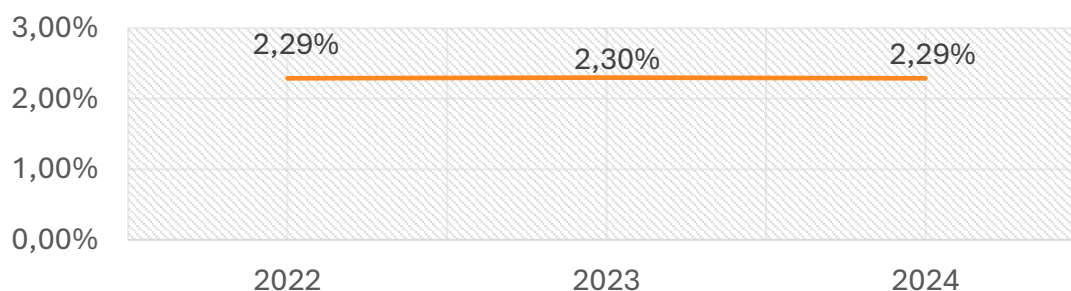
Wykres 9. Liczba rodzin i osób w rodzinach korzystających z pomocy społecznej (finansowej i niefinansowej) w Gminie Krosno w latach 2022-2024

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2024 rok

Liczba osób pobierających świadczenia pomocy społecznej na 1 000 mieszkańców określana jest jako wskaźnik deprivacji lokalnej. Na przestrzeni lat 2022-2024 wartość tego wskaźnika w Gminie Krosno utrzymywała się na stałym poziomie: w 2022 roku i w 2024 roku było to 2,29%, natomiast w 2023 roku – 2,30%.

Wykres 10. Wskaźnik deprivacji lokalnej na przestrzeni lat 2022-2024

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2024 rok

Kolejna tabela przedstawia liczbę osób korzystających z pomocy społecznej w podziale na ekonomiczne grupy wieku oraz płeć. Z danych tych wynika, iż w 2024 roku z tego typu pomocy korzystało 386 osób w wieku przedprodukcyjnym, 755 osób w wieku produkcyjnym oraz 316 osób w wieku poprodukcyjnym. Pod względem płci widoczna była nieznaczna dysproporcja – korzystających z pomocy społecznej kobiet było więcej niż mężczyzn (liczba kobiet – 742, liczba mężczyzn – 715). Analizując dynamikę zmian na przestrzeni lat 2022-2024, dostrzec można spadek liczby osób w wieku przedprodukcyjnym korzystających z pomocy społecznej. W przypadku liczby osób w wieku poprodukcyjnym sytuacja wygląda nieco inaczej, gdyż liczba ta waha się z roku na rok. Liczba mieszkańców w wieku produkcyjnym, korzystających z pomocy społecznej w 2022 roku wynosiła 762 i spadła w 2023 roku, by w 2024 roku wzrosnąć o 50 (liczba osób w wieku produkcyjnym w 2023 roku – 705 oraz liczba osób w wieku produkcyjnym w 2024 roku – 755).

Tabela 8. Liczba osób korzystających z pomocy społecznej w podziale na wiek i płeć na podstawie liczby przyznanych świadczeń w latach 2022-2024

wyszczególnienie	2022		2023		2024	
	mężczyźni	kobiety	mężczyźni	kobiety	mężczyźni	kobiety
0-17	241	217	225	208	200	186
produkcyjny	416	346	394	311	435	320
poprodukcyjny	71	235	67	226	80	236
ogółem	728	798	686	745	715	742

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za rok 2024

W 2024 roku świadczenia pieniężne zostały udzielone 625 rodzinom w Gminie Krosno, natomiast świadczenia niepieniężne – 393 rodzinom na podstawie decyzji administracyjnych. Na przestrzeni lat 2022-2024 zaobserwowano spadek w zakresie liczby rodzin pobierających świadczenia pieniężne. Jeżeli chodzi o liczbę rodzin pobierających świadczenia niepieniężne, w poniższej tabeli widoczne są jej wahania – w roku 2023 nastąpił jej wzrost, jednak rok później obserwuje się znaczny spadek (o 142).

Tabela 9. Liczba rodzin, którym udzielono pomocy w formie świadczeń pieniężnych i niepieniężnych w latach 2022-2024

wyszczególnienie	2022	2023	2024
świadczenia pieniężne	670	626	625
świadczenia niepieniężne	452	535	393

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za rok 2024

Osoby długotrwale korzystające z pomocy społecznej to te, które w ciągu ostatnich 3 lat (36 miesięcy) były zarejestrowane w systemie świadczeń pomocy społecznej przez co najmniej 18 miesięcy. Na przestrzeni analizowanych trzech lat, liczba osób długotrwale pobierających świadczenie w Gminie Krosno ulegała wahaniom – w 2022 roku wyniosła 608, w 2023 roku – 576, natomiast w 2024 roku osiągnęła wartość 549. Różnice w zakresie płci osób długotrwale pobierających świadczenie w 2024 roku były nieznaczne – mężczyźni stanowili 53,0% wszystkich osób, którym świadczenie to zostało przyznane (290 osób), a kobiety – 47,0% (259 osób).

Tabela 10. Liczba osób długotrwale pobierających świadczenie w podziale na płeć w latach 2022-2024

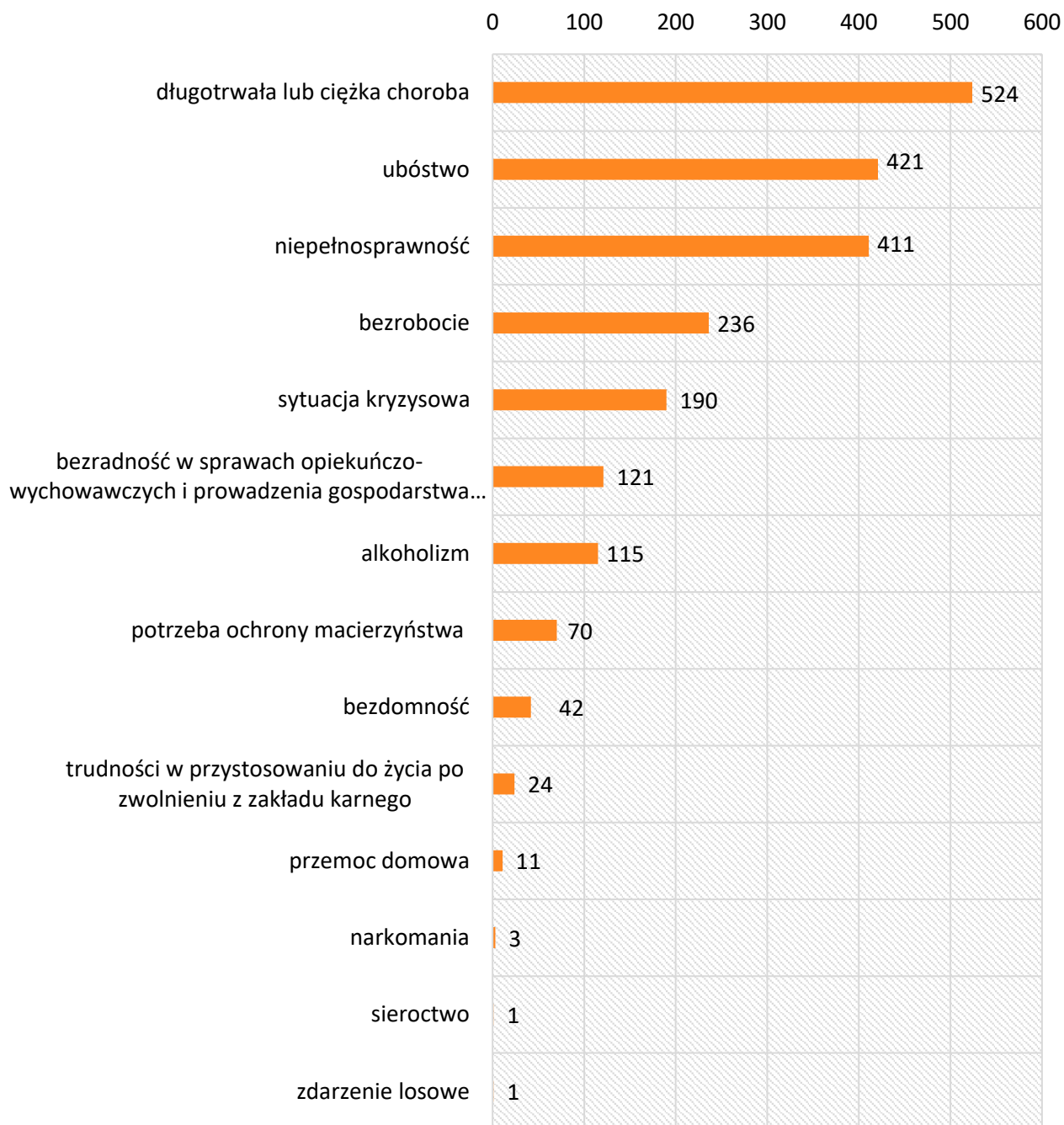
płeć	2022	2023	2024
kobiety	299	270	259
mężczyźni	309	306	290
ogółem	608	576	549

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za rok 2023 i 2024

W 2024 roku w Gminie Miasto Krosno najczęściej występującymi przyczynami trudnej sytuacji życiowej rodzin, a jednocześnie powodami ubiegania się o pomoc społeczną, wskazanymi przez Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie były kolejno: długotrwała lub ciężka choroba (524 rodziny), ubóstwo (421 rodzin), niepełnosprawność (411 rodzin), bezrobocie (236 rodzin) oraz sytuacja kryzysowa (190 rodzin). Szczegółowe dane w tym zakresie prezentuje kolejny wykres.

Wykres 11. Powody udzielania świadczeń w 2024 roku według liczby rodzin korzystających z pomocy społecznej

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2024 rok

Zasoby instytucjonalne w zakresie rozwiązywania problemów społecznych

Polityka społeczna Gminy może być prawidłowo i efektywnie wdrażana za pomocą funkcjonujących na jego terenie jednostek samorządowych oraz pozarządowych. Wymienione niżej zasoby instytucjonalne w zakresie rozwiązywania problemów społecznych, funkcjonujące na terenie Gminy Krosno, działają m.in. na rzecz poprawy jakości życia mieszkańców Gminy, a poszczególne z nich ukierunkowane są na konkretne problemy bądź grupy społeczne. Należą do nich:

Jednostki działające w obszarze pomocy i wsparcia:

- Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie, w strukturach którego funkcjonuje:
 - Placówka Wsparcia Dziennego „Ogródek Jordanowski”,
 - Dzienny Dom Senior+,
 - Ośrodek Interwencji Kryzysowej;
- Środowiskowy Dom Samopomocy w Krośnie – jednostka organizacyjna pomocy społecznej funkcjonująca na rzecz osób przewlekle psychicznie chorych, osób z niepełnosprawnością intelektualną oraz osób wykazujących inne przewlekłe zaburzenia czynności psychicznych;
- Środowiskowy Dom Samopomocy w Krośnie – prowadzony przez Polskie Stowarzyszenie na Rzecz Osób z Niepełnosprawnością Intelektualną w Krośnie;
- Domy Pomocy Społecznej o zasięgu ponadlokalnym:
 - Dom Pomocy Społecznej Nr 1,
 - Dom Pomocy Społecznej Nr 2;
- Centrum Integracji Społecznej w Krośnie;
- Zakłady Aktywności Zawodowej – jednostki utworzone w celu zatrudnienia osób z niepełnosprawnością, u których stwierdzono autyzm, upośledzenie umysłowe lub chorobę psychiczną:
 - Zakład Aktywności Zawodowej Nr 1,
 - Zakład Aktywności Zawodowej Nr 2;

- Warsztat Terapii Zajęciowej w Krośnie – prowadzony przez Polskie Stowarzyszenie na Rzecz Osób z Niepełnosprawnością Intelektualną w Krośnie;
- Schronisko dla osób bezdomnych – prowadzone przez Towarzystwo Pomocy im. Św. Brata Alberta, udzielające schronienia bezdomnym mężczyznom;
- dwa mieszkania treningowe dla 6 pełnoletnich wychowanków opuszczających pieczę zastępczą prowadzone przez Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie;
- mieszkanie wspomagane dla 5 osób z niepełnosprawnością prowadzone przez Polskie Stowarzyszenie na Rzecz Osób z Niepełnosprawnością Intelektualną w Krośnie.

Jednostki działające w obszarze pomocy w ramach interwencji kryzysowej i poradnictwa specjalistycznego:

- Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie – Dział/Ośrodek Interwencji Kryzysowej, w tym hostel przeznaczony dla osób będących w sytuacji kryzysowej;
- Poradnia Odwykowa, Oddział Terapii Uzależnienia od Alkoholu przy Wojewódzkim Szpitalu Podkarpackim im. Jana Pawła II w Krośnie;
- Punkt Informacyjno-Konsultacyjny dla osób z problemem alkoholowym i ich rodzin, działający przy MOPR Krosno.

Pozostałe jednostki działające w obszarze polityki społecznej:

- Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Krośnie;
- Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy Domowej w Krośnie;
- Komenda Miejska Policji w Krośnie;
- Miejski Ośrodek Sportu i Rekreacji w Krośnie;
- Straż Miejska w Krośnie;
- instytucje kultury;
- placówki ochrony zdrowia;
- placówki oświatowe;
- organizacje pozarządowe, kościoły oraz inne podmioty, o których mowa w art. 3 ust. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie.

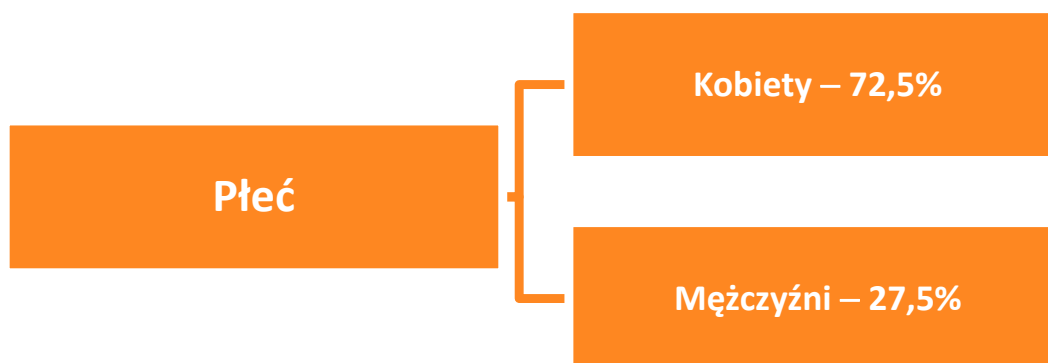
ANALIZA WYNIKÓW BADAŃ PRZEPROWADZONYCH WŚRÓD DOROSŁYCH MIESZKAŃCÓW GMINY KROSNO

W niniejszym rozdziale przedstawione zostały wybrane problemy społeczne z perspektywy dorosłych mieszkańców Gminy Krosno. Zbadano takie kwestie jak: rynek pracy, ubóstwo, wykluczenie społeczne, niepełnosprawność, zdrowie psychiczne, sytuacja osób starszych, uzależnienia oraz przemoc domowa.

Struktura badanej próby

W badaniu diagnozującym problemy społeczne na terenie Gminy Krosno wzięto udział 331 mieszkańców mających powyżej 18 lat. Poniżej przedstawiona została struktura badanej próby ze względu na płeć. Można zauważyć, że pod względem liczby wypełnionych ankiet, w badaniu przewagę miały kobiety – stanowiły one 72,5% ogółu (240 osób), z kolei mężczyźni – 27,5% (91 osób).

Rysunek 3. Płeć dorosłych mieszkańców uczestniczących w badaniu: N=331²³

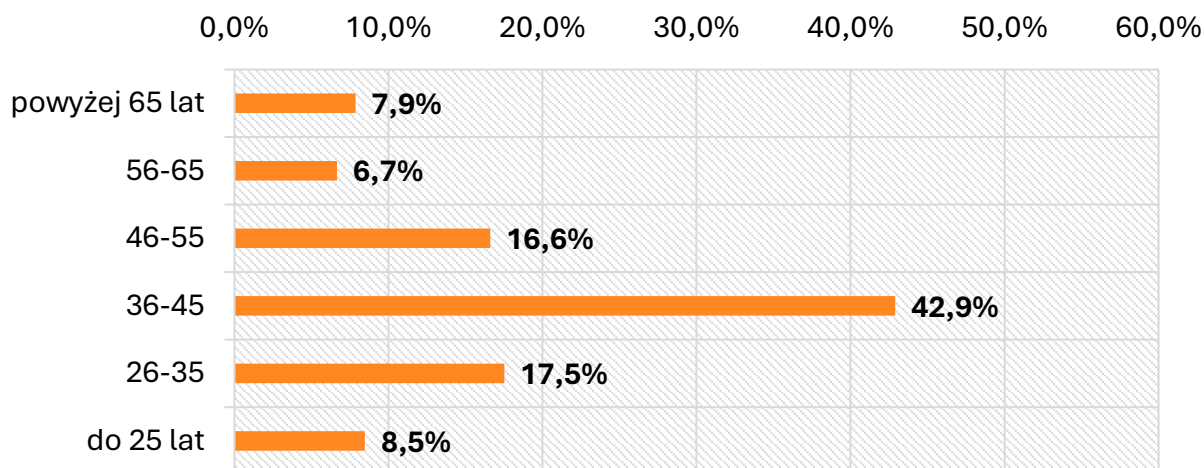

Analiza struktury badanej grupy pokazuje, iż respondenci są zróżnicowani pod względem wieku. Najliczniejszą grupę stanowiły osoby mające 36-45 lat (42,9%). Wśród badanych znalazły się także osoby w grupie wiekowej 26-35 lat (17,5%), 46-55 lat (16,6%). Najmniej kwestionariuszy ankiet wypełnili mieszkańcy poniżej 25 roku życia (8,5%), powyżej 65 lat (7,9%) oraz w wieku 56-65 lat (6,7%).

²³ W niniejszym opracowaniu „N” oznacza liczbę osób, które odpowiedziały na dane pytanie

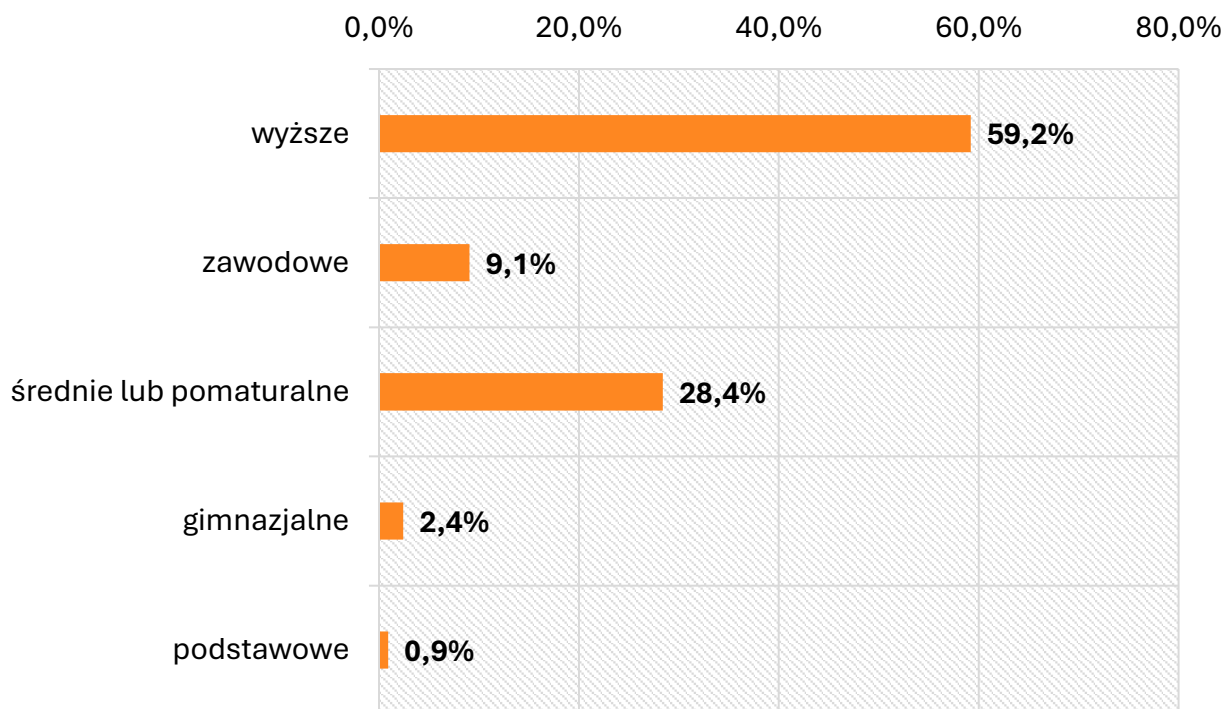

Wykres 12. Wiek dorosłych mieszkańców uczestniczących w badaniu: N=331

Na poniższym wykresie zaprezentowane zostało wykształcenie respondentów. Największy udział w badaniu mieli dorośli mieszkańcy legitymujący się wykształceniem wyższym (59,2%) oraz średnim lub pomaturalnym (28,4%). W badaniu wzięło udział 9,1% mieszkańców z wykształceniem zawodowym, a z gimnazjalnym – 2,4%. Najmniejszy odsetek respondentów posiadał wykształcenie podstawowe (0,9%).

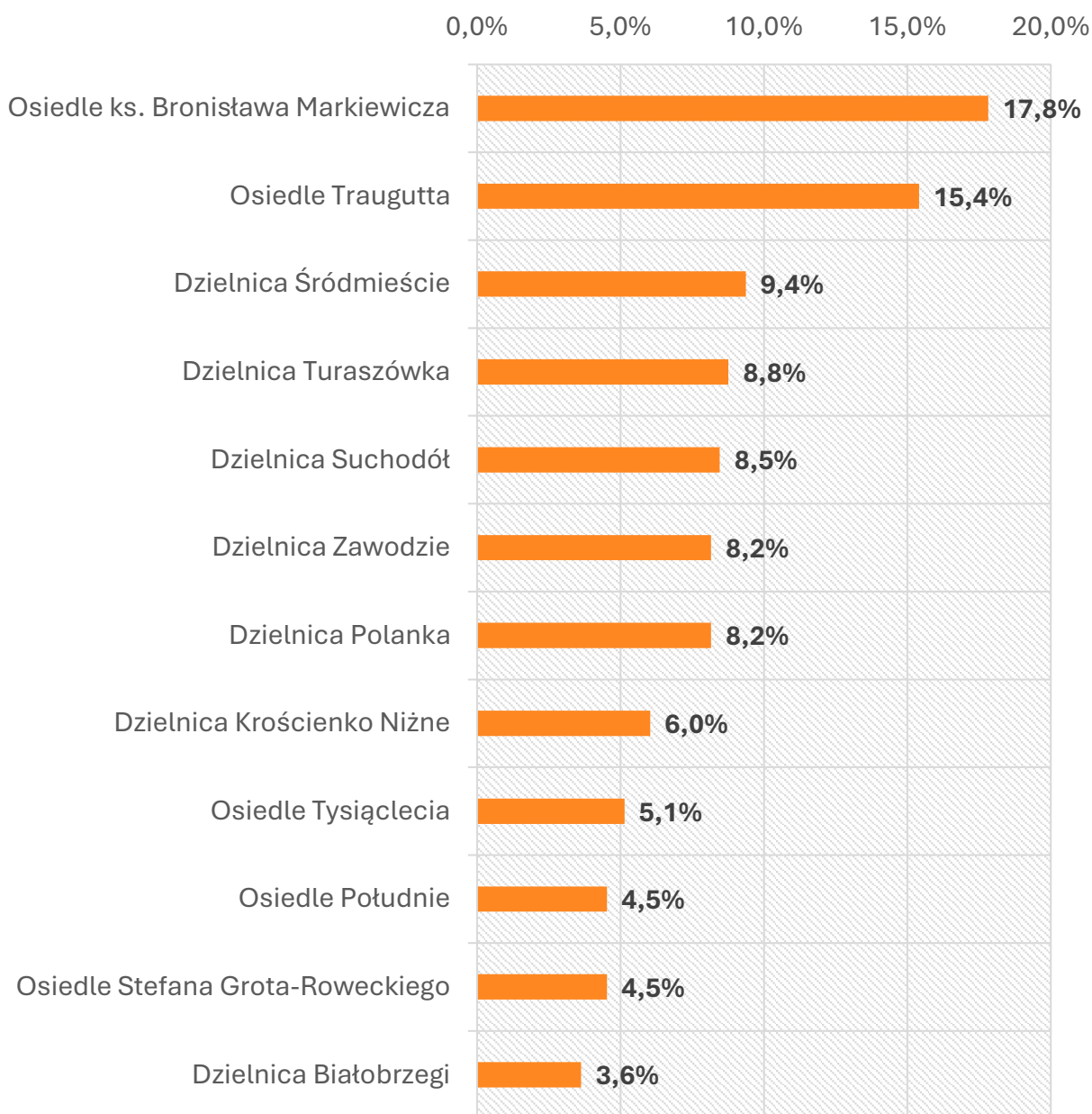
Wykres 13. Wykształcenie dorosłych mieszkańców uczestniczących w badaniu: N=331

Najliczniejszą grupę ankietowanych stanowili mieszkańcy Osiedla ks. Bronistawa Markiewicza (17,8%) oraz Osiedla Traugutta (15,4%). Kolejne pod względem udziału były: Dzielnica Śródmieście (9,4%), Dzielnica Turaszówka (8,8%) oraz Dzielnica Suchodół (8,5%). Niewiele mniej respondentów stanowili mieszkańcy Dzielnicy Zawodzie i Dzielnicy Polanka (po 8,2%). Najmniej kwestionariuszy ankiet wypełnili respondenci zamieszkujący Dzielnicę Krościenko Niżne (6,0%), Osiedle Tysiąclecia (5,1%), Osiedle Południe, Osiedle Stefana Grota-Roweckiego (po 4,5%) oraz Dzielnicę Białobrzegi (3,6%).

Wykres 14. Dzielnica zamieszkania: N=331

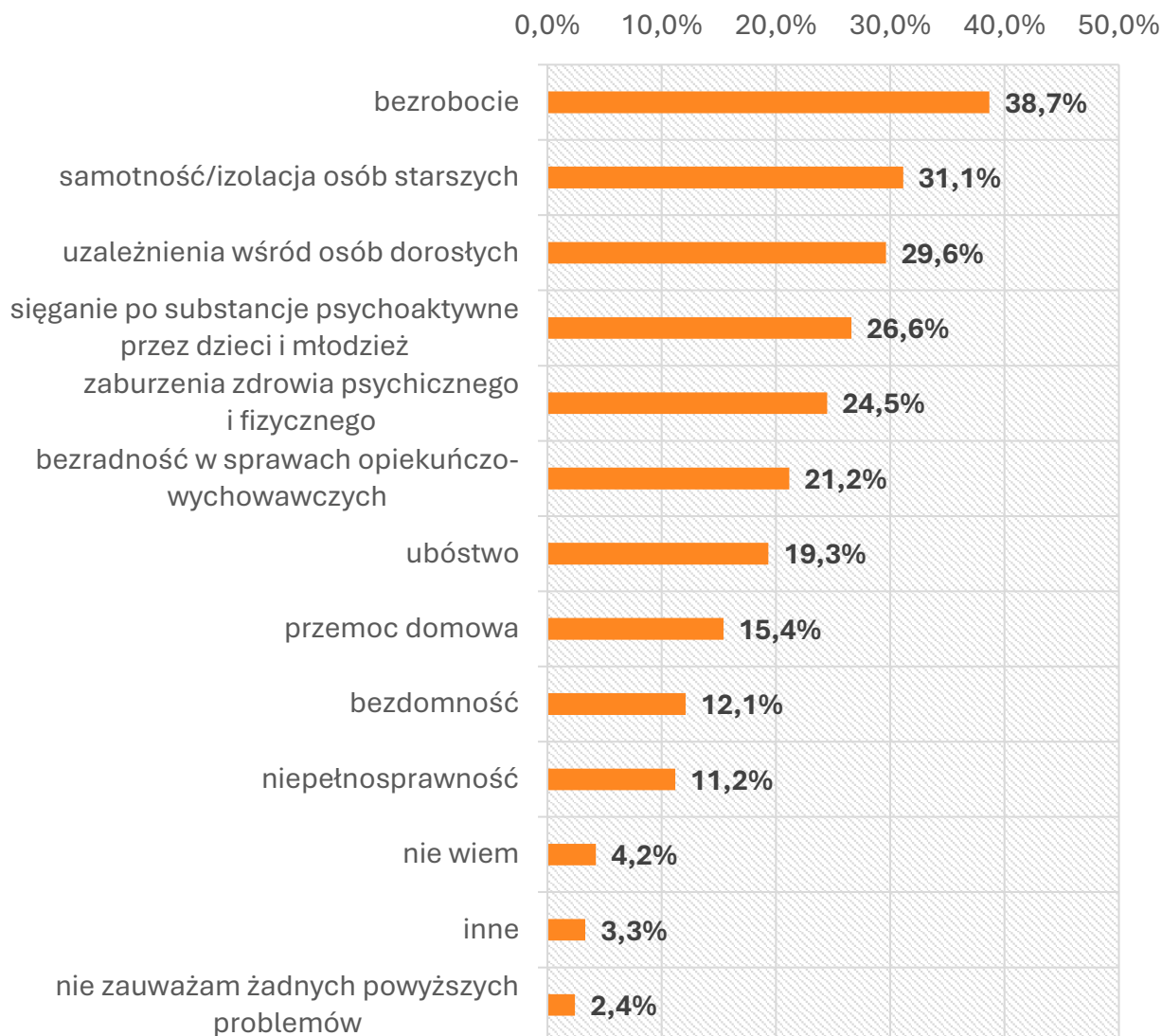

Problemy społeczne

W pierwszym pytaniu respondenci zostali poproszeni o wskazanie głównych problemów w sferze społecznej, występujących na obszarze Gminy Miasto Krosno. Za najważniejsze uznano: bezrobocie (38,7%), samotność/izolację osób starszych (31,1%), uzależnienia wśród osób dorosłych (29,6%), sięganie po substancje psychoaktywne przez dzieci i młodzież (26,6%) oraz zaburzenia zdrowia psychicznego i fizycznego (24,5%). W dalszej kolejności wskazywano bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych (21,2%), ubóstwo (19,3%), przemoc domową (15,4%), bezdomność (12,1%) oraz niepełnosprawność (11,2%). 4,2% respondentów nie posiada wiedzy w tym zakresie, a 3,3% wskazało na odpowiedź „inne”, wyróżniając m.in.: *mało wydarzeń, turniejów sportowych, brak aktywności dla młodych dorosłych, np. kluby, dostęp do pracy z wynagrodzeniem wyższym niż minimalne, trudny dostęp do lekarzy POZ i specjalistów, niskie wynagrodzenia w sektorze przedsiębiorstw i w administracji, brak atrakcyjnych ofert pracy dla młodych wykształconych osób, nadmierny hałas, uzależnienie od smartfonów, hejt w Internecie, słaby dostęp do pomocy psychologicznej oraz małe wsparcie dla rodziców pracujących*. 2,4% ankietowanych nie zauważa występowania wyżej wymienionych problemów na terenie Gminy Krosno. Szczegółowe dane z tym zakresie znajdują się w poniższym wykresie.

Wykres 15. Jakiego Pana/i zdaniem problemy społeczne najczęściej dotyczą mieszkańców Gminy? N=331

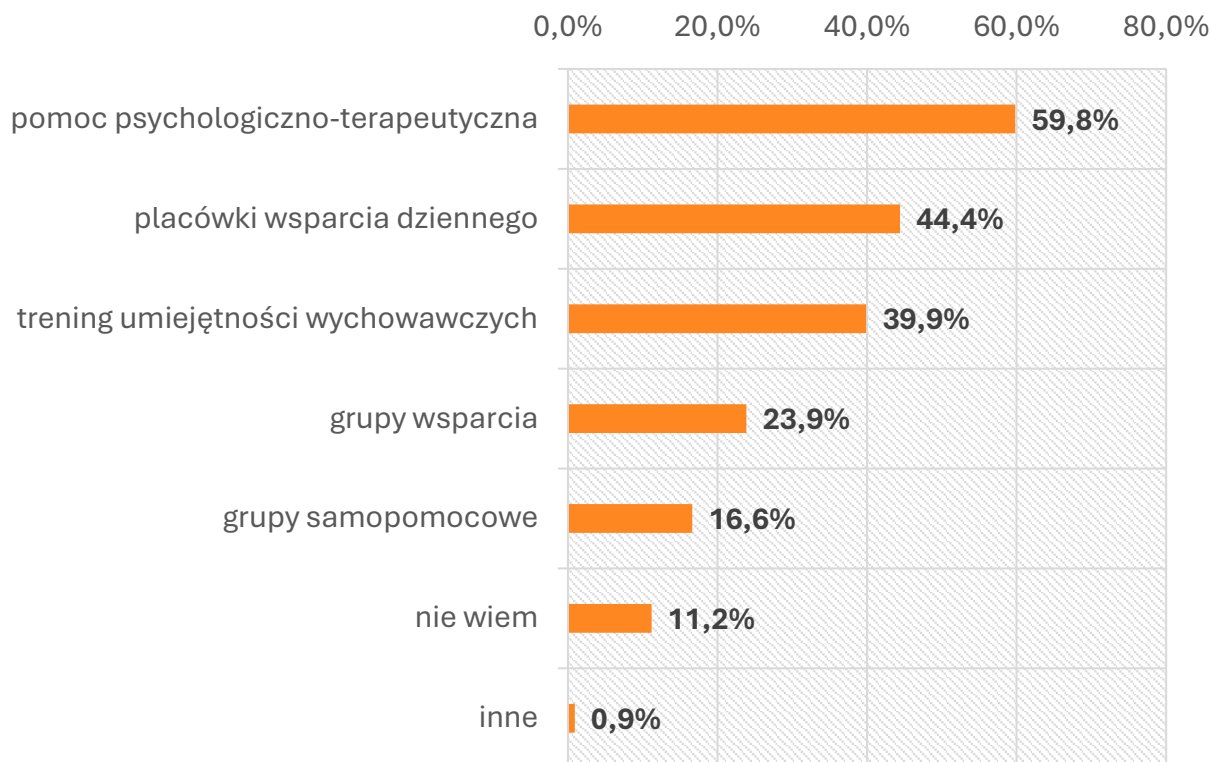
**Pytanie wielokrotnego wyboru – odpowiedzi nie sumują się do 100%*

W badaniu ankietowym respondentów zapytano również o największe potrzeby w zakresie wspierania rodzin z dziećmi. Zdaniem ponad połowy ankietowanych na terenie Gminy Krosno należy zapewnić pomoc psychologiczno-terapeutyczną (59,8%), 44,4% respondentów wskazało na placówki wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży, a 39,9% – na trening umiejętności wychowawczych dla rodziców. Średnio co czwarty uczestnik badania wymienił grupy wsparcia (23,9%), a w opinii 16,6% główną potrzebą w zakresie wspierania rodzin z dziećmi są grupy samopomocowe. 11,2% respondentów nie posiada wiedzy w tym zakresie, a 0,9% wskazało na inne aspekty, w tym odpowiednią szkołę integracyjną oraz więcej miejsc dla dzieci np. boiska do siatkówki, place zabaw,

jak również zaznaczono problem dotyczący niedostatecznej ilości ścieżek rowerowych w centrum Miasta.

Wykres 16. Jakie Pana/i zdaniem są największe potrzeby w zakresie wspierania rodzin z dziećmi przez Gminę poprzez rozwój infrastruktury i usług społecznych? N=331

*Pytanie wielokrotnego wyboru – odpowiedzi nie sumują się do 100%

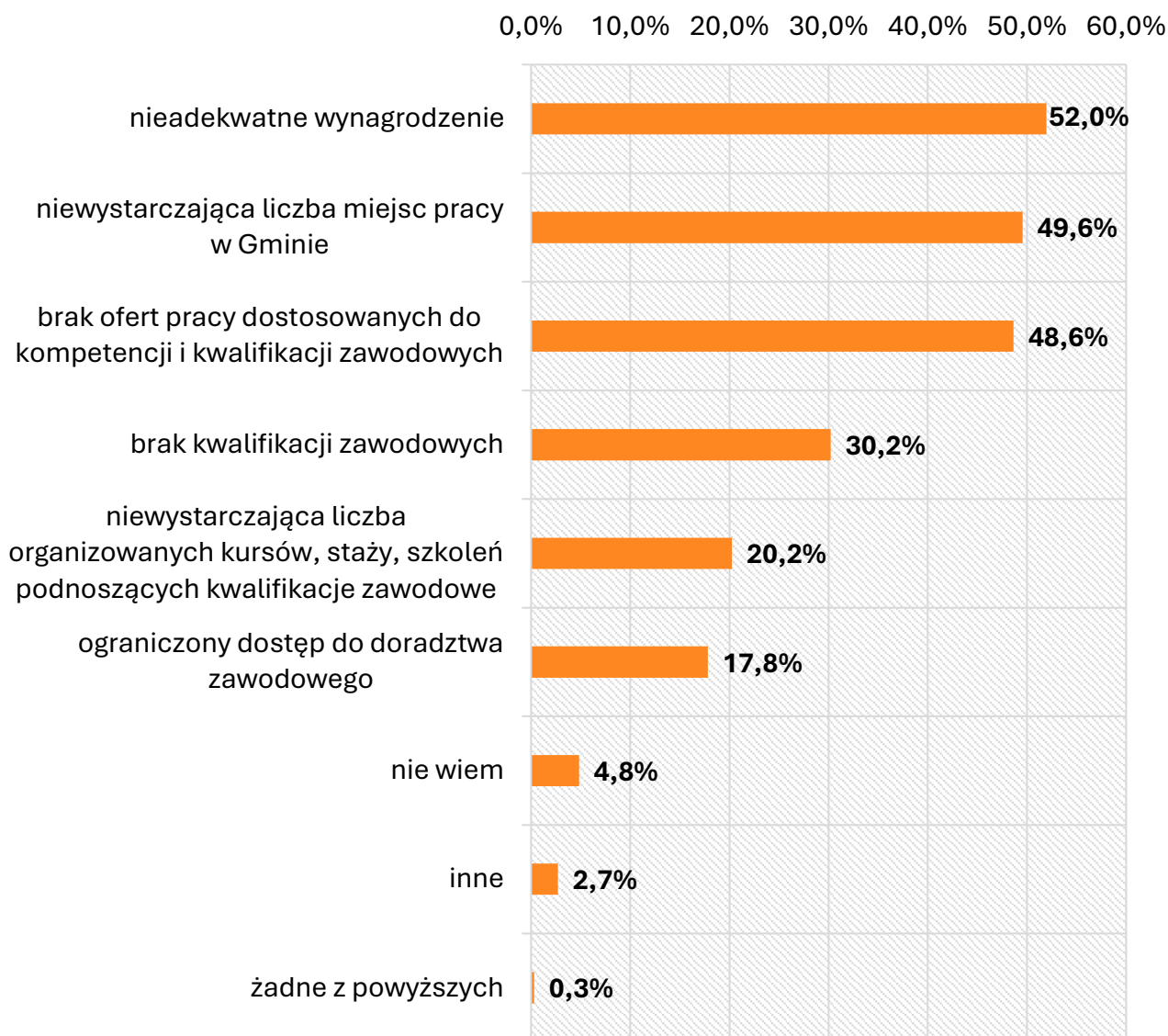
Rynek pracy

W poniższym bloku tematycznym została poruszona kwestia zatrudnienia wśród mieszkańców Gminy Krosno. W pierwszym pytaniu badani mieli określić z jakimi trudnościami mogą się borykać osoby bezrobotne, poszukujące zatrudnienia na terenie Gminy. Najwięcej, bo 52,0% mieszkańców uważa, że problem w tym zakresie stanowi nieadekwatne wynagrodzenie. Na drugim miejscu wśród odpowiedzi najczęściej wskazywanych znajduje się niewystarczająca liczba miejsc w pracy gminie (49,6%), a na trzecim – brak ofert pracy dostosowanych do kompetencji i kwalifikacji zawodowych (48,6%). Następnie ankietowani wskazali na brak kwalifikacji zawodowych (30,2%), niewystarczającą liczbę organizowanych kursów, staży, szkoleń podnoszących kompetencje zawodowe (20,2%) oraz ograniczony dostęp do doradztwa zawodowego (17,8%). 4,8% badanych mieszkańców nie dysponowało wiedzą w tym zakresie,

2,7% respondentów wyróżniło inne problemy, w tym m.in. *małą liczbę miejsc w świetlicach popołudniowych, co powoduje problem z opieką nad dziećmi*, jak również zaznaczono konieczność organizacji kursów, które rzeczywiście wpasowują się w deficyt umiejętności na rynku pracy, które są potrzebne, nieadekwatne wynagrodzenie oraz istnienie szarej strefy na rynku pracy. 0,3% ankietowanych nie dostrzega żadnej z powyższych trudności.

Wykres 17. Jakie trudności najczęściej napotykają osoby bezrobotne szukające pracy na terenie Gminy? N=331

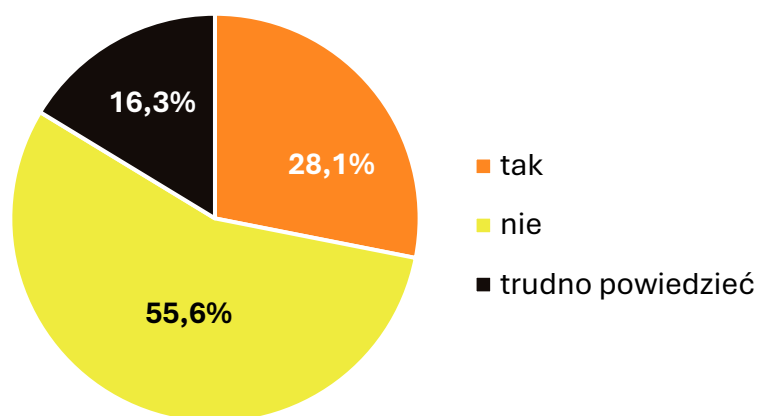
*Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%

Ubóstwo i wykluczenie społeczne

Następne pytanie miało na celu określenie czy respondenci doświadczyli, w ciągu ostatnich 12 miesięcy przed badaniem, trudności w zakresie zaspokojenia podstawowych potrzeb życiowych ze względu na niewystarczające zasoby finansowe. Odpowiedzi rozkładały się na zróżnicowanym poziomie – najwięcej osób odpowiedziało przecząco na to pytanie (55,6%), 28,2% badanych przyznało, że doświadczyli ubóstwa w okresie ostatniego roku przed badaniem, z kolei 16,3% respondentów miało trudność w udzieleniu odpowiedzi na to pytanie.

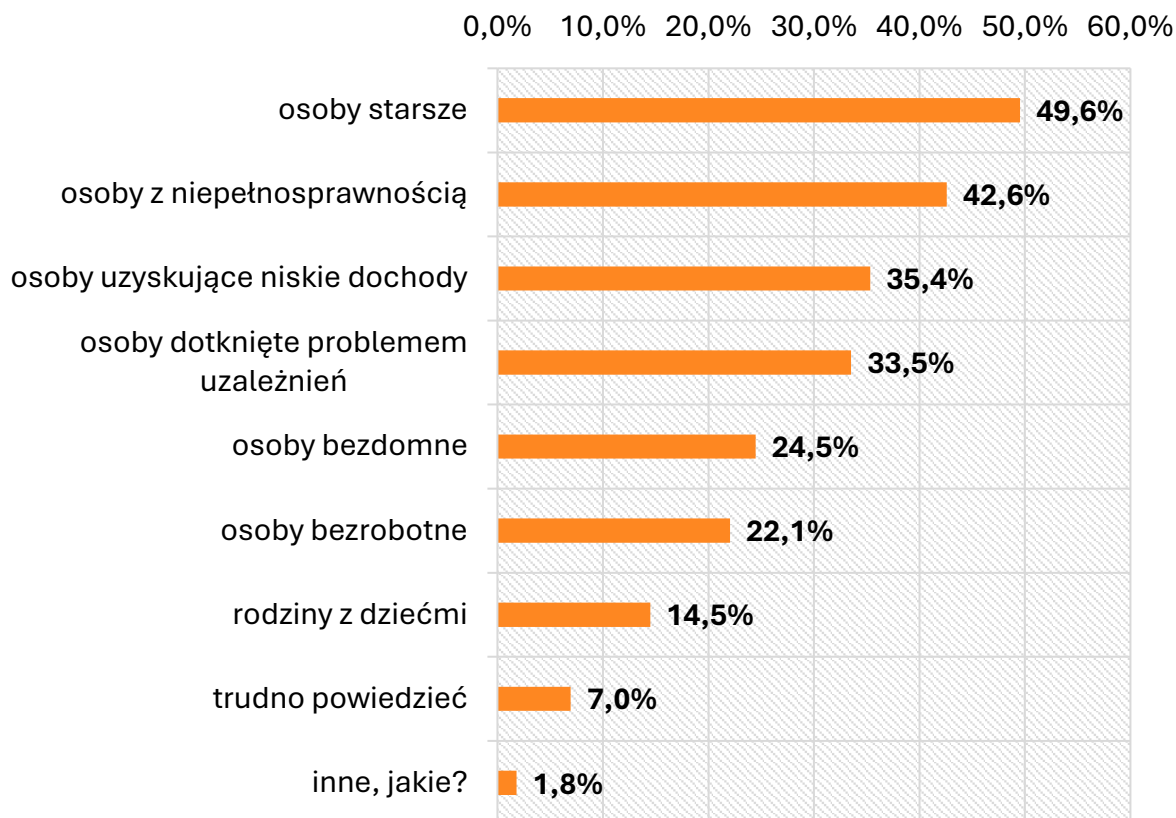
Wykres 18. Czy w ciągu ostatnich 12 miesięcy miał/a Pan/i trudności w zakresie zaspokojenia podstawowych potrzeb życiowych ze względu na niewystarczające zasoby finansowe? N=331

Mieszkańcy Gminy Krosno biorący udział w badaniu, mieli również możliwość wskazania grup, które ich zdaniem są najbardziej narażone na wykluczenie społeczne na terenie Gminy. Za najważniejsze uznano: osoby starsze (49,6%), osoby z niepełnosprawnością (42,6%) oraz osoby uzyskujące niskie dochody (35,4%). W dalszej kolejności wskazano na osoby dotknięte problemem uzależnień (33,5%), osoby bezdomne (24,5%), osoby bezrobotne (22,1%) oraz rodziny z dziećmi (14,5%). 7,0% badanych miało trudności z odpowiedzią na to pytanie, natomiast 1,8% respondentów wskazało na inne odpowiedzi, wymieniając *młodych ludzi bez doświadczenia oraz dzieci z trudnościami – brak dostępu do pomocy psychologiczno-psychiatrycznej*. Szczegółowe dane przedstawiono w wykresie poniżej.

Wykres 19. Jakie grupy osób są Pana/i zdaniem najbardziej narażone na wykluczenie społeczne na terenie Gminy? N=331

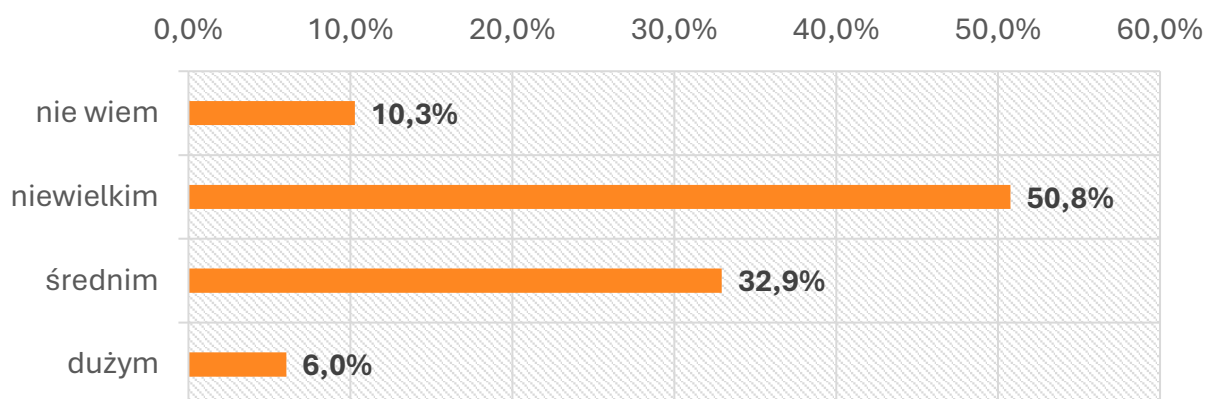
*Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%

Sytuacja osób z niepełnosprawnościami oraz osób starszych

Mieszkańcy zostali poproszeni o ocenę stopnia dostosowania infrastruktury technicznej Gminy do potrzeb osób z niepełnosprawnościami. Ponad połowa, bo 50,8% badanych uważa, że jest ona dostosowana w stopniu niewielkim, z kolei według 32,9% ankietowanych – w stopniu średnim. 10,3% osób ankietowanych nie posiada wiedzy w tym zakresie, a 6,0% mieszkańców jest zdania, że infrastruktura jest przystosowana w dużym stopniu. Dane przedstawiono w poniższym wykresie.

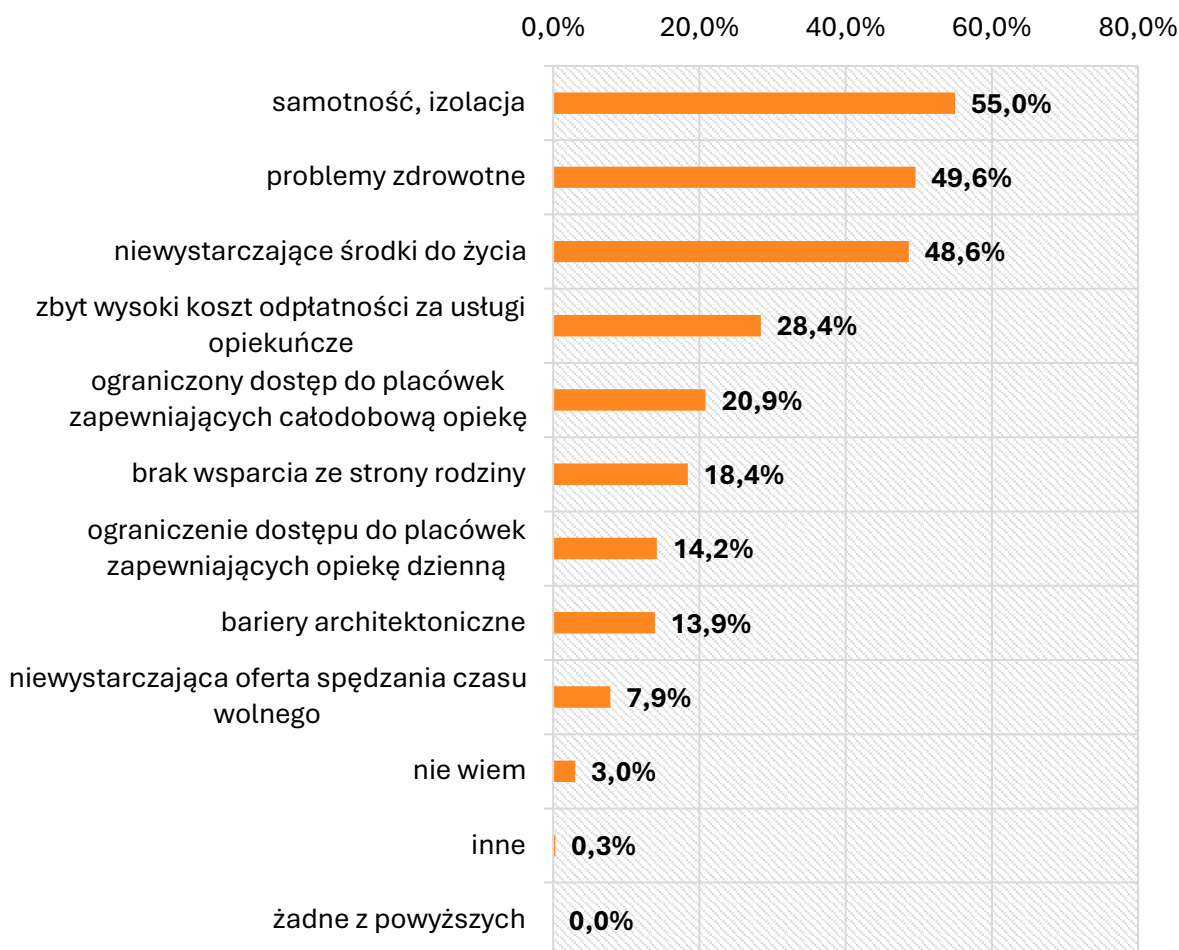
Wykres 20. W jakim stopniu infrastruktura techniczna w Pana/i Gminie (instytucje publiczne, szkoły, ulice, przychodnie itp.) dostosowana jest do osób z niepełnosprawnościami tak, aby umożliwić im samodzielne funkcjonowanie?
N=331

W dalszej kolejności mieszkańcy mieli ocenić, jakie są najważniejsze problemy osób starszych w Gminie. Największy odsetek respondentów jest zdania, że największym problemem osób starszych na terenie Gminy jest samotność oraz izolacja (55,0%), problemy zdrowotne (49,6%) oraz niewystarczające środki do życia (48,6%). 28,4% respondentów wskazywało na zbyt wysoki koszt odpłatności za usługi opiekuńcze, z kolei średnio co piąty respondent za najistotniejszy problem uznał ograniczony dostęp do placówek zapewniających całodobową opiekę (20,9%). Nieco mniej mieszkańców biorących udział w badaniu zaznaczyło brak wsparcia ze strony rodziny (18,4%), ograniczenie dostępu do placówek zapewniających opiekę dzienną (14,2%), obecność barier architektonicznych w przestrzeni publicznej (13,9%), a 7,9% – niewystarczającą ofertę spędzania czasu wolnego przez seniorów. 3,0% ankietowanych nie miało wiedzy w zakresie najważniejszych problemów seniorów, a 0,3% zaznaczyło odpowiedź „inne”, nie wymieniając przy tym konkretnych przykładów.

Wykres 21. Jakiego Pana/i zdaniem są najważniejsze problemy osób starszych w Gminie? N=331

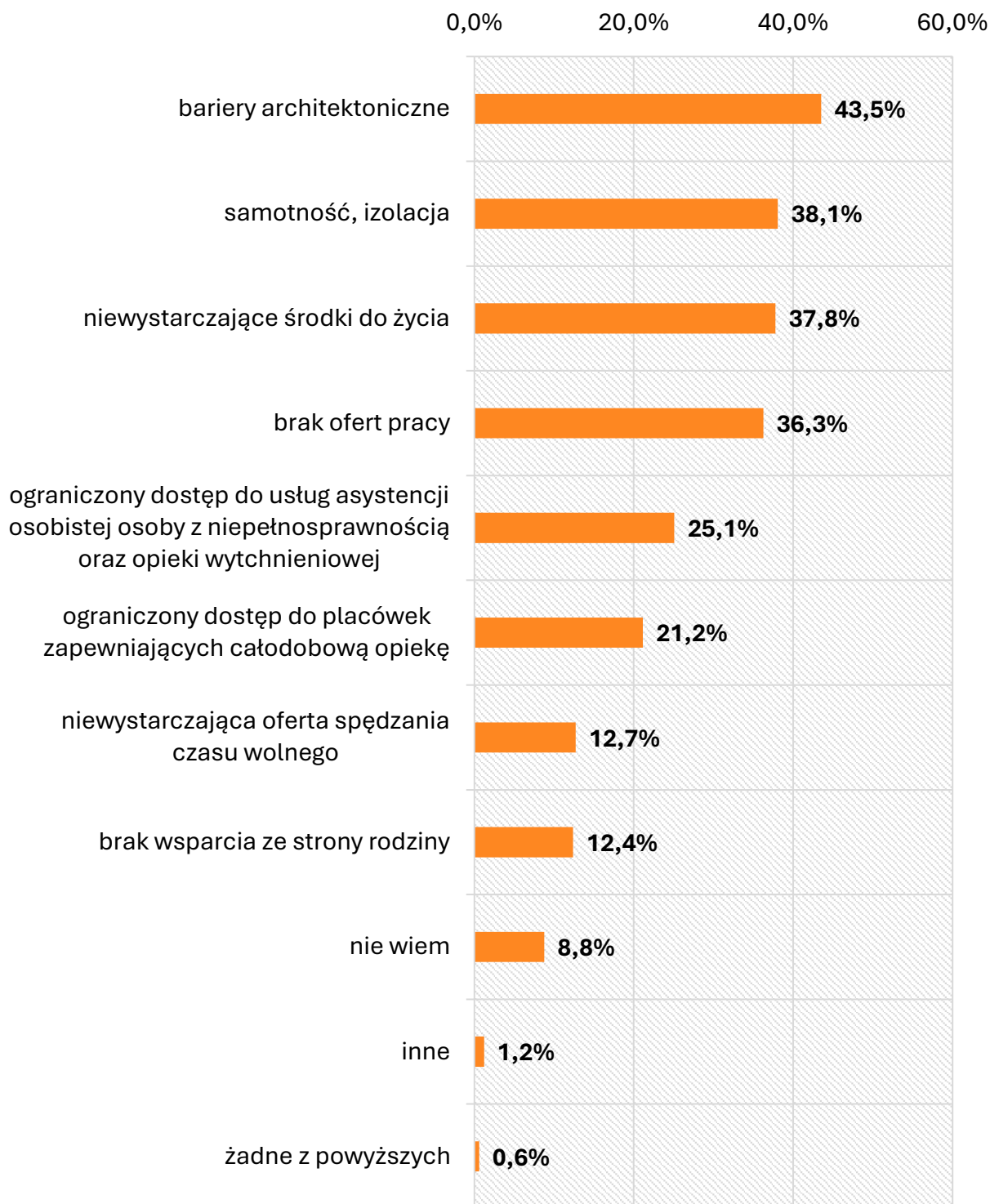
*Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%

Mieszkańcy Gminy Krosno zostali również poproszeni o ocenę najważniejszych problemów dotyczących osób z niepełnosprawnościami na terenie Gminy. 43,5% ankietowanych za najważniejszy problem uznaje bariery architektoniczne, 38,1% dostrzega samotność i izolację, a 37,8% ankietowanych wskazało niewystarczające środki do życia. Zdaniem 36,3% badanych, najważniejszym problemem wśród osób niepełnosprawnych na terenie Gminy jest brak ofert pracy. Nieco mniej odpowiedzi padło na ograniczony dostęp do usług asystencji osobistej oraz opieki wytchnieniowej (25,1%), ograniczony dostęp do placówek zapewniających całodobową opiekę (21,2%), niewystarczającą ofertę spędzania czasu wolnego przez osoby z niepełnosprawnością (12,7%) oraz brak wsparcia ze strony rodziny (12,4%). 8,8% ankietowanych zadeklarowało brak wiedzy w zakresie obejmującym postawione pytanie, 1,2% osób badanych wskazało na inne problemy, wymieniając m.in.

brak szacunku ze strony rodziny, brak wsparcia i pomocy w szkole integracyjnej, brak miejsc czy pomysłów na sposób integracji ze społeczeństwem oraz trudność w dostępie do specjalistów. 0,6% osób nie dostrzega żadnego ze wspomnianych problemów.

Wykres 22. Jakiego Pana/i zdaniem są najważniejsze problemy osób z niepełnosprawnościami w Gminie? N=331

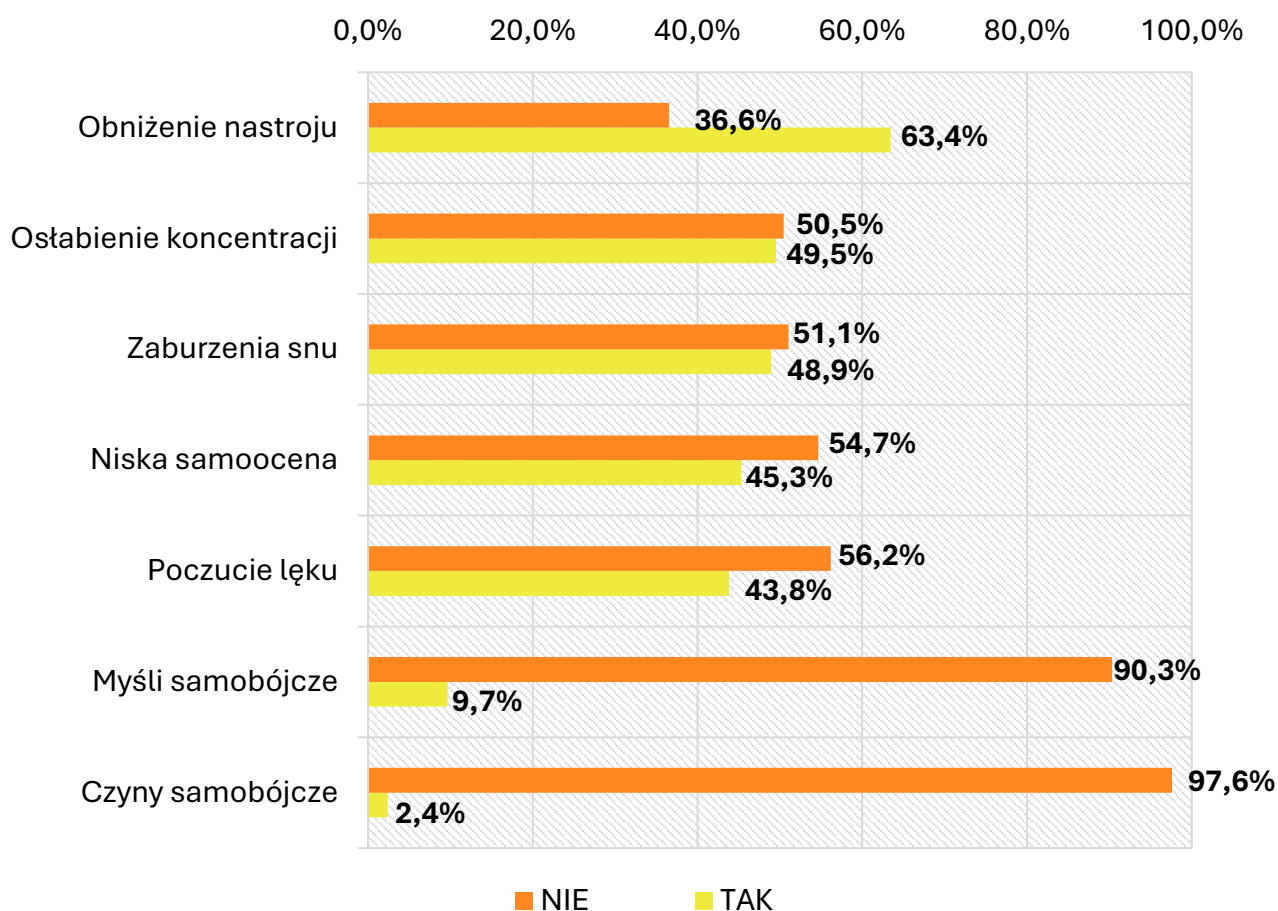
*Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%

Zdrowie psychiczne

W tej części badania ankietowani mieli ocenić swój stan zdrowia psychicznego. Pytanie skierowane do mieszkańców miało na celu identyfikację problemów zdrowia psychicznego i negatywnych stanów, jakich doświadczyli w okresie 12 miesięcy poprzedzających badanie, które utrzymywały się u nich przynajmniej przez 2 tygodnie. Jak wynika z udzielonych odpowiedzi, większość ankietowanych doznawała obniżenia nastroju (63,4%) i osłabienia koncentracji (49,5%), z kolei 48,9% respondentów zmagало się z zaburzeniami snu, a 45,3% – z niską samooceną. 43,8% uczestników badania wskazało na odczuwanie lęku. Niepokojący jest fakt, że wśród części respondentów z terenu Gminy występowały również myśli samobójcze (9,7%), a niektórzy podejmowali się czynów samobójczych (2,4%). Szczegółowe dane przedstawiono w poniższym wykresie.

Wykres 23. Czy w czasie ostatnich 12 miesięcy utrzymywały się u Pana/i takie stany jak (przynajmniej przez 2 tygodnie): N=331

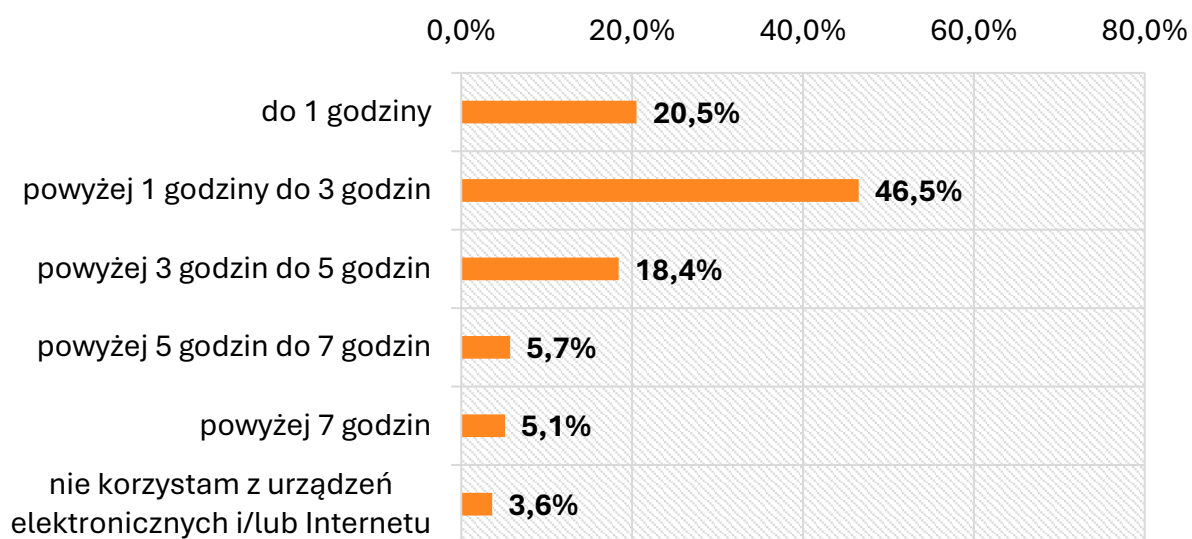

Problemy natury behawioralnej

Kolejny obszar tematyczny badania miał na celu zweryfikowanie, jak często dorośli mieszkańcy Gminy Krosno korzystają z urządzeń elektronicznych i/lub Internetu. Jak wynika z udzielonych odpowiedzi, niemal co drugi respondent poświęca na korzystanie z urządzeń elektronicznych i Internetu od 1 do 3 godzin dziennie (46,5%), z kolei blisko co piąty ankietowany zadeklarował, że spędza w ten sposób do 1 godziny w ciągu dnia (20,5%). Na przedział od 3 do 5 godzin wskazało 18,4% badanych, odpowiedź „powyżej 5 godzin do 7 godzin” wybrało 5,7% ankietowanych, z kolei 5,1% respondentów poświęca na tego rodzaju aktywność powyżej 7 godzin dziennie. 3,6% badanych zadeklarowało, iż nie korzysta z urządzeń elektronicznych i/lub Internet w ogóle. Dane przedstawione zostały w poniższym wykresie.

Wykres 24. Ile godzin poświęca Pan/i na korzystanie z urządzeń elektronicznych i Internetu (np. komputer, tablet, telefon komórkowy, konsola do gier) w ciągu dnia, w którym ich Pan/i używa (nie wliczając w to godzin pracy)? N=331

Mieszkańcy deklarujący korzystanie z urządzeń elektronicznych i/lub Internetu zostali zapytani o to, czy zdarzyło im się spędzać na korzystaniu z urządzeń elektronicznych więcej czasu niż wcześniej zakładali. Zaistnienie takiej sytuacji potwierdziła połowa badanych (161 osób, tj. 50,5%), 51 uczestników badania wskazało, iż nie ma problemów z zbyt długim korzystaniem z urządzeń elektronicznych lub/i Internetu (tj. 16,0%). 52 osoby zadeklarowały, że nie przewidują na tę aktywność określonego czasu (16,3%), z kolei 55 ankietowanych miało trudności z udzieleniem jednoznacznej odpowiedzi na to pytanie (17,2%).

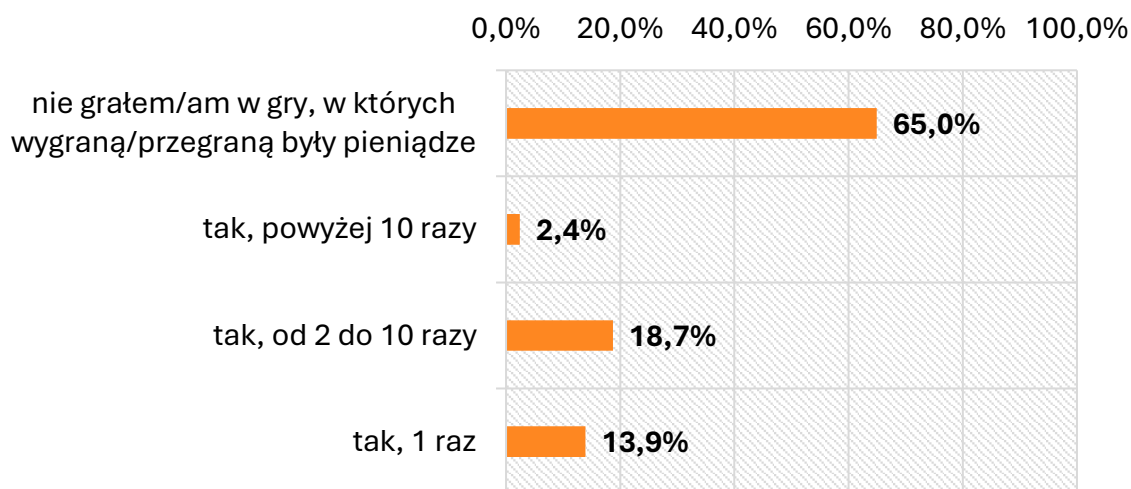

Tabela 11. Czy zdarza się Panu/i korzystać z urządzeń elektronicznych i Internetu dłużej niż wstępnie Pan/i zakładat/a? N=319

Odpowiedź	%	Liczba odp.
tak	50,5	161
nie	16,0	51
trudno powiedzieć	17,2	55
nie przewiduję określonego czasu	16,3	52

W celu określenia skali i zasięgu problemu grania w gry na pieniądze przez dorosłych mieszkańców Gminy, respondentom zadano pytanie o to, czy zdarzyło im się uprawiać hazard w ciągu ostatnich 12 miesięcy poprzedzających badanie. Zebrany materiał badawczy wykazał, że w omawianym okresie podejmowało się tego łącznie 35,0% badanych, przy czym 13,9% przystąpiło do gry 1 raz, 18,7% respondentów robiło to 2-10 razy, a 2,4% – więcej niż 10 razy.

Wykres 25. Czy w ciągu ostatnich 12 miesięcy grał/a Pan/i w gry, w których można było wygrać/przegrać pieniądze (np. zdrapki, lotto, gra na automatach, zakłady bukmacherskie itp.)? N=331

W następnej kolejności respondenci zostali poproszeni o odpowiedź na pytanie, czy kiedykolwiek powodem przystępowania przez nich do gier hazardowych była potrzeba poprawy sytuacji ekonomicznej. 35 respondentów, którzy podejmowali się gier hazardowych udzieliło twierdzącej odpowiedzi (30,4%), z kolei 8 osób miało problem z udzieleniem jednoznacznej odpowiedzi na to pytanie (7,0%). Pozostali ankietowani zaprzeczyli, jakoby był to powód przystępowania przez nich do gier hazardowych (72 osoby, tj. 62,6%). 1 osoba nie udzieliła odpowiedzi na to pytanie.

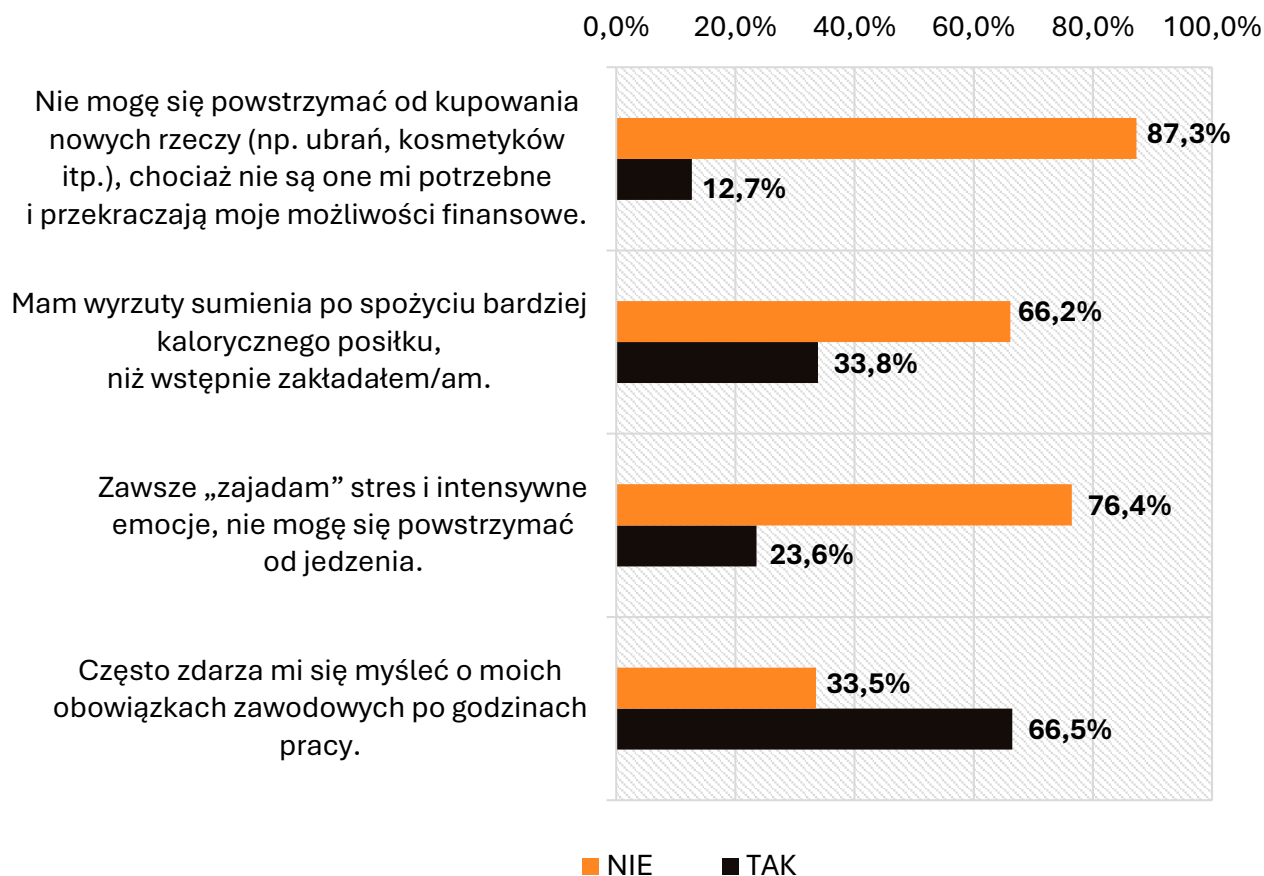
Tabela 12. Czy kiedykolwiek grał/a Pan/i w gry, w których wygraną/przegraną były pieniądze, aby rozwiązać finansowe trudności lub poprawić swoją sytuację ekonomiczną? N=115

Odpowiedź	%	Liczba odp.
tak	30,4	35
nie	62,6	72
trudno powiedzieć	7,0	8

W kolejnym pytaniu badani mieli ustosunkować się do kilku stwierdzeń. Z odpowiedzi udzielonych w ankiecie wynika, że:

- 66,5% badanych w wolnym czasie często **myśli o pracy**,
- 23,6% osób zawsze „**zajada**” stres i intensywne emocje,
- 33,8% badanych **ma wyrzuty sumienia**, gdy zdarzy im się zjeść bardziej kaloryczny posiłek niż wstępnie zakładali,
- 12,7% respondentów nie może powstrzymać się od **kupowania nowych rzeczy**, nawet jeżeli ich nie potrzebują i nie posiadają na nie wystarczających środków finansowych.

Wykres 26. Proszę o ustosunkowanie się do poniższych stwierdzeń: N=331

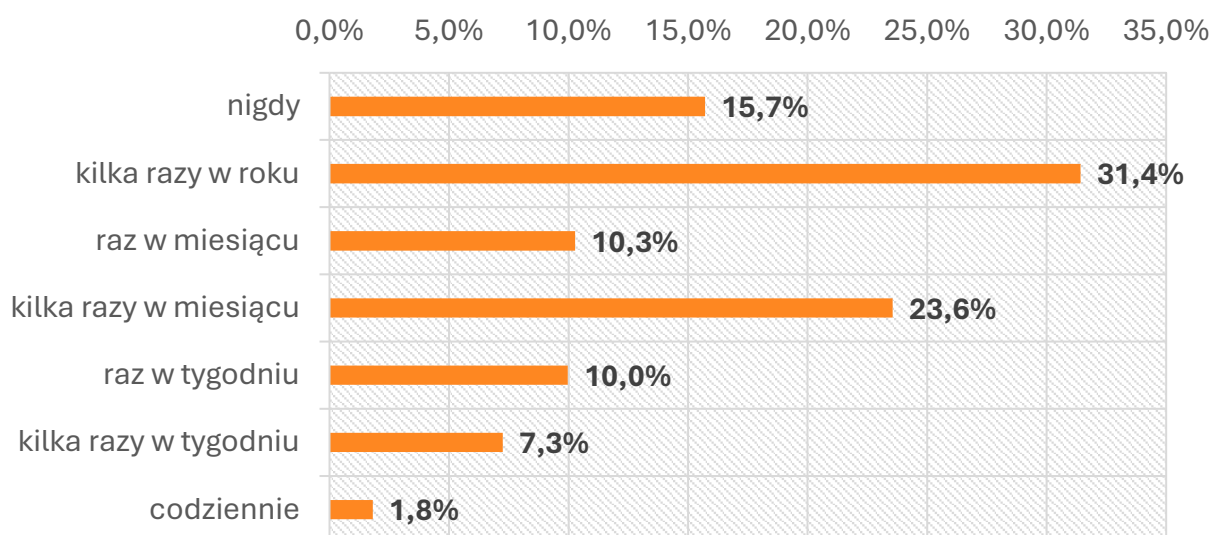

Problem alkoholowy

Jeden z analizowanych obszarów dotyczył spożywania alkoholu przez mieszkańców Gminy Miasto Krosno. Pierwsze z pytań zawartych w kwestionariuszu ankiety dotyczących tego obszaru tematycznego, odnosiło się do częstotliwości spożywania alkoholu przez dorosłych mieszkańców Gminy. Zebrany materiał badawczy wskazuje, że ogółem po alkohol sięga 84,4% respondentów, wśród których najwięcej, bo 31,4% spożywa go kilka razy w roku, 23,6% badanych – kilka razy w miesiącu, 10,3% stwierdziło, iż pije alkohol raz w miesiącu, natomiast 10,0% respondentów przyznało, iż taka sytuacja ma miejsce raz w tygodniu. Częste spożywanie alkoholu, tj. kilka razy w tygodniu zadeklarowało 7,3% uczestników badania, z kolei 1,8% respondentów sięga po niego codziennie.

Wykres 27. Jak często spożywa Pan/i alkohol? N=331

Kolejne pytanie skierowane do respondentów miało na celu oszacowanie jak często dorośli mieszkańcy Gminy Krosno tracili kontrolę nad ilością spożywanego alkoholu, w ciągu 12 miesięcy poprzedzających badanie. Jak wynika z udzielonych odpowiedzi, taka sytuacja miała miejsce w przypadku 92 ankietowanych (33,0%), z czego 34 osobom zdarzyło się to jednokrotnie (12,2%), 36 badanym – 2-5 razy (12,9%), 9 respondentom – 6-10 razy (3,2%), z kolei w przypadku 13 osób doszło do tego powyżej 10 razy (4,7%).

Tabela 13. Ile razy w ciągu ostatnich 12 miesięcy zdarzyło się Panu/i stracić kontrolę nad ilością spożywanego alkoholu (tzn. upić się)? N=279

Odpowiedź	%	Liczba odp.
1 raz	12,2	34
2-5 razy	12,9	36
6-10 razy	3,2	9
powyżej 10 razy	4,7	13
ani razu	67,0	187

Ankietowani dzielili także odpowiedzi na pytanie, czy w ciągu ostatnich 30 dni przed badaniem, zdarzyło im się kierować pojazdem mechanicznym po spożyciu alkoholu. Większość respondentów zadeklarowała, że nigdy nie doszło do takiej sytuacji (230 osób, tj. 82,4%), 4,3% respondentów odpowiedziało, iż zdarzyło im się to raz (12 odpowiedzi), 1 respondent odpowiedział, iż taka sytuacja miała miejsce często (0,4%), a 12,9% ankietowanych nie posiada uprawnień do prowadzenia pojazdu mechanicznego.

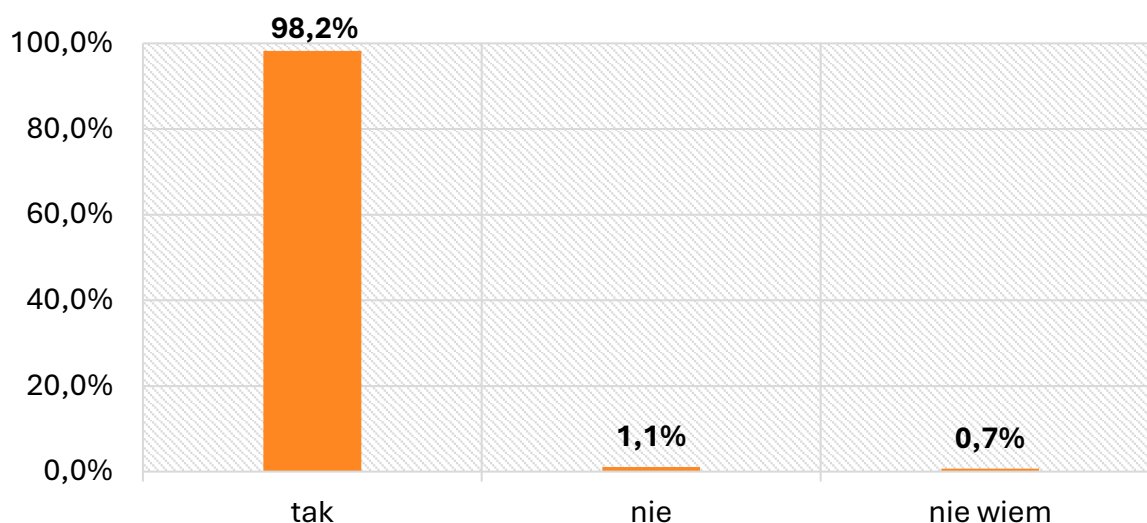
Tabela 14. Czy w ciągu ostatnich 30 dni zdarzyło się Panu/i kierować pojazdem mechanicznym po spożyciu alkoholu? N=279

Odpowiedź	%	Liczba odp.
nie zdarzyła mi się taka sytuacja	82,4	230
raz mi się to zdarzyło	4,3	12
zdarzało mi się to sporadycznie	0,0	0
zdarzało mi się to często	0,4	1
nie posiadam prawa jazdy	12,9	36

W jednym z pytań poprosiliśmy ankietowanych o wyrażenie swojej opinii na temat szkodliwości spożywania alkoholu przez kobiety w ciąży. Zebrany materiał badawczy wykazał, że mieszkańcy Gminy Krosno wykazują wysoki poziom świadomości w tym zakresie, licznie odpowiadając twierdząco na postawione pytanie (98,2%). Odpowiedź „nie” zaznaczyło 1,1% respondentów, a opcję „nie wiem” wybrało 0,7% respondentów.

Wykres 28. Czy według Pana/i picie alkoholu w ciąży ma negatywny wpływ na rozwój dziecka? N=331

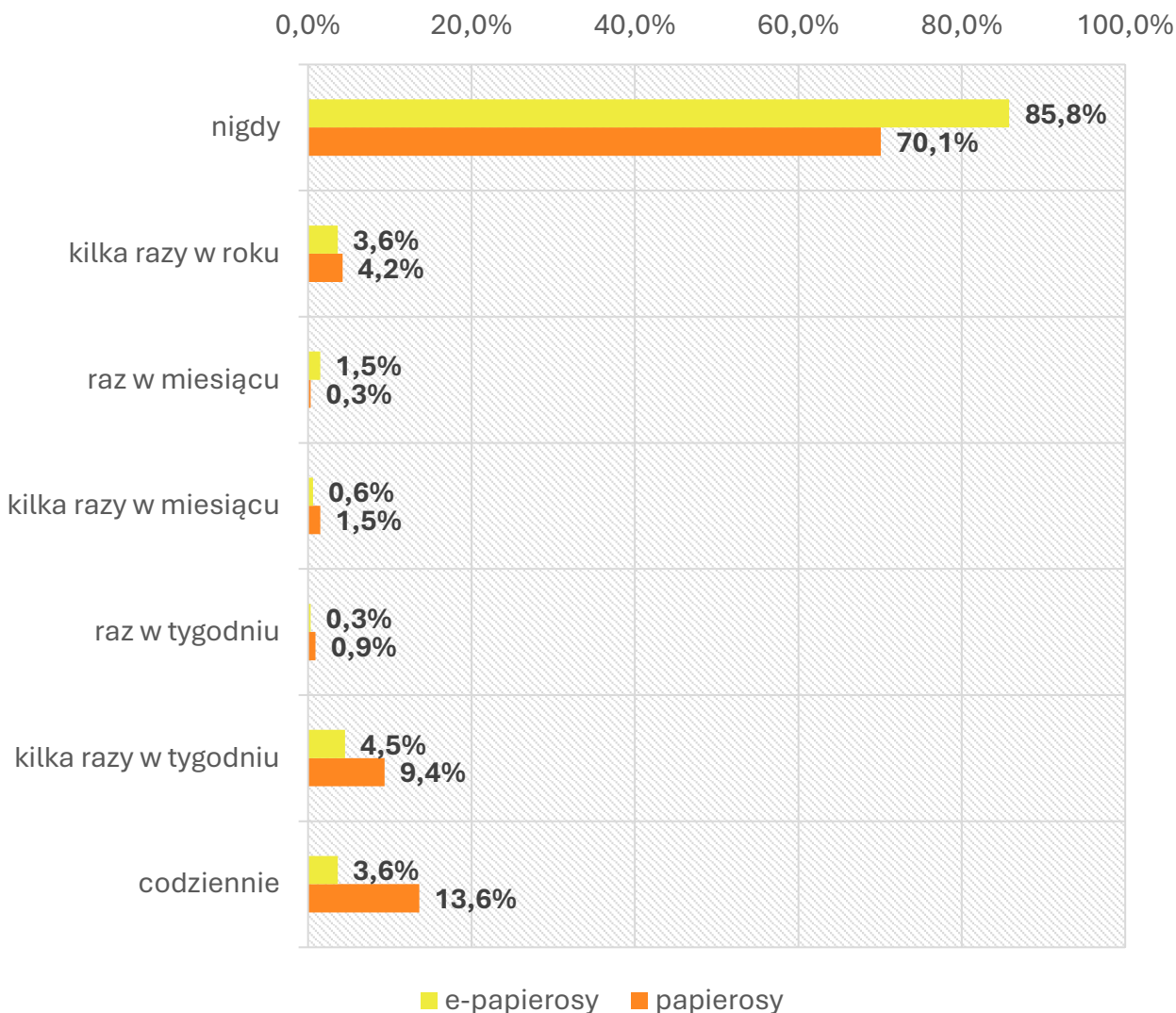
Problem nikotynowy

W badaniu przeprowadzonym wśród dorosłych mieszkańców Gminy Krosno podjęto się także określenia skali i częstotliwości sięgania przez nich po wyroby nikotynowe. 29,9% respondentów przyznaje, że sięga po tradycyjne wyroby tytoniowe, wśród których 4,2% pali je kilka razy w roku, 0,3% sięga po nie raz w miesiącu, 1,5% – kilka razy w miesiącu, natomiast 9,4% wskazało na odpowiedź: „kilka razy w tygodniu”. Codzienne/regularne palenie papierosów zadeklarowało 13,6% badanych.

W kwestii częstotliwości palenia przez mieszkańców Gminy papierosów elektronicznych uzyskano wyniki wskazujące, iż e-papierosy są mniej popularne niż tradycyjne wyroby tytoniowe, gdyż sięga po nie 14,1% respondentów. Z deklaracji 3,6% badanych wynika, iż palą je kilka razy w roku, 1,5% ankietowanych – raz w miesiącu, 0,6% odpowiedzi padło na „kilka razy w miesiącu”, 0,3% – „raz w tygodniu”, 4,5% – „kilka razy w tygodniu”, natomiast 3,6% przyznaje, że pali e-papierosy codziennie.

Wykres 29. Jak często pali Pan/i papierosy i e-papierosy? N=331

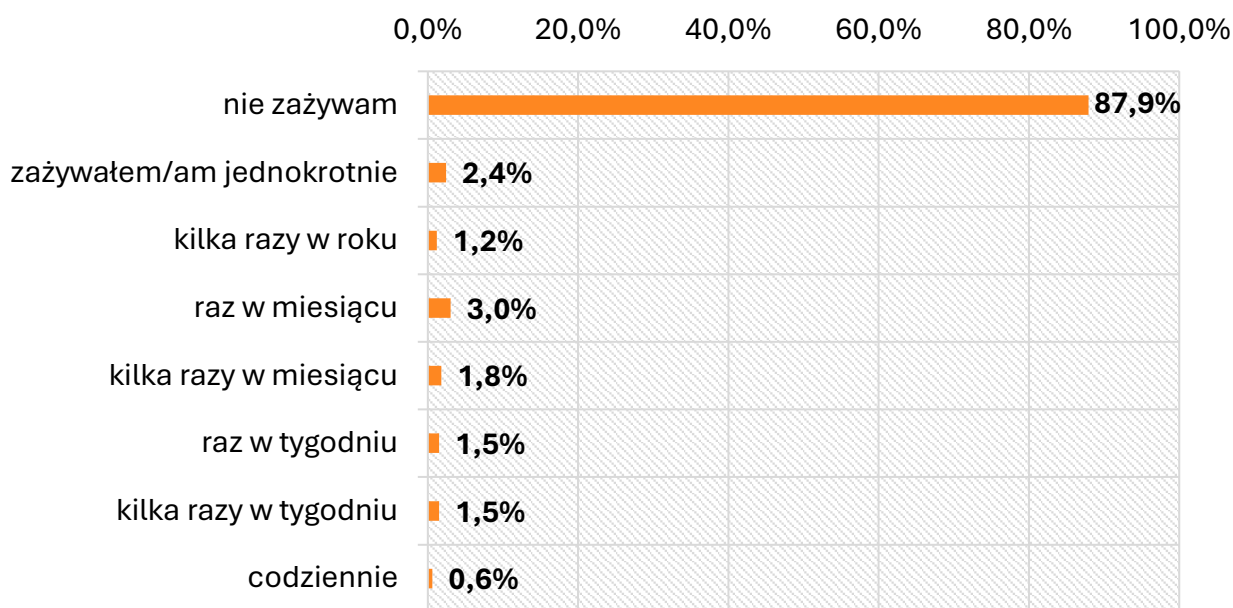

Problem narkotykowy

Kolejny z analizowanych obszarów dotyczył powszechności zażywania narkotyków, dopalaczy oraz innych środków psychoaktywnych przez dorosłych mieszkańców Gminy. W celu określenia skali występowania tego problemu respondentów zapytano o to, jak często zdarza im się sięgnąć po tego typu substancje. Jak wynika z udzielonych odpowiedzi, substancje psychoaktywne zażywało łącznie 12,0% badanych mieszkańców, w tym 1,2% zadeklarowało sięgnięcie po nie kilka razy w roku, 1,8% – kilka razy w miesiącu, natomiast 2,4% ankietowanych zadeklarowało, że taka sytuacja wystąpiła jednorazowo. Dodatkowo 1,5% respondentów sięga po nie raz lub kilka razy w tygodniu. Szczegółowe dane przedstawiono na poniższym wykresie.

Wykres 30. Jak często zażywa Pan/i środki psychoaktywne (narkotyki, dopalacze, leki w celu odurzenia)? N=331

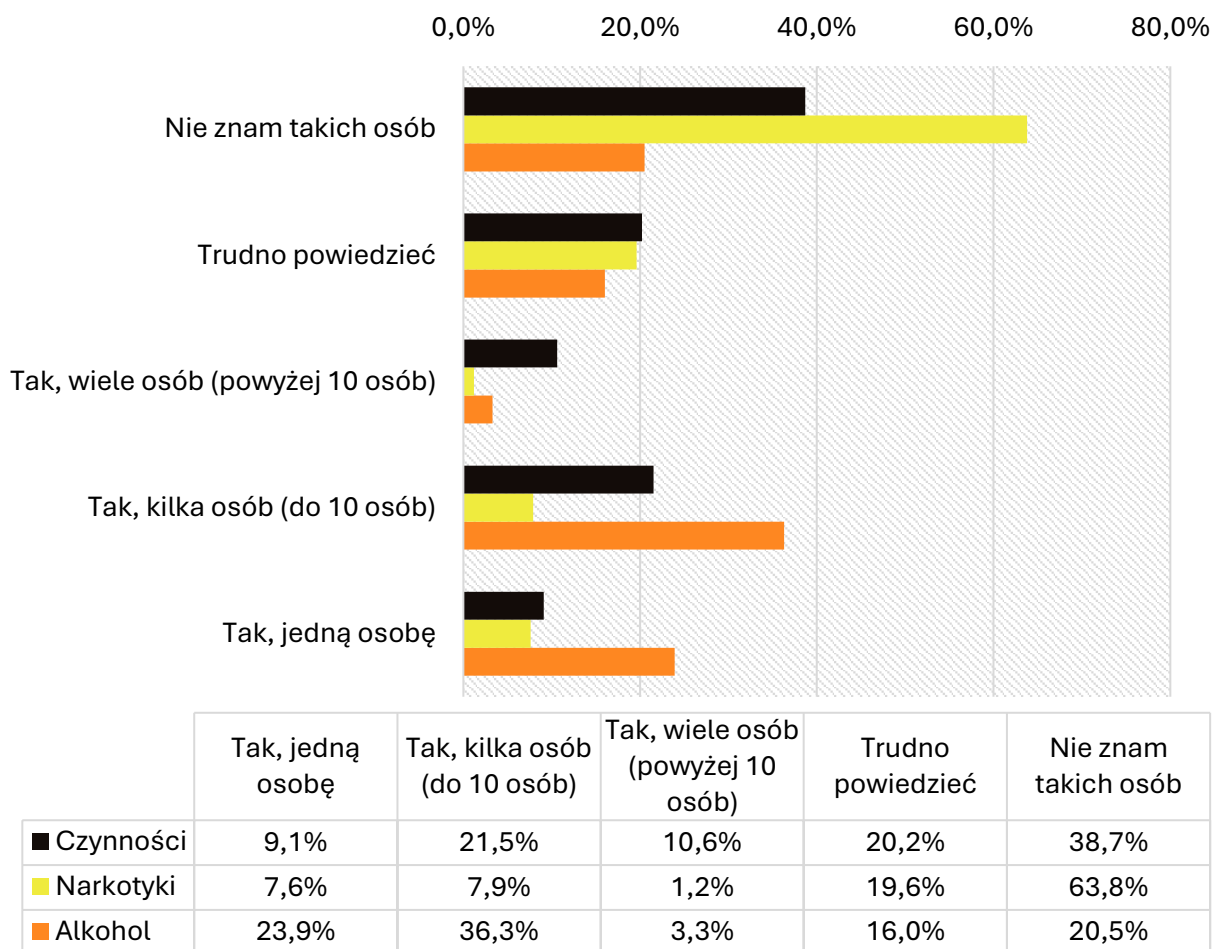

Kolejne pytanie skierowane do dorosłych mieszkańców dotyczyło znajomości osób w swoim otoczeniu, które zmagają się z problemem nadużywania alkoholu, narkotyków lub w sposób nadmierny podejmują się niektórych czynności. Zebrany materiał badawczy wykazał, że:

- 63,5% respondentów zna **osoby nadużywające alkoholu**, w tym 23,9% zna jedną osobę, 36,3% – kilka takich osób, a 3,3% – wiele osób;
- znajomość osób **sięgających w sposób nadmierny po narkotyki** potwierdziło 16,7% ankietowanych, w tym 7,6% zna jedną osobę, 7,9% – kilka osób, a 1,2% – wiele takich osób;
- 41,2% ankietowanych zadeklarowało **znajomość osób w swoim otoczeniu**, które w sposób zdecydowanie nadmierny podejmują się pewnych czynności (np. zakupy, korzystanie z Internetu i/lub urządzeń elektronicznych, uprawianie sportu, praca, oglądanie treści pornograficznych itp.), w tym 9,1% respondentów zna jedną taką osobę, 21,5% - kilka takich osób, a wiele osób, które nadmiernie podejmują się powyższych czynności, zna 10,6% respondentów.

Wykres 31. Czy zna Pan/i kogoś w swoim otoczeniu, kto nadużywa alkoholu, narkotyków lub w sposób zdecydowanie nadmierny podejmuje się pewnych czynności (np. zakupy, korzystanie z Internetu i/lub urządzeń elektronicznych, uprawianie sportu, praca, oglądanie treści pornograficznych itp.)? N=331

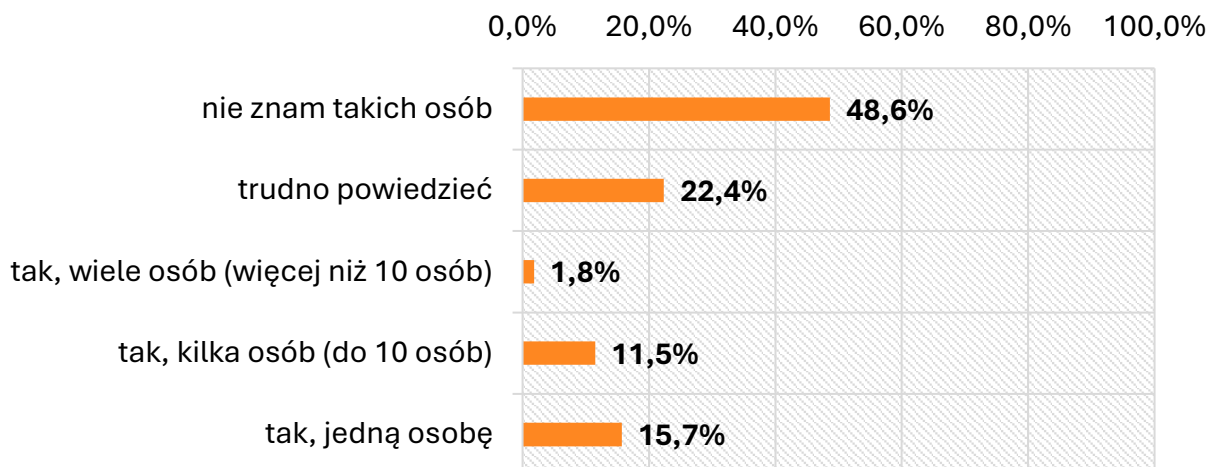

Problem przemocy

Dalsza część analizy stanowi próbę oszacowania skali problemu przemocy wśród dorosłych mieszkańców Gminy. Kolejny wykres przedstawia odpowiedzi ankietowanych na pytanie o znajomość osób w swoim najbliższym otoczeniu, które doświadczają problemu przemocy domowej. 15,7% badanych odpowiedziało, że zna jedną taką osobę, 11,5% respondentów – kilka osób (do 10), z kolei 1,8% ankietowanych zadeklarowało znajomość wielu takich osób, tj. więcej niż 10. Niemal połowa ankietowanych stwierdziła, że nie zna żadnej osoby, która doświadcza przemocy (48,6%), natomiast średnio co piąty uczestnik badania nie potrafił jednoznacznie odpowiedzieć na to pytanie (22,4%).

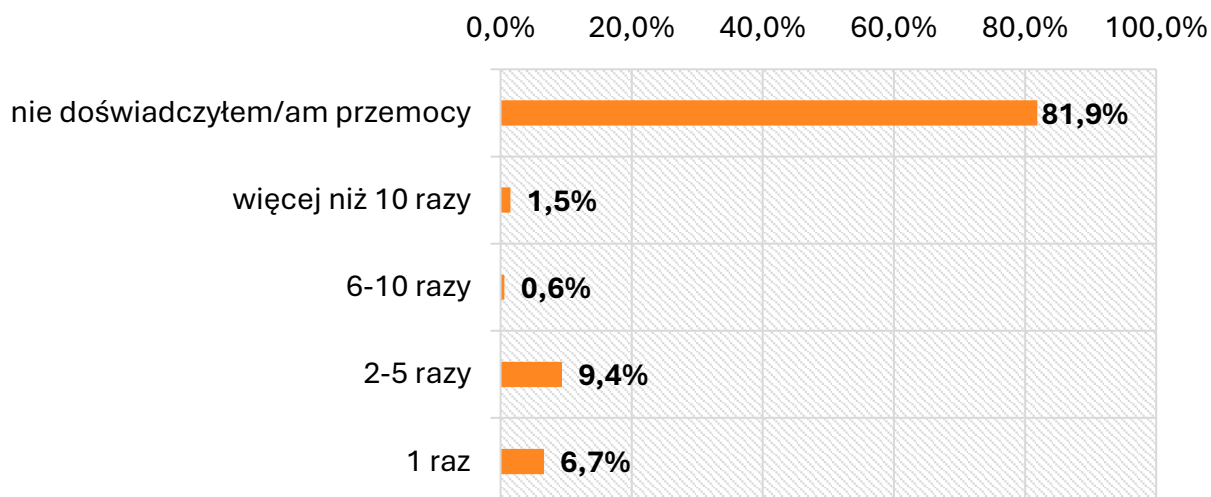

Wykres 32. Czy zna Pan/i kogoś w swoim otoczeniu, kto doświadcza przemocy domowej? N=331

Skala problemu przemocy na terenie Gminy została zweryfikowana również dzięki odpowiedziom respondentów na pytanie o to, czy zdarzyło im się doświadczyć tego problemu w ciągu ostatniego roku. Z zebranych danych wynika, że w omawianym okresie, przemocy doznało 18,2% mieszkańców, wśród których 6,7% doświadczyło jej jednokrotnie, 9,4% miało z nią do czynienia 2-5 razy, 0,6% badanych przyznało, że doświadczyło przemocy 6-10 razy, z kolei 1,5% udzieliło odpowiedzi „więcej niż 10 razy”. 81,9% odpowiedziało przecząco na to pytanie.

Wykres 33. Jak często, w okresie 12 miesięcy poprzedzających badanie zdarzało się Panu/i doświadczyć przemocy? N=331

Mieszkańcy, którzy przyznali, że doznali przemocy, zostali następnie poproszeni o określenie jej rodzaju. Z deklaracji ankietowanych wynika, że najczęściej doznawaną formą przemocy była przemoc psychiczna (38 osób, tj. 63,3%). Na przemoc fizyczną wskazało 22 badanych (36,7%), na przemoc seksualną – 1 respondent (1,7%), 8 osób doświadczyło przemocy ekonomicznej (13,3%), natomiast 11 mieszkańców Gminy wyróżniło zaniedbanie (18,3%). 6,7% respondentów nie dysponuje wiedzą w zakresie postawionego pytania (4 osoby).

Tabela 15. Jakiego rodzaju przemocy Pan/i doznał/a w ciągu ostatnich 12 miesięcy?

N=60

Odpowiedź	%	Liczba odp.
przemoc psychiczna	63,3	38
przemoc fizyczna	36,7	22
przemoc seksualna	1,7	1
przemoc ekonomiczna	13,3	8
zaniedbanie	18,3	11
nie wiem	6,7	4

*Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%

W dalszej części ankiety respondenci zostali poproszeni o wskazanie osób, które stosowały wobec nich przemoc. Najwięcej badanych wskazała męża/żonę (20 osób, tj. 33,9%), a następnie na rodziców (28,8%, tj. 17 osób). Po 11 ankietowanych doświadczyło przemocy ze strony innych członków rodziny i partnera/partnerki (po 18,6%), a 4 osoby, czyli 6,8% ankietowanych, wyróżniło inne osoby, w tym m.in. *byłego partnera oraz pracodawcę*. 1 osoba nie udzieliła odpowiedzi na to pytanie.

Tabela 16. Kto stosował wobec Pana/i przemoc? N=59

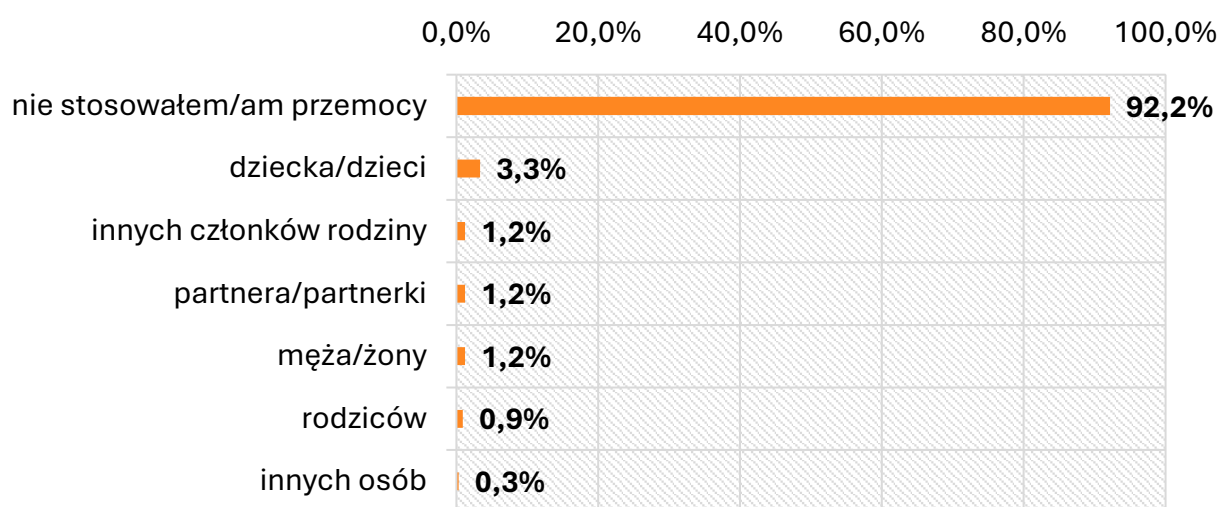
Odpowiedź	%	Liczba odp.
mąż/żona	33,9	20
rodzice	28,8	17
inni członkowie rodziny	18,6	11
partner/partnerka	18,6	11
inne osoby	6,8	4

*Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%

W kolejnym pytaniu mieszkańcy zostali poproszeni o określenie, czy w ciągu ostatnich 12 miesięcy poprzedzających badanie doszło do sytuacji, w której oni sami zastosowali przemoc domową. Zdecydowana większość ankietowanych zaprzeczyła, jakoby doszło do takiej sytuacji (92,2%), 3,3% respondentów przyznało, że zdarzyło im się stosować przemoc wobec dziecka/dzieci, natomiast po 1,2% ankietowanych wskazało na innych członków rodziny, partnera/partnerkę oraz męża/żonę. Na rodziców wskazało 0,9% respondentów, a 0,3% wyróżniło inne, bliżej nieokreślone osoby.

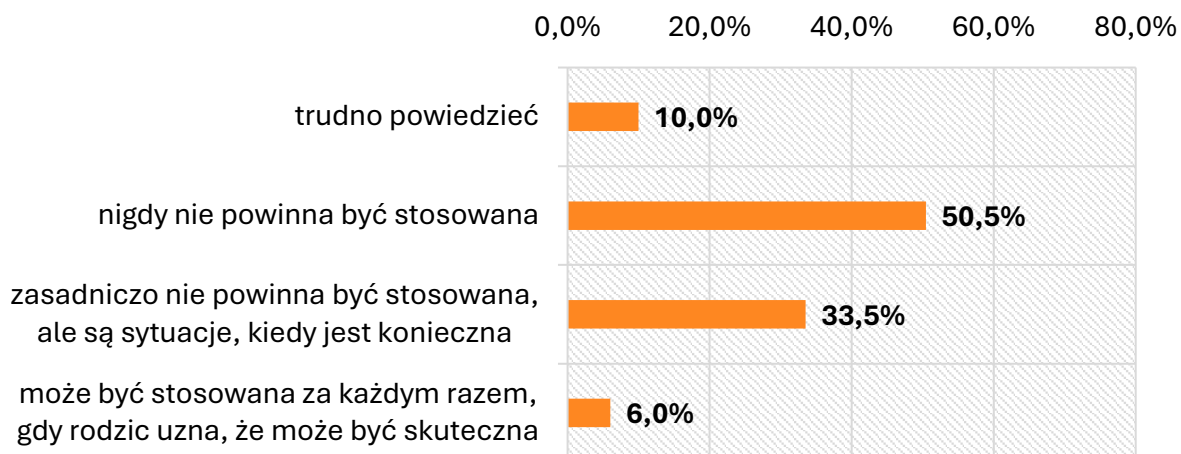
Wykres 34. Czy w ciągu ostatnich 12 miesięcy doszło do sytuacji, w której zastosował/a Pan/i przemoc domową wobec: N=331

Kolejną analizowaną kwestią była opinia dorosłych mieszkańców Gminy, na temat stosowania kar fizycznych w stosunku do dzieci. W odniesieniu do prezentowanych danych warto zwrócić uwagę, że wśród połowy respondentów dominuje przekonanie, iż kara ta nigdy nie powinna być stosowana (50,5%), zaś w przypadku 33,5% respondentów wskazane zostało, iż zasadniczo nie powinna być stosowana, ale są sytuacje, kiedy jest konieczna. 10,0% respondentów miało problem z odpowiedzią na to pytanie, a 6,0% z nich odpowiedziało, iż kara fizyczna w stosunku do dziecka może być stosowana za każdym razem, gdy rodzic uzna, że może być skuteczna. Omawiane dane znajdują się w wykresie poniżej.

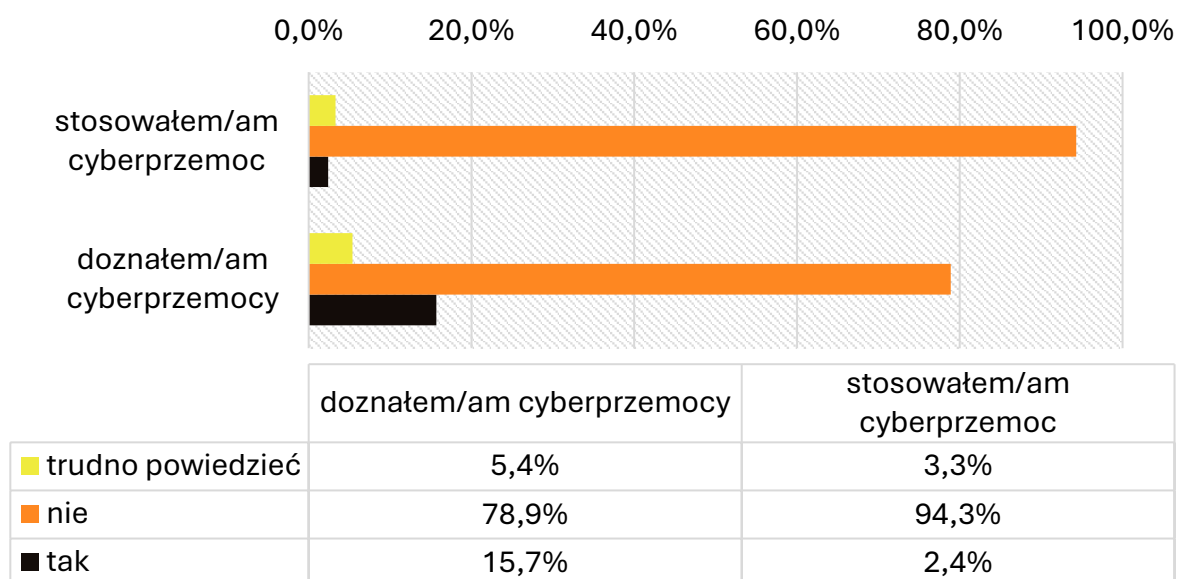

Wykres 35. Czy Pana/i zdaniem stosowanie kar fizycznych (np. klaps) może być metodą wychowawczą która: N=331

Kolejne pytanie odnosiło się do problemu cyberprzemocy i miało na celu zweryfikowanie, czy dorosłym mieszkańcom Gminy Krosno zdarzyło się w ciągu ostatnich 12 miesięcy poprzedzających badanie doświadczyć lub stosować cyberprzemoc. Z deklaracji badanych wynika, że problemu tego doznało 15,7% mieszkańców, a 5,4% miało trudności z udzieleniem jednoznacznej opinii na to pytanie. Do stosowania cyberprzemocy przyznało się 2,4% ankietowanych, z kolei nie potrafiło udzielić jednoznacznej odpowiedzi 3,3% badanych.

Wykres 36. Czy w przeciągu ostatnich 12 miesięcy doznał/a oraz stosował/a Pan/i cyberprzemoc (np. wyzywanie, podszywanie się, ośmieszanie/poniżanie, grożenie/straszenie, szantażowanie, wyłudzenie pieniędzy, rozsyłanie ośmieszających zdjęć/filmów)? N=331

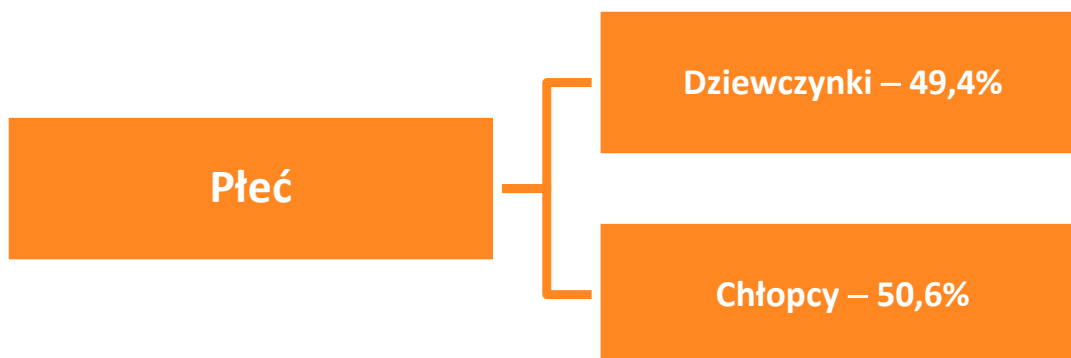
ANALIZA WYNIKÓW BADANIA PRZEPROWADZONEGO WŚRÓD UCZNIÓW SZKÓŁ PODSTAWOWYCH Z TERENU GMINY KROSNO

W niniejszym rozdziale przedstawiony został problem sięgania po substancje psychoaktywne, takie jak alkohol, narkotyki, papierosy oraz e-papierosy, a także problem przemocy z perspektywy dzieci i młodzieży. Pytania zawarte w kwestionariuszu ankiety miały również na celu oszacowanie występujących wśród uczniów problemów związanych z uzależnieniami behawioralnymi, a także poznanie opinii młodych mieszkańców na temat ich zdrowia psychicznego oraz zaburzeń odżywiania.

Struktura badanej próby

Uczniowie z Gminy Miasto Krosno wypełnili 332 kwestionariusze ankiet. Poniższy rysunek przedstawia strukturę badanej próby ze względu na płeć. Można zauważyć, że pod względem liczby wypełnionych ankiet, w badaniu przewagę mieli chłopcy – stanowili oni 50,6% ogółu (168 osób), zaś dziewczynki wypełniły 49,4% kwestionariuszy (164 osoby).

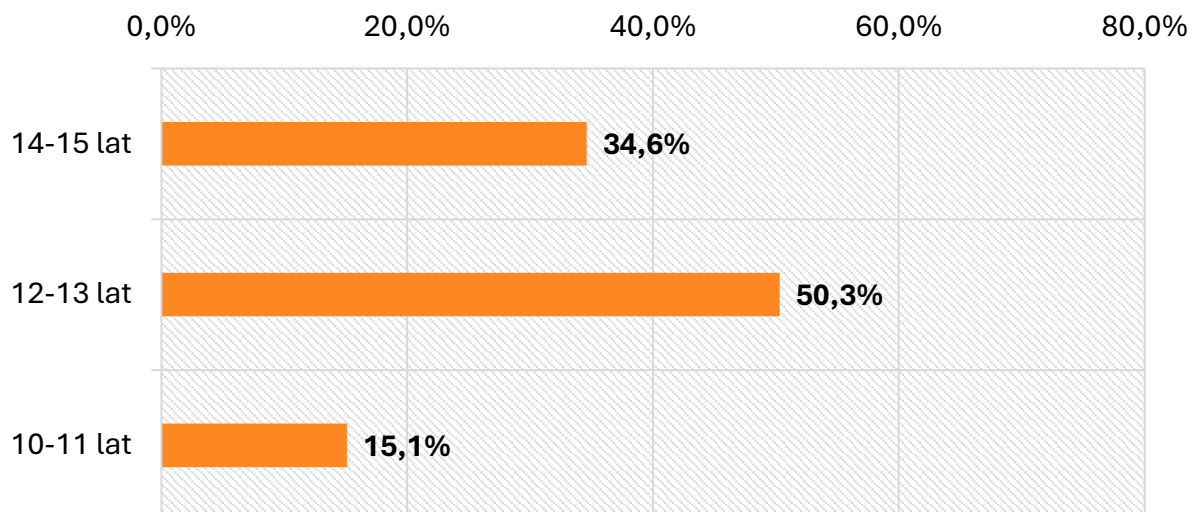
Rysunek 4. Płeć uczniów biorących udział w badaniu: N=332

Wśród uczniów biorących udział w badaniu, znacznie ponad połowę kwestionariuszy ankiet wypełnili respondenci mający 12-13 lat (50,3%), natomiast 34,6% badanych mieściło się w przedziale wiekowym 14-15 lat (21,6%). Ankietowani, którzy mieli wówczas 10-11 lat stanowili 15,1% respondentów.

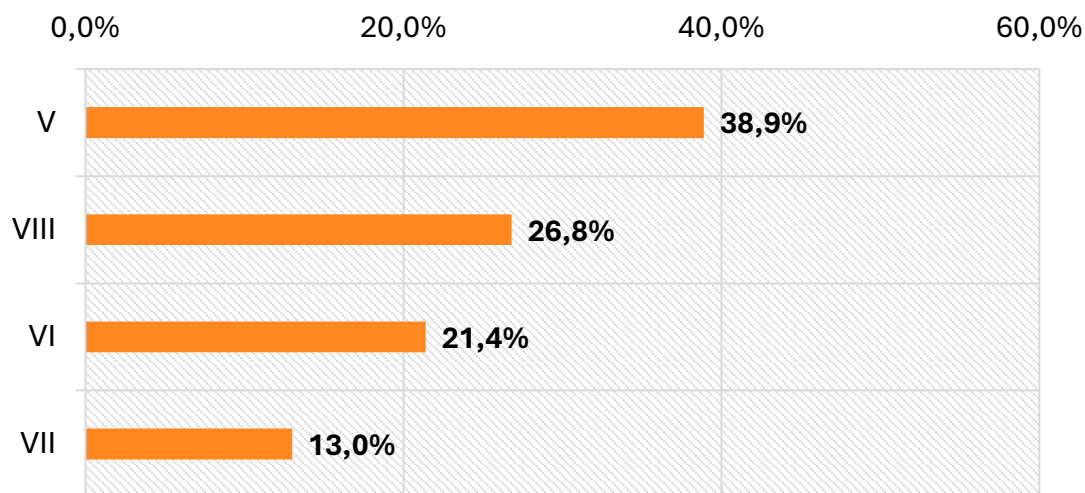

Wykres 37. Wiek uczniów biorących udział w badaniu: N=332

Poniższy wykres prezentuje strukturę badanej próby w podziale na przynależność do danej klasy. Najwięcej uczniów biorących udział w badaniu uczęszczało do V klasy szkoły podstawowej (38,9%), 26,8% stanowili uczniowie z klasy VIII, a 21,4% ankietowanych uczniowie klasy VI, 13,0% ankietowanych uczęszczało do klasy VII.

Wykres 38. Klasa: N=332

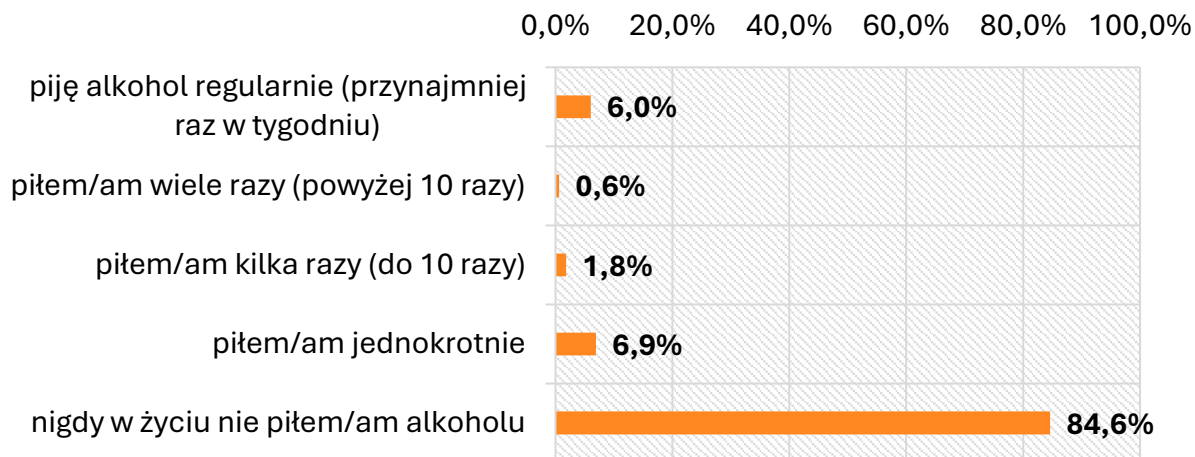
Problem alkoholowy

Jeden z analizowanych obszarów dotyczył spożywania alkoholu przez uczniów z Gminy Miasto Krosno. Pierwsze z pytań zawartych w kwestionariuszu ankiety dotyczących tego obszaru tematycznego odnosiło się do częstotliwości spożywania go przez młodych mieszkańców. Zebrany materiał badawczy wskazuje, że kontakt z alkoholem miało łącznie 15,3% respondentów, wśród których 6,9% spożyło go

jednokrotnie, 1,8% zadeklarowało, iż miało to miejsce kilka razy (do 10 razy), natomiast 0,6% respondentów przyznało, że miało styczność z alkoholem wiele razy (powyżej 10). Na regularne spożywanie alkoholu wskazało 6,0% ankietowanych.

Wykres 39. Ile razy w życiu zdarzyło Ci się pić alkohol? N=332

Kolejne pytanie zadane uczniom miało na celu oszacowanie częstotliwości spożywania przez nich alkoholu w ciągu ostatnich 30 dni poprzedzających niniejsze badanie ankietowe. Jak wynika z udzielonych przez młodych mieszkańców Gminy odpowiedzi, ponad połowa respondentów nie piła alkoholu w tym czasie (56,9%, tj. 29 osób), podczas gdy 35,3% miało kontakt z alkoholem więcej niż 7 razy (18 osób). Pozostali badani wskazali, że spożyli alkohol 1-2 razy w ciągu ostatnich 30 dni (7,8%, tj. 4 osoby).

Tabela 17. Ile razy piłeś/aś alkohol w ciągu ostatnich 30 dni? N=51

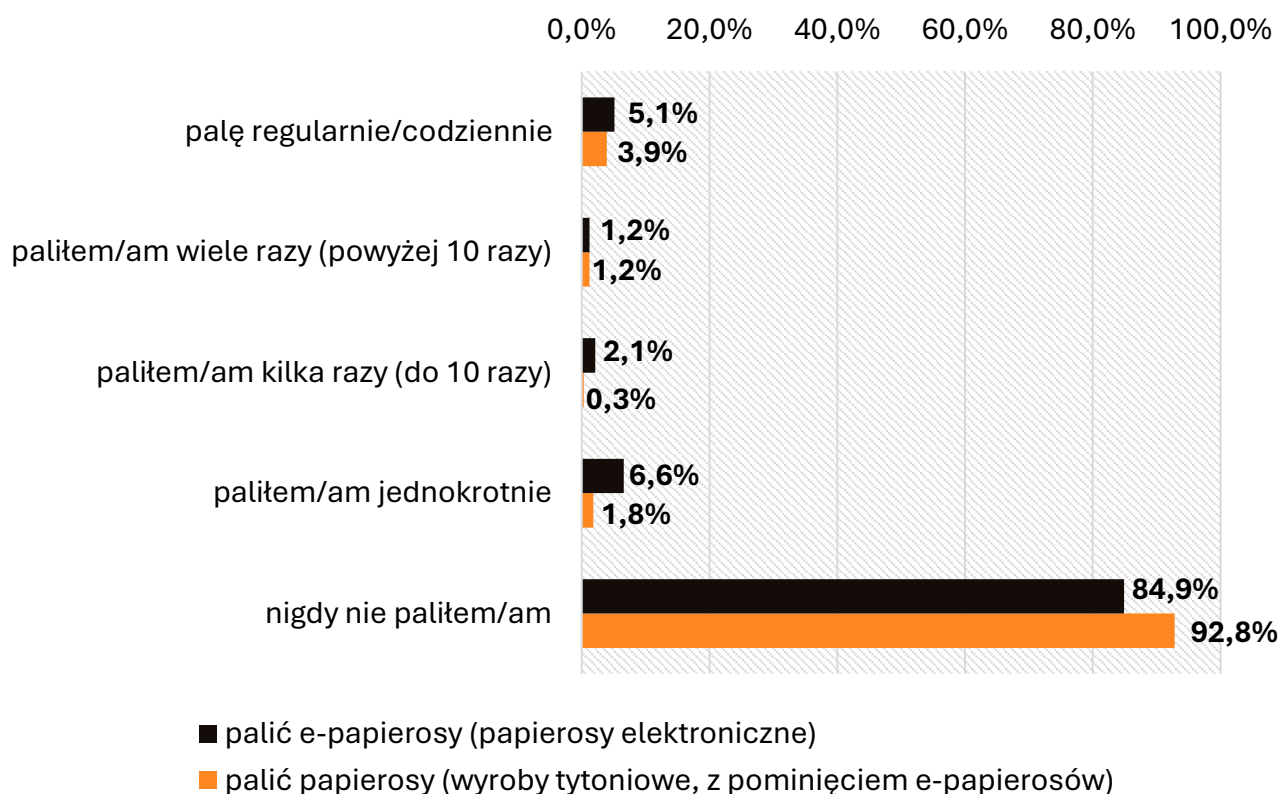
Odpowiedź	%	Liczba odp.
nie piłem/am alkoholu w ciągu ostatnich 30 dni	56,9	29
1 – 2 razy	7,8	4
3 – 4 razy	0,0	0
5 – 7 razy	0,0	0
więcej niż 7 razy	35,3	18

Problem nikotynowy

W badaniu przeprowadzonym wśród uczniów z Gminy Miasto Krosno podjęto się także określenia skali i częstotliwości sięgania przez nich po wyroby nikotynowe. Z deklaracji młodych respondentów wynika, że kontakt z tradycyjnymi wyrobami tytoniowymi miał odsetek 7,2% ankietowanych, wśród których 1,8% paliło je jednokrotnie, 0,3% badanych sięgnęło po nie kilka razy (do 10 razy), a 1,2% ankietowanych – wiele razy (powyżej 10 razy). Badanie wykazało również, że 3,9% ankietowanych pali papierosy tradycyjne regularnie/codziennie. Papierosy elektroniczne są wśród uczniów z terenu Gminy Krosno bardziej popularne, niż papierosy tradycyjne – sięgnęło po nie ogółem 15,0% ankietowanych, w tym najwięcej, bo 6,6% zadeklarowało, że taka sytuacja wystąpiła jednokrotnie. 2,1% respondentów sięgnęło po elektroniczne wyroby nikotynowe kilka razy (do 10 razy), 1,2% odpowiedzi padło na wiele razy (powyżej 10 razy), natomiast na regularne/codziennie palenie e-papierosów wskazało 5,1% respondentów.

Wykres 40. Ile razy w życiu zdarzyło Ci się: N=332

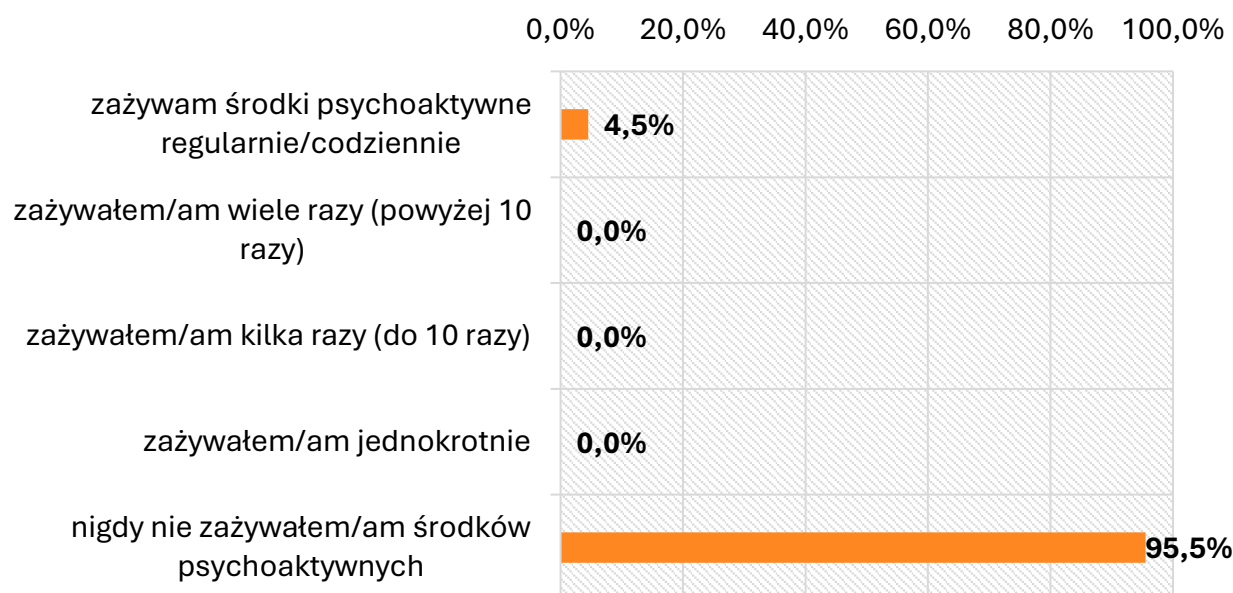

Problem narkotykowy

Kolejny z analizowanych obszarów dotyczył powszechności zażywania narkotyków, dopalaczy oraz innych środków psychoaktywnych przez uczniów zamieszkujących Gminę. W celu określenia skali występowania tego problemu zapytano respondentów o to, ile razy w życiu zdarzyło im się sięgnąć po tego typu substancje. Jak wynika z udzielonych odpowiedzi, styczność z tego rodzaju używkami zadeklarowało łącznie 4,5% ankietowanych – jest to odsetek, który jednocześnie zażywa tego typu substancje regularnie/codziennie. 95,5% badanych nigdy nie zażywało środków psychoaktywnych.

Wykres 41. Ile razy w życiu zdarzyło Ci się zażywać środki psychoaktywne (narkotyki, dopalacze, leki w celu odurzenia)? N=332

Kolejne pytanie zadane uczniom miało na celu oszacowanie częstotliwości sięgania po substancje psychoaktywne inne niż alkohol, w ciągu ostatnich 30 dni poprzedzających niniejsze badanie. Jak wynika z udzielonych przez respondentów odpowiedzi, 14 uczniów będących po inicjacji narkotykowej, miało kontakt z tego rodzaju substancjami więcej niż 7 razy (93,3%), a 1 osoba zadeklarowała, iż nie zażyła żadnego z powyższych środków w ciągu ostatnich 30 dni (6,7%).

Tabela 18. Jak często zażywałeś/aś narkotyki, dopalacze, leki w celu odurzenia w ciągu ostatnich 30 dni? N=15

Odpowiedź	%	Liczba odp.
nie zażywałem/am narkotyków/dopalaczy/leków w celu odurzenia w ciągu ostatnich 30 dni	6,7%	1
1 – 2 razy	0,0%	0
3 – 4 razy	0,0%	0
5 – 7 razy	0,0%	0
więcej niż 7 razy	93,3%	14

Najpopularniejszymi substancjami przyjmowanymi przez uczniów z terenu Gminy Krosno były marihuana oraz mefedron – sięgnięto po nie 13 badanych, będących po inicjacji narkotykowej (po 86,7%). 11 odpowiedzi padło na amfetaminę (73,3%), z kolei 10 ankietowanych zadeklarowało zażywanie dopalaczy (66,7%). 9 osób zaznaczyło opcję „leki w celu odurzenia” (60,0%). Na inne substancje wskazało 5 respondentów, którzy wyróżnili m.in. *kokainę* (33,3%).

Tabela 19. Jakie były to substancje? N=15

Odpowiedź	%	Liczba odp.
marihuana	86,7%	13
mefedron	86,7%	13
amfetamina	73,3%	11
dopalacze	66,7%	10
leki w celu odurzenia	60,0%	9
inne	33,3%	5

*Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%

W następnej części badania uczniowie zostali poproszeni o ocenę dostępności narkotyków, dopalaczy, alkoholu, papierosów i e-papierosów w swojej miejscowości. Zebrany materiał badawczy wykazał, że:

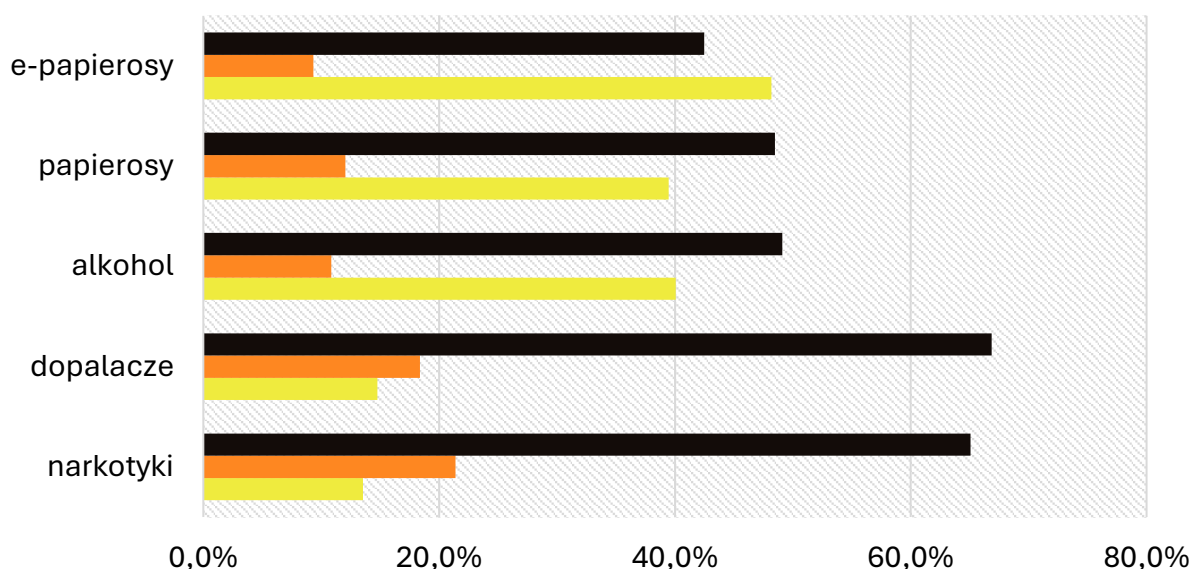
- narkotyki są łatwe do zdobycia według 13,6% ankietowanych, a trudne zdaniem 21,4%,
- dopalacze są łatwe do zdobycia według 14,8% uczniów, a trudne w opinii 18,4%,
- alkohol jest łatwy do zdobycia zdaniem 40,1% badanych, a trudny według 10,8%,

- łatwość zdobycia papierosów tradycyjnych zadeklarowało 39,5% respondentów, a zdaniem 12,1% jest to trudne,
- e-papierosy są łatwe do zdobycia w opinii 48,2% młodych mieszkańców, a trudne według 9,3%.

Jak wynika z udzielonych odpowiedzi, wyroby nikotynowe oraz alkohol charakteryzują się w Gminie znaczną dostępnością dla osób niepełnoletnich.

Wykres 42. Gdybyś chciał/a zdobyć narkotyki, dopalacze, alkohol, papierosy w swojej miejscowości byłoby to: N=368

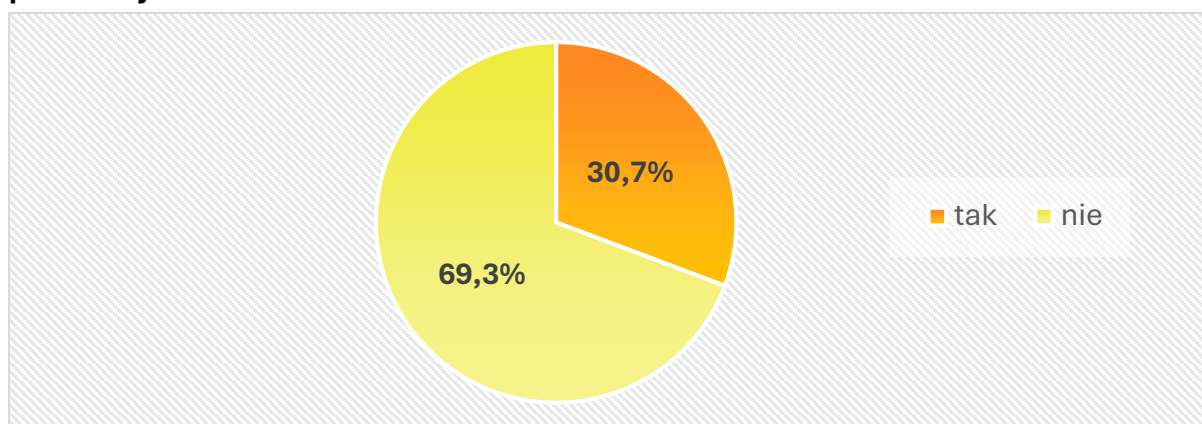
	narkotyki	dopalacze	alkohol	papierosy	e-papierosy
■ nie wiem	65,1%	66,9%	49,1%	48,5%	42,5%
■ trudne	21,4%	18,4%	10,8%	12,1%	9,3%
■ łatwe	13,6%	14,8%	40,1%	39,5%	48,2%

Problem przemocy

W kolejnej części raportu z badania ankietowego oszacowana została skala problemu przemocy wśród uczniów zamieszkujących Gminę Miasto Krosno. Analizie poddane zostały kwestie związane zarówno z przemocą domową, jak i rówieśniczą oraz przemocą w Internecie, czyli cyberprzemocą. Odpowiedzi respondentów na pierwsze pytanie wskazują, że 30,7% młodych mieszkańców Gminy doświadczyło przemocy w ciągu ostatnich 12 miesięcy poprzedzających badanie.

Wykres 43. Czy w przeciągu ostatnich 12 miesięcy zdarzyło Ci się doświadczyć przemocy? N=332

Podczas badania diagnozującego problem przemocy określono również, jakie osoby stosowały przemoc wobec uczniów dotkniętych tym problemem. Z deklaracji młodych respondentów wynika, że najczęściej doświadczali oni przemocy ze strony uczniów ze swojej szkoły (52 osoby, tj. 54,7%). Ankietowani przyznali również, że przemoc wobec nich stosowało rodzeństwo (31 osób, tj. 32,6%) oraz inne osoby, wśród których wymieniono m.in.: *obcą osobę* oraz *przyjaciółki* (22,1%). Uczniowie wskazali także na opcję „koledzy/koleżanki spoza szkoły” (19 osób, tj. 20,0%), a 14 odpowiedzi padło na rodziców (14,7%). 7 osób nie udzieliło odpowiedzi na to pytanie.

Tabela 20. Kto stosował wobec Ciebie przemoc? N=95

Odpowiedź	%	Liczba odp.
uczniowie z mojej szkoły	54,7	52
rodzeństwo	32,6	31
inne osoby	22,1	21
koledzy/koleżanki spoza szkoły	20,0	19
rodzice	14,7	14

*Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%

W celu zidentyfikowania charakteru doświadczanej przez uczniów przemocy, zostali oni poproszeni o wskazanie jej formy. Najpowszechniejsza wśród nich jest przemoc psychiczna, na którą wskazało 55 osób (61,1%) oraz fizyczna (45 osób, tj. 50,0%). Niemniej wśród innych form przemocy, jakich doświadczyli respondenci znalazła się również przemoc seksualna i zaniedbanie, których doznało kolejno 21 osób (23,3%) i 9 badanych (10,0%). 12 osób nie udzieliło odpowiedzi na to pytanie.

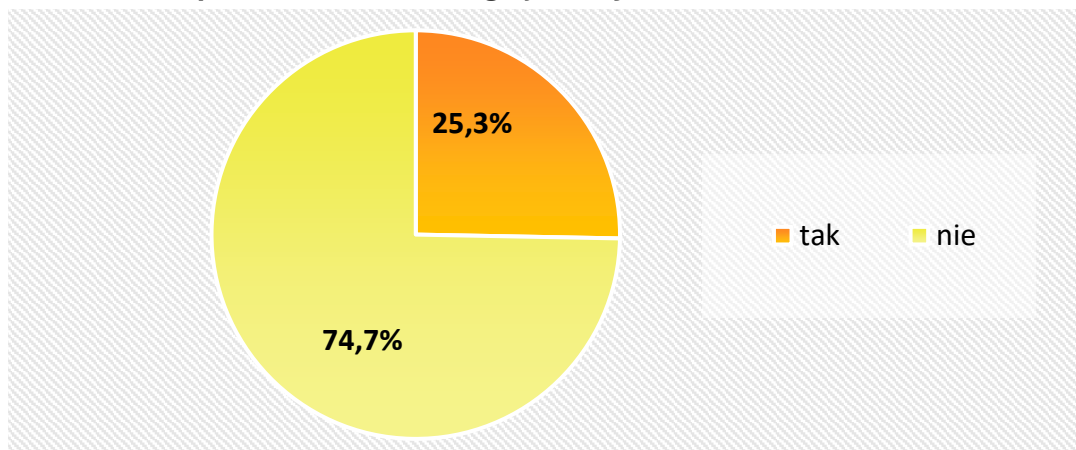
Tabela 21. Jakiego rodzaju przemocy doznałeś/aś? N=90

Odpowiedź	%	Liczba odp.
ktoś mnie przezywał, groził mi, upokarzał, straszył, wyśmiewał itp.	61,1	55
ktoś mnie bił, kopał, szarpał, dusił, popychał, spoliczkował itp.	50,0	45
ktoś mnie dotykał w miejsca, w które sobie tego nie życzyłem/am, ktoś mówił o moim ciele w sposób, który mnie zawstydział itp.	23,3	21
nie miałem/am zapewnionej opieki, kiedy byłem/am chory/a, wsparcia i pomocy od rodziców/opiekunów, kiedy miałem/am problemy, dostawałem/am zbyt mało jedzenia, dlatego przez dłuższy czas byłem/am głodny/a itp.	10,0	9

*Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%

W następnej kolejności uczniowie zostali zapytani również o to, czy im samym zdarzyło się w ciągu ostatnich 12 miesięcy zastosować przemoc wobec innych osób. Do takiego zachowania przyznał się średnio co czwarty uczeń, tj. 25,3%.

Wykres 44. Czy w ciągu ostatnich 12 miesięcy doszło do sytuacji, w której zastosowałeś/aś przemoc wobec drugiej osoby? N=332

Badani uczniowie w dalszej kolejności zostali poproszeni o określenie rodzaju przemocy, jaką zastosowali. Z odpowiedzi respondentów wynika, że przemoc psychicznej dopuściło się 48 osób (61,5%), do stosowania przemocy fizycznej przyznało się 41 badanych (52,6%), z kolei do przemocy seksualnej – 7 ankietowanych (9,0%). 6 osób nie udzieliło odpowiedzi na to pytanie.

Tabela 22. Jakiego rodzaju przemoc zastosowałeś/aś? N=78

Odpowiedź	%	Liczba odp.
biłem/am kogoś, kopatem/am, szarpałem/am dusiłem/am, popychałem/am, spoliczkowałem/am itp.	61,5	48
przezywałem/am kogoś, groziłem/am komuś, upokarzałem/am kogoś, straszyłem/am, wyśmiewałem/am itp.	52,6	41
dotykałem/am kogoś w miejsca, w które ta osoba tego sobie nie życzyła, mówiłem/am o czymś ciele w sposób, który go zawstydział itp.	9,0	7

*Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%

Następnie analizie poddane zostały odpowiedzi uczniów na pytanie o to, wobec kogo zdarzyło im się stosować przemoc. Prawie połowa ankietowanych przyznała się do przemocy skierowanej wobec uczniów ze swojej szkoły – wskazało na to 39 osób, tj. 47,6%. Odpowiedzi 37 respondentów padły na rodzeństwo (45,1%), z kolei 24 badanych wskazało na kolegów/koleżanki spoza szkoły (29,3%). 21 ankietowanych zadeklarowało zastosowanie przemocy wobec innych osób, w tym m.in.: *chłopaka* oraz *bliskich*. 2 osoby nie udzieliły odpowiedzi na to pytanie.

Tabela 23. Wobec kogo zdarzyło Ci się stosować przemoc? N=82

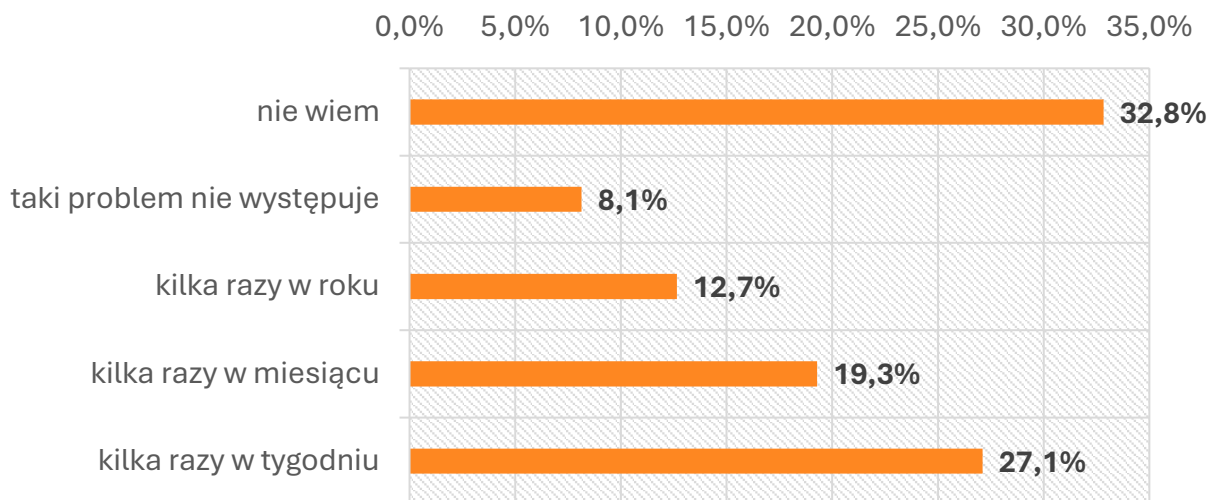
Odpowiedź	%	Liczba odp.
uczniów z mojej szkoły	47,6	39
rodzeństwa	45,1	37
kolegów/koleżanek spoza szkoły	29,3	24
innych osób	25,6	21

*Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%

W kolejnym pytaniu poproszono uczniów o określenie, czy w ich szkole dochodzi do sytuacji przemocowych między uczniami oraz o określenie częstotliwości występowania tego problemu. Znaczny odsetek respondentów nie potrafił jednoznacznie odnieść się do badanej kwestii, ze względu na brak wiedzy (32,8%), a zdaniem zaledwie 8,1% osób takie zjawisko nie występuje w szkole, do której uczęszczają. Obecność przemocy w swojej szkole potwierdziła natomiast ponad połowa respondentów (59,1%), w tym 12,7% spośród nich stwierdziło, że ma to miejsce kilka razy w roku, w opinii 19,3% dzieje się to kilka razy w miesiącu, a zdaniem 27,1% ankietowanych do takich sytuacji dochodzi kilka razy w tygodniu (90 osób).

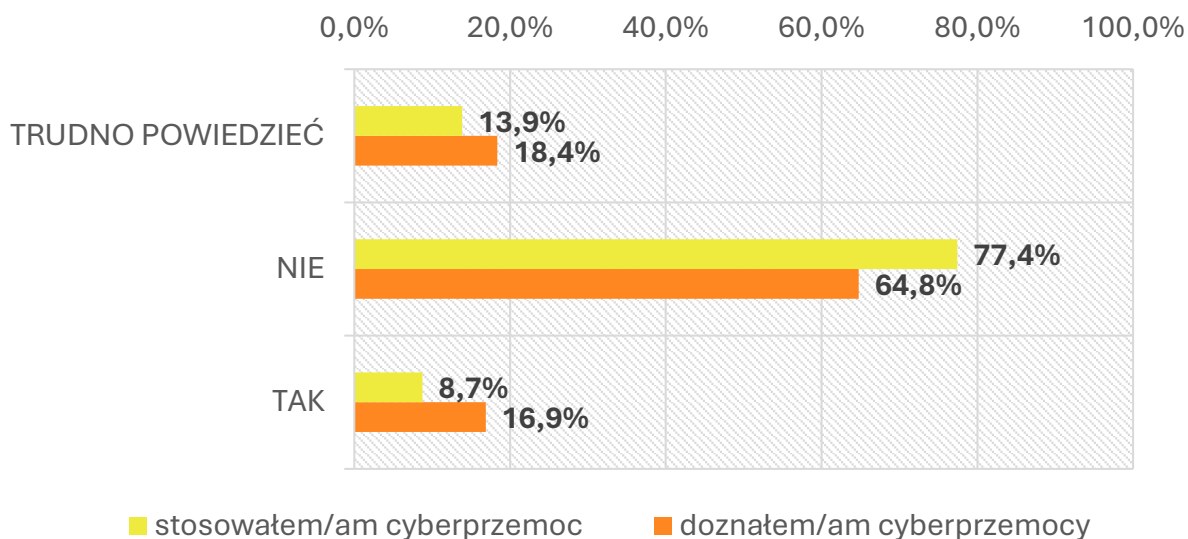

Wykres 45. Jak często obserwujesz w swojej szkole problem przemocy między uczniami? N=332

Ostatnie pytanie w zakresie problemu przemocy dotyczyło skali doznawania oraz stosowania cyberprzemocy w stosunku do innych użytkowników Internetu. Jak wynika z odpowiedzi udzielonych przez młodych respondentów, tego problemu doświadczył odsetek 16,9% z nich, a przemoc w Internecie zastosował odsetek 8,7% ankietowanych. Znaczna część badanych miała również problem z określeniem, czy kiedykolwiek zetknęła się z tym zjawiskiem, gdyż odpowiedź „trudno powiedzieć” wybrało 13,9% osób w przypadku stosowania cyberprzemocy i 18,4% - w zakresie jej doświadczenia.

Wykres 46. Czy w przeciągu ostatnich 12 miesięcy doznawałeś/aś oraz stosowałeś/aś cyberprzemoc (np. wyzywanie, podszywanie się, ośmieszanie/poniżanie, grożenie/straszenie, szantażowanie, wyłudzenie pieniędzy, rozsyłanie ośmieszających zdjęć/filmów)? N=332

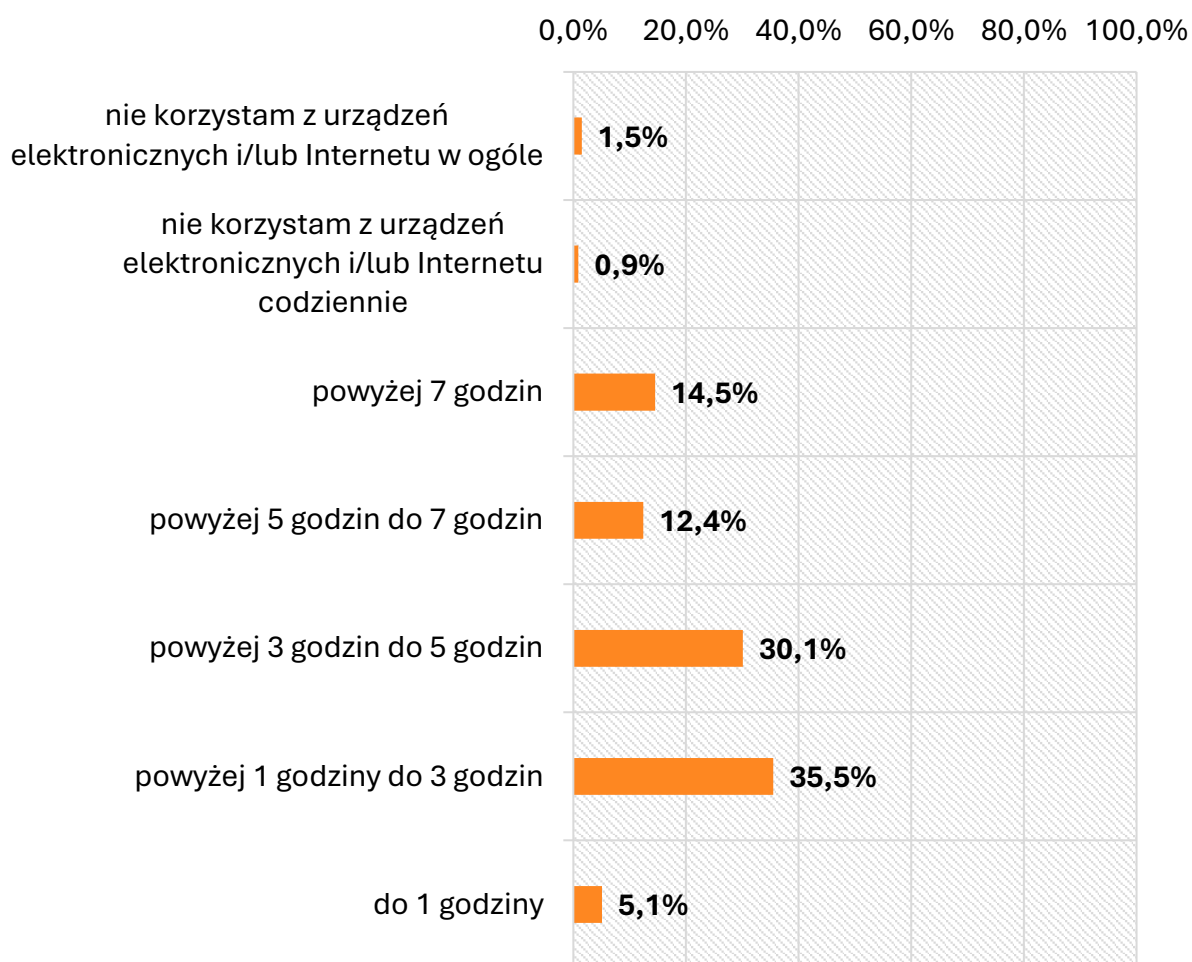

Korzystanie z urzędzeń elektronicznych

Kolejny obszar tematyczny badania miał na celu zweryfikowanie, ile czasu w ciągu dnia uczniowie przeznaczają na korzystanie z urzędzeń elektronicznych i/lub Internetu. Jak wynika z odpowiedzi młodych mieszkańców Gminy, stosunkowo znaczna część z nich poświęca na to duże ilości czasu. 35,5% młodych respondentów spędza od 1 do 3 godzin, korzystając z w/w urzędzeń. Niewiele mniej, bo 30,1% uczniów przeznaczają na to od 3 do 5 godzin, zaś aż 14,5% z nich – powyżej 7 godzin. Odpowiedzi 12,4% badanych wskazują na korzystanie z Internetu i/lub urzędzeń elektronicznych od 5 do 7 godzin. Zaledwie 5,1% zaznaczyło odpowiedź „do 1 godziny”, a 1,5% nie przejawia tych aktywności w ogóle. 0,9% badanych uczniów zaznaczyło, iż nie korzysta z urzędzeń elektronicznych i/lub Internetu codziennie.

Wykres 47. Ile czasu w ciągu dnia poświęcasz na korzystanie z urzędzeń elektronicznych i/lub Internetu? N=332

W ostatnim pytaniu bloku tematycznego dotyczącego korzystania z urządzeń elektronicznych, uczniowie zostali zapytani o to, czy zdarzyło im się kłamać w celu ukrycia prawdziwej ilości czasu spędzanego na korzystaniu z urządzeń elektronicznych, np. przed rodzicami. Takie zachowanie potwierdziło łącznie 133 badanych (40,8%), w tym 25 uczniów stwierdziło, że zdarza im się to bardzo często (7,7%), 15 ankietowanym – często (4,6%), 62 osobom – czasami (19,0%), natomiast 31 badanych skłamało w tej sprawie jednokrotnie (9,5%). 1 osoba nie udzieliła odpowiedzi na to pytanie.

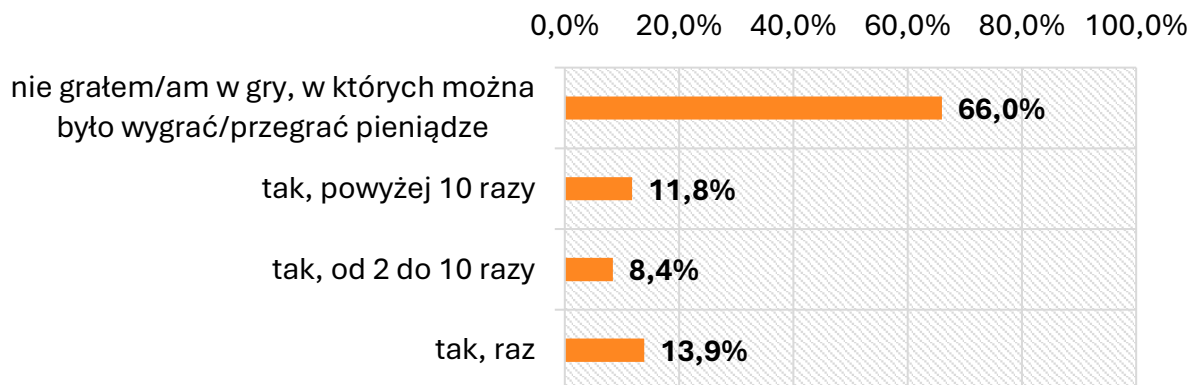
Tabela 24. Czy zdarzyło Ci się kłamać, aby ukryć prawdziwą ilość czasu spędzanego na korzystaniu z urządzeń elektronicznych np. przed rodzicami? N=326

Odpowiedź	%	Liczba odp.
tak, bardzo często	7,7	25
tak, często	4,6	15
tak, czasami	19,0	62
tak, jednokrotnie	9,5	31
nie	59,2	193

Uczestnictwo w grach hazardowych

W celu określenia skali i zasięgu problemu grania w gry na pieniądze przez uczniów, respondentom zadano pytanie o to, czy zdarzyło im się uprawiać hazard w ciągu ostatnich 12 miesięcy poprzedzających badanie. Zebrany materiał badawczy wykazał, że w omawianym okresie podejmowało się tego łącznie 34,1% badanych. Wśród tych osób 13,9% grało w nie 1 raz, 8,4% respondentów robiło to 2-10 razy, a 11,8% wskazało na więcej niż 10 razy.

Wykres 48. Czy w ciągu ostatnich 12 miesięcy grałeś/aś w gry, w których można było wygrać/przegrać pieniądze (np. zdraпки, lotto, gra na automatach, zakłady bukmacherskie itp.)? N=332

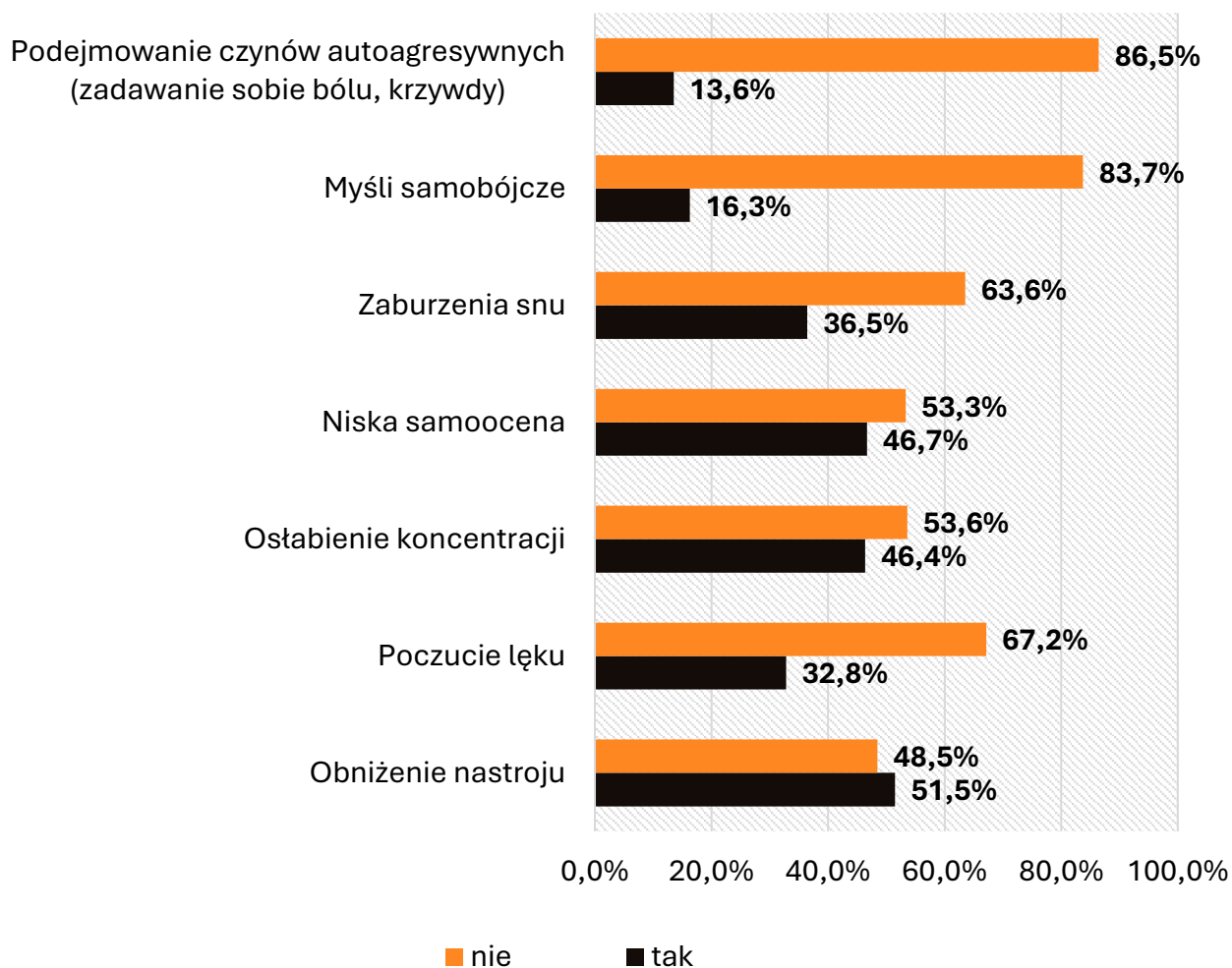

Zdrowie psychiczne

W przedostatniej części badania przeprowadzonego wśród młodych mieszkańców Gminy Miasto Krosno, zostali oni poproszeni o subiektywną ocenę swojego stanu zdrowia psychicznego. Pytanie skierowane do uczniów miało na celu identyfikację problemów zdrowia psychicznego i negatywnych stanów, jakich doświadczyli w okresie 12 miesięcy poprzedzających badanie, które utrzymywały się u nich przynajmniej przez 2 tygodnie. Jak wynika z udzielonych odpowiedzi, ponad połowa ankietowanych zmagą się w tym okresie z obniżeniem nastroju (51,5%), 46,7% respondentów odczuwało niską samoocenę, a 46,4% miało osłabioną koncentrację. Średnio co trzeci badany zmagął się z zaburzeniami snu (36,5%) oraz poczuciem lęku (32,8%). Niepokojący jest fakt, że wśród znaczącej części dzieci i młodzieży z terenu Gminy występowały również myśli samobójcze (16,3%) oraz czyny autoagresywne (13,6%).

Wykres 49. Czy w czasie ostatnich 12 miesięcy utrzymywały się u Ciebie takie stany jak (przynajmniej przez 2 tygodnie): N=332

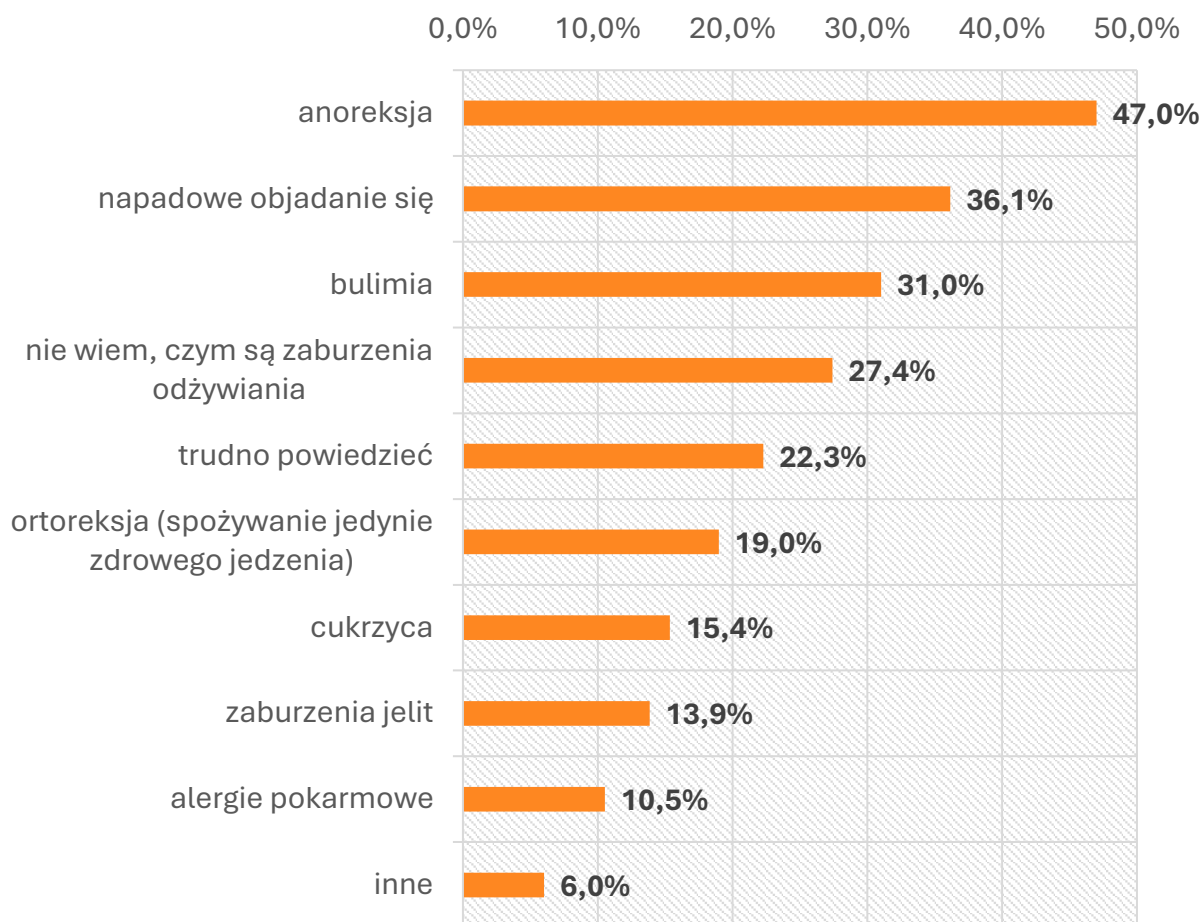

Zaburzenia odżywiania

Ostatnia część badania przeprowadzonego wśród uczniów z Gminy Krosno dotyczyła zaburzeń odżywiania, z którymi zmagają się coraz więcej młodych osób. Uczniowie mieli wskazać, które spośród wskazanych w kafeterii odpowiedzi ich zdaniem są zaburzeniami odżywiania. Blisko połowa ankietowanych wskazała na anoreksję (47,0%), a średnio co trzeci ankietowany wyróżnił napadowe objadanie się (36,1%). W opinii 31,0% respondentów można do nich zaliczyć bulimię, a 19,0% badanych wskazało na ortoreksję. 27,4% uczniów nie wie, czym są zaburzenia odżywiania, a 22,3% respondentów miało trudności z odpowiedzią na zadane pytanie. Część respondentów miało błędną wiedzę w tym obszarze, gdyż 15,4% z nich wskazało na cukrzycę, 13,9% do zaburzeń odżywiania zaliczyło zaburzenia jelit, a 10,5% uczniów wskazało na alergie pokarmowe. 6,0% ankietowanych wyróżniło inne odpowiedzi, w tym m.in. *jedzenie czegoś, co nie nadaje się do spożycia oraz nieczucie smaku*.

Wykres 50. Które z poniższych odpowiedzi Twoim zdaniem można zaliczyć do zaburzeń odżywiania? N=332

*Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%

SYTUACJA SPOŁECZNA GMINY MIASTO KROSNO

Na podstawie danych empirycznych przekazanych przez Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Krośnie, danych Głównego Urzędu Statystycznego oraz Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, do każdego z obszarów wymienionych we wprowadzeniu do Strategii przeprowadzono analizy diagnostyczne (diagnoza sytuacji społecznej), w skład których wchodzi charakterystyka i skala problemu oraz podejmowane działania interwencyjne.

Wspieranie rodziny i system pieczy zastępczej

Podstawowe informacje, skala problemu i działań interwencyjnych

Wspieranie rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych to zespół planowych działań mających na celu przywrócenie rodzinie zdolności do ich wypełniania. Prowadzony jest on za jej zgodą i aktywnym udziałem, z uwzględnieniem zasobów własnych oraz źródeł wsparcia zewnętrznego. Wsparcie rodziny polega w szczególności na:

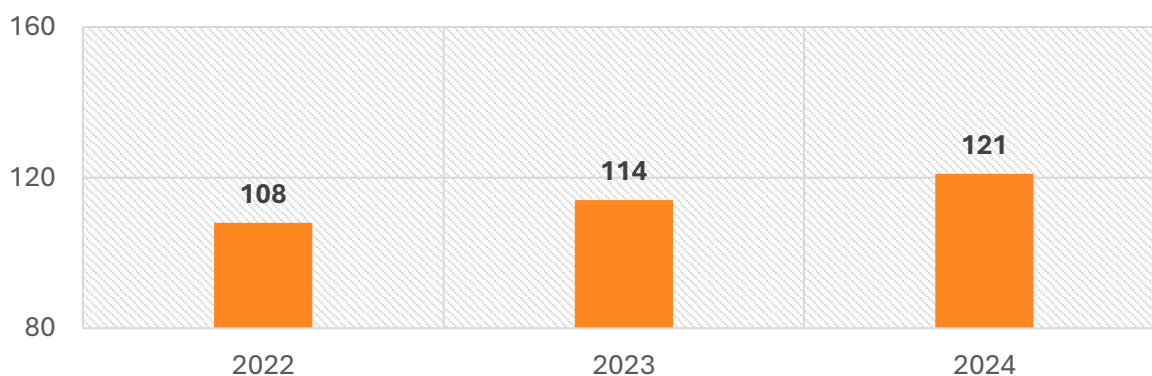
1. wzmocnieniu roli i funkcji rodziny,
2. rozwijaniu umiejętności opiekuńczo-wychowawczych rodziny,
3. podniesieniu świadomości w zakresie planowania oraz funkcjonowania rodziny,
4. pomocy w integracji rodziny,
5. przeciwdziałaniu marginalizacji i degradacji społecznej rodziny,
6. dążeniu do reintegracji rodziny,
7. pracy z rodziną,
8. pomocy w opiece i wychowaniu dziecka (w tym pomocy finansowej).

Główną jednostką organizacyjną zajmującą się szeroko rozumianym wspieraniem rodziny w Gminie Miasto Krosno jest Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie, który służy pomocą mieszkańcom znajdującym się w trudnej sytuacji życiowej, prowadzi działania zmierzające do zaspokojenia niezbędnych ich potrzeb i umożliwiające życie w warunkach odpowiadających godności człowieka. W dalszej części dokumentu przedstawione zostały dane dotyczące liczby rodzin korzystających z pomocy i wsparcia instytucji zajmujących się wspieraniem rodziny oraz podejmowane przez te instytucje działania.

Jednym z istotnych powodów przyznawania pomocy społecznej wśród mieszkańców Gminy Miasto Krosno jest bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych. W roku 2024 z tego powodu przyznano wsparcie i pomoc pochodzące z Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Krośnie 121 rodzinom, co stanowi 11,2% wszystkich rodzin. Na przestrzeni analizowanych lat liczba rodzin, którym udzielona została pomoc z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego uległa wzrostowi ze 108 w roku bazowym do 121 w ostatnim roku poddanym analizie.

Wykres 51. Liczba rodzin, którym została udzielona pomoc i wsparcie z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych w latach 2022-2024

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za rok 2022, 2023 i 2024

W przypadku, gdy jeden z rodziców uchyla się od płacenia alimentów na rzecz osób uprawnionych, obowiązek ten jest realizowany z funduszu alimentacyjnego. Na przestrzeni lat 2022-2024 liczba rodzin korzystających ze świadczenia ulegała spadkowi, tak samo jak kwota wypłaconych świadczeń (głównie z powodu niskiego kryterium dochodowemu). W 2022 roku objęto tym świadczeniem 143 rodziny, wobec czego poniesione zostały koszty w wysokości 1 091 402 zł. W roku 2023 widoczny jest wyraźny spadek – z funduszu alimentacyjnego skorzystało 120 rodzin, na rzecz których poniesiono koszty w wysokości 932 304 zł. Tendencja spadkowa utrzymywała się przez kolejny rok, w związku z czym w 2024 roku liczba rodzin otrzymujących omawiane wsparcie wynosiła 106, zaś poniesione w związku z nim koszty – 830 647 zł.

Tabela 52. Liczba rodzin korzystających ze świadczeń z funduszu alimentacyjnego oraz poniesiona na ten cel kwota na przestrzeni lat 2022-2024 [w złotych]

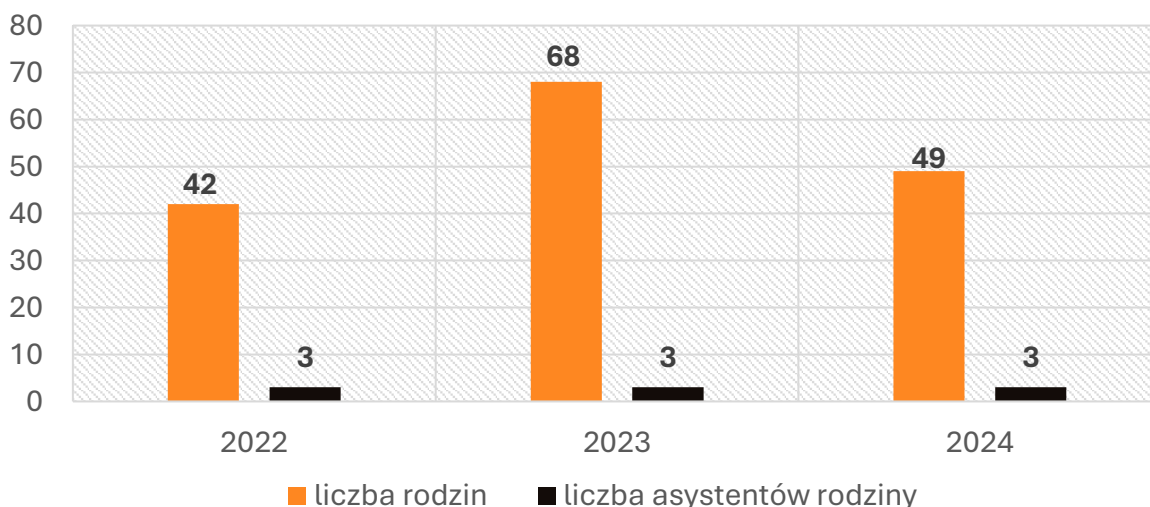
wyszczególnienie	2022	2023	2024
liczba rodzin korzystających ze świadczeń z funduszu alimentacyjnego	143	120	106
kwota wypłaconych świadczeń	1 091 402	932 304	830 647

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za rok 2024

Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Krośnie realizuje zadania wynikające z ustawy z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, która kładzie nacisk na wspieranie rodziny w przewyżnianiu trudności wychowawczych i opiekuńczych, tak aby dziecko mogło pozostać w swoim środowisku rodzinnym. W związku z tym wprowadzona została instytucja asystenta rodziny, którego zadaniem jest poprawa całościowego funkcjonowania rodziny oraz udzielanie jej pomocy w wielu obszarach: socjalnym, psychologicznym, wychowawczym, czy też ekonomicznym.

W 2024 roku w MOPR w Krośnie zatrudnionych było 3 asystentów rodziny, którzy w ramach realizacji ustawowego zadania prowadzili pracę z 49 rodzinami przeżywającymi trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych. W tym samym roku zauważalny był spadek w zakresie liczby rodzin korzystających z tej formy pomocy, względem poprzedniego roku o 19 rodzin.

Wykres 53. Asystenci rodziny oraz liczba rodzin objętych ich wsparciem na przestrzeni lat 2022-2024

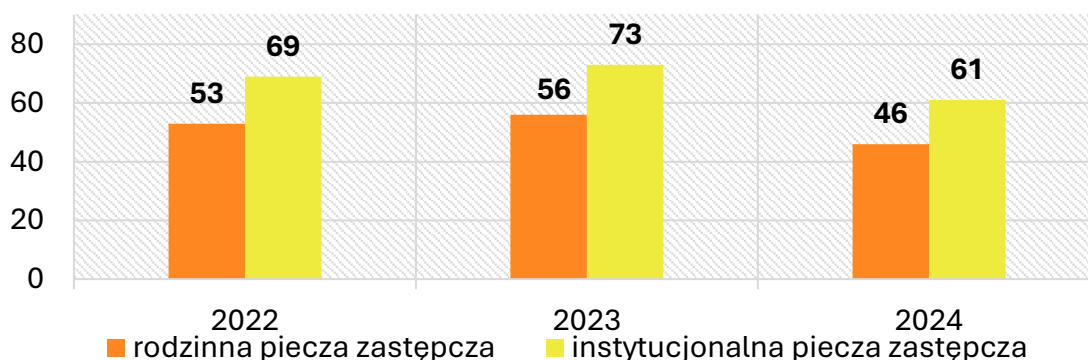
Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za rok 2024

W roku 2024, jak i w dwóch latach poprzednich w Gminie Krosno nie było rodzin wspierających, to znaczy takich, które mają za zadanie pomóc rodzinie w przezwyciężaniu trudnych sytuacji życiowych (zakres działania obejmuje udzielanie wskazówek dotyczących sprawowania opieki i wychowania dzieci, kształtowania i wypełniania podstawowych ról społecznych, organizacji czasu rodziny, pomocy w nauce racjonalnego gospodarowania budżetem rodzinnym oraz prowadzenia gospodarstwa domowego).

W przypadku nienależytego wykonywania obowiązków rodzicielskich przez osoby sprawujące opiekę nad dziećmi i w przypadku powstawania różnego rodzaju nieprawidłowości w zakresie spraw opiekuńczo-wychowawczych (tj. niedopilnowanie realizacji obowiązku szkolnego przez dzieci, zaniedbanie prowadzące do zwiększenia ryzyka zagrożenia demoralizacją, zapewnianie złych warunków socjalno-bytowych obniżających potencjał rozwojowy dzieci, zachowania przemocowe), konieczne jest ograniczenie władzy rodzicielskiej. W niektórych przypadkach przyjmuje ono formę konieczności zapewnienia małoletnim dzieciom bezpiecznych warunków życia, poprzez umieszczenie ich w pieczy zastępczej. W roku 2022 pieczę zastępczą objętych zostało 122 dzieci. Liczba ta wahała się na przestrzeni lat. W 2023 roku wzrosła i wynosiła wówczas 129, natomiast rok później spadła do 107. Jeżeli chodzi o formy pieczy zastępczej, jakimi zostały objęte dzieci na terenie Gminy Miasto Krosno, zdecydowanie dominowała rodzinna piecza zastępcza, stanowiąc około 76,0% przypadków objęcia pieczę zastępczą dzieci wychowujących się w rodzinach niewydolnych pod względem opiekuńczym i wychowawczym.

Wykres 54. Liczba dzieci objętych pieczę zastępczą na dzień 31 grudnia na przestrzeni lat 2022-2024

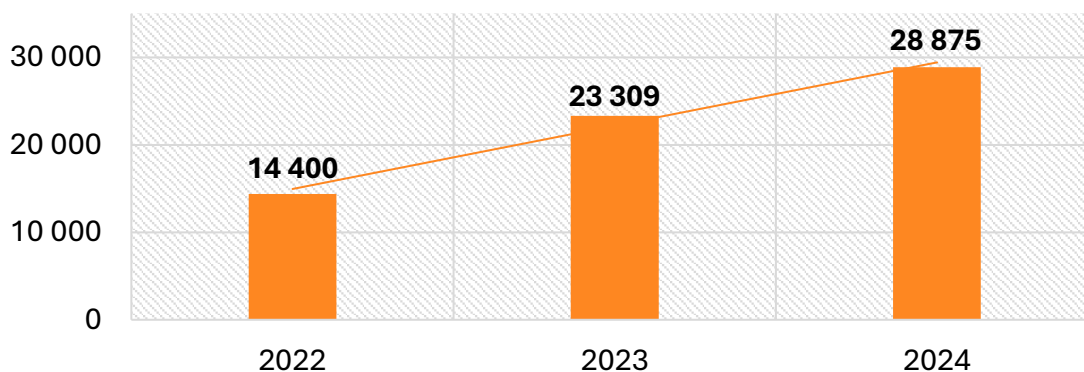

Źródło: Program Wspierania Rodziny i Rozwoju Pieczy Zastępczej w Gminie Miasto Krosno na lata 2025-2027

W 2024 roku Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Krośnie wyegzekwował od rodziców biologicznych środki finansowe za pobyt dzieci w pieczy zastępczej na łączną kwotę 28 875 zł. Można zauważyć, że kwota przekazywana na ten cel w latach 2022-2024 ulegała tendencji wzrostowej. Obserwowany wzrost jest wyraźny, kształtujący się na poziomie kilku tysięcy złotych rocznie. Warto zwrócić uwagę na dynamikę tych zmian, gdyż w 2022 roku kwota wyegzekwowanej przez Gminę odpłatności w omawianym obszarze wynosiła 14 400 zł.

Wykres 55. Kwota odpłatności, jaką ponosi Gmina za pobyty dzieci z jej terenu w pieczy zastępczej za lata 2022-2024 [w złotych]

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za rok 2023 i 2024

W 2024 roku w Gminie zakończono realizację „Programu Wspierania Rodziny i Rozwoju Pieczy Zastępczej na lata 2022-2024”. Nadrzędnym celem niniejszego programu było objęcie długofalowym wsparciem rodzin biologicznych, mających trudności w wypełnianiu swych ról społecznych, a także zapewnienie pieczy zastępczej dla dzieci pozbawionych prawidłowej opieki i troski. Program obejmował zadania własne gminy oraz zadania powiatu. W tym zakresie realizowane działania obejmowały wielopłaszczyznową pracę z rodzinami zamieszkującymi teren Gminy Krosno. Głównym celem było tutaj wypracowanie spójnego systemu opieki nad dzieckiem i rodziną w Gminie, zaś cele szczegółowe obejmują wielokierunkową pracę z rodzinami niewydolnymi w zakresie sprawowania funkcji opiekuńczo-wychowawczej, zagrożonymi odebraniem dziecka, a także przeciwdziałanie ich dysfunkcji. Program Wspierania Rodziny i Rozwoju Pieczy Zastępczej został przyjęty i jest kontynuowany w kolejnych latach.

W strukturze Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Krośnie funkcjonuje Placówka Wsparcia Dziennego „Ogródek Jordanowski”, z oferty której skorzystać mogą dzieci, wychowujące się w rodzinach zmagających się z różnego rodzaju trudnościami. Placówka, realizując swoje zadania, zapewnia dzieciom m.in.:

- opiekę i wychowanie, pomoc w nauce, pomoc w sytuacjach kryzysowych, szkolnych, rodzinnych, rówieśniczych i osobistych,
- organizację opieki dla dzieci po zakończeniu zajęć szkolnych, jak również w okresie wakacji i ferii zimowych,
- organizację zajęć z zakresu profilaktyki uzależnień w zakresie utrwalania postaw abstynenckich, przeciwdziałania zachowaniom ryzykownym i kształtowania dobrych praktyk związanych ze stylem życia,
- organizowanie w pomieszczeniach placówki dożywiania w formie ciepłych posiłków,
- bieżącą współpracę z rodzicami lub opiekunami.

Gmina Krosno dysponuje mieszkaniami treningowymi przeznaczonymi dla wychowanków opuszczających pieczę zastępczą. W mieszkaniu zlokalizowanym przy ul. Żwirki i Wigury w 2024 roku przebywało 3 usamodzielnianych wychowanków Domu Dziecka im. Ks. Gorazdowskiego w Krośnie. Mieszkanie znajdujące się przy ul. Składowej w 2024 roku zostało przekazane 3 kolejnym usamodzielnianym wychowankom tego samego Domu Dziecka. Ponadto, przekazanie tego mieszkania do użytku możliwe było dzięki zawarciu umowy partnerskiej z Regionalnym Ośrodkiem Polityki Społecznej w Rzeszowie oraz 16 partnerami z terenu województwa podkarpackiego oraz wspólnej realizacji projektu „Zwiększenie dostępu do usług wspierających funkcjonowanie dzieci, młodzieży, rodzin biologicznych i pieczy zastępczej”, finansowanego ze środków Unii Europejskiej.

Warto zwrócić uwagę na fakt, iż Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Krośnie w ramach prowadzonych działań stara się pozyskiwać środki zewnętrzne za sprawą uczestniczenia w różnych projektach i programach. W 2024 roku aplikacja o przyznanie dofinansowania w ramach programu „Fundusze Europejskie dla Podkarpacia 2021-2027” zakończyła się sukcesem. W związku z powyższym, Gmina Krosno mogła wdrożyć działania w zakresie promowania integracji społecznej osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, w tym osób najbardziej potrzebujących

i dzieci. Wśród najważniejszych projektów społecznych wyróżnić należy „Zwiększenie dostępu do usług wspierających funkcjonowanie dzieci, młodzieży, rodzin biologicznych i pieczy zastępczej”. Projekt ten obok utworzenia mieszkania treningowego przewidywał również:

- 1) rozszerzenie działalności placówki wsparcia dziennego o pracę podwórkową, realizowaną w roku 2024 i 2025 w miesiącach wakacyjnych, w dwóch lokalizacjach na terenie Krosna, od poniedziałku do piątku w godzinach 9.00 - 13.00. W zajęciach uczestniczyło 38 dzieci;
- 2) 7-dniowy wyjazd terapeutyczny dla rodzin zastępczych do Krynicy Morskiej, z którego skorzystało 12 rodzin zastępczych i 41 osób;
- 3) siedmiu wychowanków placówki opiekuńczo – wychowawczej Dom Dziecka w Krośnie otrzymało kompleksowe wsparcie w formie warsztatów, wyjazdów integracyjnych i kursów szkoleniowych.

W ramach Programu „Fundusze Europejskie dla Podkarpacia 2021-2027” Gmina Miasto Krosno realizowała również projekty oświatowe, mające na celu modernizację infrastruktury dydaktycznej, podniesienie poziomu wiedzy i umiejętności uczniów, zapewnienie dostępności do wysokiej jakości edukacji technicznej i zawodowej, czy też przygotowanie młodzieży do wymogów nowoczesnego rynku pracy, w tym m.in.: „RaP STEAM - Robotyka i programowanie w szkołach podstawowych z terenu województwa podkarpackiego”, „Poprawa jakości kształcenia zawodowego uczniów z Zespołu Szkół Elektrycznych i Ogólnokształcących w Krośnie poprzez tworzenie nowoczesnych pracowni do nauczania przedmiotów zawodowych”, czy też „Przebudowa i rozbudowa Szkoły Podstawowej nr 14 z Oddziałami Sportowymi i Integracyjnymi w Krośnie o salę warsztatowo-projektową”. Dodatkowo w 2024 roku rozpoczęto realizację dwóch projektów mających na celu unowocześnienie infrastruktury edukacyjnej szkół zawodowych, tj. „Modernizacja bazy dydaktycznej szkolnictwa zawodowego w Zespole Szkół Mechanicznych im. Stanisława Staszica w Krośnie” oraz „Poprawa jakości kształcenia zawodowego uczniów z Zespołu Szkół Elektrycznych i Ogólnokształcących w Krośnie poprzez tworzenie nowoczesnych pracowni do nauczania”.

Na terenie Gminy Krosno realizowany był także projekt socjalny pt.: „*Wakacyjna praca podwórkowa*”. Realizacja projektu odbyła się w terminie od 1 lipca do 31 sierpnia 2024 roku. Głównym celem przyświecającym inicjacji omawianego działania była integracja dzieci przebywających w pieczy zastępczej oraz dzieci i młodzieży z rodzin dysfunkcyjnych, a także zmagającymi się z trudnościami opiekuńczo-wychowawczymi. Zamierzonymi efektami działań podejmowanych podczas realizacji projektu były: poprawa funkcjonowania dzieci w grupie rówieśniczej, doskonalenie nawiązywania pozytywnych relacji rówieśniczych, nabycie umiejętności współpracy w grupie i konstruktywnego spędzania czasu wolnego, a także uzyskanie wiedzy w zakresie szeroko pojętej profilaktyki. Adresatami projektu były dzieci w wieku 7-15 lat, wychowujące się w rodzinach objętych pomocą Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Krośnie lub innych rodzinach doświadczających trudności. W ramach projektu utworzono 2 grupy dzieci, liczących po 15 uczestników, którzy mieli zorganizowane zajęcia świetlicowe (w tym artystyczne), otrzymywały posiłki, a także korzystały z różnego rodzaju wycieczek. Zespół projektowy składał się z 8 pracowników MOPR – pracowników socjalnych oraz pracowników Działu pieczy zastępczej i asystentury rodzinnej.

Wyniki badania przeprowadzonego w 2025 roku:

DOROŚLI MIESZKAŃCY

59,8%

Odsetek badanych, którzy wskazali pomoc psychologiczno-terapeutyczną jako najważniejszą formę wsparcia rodzin z dziećmi.

44,4%

Odsetek respondentów, którzy wskazali na placówki wsparcia dziennego, jako najważniejszą potrzebę w obszarze wspierania rodzin.

39,9%

Odsetek ankietowanych, którzy dostrzegają potrzebę organizacji treningów umiejętności wychowawczych, wspierających rodziców w rozwijaniu kompetencji wychowawczych.

* Odsetek mieszkańców został obliczony z całej próby badawczej, tj. N=331

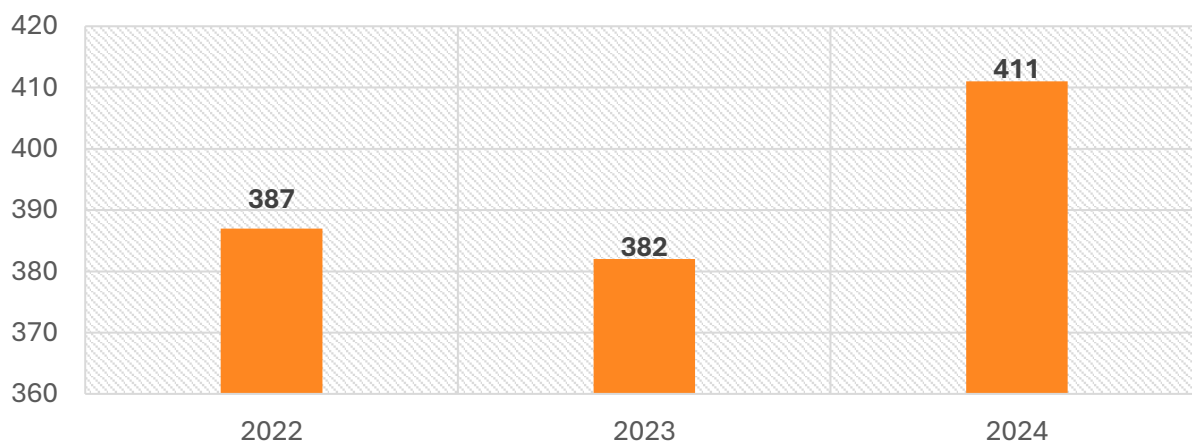
Wsparcie osób z niepełnosprawnością

Podstawowe informacje, skala problemu i działań interwencyjnych

Dla potrzeb Strategii wykorzystano elementy definicji osoby z niepełnosprawnością z ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnieniu osób niepełnosprawnych i przyjęto, że: osoby z niepełnosprawnością to osoby, których stan fizyczny, psychiczny lub umysłowy trwale lub okresowo utrudnia, ogranicza bądź uniemożliwia wypełnienie ról społecznych, a w szczególności wykonywanie pracy zawodowej. Osoby z niepełnosprawnością dzieli się według różnych kryteriów: rodzaju niepełnosprawności, okresu życia, w którym ona wystąpiła oraz stopnia niepełnosprawności. Wartym podkreślenia jest fakt, że osoby z niepełnosprawnością tworzą bardzo niejednorodną grupę, w związku z czym działania na ich rzecz powinny być adresowane z uwzględnieniem specyfiki występujących schorzeń i dysfunkcji.

Według danych Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Krośnie, niepełnosprawność w 2024 roku znajdowała się na trzecim miejscu głównych przyczyn przyznawania pomocy rodzinom – zaraz za długotrwałą lub ciężką chorobą oraz ubóstwem, stanowiąc 38,3% wszystkich rodzin potrzebujących pomocy. Na przestrzeni lat ich liczba ulegała wahaniom: w 2022 roku było to 387 rodzin, w 2023 roku – 382 rodziny, natomiast w ostatnim roku poddanym analizie odnotowano najwyższą wartość, tj. 411 rodzin z terenu Gminy.

Wykres 56. Liczba rodzin, którym została udzielona pomoc i wsparcie z powodu niepełnosprawności w latach 2022-2024

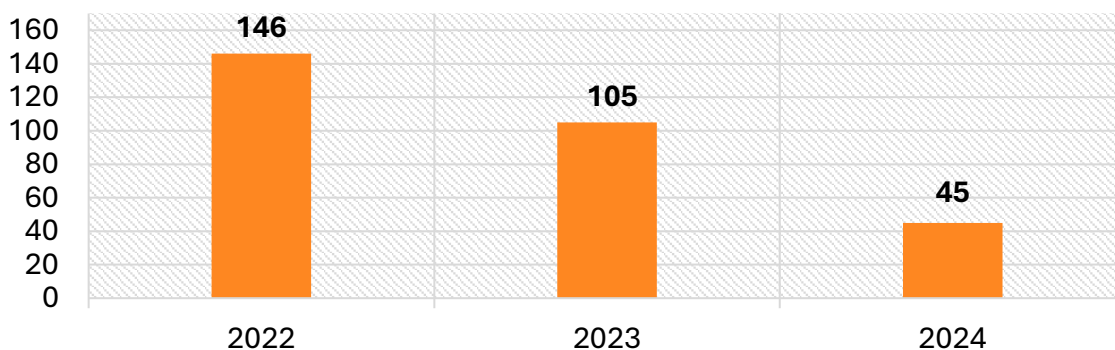

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za rok 2022, 2023 i 2024

W 2024 roku ogólna liczba osób korzystających ze wsparcia w postaci zasiłku okresowego z powodu niepełnosprawności kształtowała się na poziomie 45. Z prezentowanych danych wynika, że na przestrzeni lat nastąpił znaczny spadek – szczególnie porównując dane z omawianego roku, do danych z roku 2022. Różnica pomiędzy tymi dwoma okresami wynosi aż 101.

Wykres 57. Liczba osób, pobierających zasiłek okresowy z powodu niepełnosprawności w latach 2022-2024

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za rok 2022, 2023 i 2024

Kolejny wykres przedstawia dane dotyczące przyznanych zasiłków pielęgnacyjnych na przestrzeni lat 2022-2024. Zasiłek pielęgnacyjny przysługuje na dziecko legitymujące się orzeczeniem o niepełnosprawności lub osobie powyżej 16. roku życia, jeżeli legitymuje się znacznym lub umiarkowanym stopniem niepełnosprawności, jeżeli niepełnosprawność ta powstała przed 21 rokiem życia. Zasiłek przysługuje również osobom, które ukończyły 75 lat, a nie otrzymują dodatku pielęgnacyjnego z ZUS lub KRUS. Na przetłomie analizowanych lat liczba przyznawanych z tego tytułu świadczeń ulegała wahaniom. W 2022 roku liczba omawianych świadczeń wynosiła 15 915, rok później wzrosła do 16 113, by ostatecznie w 2024 roku spaść do poziomu 15 288 świadczeń. Jednocześnie w omawianym okresie dostrzegalny jest wzrost kwoty przyznawanych świadczeń, mimo wcześniej wspomnianych wahań.

Tabela 25. Liczba i kwota przyznanych zasiłków pielęgnacyjnych na przestrzeni lat 2022-2024 [w złotych]

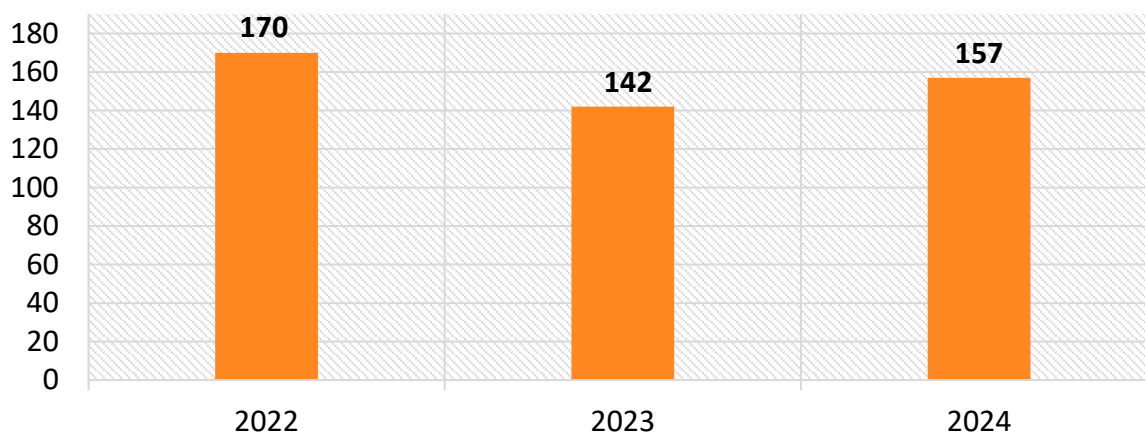
wyszczególnienie	2022	2023	2024
liczba przyznanych świadczeń	15 915	16 113	15 288
kwota wypłaconych świadczeń	3 434 805	3 477 830	3 515 602

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za rok 2022, 2023 i 2024

Zadaniem gmin, które jest realizowane przez ośrodki pomocy społecznej, jest również świadczenie usług opiekuńczych osobom chorym, samotnym oraz osobom z niepełnosprawnościami. Zakres usług obejmuje pomoc w zaspokajaniu codziennych potrzeb życiowych, opiekę higieniczną i pielęgnacyjną oraz w miarę możliwości, zapewnienie kontaktów z otoczeniem. Jak przedstawia poniższy wykres, na przestrzeni lat 2022-2024 liczba osób korzystających z usług opiekuńczych ulegała wahaniom – w 2022 roku było to 170 osób, w 2023 roku – 142 osoby, natomiast w 2024 roku – 157 osób. W Gminie Krosno usługi opiekuńcze są realizowane poprzez zlecenie tego zadania organizacjom pozarządowym, wyłanianym w otwartym konkursie ofert. W latach 2022-2024 były to: Polski Komitet Pomocy Społecznej (usługi opiekuńcze i pomoc sąsiedzka wraz z teleopieką w ramach projektu „Pokonać samotność – rozwój usług społecznych z wykorzystaniem nowoczesnych technologii w Mieście Krośnie”) oraz Polski Czerwony Krzyż (usługi opiekuńcze, specjalistyczne usługi opiekuńcze oraz specjalistyczne usługi opiekuńcze dla osób z zaburzeniami psychicznymi).

Wykres 58. Liczba osób korzystających z usług opiekuńczych na przestrzeni lat 2022-2024

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za rok 2024

Inną formą wsparcia dla osób z niepełnosprawnością intelektualną są środowiskowe domy samopomocy. Na terenie Gminy Krosno funkcjonują dwa Środowiskowe Domy Samopomocy. Jeden z nich, zlokalizowany przy ulicy Kletówki 7a, jest jednostką organizacyjną pomocy społecznej, prowadzoną przez Gminę, przeznaczony dla osób przewlekle chorych psychicznie, dla osób z niepełnosprawnością intelektualną oraz dla osób wykazujących inne przewlekłe zaburzenia czynności psychicznych. W Domu wsparcie otrzymać mogą 43 osoby. W 2024 roku z usług

świadczonych w Domu skorzystały 53 osoby – 44 mieszkańców Krosna oraz 9 mieszkańców Powiatu Krośnieńskiego. Drugim Środowiskowym Domem Samopomocy na terenie Gminy Krosno jest placówka znajdująca się przy ulicy Gen. J. Hallera 6/4. Dom prowadzony jest przez Polskie Towarzystwo na Rzecz Osób z Niepełnosprawnością Intelktualną w Krośnie i działa na zlecenie Gminy Miasto Krosno. Pomoc oferowana przez Dom adresowana jest do osób z niepełnosprawnością intelektualną. Placówka dysponuje 30 miejscami, a w roku 2024 z jej usług skorzystało 30 osób – 21 osób to mieszkańcy Krosna, a 9 osób to mieszkańcy Powiatu Krośnieńskiego.

Na terenie Gminy Miasto Krosno, w latach 2020-2024 realizowany był projekt pt.: „Asystent Osobisty Osoby z Niepełnosprawnością”. Program kierowany był do dzieci i młodzieży z niepełnosprawnością oraz do osób pełnoletnich z niepełnosprawnością. Usługa ta polegała przede wszystkim na towarzyszeniu osobie z niepełnosprawnością w wyjściu, powrocie i/lub dojazdach w różne miejsce (np. pracy), na pomocy w zakupach czy załatwianiu spraw urzędowych, czy medycznych, a także na dotrzymywaniu towarzystwa podczas spacerów bądź wizyt (np. u rodziny, przyjaciół). Z Programu skorzystać mogły osoby z niepełnosprawnością w stopniu umiarkowanym lub znacznym albo posiadających orzeczenie równoważne do wyżej wymienionych.

Na przestrzeni lat zauważalne są wahania liczby osób z terenu Gminy korzystających z omawianej formy wsparcia: w 2022 roku było to 40 mieszkańców Gminy Krosno, w 2023 roku – 26, natomiast w ostatnim roku poddany analizie liczba ta znacznie wzrosła do 51 osób. Otrzymane środki na realizację Programu były niewspółmierne do potrzeb, dlatego nie wszystkie osoby ubiegające się o tego typu wsparcie zostały objęte pomocą asystenta. W każdym omawianym roku największą grupę beneficjentów stanowiły osoby z orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności. Wsparciem objęto również dzieci – odpowiednio 6 w 2022 roku, 5 w 2023 roku oraz 7 w 2024 roku. Szczegółowe dane przedstawiono w kolejnej tabeli.

Tabela 26. Realizacja Programu „Asystent Osobisty Osoby z Niepełnosprawnością” w Gminie Krosno w latach 2022-2024

wyszczególnienie	2022	2023	2024
Liczba osób objętych wsparciem, w tym:	40	26	51
dzieci	6	5	7
osoby z orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności	28	18	34
osoby o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności	6	3	10

Źródło: Sprawozdanie z działalności Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Krośnie za rok 2022, 2023 i 2024

Opiekunowie sprawujący bezpośrednią opiekę nad osobami z niepełnosprawnościami zamieszkujący Gminę Krosno mogli skorzystać z Programu „Opieka Wytchnieniowa” w latach 2023-2024. Jego celem było odciążenie opiekunów poprzez przejęcie opieki przez inne osoby tak, by opiekunowie mogli otrzymać czasowe wytchnienie i czas na zrealizowanie własnych potrzeb. Z omawianego Programu w 2023 roku skorzystało 15 opiekunów osób z niepełnosprawnością, natomiast w 2024 roku takich osób było 19.

Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie realizował Program „Korpus Wsparcia Seniorów”. Program powstał w 2020 roku jako odpowiedź na potrzeby osób starszych, pozbawionych pomocy i wsparcia rodzin i bliskich w okresie pandemii COVID-19. W ramach kontynuacji Programu, realizowanego przez MOPR od 2020 roku, w roku 2024 podpisano umowy z 3 wolontariuszami pracującymi bezpośrednio na rzecz seniorów. Ponadto 2 pracowników socjalnych MOPR realizowało również bezpośrednio wsparcie seniorów oraz prowadziło obsługę administracyjną i sprawozdawczość Programu. W ramach modułu I Programu odbywało się sporządzanie zakupów niezbędnych produktów spożywczych i innych artykułów codziennego użytku oraz leków wraz z dostarczaniem ich do domów seniorów. Ważnym elementem tego modułu było wsparcie seniorów poprzez rozmowy przeciwdziałające poczuciu izolacji, prowadzone przez wolontariuszy i pracowników MOPR. Moduł II Programu realizowany był poprzez zakup opasek bezpieczeństwa, ich dystrybucję oraz stały monitoring nad usługą obsługi systemu.

Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Krośnie w roku 2023 przystąpił do Programu „Opieka 75+”. Program polegał na dofinansowaniu gminy w wysokości 60% wartości realizacji zadania w zakresie świadczenia usług opiekuńczych dla nowych świadczeniobiorców w wieku 75 lat i więcej, spełniających warunki do udzielenia pomocy wskazane w ustawie o pomocy społecznej. Z pomocy w ramach tego Programu skorzystało 8 osób w wieku powyżej 75 lat.

Na terenie Gminy Krosno w ramach działalności Polskiego Stowarzyszenia na rzecz Osób z Niepełnosprawnością Intelktualną działa Warsztat Terapii Zajęciowej, dzięki któremu dorosłe osoby z niepełnosprawnością intelektualną oraz osoby ze znacznym lub umiarkowanym stopniem niepełnosprawności mogą uzyskać pomoc w m.in. przygotowaniu się do podjęcia pracy zawodowej, zdobyciu umiejętności przydatnych w codziennym i samodzielnym życiu. PSONI prowadzi również dwa Zakłady Aktywności Zawodowej, które zatrudniają osoby z niepełnosprawnością zaliczonych do znacznego stopnia niepełnosprawności lub do umiarkowanego stopnia niepełnosprawności, u których stwierdzono autyzm, upośledzenie umysłowe lub chorobę psychiczną. Pracownicy ZAZ-ów mają możliwość zatrudnienia z jednoczesnym otrzymaniem specjalistycznego wsparcia. Zakłady zatrudniają łącznie 59 osób z niepełnosprawnością, które wykonują usługi z zakresu prania wodnego, gastronomii, pielęgnacji terenów zielonych i porządkowania, produkcji ekologicznych podpałek do grilla i kominka, konfekcjonowania.

Gmina Krosno na podstawie przepisów Ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie zleciła Polskiemu Stowarzyszeniu Osób Niepełnosprawnych zadanie publiczne pt.: *„Prowadzenie i zapewnienie miejsc w mieszkaniu wspomagany dla mieszkank i mieszkańców Krosna z niepełnosprawnością intelektualną”*. Tym samym osobom z niepełnosprawnością zostało udzielone wsparcie w postaci pobytu w mieszkaniu wspomagany. W 2024 roku z tego wsparcia skorzystało 4 mieszkańców Gminy Krosno.

Wyniki badania przeprowadzonego w 2025 roku:

DOROŚLI MIESZKAŃCY

* Odsetek mieszkańców został obliczony z całej próby badawczej, tj. N=331

Zdrowie psychiczne

Podstawowe informacje, skala problemu i działań interwencyjnych

Zdrowie psychiczne jest dynamicznym stanem wewnętrznej równowagi, która umożliwia osobom wykorzystywanie ich umiejętności w harmonii z uniwersalnymi wartościami społecznymi. Podstawowe umiejętności poznawcze i społeczne, zdolność rozpoznawania, wyrażania i modulowania własnych emocji, a także współczucia dla innych, elastyczność i zdolność radzenia sobie z niekorzystnymi zdarzeniami w życiu i pełnienia funkcji w rolach społecznych, a także harmonijny związek między ciałem a umysłem są istotnymi składnikami zdrowia psychicznego, które przyczyniają się w różnym stopniu do stanu równowagi wewnętrznej. Według tej definicji równowaga wewnętrzna jest uważana za „stan dynamiczny” głównie w celu odzwierciedlenia faktu, że różne okresy życia człowieka (dojrzewanie, rodzicielstwo, przejście na emeryturę) naruszają ową równowagę i mogą wymagać zmian²⁴.

Dotarcie do wiarygodnych danych dotyczących zdrowia psychicznego zazwyczaj stwarza wiele problemów. Dzieje się tak, ponieważ termin „zdrowie psychiczne” jest bardzo płynny i zawierają się w nim inne problemy społeczne.

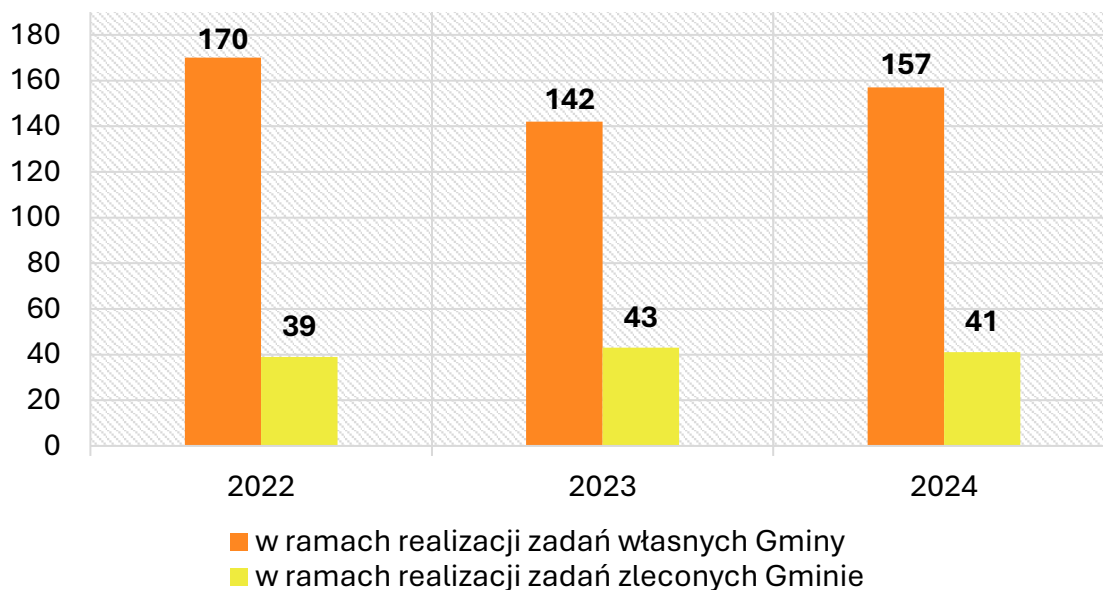
Dla mieszkańców Gminy Krosno w kontekście zdrowia psychicznego świadczone są specjalistyczne usługi opiekuńcze dla osób z zaburzeniami psychicznymi. Usługi te przeznaczone są dla osób dorosłych i dzieci, wykazujących zaburzenia wymienione w art. 3 ustawy o ochronie zdrowia psychicznego: chorych psychicznie (wykazujących zaburzenia psychotyczne), z niepełnosprawnością intelektualną, osób wykazujących inne zakłócenia czynności psychicznych, które zgodnie ze stanem wiedzy medycznej zaliczane są do zaburzeń psychicznych, a osoba ta wymaga takiej formy pomocy i opieki niezbędnej do życia w środowisku rodzinnym lub społecznym.

Na przestrzeni lat 2022-2024 zaobserwować można pewne wahania w zakresie liczby osób korzystających ze specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi. W roku 2022 liczba ta wynosiła 39 osób, w roku 2023 – 43 osoby, a w roku 2024 - 41 osób Szczegółowe dane przedstawia poniższy wykres.

²⁴ www.psychiatriapolska.pl

Wykres 54. Liczba osób korzystających z usług opiekuńczych, specjalistycznych usług opiekuńczych w stosunku do specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi w latach 2022-2024

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2022, 2023 i 2024 rok

Gmina Krosno wspiera mieszkańców zmagających się z zaburzeniami psychicznymi również poprzez prowadzenie Środowiskowego Domu Samopomocy w Krośnie, przy ul. Kletówki 7a. Wobec tego, że placówka jest domem typu A, czyli przeznaczonym dla osób przewlekle psychicznie chorych oraz typu C – dla osób wykazujących inne przewlekłe zaburzenia czynności psychicznych, stanowi doskonałą formę pomocy, oferując nieodpłatne dzienne wsparcie dla 43 osób. Na zlecenie Gminy prowadzony jest również drugi Środowiskowy Dom Samopomocy w Krośnie, przy ul. Hallera 6/4. Przeznaczony on jest dla 30 dorosłych osób z niepełnosprawnością intelektualną i sprzężonymi niepełnosprawnościami (typ B i D). Podstawowym zadaniem środowiskowego domu samopomocy jest poprawa kondycji psychofizycznej, podtrzymywanie i rozwijanie umiejętności niezbędnych w codziennym, samodzielnym życiu, integracja ze środowiskiem lokalnym oraz wsparcie rodziny.

Poza Środowiskowymi Domami Samopomocy, w których przebywają osoby w ciągu dnia, na terenie Gminy Krosno funkcjonuje również Dom Pomocy Społecznej Nr 2, zlokalizowany przy ul. Kletówki 7. Dom przeznaczony jest dla osób przewlekle psychicznie chorych i jest placówką zapewniającą całodobowe utrzymanie.

Osoby z Gminy Krosno, zmagające się z problemami w zakresie zdrowia psychicznego mogą szukać wsparcia i specjalistycznej pomocy w Wojewódzkim Szpitalu Podkarpackim im. Jana Pawła II w Krośnie. Szpital dysponuje Dziennym Oddziałem Psychiatrycznym, którego działalność obejmuje leczenie jednostek chorobowych takich jak m.in.:

- schizofrenia i psychozy z kręgu schizofrenii,
- zaburzenia afektywne (depresja, hipomania, zaburzenia afektywne dwubiegunowe),
- zaburzenia nerwicowe, związane ze stresem i pod postacią somatyczną,
- zaburzenia odżywiania i snu
- zaburzenia osobowości i zachowania dorosłych.

Leczenie powyższych chorób obejmuje: diagnostykę, psychoterapię grupową, psychoterapię indywidualną, diagnostykę neuropsychologiczną, treningi rozwijania umiejętności psychologicznych, terapię zajęciową oraz treningi relaksacyjne. Warto zaznaczyć, iż pomimo szerokiej oferty w zakresie diagnostyki i działalności leczniczej, Oddział nie przyjmuje osób uzależnionych od alkoholu i środków psychoaktywnych, a pobyt na Oddziale trwa maksymalnie do 59 dni. Poza działalnością Dziennego Oddziału Psychiatrycznego, Szpital oferuje wsparcie ze strony Poradni Zdrowia Psychicznego, mieszczącego się przy ul. Grodzkiej 45 w Krośnie.

Mieszkańcy Krosna mogą również korzystać z pomocy psychiatrycznej i psychologicznej w Centrum Zdrowia Psychicznego „Nervus” przy ulicy Pużaka 37. Osoby w kryzysie psychicznym znajdą tam pomoc w Oddziale dziennym zaburzeń nerwicowych i Poradni leczenia nerwic.

Leczenie problemów psychicznych oferuje także mieszkańcom Krosna SPECMED Sp.z o.o. Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej Zespół Przychodni i Poradni Specjalistycznych.

W Gminie Krosno specjalistyczną opiekę medyczną otrzymają także dzieci i młodzież. Zapewnia ją SPECMED Sp.z o.o., która prowadzi Poradnię Zdrowia Psychicznego oraz Ośrodek Środowiskowej Opieki Psychologicznej i Psychoterapeutycznej Dzieci i Młodzieży. Dodatkowo NZOZ Euromed Sp. z o.o. przy ulicy Bursaki 29B oferuje dzieciom i młodzieży specjalistyczną pomoc w Centrum

Zdrowia Psychicznego Dzieci i Młodzieży w ramach leczenia w Poradni Zdrowia Psychicznego Dzieci i Młodzieży oraz Poradni dla Osób z Autyzmem Dziecięcym.

Na terenie Gminy Krosno leczeniem uzależnień, w szczególności od alkoholu, zajmuje się Wojewódzki Szpital Podkarpacki im. Jana Pawła II w Krośnie, który prowadzi Poradnię Odwykową oraz Oddział Terapii Uzależnienia od Alkoholu.

Ponadto, osoby z problemem alkoholowym i innymi uzależnieniami oraz członkowie ich rodzin i osoby najbliższe uzyskują wstępną pomoc w Punkcie Informacyjno-Konsultacyjnym, prowadzonym przy Miejskim Ośrodku Pomocy Rodzinie w Krośnie przy ulicy Legionów 8. Pod tym samym adresem Ośrodek, w ramach Działu Interwencji Kryzysowej, zapewnia specjalistyczną pomoc psychologiczną, prawną i socjalną osobom, które znalazły się w sytuacji kryzysowej wymagającej natychmiastowej interwencji.

Wyniki badania przeprowadzonego w 2025 roku:

DOROŚLI MIESZKAŃCY

Odsetek dorosłych mieszkańców, u których w czasie ostatnich 12 miesięcy poprzedzających badanie utrzymywał się stan **obniżonego nastroju**, trwający przynajmniej przez 2 tygodnie.

Odsetek badanych, u których w czasie ostatnich 12 miesięcy utrzymywało się **osłabienie koncentracji**, trwające przynajmniej przez 2 tygodnie.

Odsetek badanych, u których w czasie ostatnich 12 miesięcy utrzymywały się **zaburzenia snu**, trwające przynajmniej przez 2 tygodnie.

* Odsetek mieszkańców został obliczony z całej próby badawczej, tj. N=331

UCZNIOWIE

51,5%

Odsetek uczniów, u których w ciągu ostatnich 12 miesięcy poprzedzających badanie, przynajmniej przez 2 tygodnie utrzymywało się **obniżenie nastroju**.

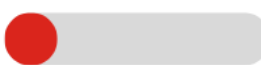
46,7%

Odsetek uczniów, którzy w ciągu ostatnich 12 miesięcy poprzedzających badanie, przynajmniej przez 2 tygodnie odczuwali niską samoocenę.

16,3%

Odsetek uczniów, u których w ciągu ostatnich 12 miesięcy poprzedzających badanie, przynajmniej przez 2 tygodnie występowały **myśli samobójcze**.

13,6%

Odsetek uczniów, którzy w ciągu ostatnich 12 miesięcy poprzedzających badanie, podejmowali się **czynów autoagresywnych**.

* Odsetek uczniów został obliczony z całej próby badawczej, tj. N=332

Profilaktyka i rozwiązywanie problemów uzależnień

Podstawowe informacje, skala problemu i działań interwencyjnych

Alkoholizm jest problemem zdrowotnym i społecznym. Specjaliści z różnych profesji poszukują sposobu rozwiązywania tego problemu. Chcą poznać przyczyny powstawania alkoholizmu i działania, które mogłyby zapobiec rozprzestrzenianiu się tego zjawiska. Uzależnienie od alkoholu jest uznawane za chorobę, jako że spełnia trzy zasadnicze kryteria. Pierwsze kryterium dotyczy naruszonej równowagi między zdrowiem, a patologią. Drugim kryterium jest swoista etiologia uzależnienia. Trzecim wskaźnikiem choroby są zmiany patologiczne, w których obecny jest czynnik fizyczny²⁵.

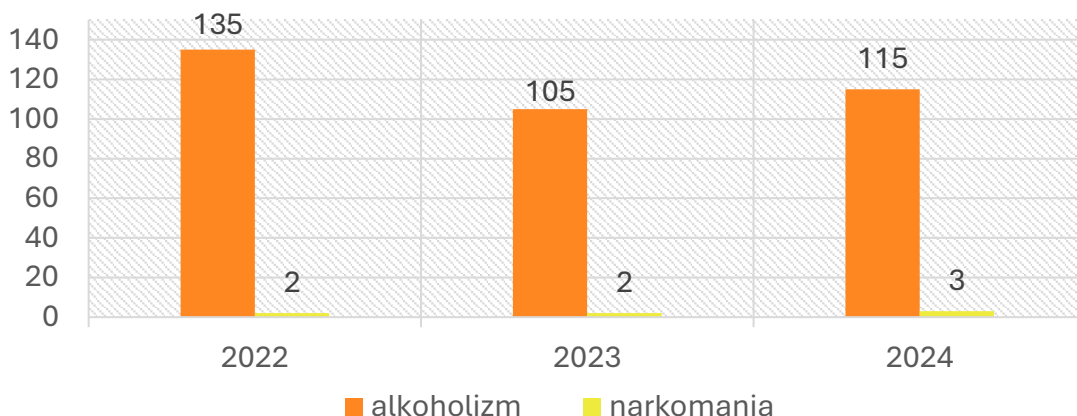
W 2024 roku z pomocy MOPR w Krośnie z powodu uzależnienia od alkoholu skorzystało 115 rodzin. Można zauważyć, że na przestrzeni lat 2022-2024 liczba rodzin korzystających z pomocy i wsparcia z powodu alkoholizmu ulegała wahaniom, a najwyższą wartość osiągnęła w roku 2022, bowiem liczba rodzin korzystających z pomocy i wsparcia z powodu alkoholizmu wynosiła 135. Najniższa wartość w omawianej kwestii wynosiła 105 i spadek ten nastąpił w 2023 roku. Dane pokazują

²⁵ Kinney J., Leaton G., Zrozumieć alkohol, Warszawa 1996 r.

również, iż problem narkomanii jest znacznie mniej widoczny niż problem alkoholizmu. Na przestrzeni lat 2022-2024 liczb rodzin korzystających z pomocy z tego powodu wynosiła 2, z niewielkim wzrostem w roku 2024, w którym liczba ta wynosiła 3. Szczegółowy rozkład danych został zaprezentowany w poniższym wykresie.

Wykres 59. Liczba rodzin korzystających z pomocy i wsparcia z powodu alkoholizmu i narkomanii na przestrzeni lat 2022-2024

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2022, 2023 i 2024 rok

Działaniami określonymi w ustawie o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi zajmuje się Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych. Zadania przez nią realizowane wynikają między innymi z Miejskiego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii. Ważną rolę w procesie przeciwdziałania uzależnieniom odgrywają działania podejmowane przez MKRPA, w ramach przysługujących jej uprawnień.

W 2024 roku Komisja w Krośnie liczyła 6 członków, którzy przeprowadzili wówczas rozmowy ze 101 osobami mającymi problem z nadużywaniem alkoholu oraz 77 członkami rodziny osoby uzależnionej. Wobec 18 osób wystąpiono do sądu z wnioskiem o zobowiązanie do podjęcia leczenia odwykowego. W latach 2022-2024 zauważalne są pewne wahania w zakresie liczby osób uzależnionych, z którymi członkowie Komisji prowadzili rozmowy. Liczba członków rodzin osób uzależnionych uległa tendencji wzrostowej w omawianym okresie (w 2022 były to 32 osoby, 2023 roku – 48 osób, a w roku 2024 – 77 osób). W przypadku liczby osób, wobec których wystąpiono do sądu z wnioskiem o zobowiązanie do podjęcia leczenia odwykowego, zaobserwowano wyraźny spadek. W 2022 roku liczba ta wynosiła 31, w 2023 spadła o 3, a rok później

wynosiła 18, w związku z czym mamy do czynienia ze spadkiem o 13 osób na przestrzeni trzech lat.

Tabela 27. Działania MKRPA w Gminie Krosno w latach 2022-2024

wyszczególnienie	2022	2023	2024
liczba członków Komisji	10	10	6
liczba osób uzależnionych od alkoholu, z którymi prowadzono rozmowy	117	128	101
liczba członków rodzin osób uzależnionych, z którymi prowadzono rozmowy	32	48	77
liczba osób, wobec których wystąpiono do sądu z wnioskiem o zobowiązanie do podjęcia leczenia odwykowego	31	28	18

Źródło: Sprawozdania z działalności samorządów gminnych w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień KCPU-G1 za rok 2022, 2023 i 2024.

W 2024 roku oraz w latach poprzednich na terenie Gminy Krosno funkcjonował Punkt Informacyjno-Konsultacyjny, działający ze środków pochodzących z opłat za wydane zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych. Jego zadaniem jest wsparcie osób w kryzysach, w szczególności zmagających się z problemem uzależnień oraz uwikłanych w przemoc domową. Poradnictwo udzielane było przez 5 specjalistów, w tym: 1 psychologa, 2 pracowników socjalnych, 1 pedagoga oraz 1 prawnika.

W 2024 roku w PIK udzielono porad 51 osobom dotkniętym problemem alkoholowym. Wsparciem objęto wówczas także 13 osób z problemem narkotykowym. W przypadku osób z problemem alkoholowym oraz członków ich rodzin korzystających ze wsparcia w PIK, na przestrzeni lat 2022-2024 dostrzegalny był spadek ich liczby (po 70 osób w roku 2022 i 2023 oraz 51 w roku 2024). Liczba osób zmagających się z problemem narkotykowym ulegała znacznym wahaniom w omawianym okresie, bowiem w 2023 nastąpił spadek tej liczby do 0, by po roku liczba osób z problemem narkotykowym wzrosła do 6. Członkowie rodzin tych osób korzystali z poradnictwa w Punkcie wyłącznie w 2022 roku (3 osoby). Szczegółowe dane w tym zakresie przedstawia kolejna tabela.

Tabela 28. Liczba osób uzależnionych oraz dorosłych członków ich rodzin, którzy skorzystali z porad udzielanych w Punkcie Informacyjno-Konsultacyjnym w latach 2022-2024

wyszczególnienie	2022	2023	2024
osoby z problemem alkoholowym	70	70	51
dorośli członkowie rodziny osoby z problemem alkoholowym	47	5	13
osoby z problemem narkotykowym	3	0	6
dorośli członkowie rodziny osoby z problemem narkotykowym	3	0	0

Źródło: Sprawozdania z działalności samorządów gminnych w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień KCPU-G1 za rok 2022, 2023 i 2024

Na terenie Gminy Krosno w 2024 roku i latach poprzednich działalność prowadziły także samopomocowe grupy wsparcia dla osób z problemem alkoholowym (AA – Anonimowi Alkoholicy), organizacja nieformalna „Klub abstynenta” oraz 2 samopomocowe grupy wsparcia dla dorosłych członków rodzin z problemem alkoholowym (Al-Anon).

Realizatorzy Miejskiego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii zajmują się także profilaktyką zachowań ryzykownych dzieci i młodzieży, która jest istotnym elementem lokalnego systemu przeciwdziałania uzależnieniom. W latach 2022-2024 w Gminie nie zrealizowano żadnych programów profilaktycznych w ramach Systemu Rekomendacji Programów Profilaktycznych i Promocji Zdrowia Psychicznego prowadzonego przez KCPU, ORE i IPiN.

Na przełomie analizowanych lat prowadzono jednak działania o charakterze informacyjnym i edukacyjnym dla dzieci, młodzieży, nauczycieli i dorosłych m.in. poprzez zapewnienie im możliwości udziału w jednorazowych prelekcjach/pogadankach, z których w omawianym roku skorzystało 133 uczestników. Jeżeli chodzi o organizowane programy z obszaru profilaktyki wskazującej dla dzieci, młodzieży i młodych dorosłych, w tym dla młodzieży eksperymentującej z substancjami psychoaktywnymi, w tym alkoholem, podjęte działania skierowane zostały do 625 uczniów podczas warsztatów edukacyjno-profilaktycznych dla uczniów krośnieńskich szkół ponadpodstawowych dotyczących kierowania pojazdami pod wpływem alkoholu i substancji psychoaktywnych. Ponadto, na terenie Gminy Krosno zapewniono uczniom pozalekcyjne

zajęcia sportowe połączone z elementami profilaktyki, finansowane w ramach Miejskiego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii. Z zajęć skorzystało 1 886 uczniów.

W ramach Miejskiego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii w latach 2022-2024 prowadzona była Placówka Wsparcia Dziennego „Ogródek Jordanowski” w dwóch miejscach na terenie miasta, która zapewniała pomoc i opiekę w wychowaniu. Placówka Wsparcia Dziennego jest odpowiedzią na potrzeby rodzin oraz wychowujących się w nich dzieci i stanowi realny i bardzo ważny element ich wsparcia. Stała współpraca z rodzicami i instytucjami wzmacnia zakres pomocy rodzinom w procesie wychowawczym. Praca wykonywana w Placówce Wsparcia Dziennego na co dzień kształtuje odpowiednie postawy społeczne i ma pozytywny wpływ na prawidłowy rozwój osobowości dziecka.

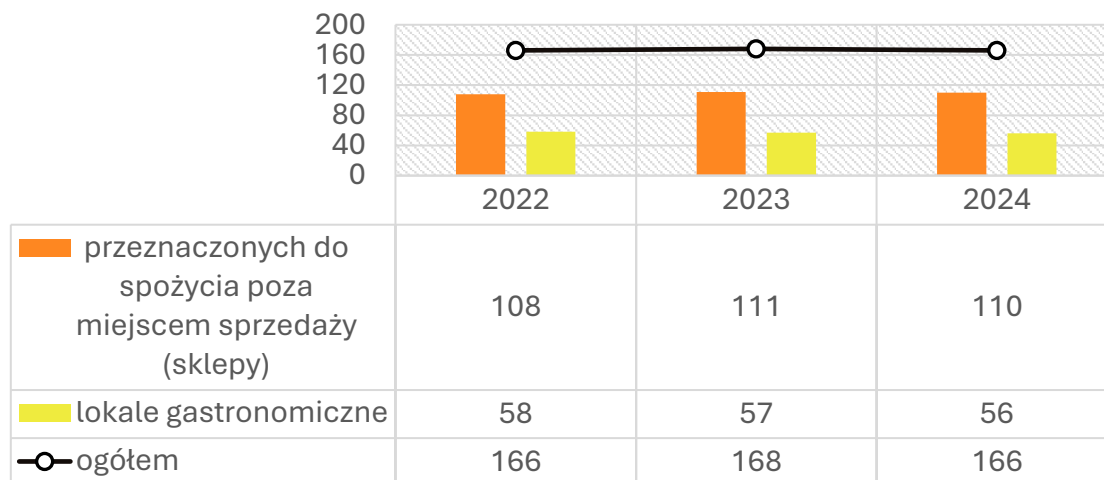
Placówka realizuje zadania w formie:

- 1) zajęć grupowych prowadzonych przez wychowawców lub zaproszonych gości,
- 2) spotkań z rodzicami, poradnictwa rodzinnego,
- 3) oddziaływań bezpośrednich, zgodnie z indywidualnym potrzebami dzieci,
- 4) organizacji wypoczynku w czasie wolnym od nauki,
- 5) organizacji imprez okolicznościowych i środowiskowych.

W dalszej części przedstawione zostały dane dotyczące rynku napojów alkoholowych w Gminie Krosno. W latach 2022-2024 ogólna liczba punktów sprzedaży napojów alkoholowych na terenie Gminy ulegała nieznacznym wahaniom – w 2022 i 2024 roku wynosiła 166, z kolei w 2023 roku była wyższa o 2. W 2024 roku na terenie Gminy Krosno znajdowało się 110 punktów sprzedaży napojów alkoholowych, przeznaczonych do spożycia poza miejscem sprzedaży (sklepy) oraz 56 przeznaczonych do spożycia w miejscu sprzedaży (lokale gastronomiczne).

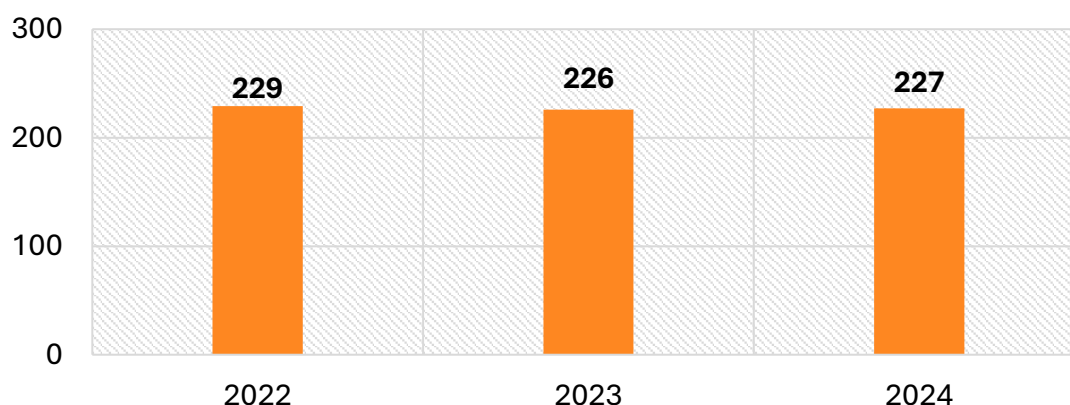
Wykres 60. Liczba punktów sprzedaży napojów alkoholowych w Gminie Krosno na przestrzeni lat 2022-2024

Źródło: Sprawozdania z działalności samorządów gminnych w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień KCPU-G1 za rok 2022, 2023 i 2024

Kolejną analizowaną kwestią dotyczącą rynku napojów alkoholowych jest liczba mieszkańców przypadająca na jeden punkt sprzedaży napojów alkoholowych w Gminie Krosno. Jak można zauważyć w poniższym wykresie, dane te ulegały wahaniom. W 2022 roku liczba dorosłych mieszkańców Gminy przypadających na 1 punkt sprzedaży napojów alkoholowych wyniosła 229, w kolejnym roku – 226, z kolei w 2024 roku – 227. Taki stan rzeczy świadczy o braku gwałtownych zmian w zakresie dostępności punktów sprzedaży alkoholu dla dorosłych mieszkańców Gminy Krosno.

Wykres 61. Liczba dorosłych mieszkańców Gminy Krosno przypadających na 1 punkt sprzedaży napojów alkoholowych w latach 2022-2024

Źródło: opracowanie własne na podstawie Sprawozdań z działalności samorządów gminnych w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień KCPU-G1 za rok 2022, 2023 i 2024

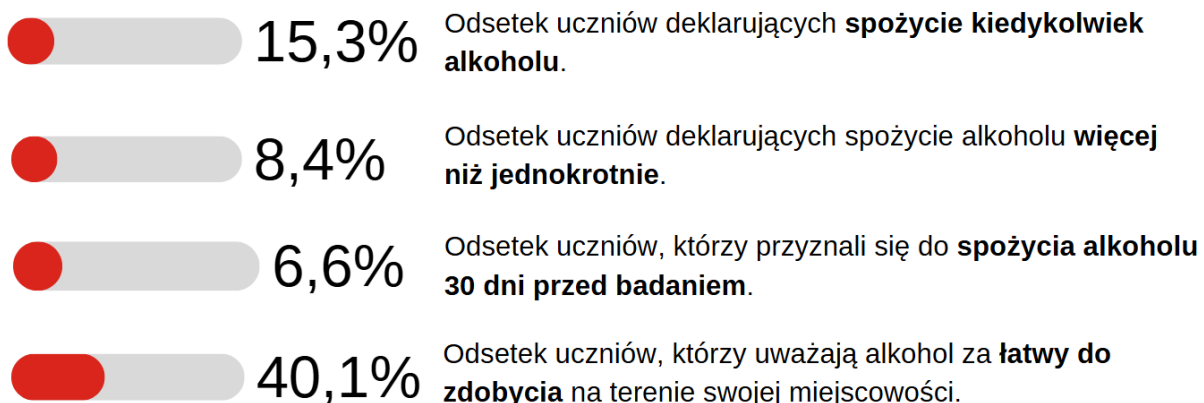
Wyniki badania przeprowadzonego w 2025 roku:

DOROŚLI MIESZKAŃCY - PROBLEM ALKOHOLOWY

* Odsetek mieszkańców został obliczony z całej próby badawczej, tj. N=331

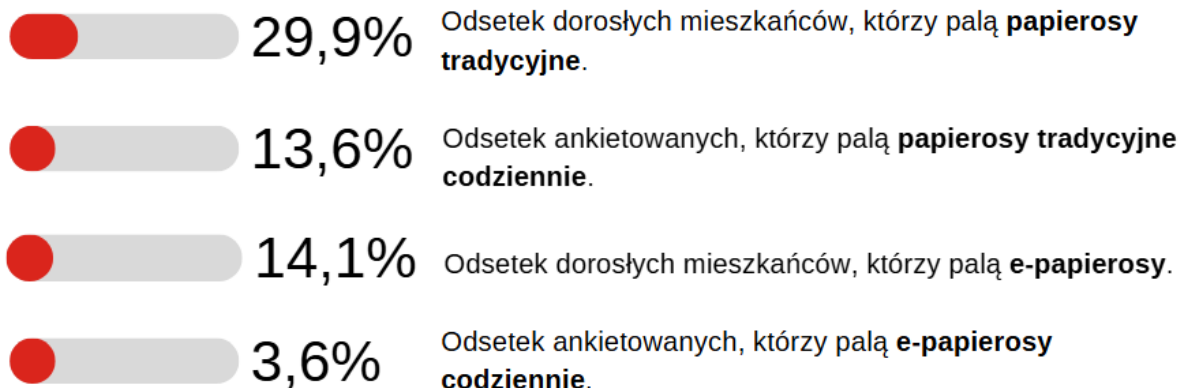
UCZNIOWIE - PROBLEM ALKOHOLOWY

* Odsetek uczniów został obliczony z całej próby badawczej, tj. N=332

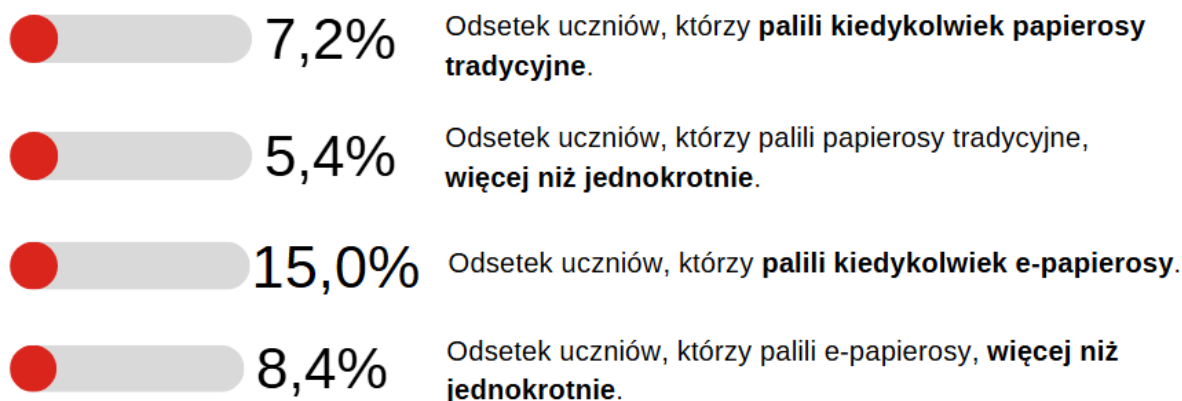

DOROŚLI MIESZKAŃCY - PROBLEM NIKOTYNOWY

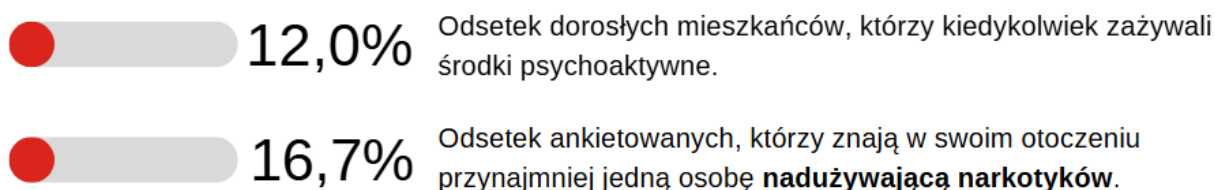
* Odsetek mieszkańców został obliczony z całej próby badawczej, tj. N=331

UCZNIOWIE - PROBLEM NIKOTYNOWY

* Odsetek uczniów został obliczony z całej próby badawczej, tj. N=332

DOROŚLI MIESZKAŃCY - ŚRODKI PSYCHOAKTYWNE (INNE NIŻ ALKOHOL)

* Odsetek mieszkańców został obliczony z całej próby badawczej, tj. N=331

UCZNIOWIE - ŚRODKI PSYCHOAKTYWNE (INNE NIŻ ALKOHOŁ)

4,5% Odsetek uczniów, którzy zażywali **kiedykolwiek środki psychoaktywne**.

4,2% Odsetek uczniów, którzy zażywali środki psychoaktywne, w ciągu **ostatnich 30 dni przed badaniem**.

14,8% Odsetek uczniów, którzy uważają **dopalacze za łatwe do zdobycia** na terenie swojej miejscowości.

13,6% Odsetek uczniów, którzy uważają **narkotyki za łatwe do zdobycia** na terenie swojej miejscowości.

* Odsetek uczniów został obliczony z całej próby badawczej, tj. N=332

DOROŚLI MIESZKAŃCY - PROBLEMY NATURY BEHAWIORALNEJ

10,8% Odsetek dorosłych mieszkańców korzystających z urządzeń elektronicznych **powyżej 5 godzin dziennie** (bez godzin pracy).

48,6% Odsetek badanych, którym zdarza się poświęcać na korzystanie z urządzeń elektronicznych i Internetu **większe ilości czasu** niż wstępnie zakładali.

35,0% Odsetek respondentów, którzy **grali w gry hazardowe** w ciągu ostatnich 12 miesięcy.

10,6% Odsetek ankietowanych, którzy kiedykolwiek grali w gry hazardowe, aby **rozwiązać problemy finansowe lub poprawić swoją sytuację materialną**.

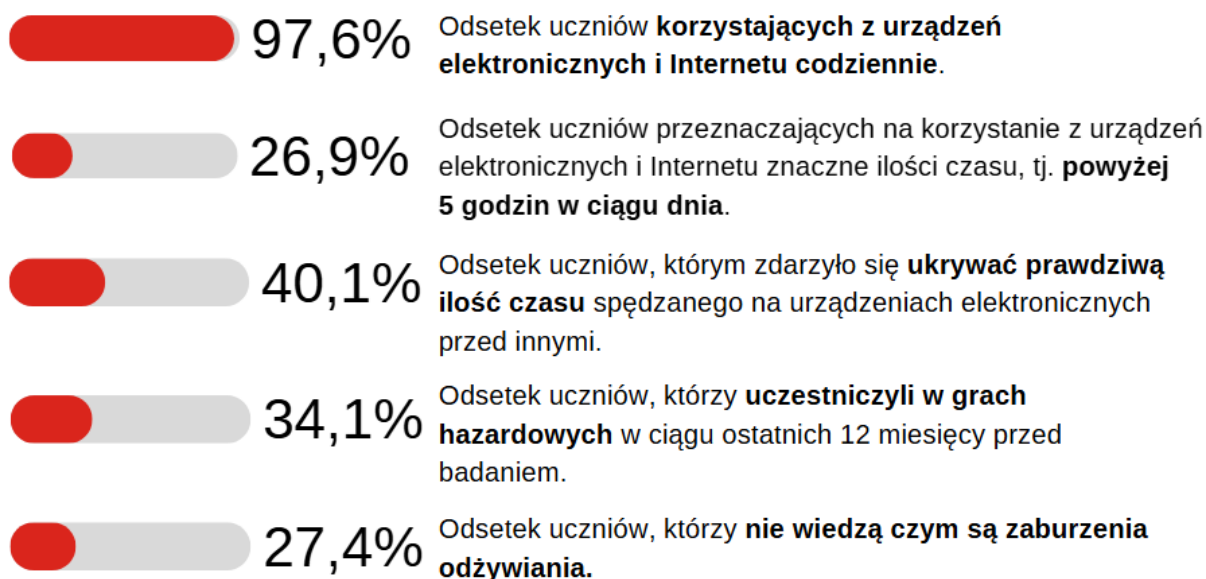
66,5% Odsetek respondentów, którym często zdarza się **myśleć o swoich obowiązkach zawodowych po godzinach pracy**.

33,8% Odsetek respondentów, którzy mają wyrzuty sumienia, gdy zdarzy im się zjeść **bardziej kaloryczny posiłek niż wstępnie zakładali**.

* Odsetek mieszkańców został obliczony z całej próby badawczej, tj. N=331

UCZNIOWIE - PROBLEMY NATURY BEHAWIORALNEJ

* Odsetek uczniów został obliczony z całej próby badawczej, tj. N=332

Przeciwdziałanie przemocy domowej

Podstawowe informacje, skala problemu i działań interwencyjnych

Przemoc domowa jest jednym z problemów społecznych, który wymaga podejmowania wielu działań zapobiegających temu zjawisku. W świetle ustawy z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy domowej, przemoc domowa to „jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie, wykorzystujące przewagę fizyczną, psychiczną lub ekonomiczną, naruszające prawa lub dobra osobiste osoby doznającej przemocy domowej, w szczególności:

- narażające tę osobę na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia lub mienia,
- naruszające jej godność, nietykalność cielesną lub wolność, w tym seksualną,
- powodujące szkody na jej zdrowiu fizycznym lub psychicznym, wywołujące u tej osoby cierpienie lub krzywdę,
- ograniczające lub pozbawiające tę osobę dostępu do środków finansowych lub możliwości podjęcia pracy lub uzyskania samodzielności finansowej,
- istotnie naruszające prywatność tej osoby lub wzbudzające u niej poczucie zagrożenia, poniżenia lub udręczenia, w tym podejmowane za pomocą środków komunikacji elektronicznej”.

Przemoc jest jednym ze zjawisk współwystępujących z innymi problemami funkcjonowania rodziny. W celu rozwiązania problemu przemocy konieczne jest podejmowanie interwencji socjalnej i psychologicznej, niezależnie od możliwości wdrożenia czynności prawnych. Na terenie Gminy Krosno funkcjonuje Zespół Interdyscyplinarny do Spraw Przeciwdziałania Przemocy Domowej przy MOPR w Krośnie. W skład zespołu wchodzi przedstawiciele Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie, Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Komendy Miejskiej Policji w Krośnie, Wydziału Edukacji Urzędu Miasta Krosna, Wojewódzkiego Szpitala Podkarpackiego w Krośnie, Towarzystwa Przyjaciół Dzieci w Krośnie oraz kuratorów sądowych.

Zgodnie z zapisami ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej:

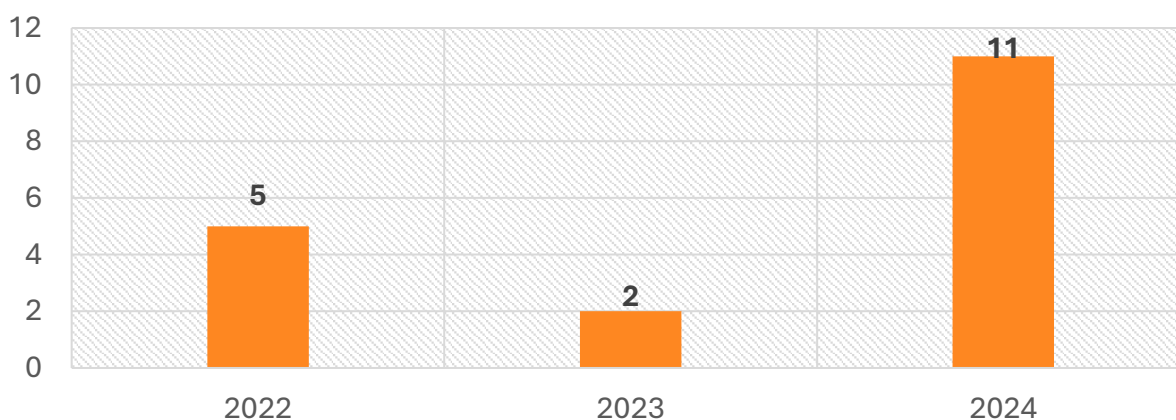
1. Zespół interdyscyplinarny realizuje działania określone w gminnym programie przeciwdziałania przemocy domowej i ochrony osób doznających przemocy domowej.
2. Do zadań zespołu interdyscyplinarnego należy tworzenie warunków umożliwiających realizację zadań z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej oraz integrowanie i koordynowanie działań podmiotów, o których mowa w art. 9a ust. 3-5, w szczególności przez:
 - 1) diagnozowanie problemu przemocy domowej na poziomie lokalnym,
 - 2) inicjowanie działań profilaktycznych, edukacyjnych i informacyjnych mających na celu przeciwdziałanie przemocy domowej i powierzanie ich wykonania właściwym podmiotom,
 - 3) inicjowanie działań w stosunku do osób doznających przemocy domowej oraz osób stosujących przemoc domową,
 - 4) opracowanie projektu gminnego programu przeciwdziałania przemocy domowej oraz ochrony osób doznających przemocy domowej,
 - 5) rozpowszechnianie informacji o instytucjach, osobach i możliwościach udzielenia pomocy w środowisku lokalnym,
 - 6) powoływanie grup diagnostyczno-pomocowych i bieżące monitorowanie realizowanych przez nie zadań,
 - 7) monitorowanie procedury „Niebieskie Karty”,

- 8) przekazywanie informacji, o której mowa w art. 9e ust. 3 oraz dokumentacji, o której mowa w art. 9c ust. 5a,
- 9) kierowanie osoby stosującej przemoc domową do uczestnictwa w programie korekcyjno-edukacyjnym dla osób stosujących przemoc domową lub programie psychologiczno-terapeutycznym dla osób stosujących przemoc domową,
- 10) składanie, na wniosek grupy diagnostyczno-pomocowej, zawiadomienia o popełnieniu przez osobę stosującą przemoc domową wykroczenia, o którym mowa w art. 66c ustawy z dnia 20 maja 1971 r. – Kodeks wykroczeń (Dz. U. z 2023 r. poz. 2119).

W 2022 roku z pomocy społecznej w formie finansowej z powodu przemocy domowej korzystało 5 rodzin, w 2023 roku – 2 rodziny, natomiast w 2024 – 11 rodzin z terenu Gminy, co stanowi 1,0% wszystkich rodzin uzyskujących wsparcie socjalne w ostatnim roku poddanym analizie.

Wykres 62. Liczba rodzin, którym została udzielona pomoc finansowa i niefinansowa z pomocy społecznej z powodu przemocy w latach 2022-2024

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za rok 2022, 2023 i 2024

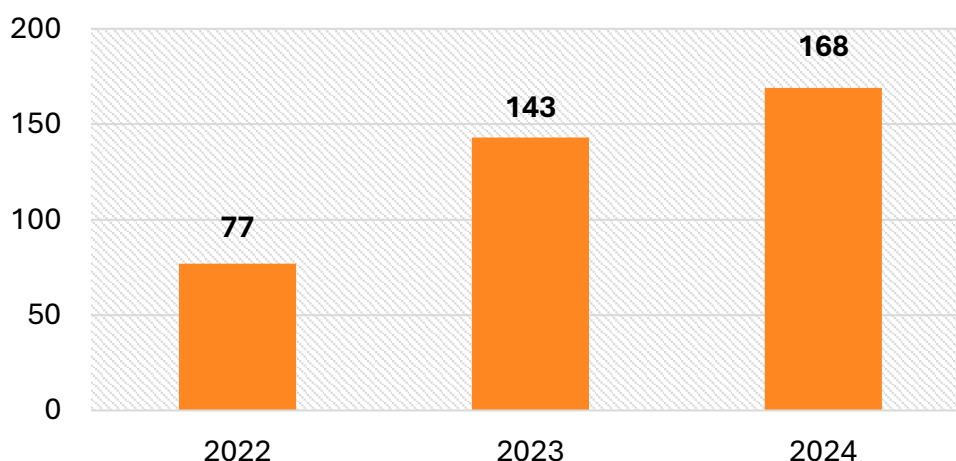
Podjęcie interwencji w środowisku wobec rodziny dotkniętej przemocą odbywa się w oparciu o procedurę „Niebieskie Karty” i nie wymaga zgody osoby dotkniętej przemocą domową. Procedura „Niebieskie Karty” obejmuje ogół czynności podejmowanych i realizowanych przez przedstawicieli jednostek organizacyjnych pomocy społecznej, komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, policji, oświaty i ochrony zdrowia, w związku z uzasadnionym podejrzeniem zaistnienia przemocy domowej. Przedstawiciele podmiotów wyżej wymienionych, realizują procedurę

„Niebieskie Karty” w ramach powołanych grup diagnostyczno-pomocowych, w oparciu o zasadę współpracy i przekazują informacje o podjętych działaniach przewodniczącemu Zespołu Interdyscyplinarnego. Wszczęcie procedury „Niebieskie Karty” następuje przez wypełnienie formularza „Niebieska Karta – A” w przypadku powzięcia w toku prowadzonych czynności służbowych lub zawodowych, podejrzenia wystąpienia przemocy domowej lub w wyniku zgłoszenia dokonanego przez świadka przemocy.

W 2024 roku na terenie Gminy Krosno procedurą „Niebieskie Karty” objęto 168 rodzin. W okresie ostatnich 3 lat zauważyć można znaczny wzrost w liczbie rodzin objętych tą procedurą. W 2022 roku liczba ta wyniosła 77, w roku 2023 – 143, natomiast w ostatnim roku poddanym analizie procedura objęto 168 rodzin.

Wykres 63. Liczba rodzin objętych procedurą „Niebieskie Karty” na przestrzeni lat 2022-2024

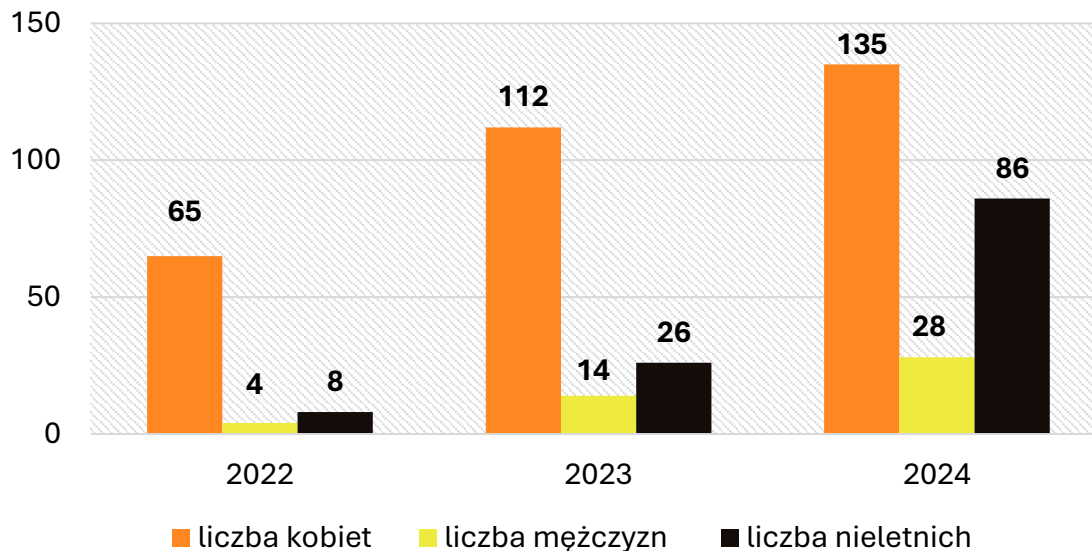
Źródło: Sprawozdanie z realizacji Miejskiego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej w Krośnie na lata 2021-2025 za 2024 rok

W 2024 roku procedurą „Niebieskie Karty” objętych zostało 135 kobiet, 18 mężczyzn oraz 86 nieletnich. W roku bazowym zauważyć można znaczną różnicę w ogólnej liczbie osób doświadczających przemocy, ponieważ wówczas procedurą „Niebieskie Karty” objętych zostało 65 kobiet, 4 mężczyzn oraz 8 osób nieletnich. Rok 2023 stanowi okres przejściowy pomiędzy dwoma punktami radykalnego wzrostu – omawianą procedurą objęto 112 kobiet, 14 mężczyzn oraz 26 nieletnich. Znaczny wzrost liczby nieletnich wskazanych jako osoby doznające przemocy domowej jest spowodowany zmianą ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej z dnia 30 czerwca 2023 r. Ustawa wprost doprecyzowała, że dziecko, które doświadcza przemocy

pośrednio – np. będąc świadkiem przemocy – jest traktowane jako osoba doznająca przemocy domowej. Szczegółowe dane prezentuje poniższy wykres.

Wykres 64. Liczba kobiet, mężczyzn oraz nieletnich objętych procedurą „Niebieskie Karty” na terenie Gminy Krosno na przestrzeni lat 2022-2024

Źródło: Sprawozdanie z realizacji Miejskiego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej w Krośnie na lata 2021-2025 za 2024 rok

Formularz „Niebieska Karta – A” stanowi dokument potwierdzający ujawnienie zjawiska przemocy domowej – mogą zostać one uzupełnione przez przedstawicieli instytucji określonych w art. 9a ust. 11-11d ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej. Najwięcej formularzy „Niebieska Karta – A” w ciągu ostatnich 3 lat wypełniła Policja, instytucje pomocy społecznej oraz oświata. W roku 2024 było to odpowiednio: 124, 27 oraz 8 formularzy. Szczegółowe dane przedstawiono w poniższej tabeli.

Tabela 30. Liczba uzupełnionych formularzy „Niebieska Karta – A” przed poszczególne instytucje na terenie Gminy Krosno w latach 2022-2024

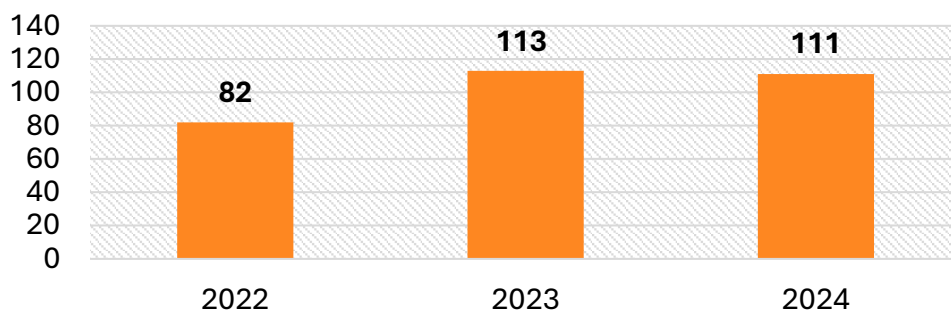
Instytucja uzupełniająca „Niebieską Kartę – A”	2022	2023	2024
Policja	61	92	124
pomoc społeczna	10	30	27
oświata	1	9	8
służba zdrowia	0	1	4
Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	0	5	3
Ogółem	101	137	166

Źródło: Sprawozdanie z realizacji Miejskiego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej w Krośnie na lata 2021-2025 za 2024 rok

W latach 2022-2024 liczba zakończonych procedur „Niebieskie Karty” w Gminie Krosno ulegała wahaniom. W 2022 roku liczba ta wynosiła 82, a rok później wzrosła do 113. Rok 2024 przyniósł zaś spadek o 2, a ostateczna liczba rodzin, w których zakończono procedurę „Niebieskie Karty” wynosiła 111. Dane te zaprezentowane zostały w poniższym wykresie.

Wykres 65. Liczba zakończonych procedur „Niebieskie Karty” w Gminie Krosno w latach 2022-2024

Źródło: Sprawozdanie z realizacji Miejskiego programu przeciwdziałania przemocy domowej oraz ochrony osób doznających przemocy domowej w Krośnie na latach 2021-2025

Członkowie MKRPA zarówno w ramach prac Komisji, jak i grup diagnostyczno-pomocowych, wspierają osoby zmagające się z problemem przemocy domowej, w tym kontaktują się z osobami dotkniętymi przemocą domową, stosującymi ją oraz jej świadkami. Na podstawie dostępnych danych można dostrzec, iż liczba osób doznających przemocy, z którymi kontaktowali się członkowie Komisji w latach 2022-2024 wykazywała tendencje wzrostowe – zarówno w 2022 roku, jak i w 2023 roku prowadzono rozmowy z 6 osobami, natomiast w 2024 roku tą formą wsparcia objęto 13 mieszkańców Gminy. W analizowanym okresie prowadzono również rozmowy z osobami stosującymi przemoc, których liczba na przestrzeni analizowanych lat uległa znacznemu zwiększeniu (z 8 w roku bazowym do 28 w 2024 roku). W omawianym okresie członkowie MKRPA nie kontaktowali się ze świadkami przemocy domowej.

Tabela 29. Liczba osób dotkniętych problemem przemocy domowej, z którymi kontaktowali się członkowie MKRPA w latach 2022-2024

wyszczególnienie	2022	2023	2024
osoby doznające przemocy domowej	6	6	13
osoby stosujące przemoc domową	8	9	28
świadkowie przemocy domowej	0	0	0

Źródło: Sprawozdania z działalności samorządów gminnych w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień KCPU-G1 za 2022, 2023 i 2024 rok.

Mieszkańcy Gminy Krosno mogą korzystać także z pomocy oferowanej w ramach realizacji zadań powiatu poprzez interwencję kryzysową i poradnictwo specjalistyczne prowadzone przez Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie, w ramach Działu Interwencji Kryzysowej oraz Działu Pieczy Zastępczej i Asysty Rodzinnej MOPR w Krośnie. W 2024 roku do dyspozycji osób potrzebujących wsparcia, raz w tygodniu w godzinach od 7:30 do 17:30 dostępny był prawnik, którego usługi obejmują porady oraz sporządzanie pism urzędowych i procesowych. Osoby dotknięte przemocą domową mogły korzystać ze wsparcia psychologicznego i socjalnego, codziennie, w godzinach od 7:30 do 15:30, a w środę do godz. 18:00. Oferowano porady psychologiczne w formie stacjonarnej, jak i telefonicznej.

W 2024 roku 87 mieszkańców Gminy skorzystało ze specjalistycznego poradnictwa prawnego, 128 osób – z poradnictwa psychologicznego, a ze wsparcia socjalnego skorzystały 204 osoby. Na podstawie powyższego zaobserwować można, iż wsparcie socjalne jest najczęściej potrzebną formą wsparcia w omawianym zakresie. Tendencja ta występuje również w latach poprzednich, bowiem w roku 2023 z poradnictwa socjalnego skorzystały 274 osoby, a w roku 2022 – 168 osób. Innymi formami poradnictwa specjalistycznego, z którego korzystają osoby potrzebujące to poradnictwo psychologiczne oraz prawne, wybierane nieco rzadziej. Szczegółowe dane przedstawiono w kolejnej tabeli.

Tabela 31. Rodzaje pomocy specjalistycznej, z której korzystają osoby znajdujące się w kryzysie.

Rodzaj przyjmowanego poradnictwa	2022	2023	2024
poradnictwo socjalne	168	274	204
poradnictwo psychologiczne	81	124	128
poradnictwo prawne	122	97	87

Źródło: Sprawozdanie z realizacji Miejskiego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej w Krośnie na lata 2021-2025 za 2024 rok

Profilaktyka społeczna jest ważnym elementem systemu przeciwdziałania przemocy domowej. Na terenie Gminy Krosno realizowane były działania profilaktyczne mające na celu przeciwdziałanie przemocy domowej i promocję edukacji przeciw przemocy. Działania mają charakter zadaniowy i są realizowane w ramach Miejskiego

Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej w Krośnie. Głównym celem omawianego Programu jest ograniczenie zjawiska przemocy domowej poprzez skuteczne działania. Jedno z zadań obejmuje realizację celu szczegółowego pod nazwą „*Edukacja społeczna i promocja działań na rzecz przeciwdziałania przemocy domowej w Mieście Krośnie*”. Wspomnianym zadaniem było prowadzenie działań profilaktycznych w zakresie przeciwdziałania przemocy. Jego realizacja przebiegała za sprawą poprowadzenia kampanii informacyjnej, kolportażu 500 ulotek dotyczących możliwości skorzystania ze specjalistycznej pomocy psychologicznej i prawnej w Dziale Interwencji Kryzysowej MOPR, skierowanej do osób doświadczających przemocy domowej. Ponadto, rozdysponowało 50 sztuk informatorów o placówkach pomocowych działających na terenie Gminy Krosno. Powyższe działania podejmowano podczas:

- promocji Tygodnia Pomocy Ofiarom Przestępstw oraz bezpłatnych porad prawnych udzielonych na terenie Gminy,
- warsztatów umiejętności wychowawczych dla rodziców, dyrektorów szkół, nauczycieli, pedagogów, psychologów szkolnych zgodnie z programem „*Szkoła dla Rodziców i Wychowawców*” prowadzonych przez Miejską Poradnię Psychologiczno-Pedagogiczną,
- Pikniku „*Ramię w Ramię – wakacje razem*” oraz akcji „*Bezpieczni w domu i na ulicy*”,
- Odziaływań edukacyjnych podejmowanych w szkołach przez kadrę pedagogiczną i funkcjonariuszy Policji.

Działania obejmujące profilaktykę w zakresie przemocy domowej odnosiły się również do podnoszenia świadomości dzieci na ten temat. W 2024 roku Towarzystwo Przyjaciół Dzieci zorganizowało rodzinny wyjazd integracyjno-profilaktyczny realizowany w ramach przeciwdziałania uzależnieniom. Z wyjazdu skorzystało 15 osób z Krosna, a trwał on od 29 kwietnia do 6 maja. Ponadto, zorganizowano półkolonie dla dzieci młodszych, podczas których wdrożone zostały niektóre elementy profilaktyki. Obejmowały one 3 turnusy po 60 osób (w tym 30 dzieci skierowanych przez MOPR w Krośnie). Kolejną formą podnoszenia dziecięcej świadomości w temacie przemocy była organizacja kolonii z programem socjoterapeutycznym dla młodzieży ze środowisk dotkniętych wykluczeniem społecznym. Kolonie organizowane były w Jastrzębiu

(15 uczestników z Gminy Krosno) oraz w Rabce Zdrój (12 uczestników z Gminy Krosno). Dostępne jest także poradnictwo społecznego Rzecznika Praw Dziecka przy Okręgowym Oddziale Towarzystwa Przyjaciół Dzieci w Krośnie. W roku 2024 udzielono 11 porad w formie stacjonarnej i 11 porad w formie telefonicznej.

Kolejną instytucją podejmującą działania mające na celu profilaktykę w zakresie przemocy domowej jest Wojewódzki Szpital Podkarpacki w Krośnie. W 2024 roku na stronie internetowej Szpitala umieszczono materiały szkoleniowe w omawianym zakresie, standardy oraz procedury dotyczące krzywdzenia dzieci zostały uporządkowane, opracowano *Politykę ochrony dzieci przed krzywdzeniem*, a także przeprowadzono szkolenie personelu w obszarze przeciwdziałania przemocy domowej oraz krzywdzenia dzieci.

Działania podejmowane przez placówki oświatowe obejmują udostępnianie gazetki szkolnej zawierającej informację na temat przemocy i instytucji udzielających wsparcia na każdym szkolnym korytarzu. Poza tym, w gronie rodziców uczniów uczęszczających do szkół na terenie Gminy Krosno rozdysponowano materiały profilaktyczne na temat prawidłowej komunikacji w rodzinie, postaw rodzicielskich oraz konsekwencji prawnych stosowania przemocy domowej. Angażowano również specjalistów, bowiem rodzice uczniów mieli zapewnione specjalistyczne szkolenia z pracownikami Miejskiej Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej. Wychowawcy i pedagodzy natomiast przekazywali rodzicom wiedzę na temat występowania zjawiska przemocy domowej, sposobów jej zapobiegania i miejsc, do których można się udać, aby skorzystać z pomocy i wsparcia. Szkolenia te miały formę wykładów i ulotek.

W ramach niniejszych działań, opracowano bazę danych teleadresowych instytucji działających na rzecz pomocy rodzinie, po czym umieszczono ją na stronie internetowej Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Krośnie oraz Wojewódzkiego Szpitala Podkarpackiego w Krośnie.

Innym celem szczegółowym, którego realizację podjęła Gmina Krosno w roku 2024 był cel pn. „*Profesjonalizacja kadr związanych z pracą w obszarze przeciwdziałania przemocy domowej*”. Jak nazwa wskazuje, realizacja celu związana była ze szkoleniem kadry pomocy społecznej i innych podmiotów realizujących Program. Wobec tego, pracownicy MOPR w Krośnie uczestniczyli w szkoleniach on-line na temat przemocy domowej, pracy Zespołu Interdyscyplinarnego i grup diagnostyczno-pomocowych. Jeżeli

chodzi o pracowników Policji, dzielnicowi i funkcjonariusze interweniujący zostali przeszkoleni w zakresie realizacji zadań związanych z przeciwdziałaniem przemocy domowej w ramach procedury „Niebieskie Karty”.

Program korekcyjno-edukacyjny dla osób stosujących przemoc domową jest realizowany jako zadanie własne powiatu. To specjalistyczna forma oddziaływań skierowana do osób stosujących przemoc domową. Jego celem jest zmiana zachowań, zwiększenie odpowiedzialności uczestników za własne działania oraz nabycie umiejętności radzenia sobie z emocjami i rozwiązywania konfliktów bez użycia przemocy. W 2023 roku do udziału w Programie zostało wytypowanych 15 osób, z czego 7 podjęło udział w zajęciach, a 4 ukończyły Program. W kolejnym roku liczba osób skierowanych do udziału w Programie znacząco wzrosła do 27 – spośród nich 19 osób rozpoczęło uczestnictwo, a 16 ukończyło Program. Tego typu forma pomocy stanowi istotny element lokalnego systemu przeciwdziałania przemocy, a jego rosnąca skuteczność ma bezpośredni wpływ na poprawę bezpieczeństwa i jakości życia mieszkańców.

Tabela 30. Dane dotyczące realizacji Programu korekcyjno-edukacyjnego w latach 2023-2024

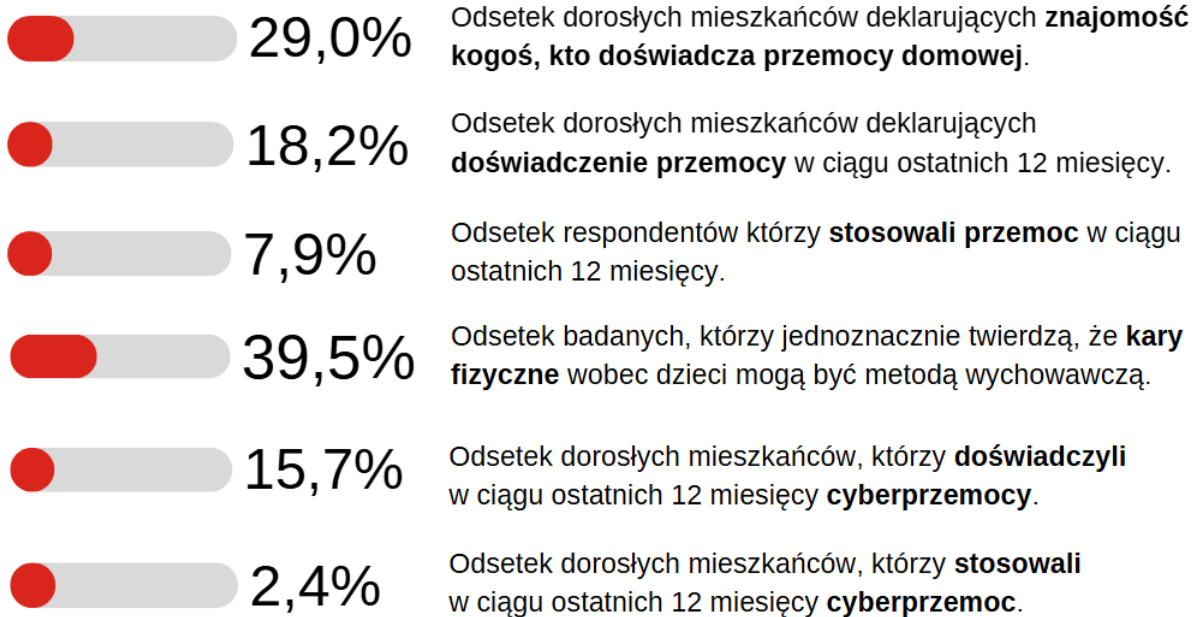
wyszczególnienie	2023	2024
liczba osób wytypowanych do udziału w Programie	15	27
liczba osób biorących udział w Programie	7	19
liczba osób, które ukończyły Program	4	16

Źródło: Sprawozdanie z realizacji Miejskiego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej w Krośnie na lata 2021-2025 za 2024 rok

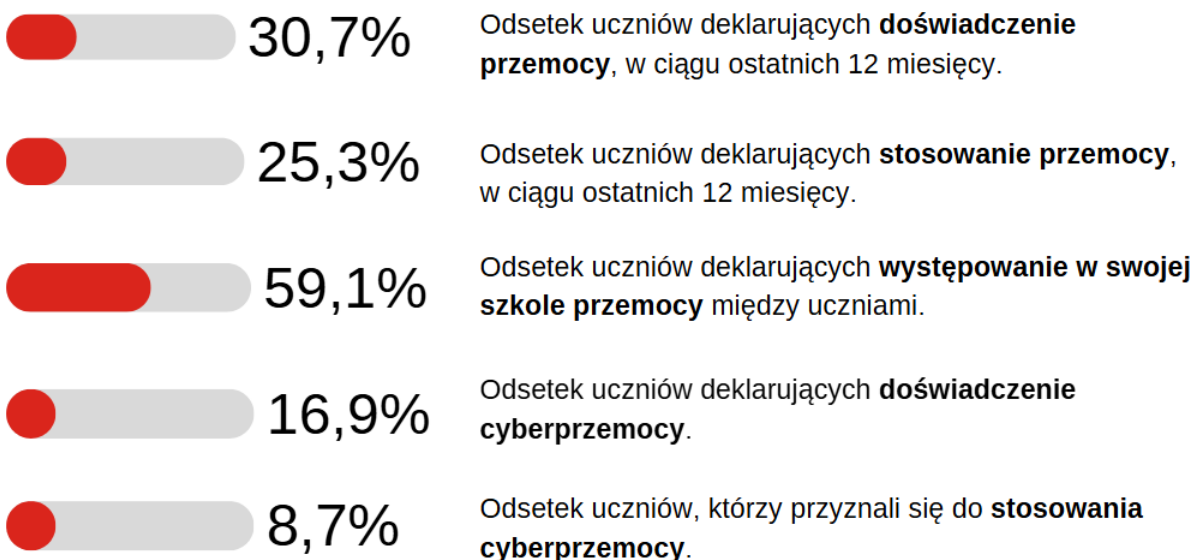
Wyniki badania przeprowadzonego w 2025 roku:

DOROŚLI MIESZKAŃCY

* Odsetek mieszkańców został obliczony z całej próby badawczej, tj. N=331

UCZNIOWIE

* Odsetek uczniów został obliczony z całej próby badawczej, tj. N=332

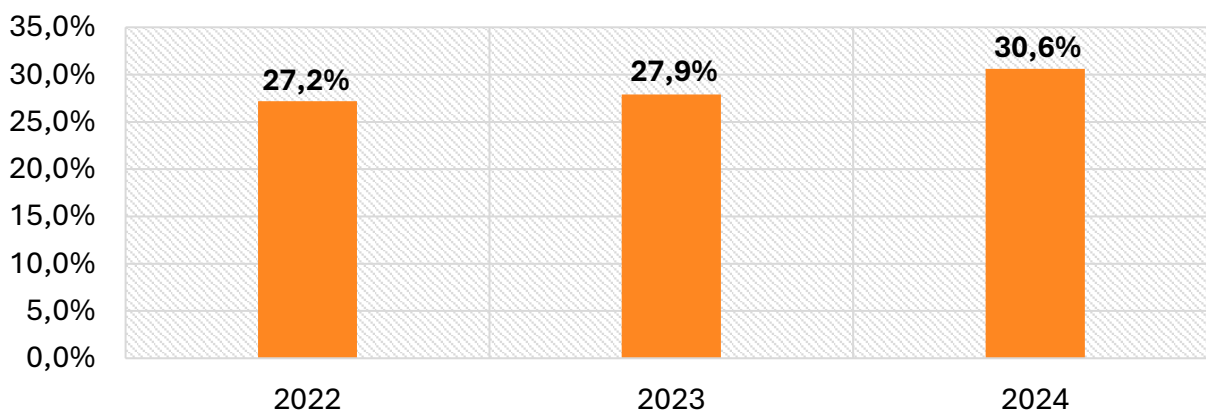
Aktywność i integracja społeczna seniorów

Podstawowe informacje, skala problemu i działań interwencyjnych

Aktywność i integracja społeczna seniorów stanowią niezwykle ważny i wymagający obszar dla polityki społecznej. Dzięki postępowi medycznemu żyjemy coraz dłużej, coraz dłużej chcemy być aktywni i korzystać z życia w pełni. Pomimo tego w starszych osobach często nie dostrzega się potencjału i korzyści płynących dla społeczności lokalnej. Należy pamiętać, że to właśnie seniorzy dzięki swej wiedzy i życiowemu doświadczeniu mogą stanowić niezwykle cenne źródło nauki dla młodych pokoleń. Równie często projektując infrastrukturę rekreacyjną pomija się potrzeby osób starszych, co negatywnie wpływa na ich samopoczucie, a co za tym idzie – na ich odbiór przez resztę społeczeństwa. Należy kreować zupełnie nowy wizerunek osoby starszej – jako osoby aktywnej, sprawnej i będącej pełnoprawnym mieszkańcem Gminy.

Na przestrzeni ostatnich lat można zauważyć wzrost udziału osób, które ukończyły 60 lat, w populacji ogólnej. Zjawisko to nazywane starzejącym się społeczeństwem ma miejsce zarówno w Polsce, jak i w większości uprzemysłowionych krajów. Niesie to za sobą konieczność intensyfikacji działań skierowanych w stronę wsparcia i integracji seniorów. W Gminie Krosno odsetek osób będących w wieku poprodukcyjnym w 2024 roku wyniósł 30,6%, co oznacza wzrost w stosunku do roku 2022 o 3,4 pp. Szczegółowe dane w tym zakresie przedstawia kolejny wykres.

Wykres 66. Zestawienie udziału mieszkańców w wieku poprodukcyjnym w ogólnej liczbie ludności w Gminie Krosno na przestrzeni lat 2022-2024

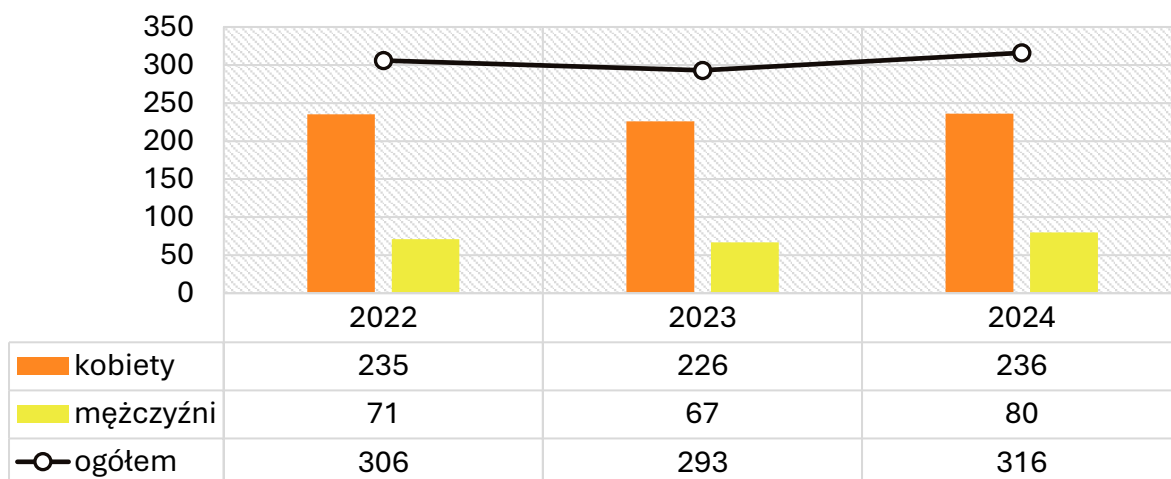

Źródło: Opracowanie własne na podstawie BDL GUS

Ogólna liczba osób w wieku poprodukcyjnym, korzystających z pomocy i wsparcia MOPR w Krośnie wyniosła w 2024 roku 316. 74,7% stanowiły kobiety (236 osób), natomiast pozostałe 25,3% to mężczyźni (80 osób). Na przestrzeni lat 2022-2024 dostrzec można wahania w zakresie liczby korzystających z pomocy społecznej mieszkańców Gminy będących w wieku poprodukcyjnym. W roku 2022 liczba ta wyniosła 306, następnie zmalała o 13 w roku 2023, by ostatecznie po raz kolejny wzrosnąć do poziomu 316. W omawianym okresie widoczna jest znaczna przewaga kobiet w ogólnej liczbie osób w wieku poprodukcyjnym, korzystających z pomocy społecznej. Szczegółowe dane przedstawiono w poniższym wykresie.

Wykres 67. Liczba osób w wieku poprodukcyjnym korzystających z pomocy społecznej w podziale na płeć w latach 2022-2024

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2024 rok

Jedną z form wsparcia seniorów są wypłacane świadczenia pieniężne, stanowiące dodatkowe wsparcie finansowe. Dodatek pielęgnacyjny jest świadczeniem, do którego uprawniona jest, zgodnie z przepisami ustawy z dnia 12 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, m.in. osoba uprawniona do emerytury lub renty, która ukończyła 75. rok życia. Świadczenie to jest przyznawane przez ZUS od razu po ukończeniu przez seniora 75. roku życia – wraz z emeryturą. Warto wspomnieć, że w omawianym przypadku nie zachodzi potrzeba weryfikowania stanu zdrowia beneficjenta w drodze badania lekarza orzecznika Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, jak ma to miejsce wobec pozostałej grupy uprawnionych.

Kluczowym zasobem w zakresie wsparcia seniorów są domy pomocy społecznej, świadczące usługi opiekuńcze, bytowe, wspomagające i edukacyjne na poziomie obowiązującego standardu, osobom wymagającym całodobowej opieki z powodu wieku, choroby, niepełnosprawności, które nie są zdolne do samodzielnej egzystencji. Kierowanie do DPS i ustalanie odpłatności za pobyt mieszkańca w Domu jest zadaniem własnym gminy o charakterze obowiązkowym, realizowanym przez MOPR. Opłatę za pobyt w DPS ponosi sam mieszkaniec, jednak nie więcej niż 70% swojego dochodu. Jeżeli nie pokrywa on opłaty w całości, różnicę ponoszą małżonkowie, zstępni przed wstępnymi, a w przypadku, gdy ich dochody nie przekraczają 300% kryterium dochodowego lub gdy osoba nie posiada osób zobowiązanych do ponoszenia odpłatności, koszty ponosi gmina miejsca zamieszkania. W Gminie Krosno funkcjonują dwa Domy Pomocy Społecznej. Dom Pomocy Społecznej Nr 1 w 2024 roku posiadał 90 miejsc – w tym 63 miejsca dla osób w wieku podeszłym i 27 miejsc dla osób przewlekle somatycznie chorych. Dom zlokalizowany jest przy ul. Żwirki i Wigury 4a. Drugą tego typu placówką na terenie miasta jest Dom Pomocy Społecznej nr 2 przeznaczony dla 42 osób przewlekle psychicznie chorych.

W latach 2022-2024 liczba mieszkańców, za których pobyt w DPS poniosła odpłatność Gmina, ulegała stałemu wzrostowi tak samo, jak wysokość kwoty tych odpłatności. Na przestrzeni trzech ostatnich lat, wydatki na omawiany cel wzrosły o około 2 miliony złotych, a wsparcie w ten sposób otrzymało 15 kolejnych seniorów. W roku 2022 liczba osób przebywających w Domach Pomocy Społecznej wynosiła 121, a następnie nieznacznie wzrosła w roku 2023 (124 osoby). Kolejny wzrost między rokiem 2023 a rokiem 2024 był nieco wyraźniejszy, bowiem różnica wynosiła 12 osób. Ostatecznie, w 2024 roku liczba osób przebywających w DPS wynosiła 136, a wysokość kwoty odpłatności na ten cel – 6 155 630 zł.

Tabela 31. Odpłatność Gminy Krosno za pobyt jej mieszkańców w domu pomocy społecznej na przestrzeni lat 2022-2024

wyszczególnienie	2022	2023	2024
liczba osób przebywających w DPS	121	124	136
kwota odpłatności [w złotych]	3 903 280	4 596 328	6 155 630

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2022, 2023 i 2024 rok

Od stycznia 2025 roku swoją działalność rozpoczął Dzienny Dom Senior+, w związku z starsi mieszkańcy miasta otrzymali alternatywną, względem placówki całodobowej, formę opieki i pomocy w codziennym funkcjonowaniu. Seniorzy, którzy ze względu na swoje specjalne potrzeby, związane przede wszystkim ze stanem zdrowia, nie są w stanie korzystać samodzielnie funkcjonować, a ich rodzina nie jest w stanie zapewnić im stałej opieki ze względu na wykonywanie obowiązków zawodowych, otrzymają wsparcie w omawianej placówce. Podstawowy zakres usług świadczonych przez Dom obejmuje: usługi socjalne (w tym gorący posiłek), edukacyjne, kulturalno-oświatowe, aktywności ruchowe, kinezyterapia, aktywności sportowo-rekreacyjne oraz usługi aktywizujące społecznie (w tym wolontariat wielopokoleniowy), a także terapia zajęciowa. Po powrocie członków rodziny, seniorzy będą mogli żyć w swojej rodzinie, w związku z czym ich funkcjonowanie nie będzie uległo diametralnym zmianom.

W Gminie Krosno w 2024 roku zrealizowano 2 projekty socjalne na rzecz osób starszych. Projekt „*Zdrowy i świadomy SENIOR*” polegał na spotkaniu zorganizowanym w siedzibie Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Krośnie. W spotkaniu uczestniczyło 18 seniorów zamieszkujących Gminę Krosno. W programie znalazły się wykłady na temat zachowań związanych m.in. ze zdrowym odżywianiem, przeprowadzonych przez wykładowców Państwowej Akademii Nauk Stosowanych w Krośnie oraz dietetyka. Kolejnym projektem socjalnym zrealizowanym przez Gminę była „*Koperta życia*”, czyli akcja adresowana do osób przewlekle chorych, starszych i samotnych. Polegała ona na umieszczeniu w specjalnie przygotowanych kopertach najważniejszych informacji o stanie zdrowia, przyjmowanych lekach, alergiach na leki, kontaktach do najbliższych, danych osobowych (w tym nr PESEL). Beneficjenci byli edukowani w zakresie istotności posiadania takiego pakietu w życiu codziennym i zostali poinstruowani, aby tak przygotowany zestaw przechowywać w lodówce – miejscu łatwo dostępnym i obecnym w niemalże każdym domu. W ramach omawianej akcji, pracownicy socjalni przekazali 66 „kopert życia” seniorom zamieszkującym teren Gminy Krosno lub/i korzystającym z pomocy Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie.

Ważnym elementem lokalnej polityki senioralnej jest również uczestnictwo oraz inicjowanie programów, projektów skierowanych do tej grupy społecznej. Mieszkańcy Gminy Krosno, którzy ukończyli 60. rok życia mogą skorzystać z systemu

zniżek oferowanych przez lokalnych przedsiębiorców w postaci Ogólnopolskiej Karty Seniora oraz jej lokalnego odpowiednika – Ogólnopolskiej Karty Seniora – Edycja Miasto Krosno. Programy mają na celu zwiększenie dostępu do usług publicznych poprawiających jakość życia seniorów, podniesienie aktywności i sprawności seniorów, poprzez zwiększenie dostępności do dóbr kultury oraz zachęcanie do uczestnictwa w wydarzeniach kulturalnych, sportowych i edukacyjnych, umożliwienie seniorom rozwoju pasji i zainteresowań oraz aktywnego spędzania czasu wolnego, a także kształtowanie pozytywnego wizerunku seniora w społeczności lokalnej.

Na terenie Gminy Krosno funkcjonuje Krośnieński Uniwersytet Trzeciego Wieku, którego oferta umożliwi seniorom ciągłe poszerzanie swojej wiedzy, integrację z innymi osobami, uczestnictwo w różnego rodzaju wycieczkach oraz wydarzeniach sportowych, kulturalnych czy edukacyjnych. W ramach działalności Uniwersytetu realizowane są różnorakie projekty, finansowane lub współfinansowane z różnych źródeł. Warto wspomnieć przede wszystkim o projektach dofinansowanych ze środków Gminy Krosno. Ze względu na brak informacji w zakresie dofinansowania projektów realizowanych przez Uniwersytet w ostatnich trzech latach, należy wspomnieć o projekcie pt.: „Senior wszystkiego ciekawy”, którego termin realizacji obejmował rok 2021. Dotacja w jego ramach wynosiła 8 000 złotych i była przeznaczona na dofinansowanie 2 wykładów, lektoratu języka angielskiego, warsztatów fotograficznych, spotkania integracyjnego, wycieczki do Starego i Nowego Sącza, a także do Dubiecka. Pozostałe projekty dofinansowane przez Gminę Krosno nosiły nazwy „Zdrowo i sportowo”, czy „Przeciw uzależnieniom” – oba również realizowane były w roku 2021. Uniwersytet realizował również projekt w ramach Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój (PO WER) pt.: „Podnoszenie kwalifikacji i umiejętności zarządu i słuchaczy Krośnieńskiego Uniwersytetu Trzeciego Wieku” (rok 2018). W latach 2023-2025 Krośnieński Uniwersytet Trzeciego Wieku był beneficjentem projektu finansowanego z programu ERASMUS+ pt.: „Działania i metody grywalizacji wspierające osoby starsze”, którego celem jest m.in. ułatwianie dostępu do możliwości uczenia się nieformalnego osobom starszym²⁶.

²⁶ <http://utw-krosno.pl/projekty/> [dostęp: 05.08.2025 r.]

Istotnym zasobem Gminy w obszarze polityki senioralnej, zaangażowania osób starszych w życie społeczne oraz wzmacniania integracji międzypokoleniowej jest Krośnieńska Rada Seniorów. Do jej głównych zadań należy m.in. reprezentowanie interesów seniorów wobec władz samorządowych i instytucji publicznych, opiniowanie i inicjowanie działań dotyczących rozwoju oferty kulturalnej, edukacyjnej i integracyjnej, współpracę z organizacjami pozarządowymi, instytucjami kultury i placówkami pomocy społecznej w celu tworzenia i realizacji projektów dla seniorów oraz budowanie dialogu międzypokoleniowego oraz promowanie aktywnego i zdrowego stylu życia wśród starszych mieszkańców.

Wyniki badania przeprowadzonego w 2025 roku:

DOROŚLI MIESZKAŃCY

31,1% Odsetek dorosłych mieszkańców, w opinii których **samotność i izolacja osób starszych** stanowi jeden z największych problemów na terenie Gminy.

49,6% Odsetek dorosłych mieszkańców, w opinii których **osoby starsze** są grupą społeczną najbardziej narażoną na wykluczenie społeczne na terenie Gminy.

55,0% Odsetek ankietowanych, zdaniem których **samotność i izolacja** stanowią jeden z najważniejszych problemów dotyczących seniorów zamieszkujących Gminę.

49,6% Odsetek ankietowanych, zdaniem których **problemy zdrowotne** stanowią jeden z najważniejszych problemów dotyczących seniorów zamieszkujących Gminę.

* Odsetek mieszkańców został obliczony z całej próby badawczej, tj. N=331

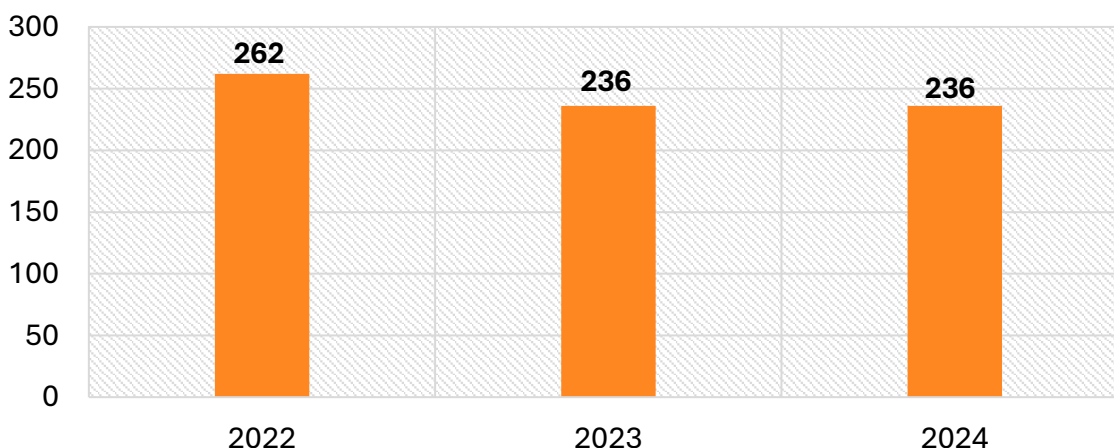
Promocja zatrudnienia, reintegracja zawodowa i społeczna osób podlegających wykluczeniu społecznemu

Podstawowe informacje, skala problemu i działań interwencyjnych

Wśród głównych zjawisk kryzysowych zachodzących w sferze społecznej znajduje się bezrobocie. Bezrobocie, w szczególności długotrwałe jest bardzo niekorzystne społecznie, gdyż wpływa negatywnie zarówno na warunki bytowe jednostki lub rodziny (długotrwały brak stałego wynagrodzenia, uzależnienie od wsparcia z systemu pomocy społecznej), jak również kondycję psychofizyczną (zaburzenia zdrowia psychicznego, dolegliwości psychosomatyczne) oraz społeczną (pogłębiająca się izolacja społeczna, spadek aktywności osoby pozostającej bez pracy). Czynniki te bardzo często skutkują wzrostem ubóstwa, pogłębiają stan wykluczenia zawodowego i społecznego (np. zanik posiadanych kwalifikacji zawodowych i trudności w przystosowaniu się do zmieniających się zasad funkcjonowania rynku pracy), a także mogą prowadzić do pojawienia się zjawisk takich jak nadużywanie alkoholu czy przestępczość.

W 2024 roku liczba rodzin korzystających ze wsparcia Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Krośnie z powodu bezrobocia kształtowała się na poziomie 236. W tym zakresie sytuacja wyglądała identycznie rok wcześniej, zaś w roku 2022 omawiana liczba rodzin wynosiła 262.

Wykres 68. Liczba rodzin, którym została udzielona pomoc i wsparcie z powodu bezrobocia w latach 2022-2024

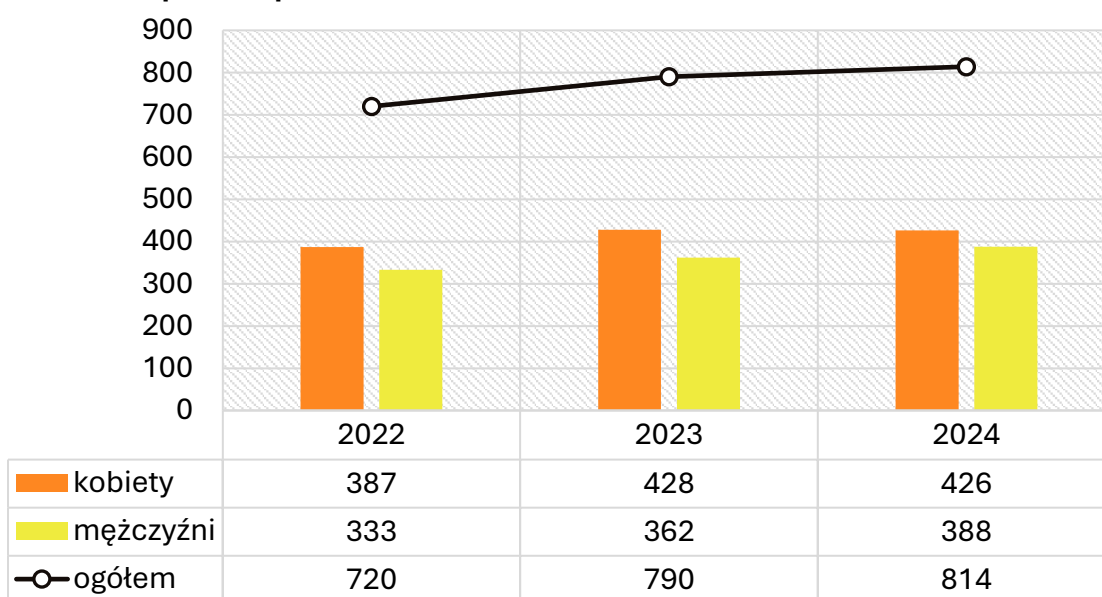

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2022, 2023 i 2024 rok

Na koniec 2024 roku w Powiatowym Urzędzie Pracy w Krośnie, zarejestrowanych było łącznie 814 mieszkańców Gminy Krosno. Oznacza to wzrost tej liczby względem roku 2022 o 11,3%, tj. o 94 osoby. W analizowanym okresie liczba bezrobotnych kobiet ulegała wahaniom – w roku 2022 wynosiła 387, następnie nastąpił wzrost (428 osób w 2023 roku), a w roku 2024 w Powiatowym Urzędzie Pracy zarejestrowanych było 426 kobiet. Jeżeli chodzi o liczbę mężczyzn, widoczna jest tendencja wzrostowa. W roku 2022 bez pracy pozostawało 333 mężczyzn, rok później – 362, natomiast w ostatnim roku poddanym analizie – 388. Szczegółowe dane przedstawia wykres.

Wykres 69. Mieszkańcy Gminy Krosno zarejestrowani w Powiatowym Urzędzie Pracy z podziałem na płeć na przestrzeni lat 2022-2024

Źródło: Opracowanie własne na podstawie BDL GUS

Rozpatrując kwestię liczby bezrobotnych osób z podziałem na grupę wiekową można zauważyć, że na przestrzeni lat 2022-2024 udział osób w grupach wiekowych do 25. roku życia oraz do 30. roku życia ulegał tendencji wzrostowej. W grupie osób poniżej 25. roku życia, na przestrzeni trzech ostatnich lat, bezrobocie wzrosło o 2,2 pp. W przypadku osób pomiędzy 25. a 30. rokiem życia wzrost ten wynosił 6,0 pp., a zatem był wyraźnie wyższy. Odsetek osób w wieku powyżej 50 lat, zarejestrowanych jako bezrobotne, uległ w omawianym okresie wahaniom, mimo że liczba tych osób w przedstawionej poniżej tabeli wzrasta. Udział procentowy osób powyżej 50 lat wśród wszystkich osób zarejestrowanych w PUP w 2022 roku wynosił 23,4%, w kolejnym roku wzrósł do 24,0%, by ostatecznie ulec spadkowi do 23,9% w 2024 roku. Szczegółowe dane przedstawia kolejna tabela.

Tabela 32. Liczba zarejestrowanych bezrobotnych mieszkańców Gminy Krosno w podziale na wiek oraz ich udział w ogólnej liczbie zarejestrowanych w PUP mieszkańców Gminy w latach 2022-2024

kategoria wiekowa	2022		2023		2024	
	Liczba osób	%	Liczba osób	%	Liczba osób	%
do 25. roku życia	64	8,8	75	9,4	90	11,0
do 30. roku życia	124	17,2	151	19,1	189	23,2
powyżej 50. roku życia	169	23,4	190	24,0	195	23,9

Źródło: Opracowanie własne na podstawie BDL GUS

Ze zjawiskiem długotrwałego bezrobocia mamy do czynienia w przypadku osoby zarejestrowanej w urzędzie pracy jako bezrobotnej przez okres powyżej 12 miesięcy w okresie ostatnich 2 lat, z wyłączeniem okresów odbywania stażu i przygotowania zawodowego dorosłych w miejscu pracy. Jest to zjawisko niekorzystne z punktu widzenia rynku pracy, ponieważ najczęściej świadczy o tym, że bezrobotny nie ma zamiaru czy możliwości podjęcia zatrudnienia bądź uzyskuje dochody z nielegalnych źródeł. Poniższa tabela przedstawia liczbę długotrwale bezrobotnych mieszkańców Gminy Krosno oraz ich udział w ogólnej liczbie zarejestrowanych w PUP mieszkańców Gminy, w porównaniu do danych z województwa podkarpackiego. W przypadku Gminy Krosno zaobserwować można wahania na przestrzeni ostatnich trzech lat. Liczba osób długotrwale bezrobotnych w pierwszej kolejności spadła o 13 pomiędzy rokiem 2022 a 2023, a następnie wzrosła o 37, by w roku 2024 przyjmując wartość 341. W przypadku danych pochodzących z całego województwa podkarpackiego, liczba ta uległa spadkowi o 2 846 osób. Szczegółowe dane przedstawia poniższa tabela.

Tabela 33. Liczba długotrwale bezrobotnych mieszkańców Gminy Krosno oraz ich udział w ogólnej liczbie zarejestrowanych w PUP mieszkańców Gminy w porównaniu do województwa podkarpackiego na przestrzeni lat 2022-2024

wyszczególnienie		2022	2023	2024
Gmina	liczba osób	317	304	341
	udział [%]	44,0%	38,4%	41,9%
Województwo	liczba osób	39 902	37 294	37 056
	udział [%]	57,7%	55,1%	55,0%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie BDL GUS

Gmina Krosno stara się odpowiadać na potrzeby mieszkańców również w zakresie poszukiwania zatrudnienia. W związku z tym Centrum Integracji Społecznej w Krośnie oferuje pomoc w reintegracji społecznej i zawodowej. Beneficjenci mogą korzystać z działań edukacyjnych ukierunkowanych na kształcenie umiejętności zawodowych pozwalających na pełnienie ról społecznych i osiągnięcie pozycji społecznych dostępnych osobom niepodlegającym wykluczeniu społecznemu, nabywanie umiejętności zawodowych oraz przyuczanie do zawodu, a także przekwalifikowanie lub podwyższanie kwalifikacji zawodowych. Ponadto, w Centrum naucza się praktycznych umiejętności racjonalnego gospodarowania posiadanymi środkami pieniężnymi. Działalność Placówki adresowana jest do osób, które ze względu na sytuację życiową nie są w stanie zaspokoić swoich podstawowych potrzeb życiowych i znajdują się w sytuacji powodującej ubóstwo, uniemożliwiającej bądź ograniczającej uczestnictwo w życiu zawodowym, społecznym i rodzinnym. Warto zaznaczyć, iż z oferty Centrum nie mogą korzystać osoby, które uprawnione są do pobierania zasiłku dla bezrobotnych, zasiłku przedemerytalnego, renty strukturalnej, renty z tytułu niezdolności do pracy, emerytury oraz nauczycielskiego świadczenia kompensacyjnego. Osoby realizujące indywidualny program zatrudnienia socjalnego w CIS są kierowane przez MOPR Krosno po przeprowadzeniu rodzinnego wywiadu środowiskowego. Centrum Integracji Społecznej finansowane jest ze środków Gminy Krosno oraz Powiatowego Urzędu Pracy. Celem prowadzonych w jego ramach działań jest wspomaganie osób bezrobotnych tak, by mogły odnaleźć się na rynku pracy. Program trwa 12 miesięcy i w jego ramach osoby długotrwale bezrobotne uczestniczą jeden dzień w tygodniu w zajęciach i szkoleniach, a cztery dni pracują.

Na terenie Gminy Krosno funkcjonują również dwa Zakłady Aktywności Zawodowej. Zakład Aktywności Zawodowej Nr 1 w Krośnie działa na rzecz aktywizacji poprzez pracę, a celem podejmowanych działań jest osiągnięcie przez bezrobotne osoby z niepełnosprawnościami większej szansy na samodzielność i nabycie kompetencji społecznych. Pracownicy, którzy osiągną w ZAZ odpowiedni poziom umiejętności zawodowych, będą mogli zostać zatrudnione na otwartym rynku pracy zgodnie z ich preferencjami i dyspozycjami. Wspomniane umiejętności, jak również wiedzę i doświadczenie beneficjenci uzyskują dzięki pracy w dziale konfekcjonowania, w dziale pralniczym, w dziale porządkowo-gospodarczym, przy produkcji rękodzieła

oraz w cukierni. Zakład Aktywności Zawodowej Nr 1 i Nr 2 jest wyodrębnioną organizacyjnie jednostką Polskiego Stowarzyszenia na rzecz Osób z Niepełnosprawnością Intelektualną Koło w Krośnie, której statutowym zadaniem jest aktywizacja zawodowa osób niepełnosprawnych poprzez rehabilitację leczniczą, społeczną i zawodową. Działalność ZAZ jest dofinansowana ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych będących w dyspozycji Samorządu Województwa Podkarpackiego.

Wyniki badania przeprowadzonego w 2025 roku:

DOROŚLI MIESZKAŃCY

38,7% Odsetek dorosłych mieszkańców, w opinii których **bezrobocie** stanowi jeden z największych problemów na terenie Gminy.

52,0% Odsetek ankietowanych, którzy wśród trudności napotykanym przez osoby bezrobotne na terenie Gminy wskazali **nieadekwatne wynagrodzenie**.

49,6% Odsetek ankietowanych, którzy wśród trudności napotykanym przez osoby bezrobotne wskazali **niewystarczającą liczbę miejsc pracy w Gminie**.

22,1% Odsetek dorosłych mieszkańców, w opinii których **osoby bezrobotne** są grupą społeczną najbardziej narażoną na wykluczenie społeczne na terenie Gminy.

* Odsetek mieszkańców został obliczony z całej próby badawczej, tj. N=331

Wsparcie osób z problemem ubóstwa

Podstawowe informacje, skala problemu i działań interwencyjnych

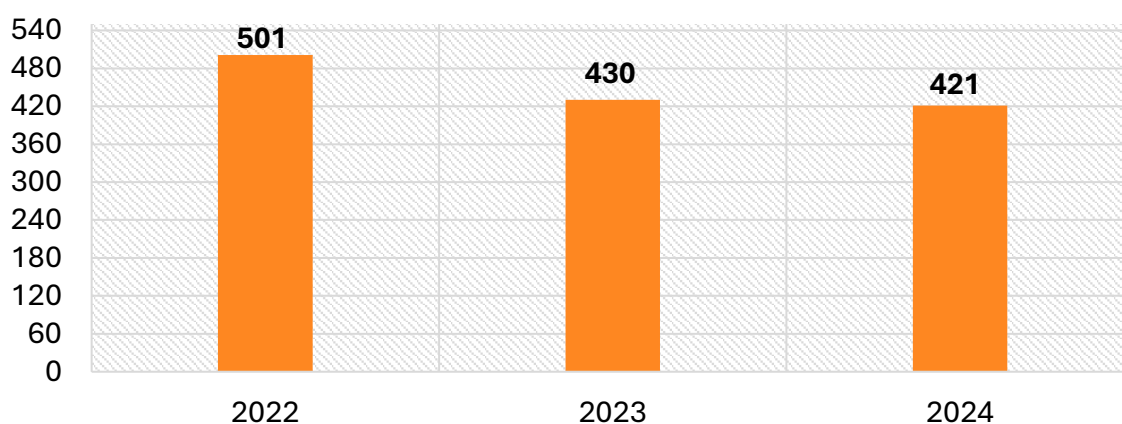
Ubóstwo to złożony problem społeczny, który wykracza poza brak wystarczających środków finansowych. Jest to zjawisko prowadzące do wykluczenia społecznego, ograniczenia dostępu do edukacji, ochrony zdrowia czy możliwości rozwoju zawodowego. Ubóstwo nie tylko dotyka poszczególnych osób, ale także wpływa negatywnie na całe społeczności, pogłębiając różnice społeczne i gospodarcze. Analiza poziomu ubóstwa w Gminie została przeprowadzona w oparciu o dostępne dane statystyczne dotyczące liczby osób korzystających z pomocy społecznej oraz przyznanych świadczeń. Zgromadzone informacje pozwoliły na kompleksowe

zbadanie aktualnej sytuacji, a także na ocenę dynamiki zmian w tym obszarze na przestrzeni ostatnich lat.

Liczba rodzin zamieszkujących Gminę Krosno, którym została udzielona pomoc społeczna i wsparcie z powodu ubóstwa na przestrzeni lat 2022-2024 ulegała systematycznemu spadkowi. W 2022 roku z tego powodu z pomocy skorzystało 501 rodzin, w 2023 roku – 430, natomiast w 2024 roku – 421 rodzin. W analizowanym okresie wartość spadkowa wyniosła 16,0%.

Wykres 70. Liczba rodzin, którym została udzielona pomoc i wsparcie z powodu ubóstwa w latach 2022-2024

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2022, 2023 i 2024 rok

W 2024 roku zasiłki stałe pobierało 225 mieszkańców Gminy Krosno, zasiłek okresowy – 305 osób, a zasiłek celowy – 539 osób. Na przestrzeni omawianych lat liczba świadczeniobiorców zasiłku okresowego, jak i kwota przeznaczona na ten cel uległa spadkowi, natomiast w przypadku zasiłku stałego oraz celowego odnotowano nieznaczne wahania liczby świadczeniobiorców. W przypadku kwoty świadczeń przeznaczonych na realizację zasiłku stałego, w omawianym okresie ulegała ona wahaniom, a najwyższą wartość odnotowano w 2024 roku (1 930 222 zł). Biorąc pod uwagę zasiłek celowy, dostrzec można systematyczny wzrost kwoty świadczeń. Zauważalny spadek liczby osób korzystających z pomocy finansowej MOPR spowodowany był obowiązującym od 1 stycznia 2022 roku do 31 grudnia 2024 roku kryterium dochodowym w wysokości 776,00 zł na osobę samotnie gospodarującą oraz 600,00 zł na osobę w rodzinie. W opisywanym okresie nastąpił znaczny wzrost kwot minimalnego wynagrodzenia, tj. od stycznia 2022 roku do 31 grudnia 2024 roku wzrost o ponad 42%. Sytuacja wzrostu minimalnego wynagrodzenia oraz znaczący wzrost cen,

towarów i usług przy jednoczesnym braku wzrostu kryterium dochodowego powoduje, że wiele rodzin zostaje pozbawiona uprawnień do świadczeń z pomocy społecznej, czego wynikiem jest spadek rodzin objętych wsparciem MOPR. Szczegółowe dane w tym zakresie przedstawia kolejna tabela.

Tabela 34. Liczba osób, którym przyznano zasiłek stały, okresowy i celowy oraz kwota świadczeń na przestrzeni lat 2022-2024

rodzaj zasiłku	2022		2023		2024	
	Liczba osób	Kwota świadczeń [zł]	Liczba osób	Kwota świadczeń [zł]	Liczba osób	Kwota świadczeń [zł]
zasiłek stały	236	1 444 145	218	1 365 932	225	1 930 222
zasiłek okresowy	452	1 045 270	375	943 765	305	856 056
zasiłek celowy	569	609 491	516	725 813	539	1 286 213

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2023 i 2024 rok

Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Krośnie realizuje wieloletni rządowy program „Posiłek w szkole i w domu” na lata 2024-2028, którego celem jest ograniczenie zjawiska niedożywienia dzieci i młodzieży z rodzin o niskich dochodach lub znajdujących się w trudnej sytuacji materialnej, osób samotnych, w podeszłym wieku i osób z niepełnosprawnością. Pomoc w formie posiłku lub świadczenia pieniężnego na zakup posiłku lub żywności udzielana jest osobom, których dochód nie przekracza 200% kryterium przyznania pomocy społecznej. W 2024 roku zasiłek celowy w ramach tego Programu przyznany został 443 osobom, w kwocie 1 078 370 złotych. Na przestrzeni lat 2022-2024 liczba beneficjentów Programu uległa wahaniom, wynosząc 493 w roku 2022, następnie spadając do poziomu 421 w roku 2023 oraz wzrastając w roku 2024, ostatecznie przyjmując wartość 443. Dynamikę omawianych zmian przedstawiono w kolejnej tabeli.

Tabela 35. Liczba osób korzystających z zasiłku celowego przyznanego w ramach programu wieloletniego „Posiłek w szkole i w domu” w latach 2022-2024 oraz kwota świadczeń w złotych

wyszczególnienie	2022	2023	2024
liczba osób	493	421	443
kwota świadczeń	494 300	575 270	1 078 370

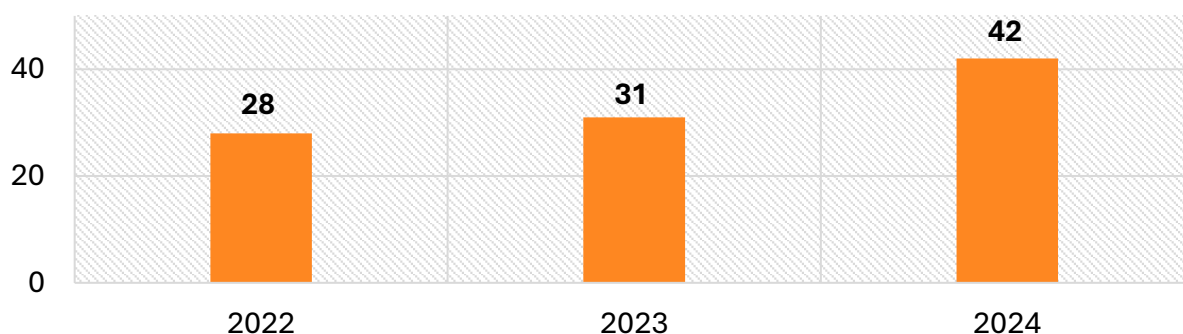
Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2023 i 2024 rok

W 2024 roku i latach poprzednich, pracownicy MOPR w Krośnie kwalifikowali osoby i rodziny do wsparcia w ramach Programu Fundusze Europejskie na Pomoc Żywnościową 2021-2027, współfinansowanego z Europejskiego Funduszu Społecznego Plus, który uzupełnia działania gmin realizowane w ramach systemu pomocy społecznej skierowane do osób w trudnej sytuacji życiowej. Osoby potrzebujące, zakwalifikowane do odbioru żywności, otrzymały od Polskiego Komitetu Pomocy Społecznej w Krośnie artykuły spożywcze o przedłużonym terminie do spożycia. W 2024 roku z tego rodzaju wsparcia skorzystało 1 158 mieszkańców Gminy z 546 rodzin oraz 26 obywateli Ukrainy z 10 rodzin. Ponadto, we współpracy z Fundacją „Wielkie Serce dla Dzieci” pracownicy MOPR wytypowali rodziny objęte wsparciem Ośrodka do cyklicznej pomocy w formie paczek, składających się z produktów żywnościowych. Fundacja w porozumieniu ze sklepami spożywczymi otrzymywała żywność z krótkim terminem ważności.

Bezpośrednio z ubóstwem wiąże się problem bezdomności – jest często zarówno przyczyną ubóstwa, jak i jego skutkiem. W 2024 roku z pomocy i wsparcia Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Krośnie z powodu bezdomności skorzystały 42 osoby. Na przestrzeni lat 2022-2024 liczba ta ulegała systematycznemu wzrostowi, a szczegółowe dane przedstawiono na poniższym wykresie.

Wykres 71. Liczba osób, którym została udzielona pomoc i wsparcie z powodu bezdomności w latach 2022-2024

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2022, 2023 i 2024 rok

Gmina Krosno realizuje zadanie własne Gminy w zakresie pomocy osobom w kryzysie bezdomności, poprzez udzielanie im schronienia, zapewnienie posiłku oraz niezbędnego ubrania osobom tego pozbawionym. Gmina dysponuje schroniskiem dla osób w kryzysie bezdomności, oferującym pomoc osobom, które są mieszkańcami Krosna lub dla której Krosno było ostatnim miejscem zameldowania na pobyt stały. Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Krośnie zawarł umowy z trzema podmiotami, w tym

m.in. z Towarzystwem Pomocy im. Św. Brata Alberta, zlokalizowanym przy ul. Wojska Polskiego 26. Towarzystwo udziela schronienia mężczyznom i oferuje 16 miejsc statutowych. Udzielaniem pomocy kobietom zajmuje się schronisko prowadzone przez Towarzystwo Pomocy im. Św. Alberta przy ul. Św. Brata Alberta w Dębicy. Kolejnym podmiotem, z którym MOPR w Krośnie nawiązał współpracę w zakresie oferowania pomocy osobom w kryzysie bezdomności była Akademia Innowacji Społecznych, dysponująca trzema schroniskami z usługami opiekuńczymi w Nizinach, Jeruzalu oraz Gwizdaju. W roku 2024 udzielono schronienia 25 mężczyznom w schronisku prowadzonym przez Towarzystwo Pomocy im. Św. Brata Alberta w Krośnie, 3 mężczyznom wymagającym częściowej pomocy w zaspokajaniu codziennych potrzeb życiowych i opieki higienicznej w schronisku z usługami opiekuńczymi prowadzonym przez Akademię Innowacji Społecznych (filia w Nizinach – 1 osoba, filia w Jeruzalu – 1 osoba, filia w Gwizdaju – 1 osoba) oraz 1 kobiecie w schronisku prowadzonym przez Towarzystwo Pomocy im. Św. Alberta w Dębicy – w roku 2024 ze schronienia skorzystało zatem 29 osób. Jeżeli chodzi o okres ostatnich trzech lat, liczba ta ulegała wahaniom: w 2022 roku było to 21 osób, a w roku 2023 – 14. Szczegółowe dane przedstawiono w poniższej tabeli.

Tabela 36. Liczba osób w kryzysie bezdomności, którzy skorzystali ze schronienia oraz kwota poniesiona na ten cel w latach 2022-2024

wyszczególnienie	2022	2023	2024
liczba osób	21	14	29
kwota [w złotych]	164 934	174 109	275 494

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2022, 2023 i 2024 rok

Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Krośnie przeprowadza szczególne procedury postępowania z osobami w kryzysie bezdomności, które wymagają pomocy w okresie zimowym. W przypadku, gdy na terenie Gminy Krosno przebywają osoby bezdomne, które nie wyraziły zgody na pobyt w schronisku, sytuacje takich osób są na bieżąco monitorowane przez pracowników socjalnych Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Krośnie. Podejmowane są również różnorakie działania profilaktyczne i prewencyjne wraz z przedstawicielami Komendy Miejskiej Policji w Krośnie oraz Straży Miejskiej w Krośnie.

Wyniki badania przeprowadzonego w 2025 roku:

DOROŚLI MIESZKAŃCY

Odsetek badanych, którzy w czasie ostatnich 12 miesięcy przed badaniem, mieli **trudności w zakresie zaspokojenia podstawowych potrzeb życiowych** ze względu na niewystarczające zasoby finansowe.

Odsetek badanych, według których najbardziej narażone na wykluczenie społeczne na terenie Gminy są **osoby uzyskujące niskie dochody**.

Odsetek badanych, według których najbardziej narażone na wykluczenie społeczne na terenie Gminy są osoby **bezdomne**.

Odsetek badanych, według których **ubóstwo** jest jednym z największych problemów społecznych na terenie Gminy.

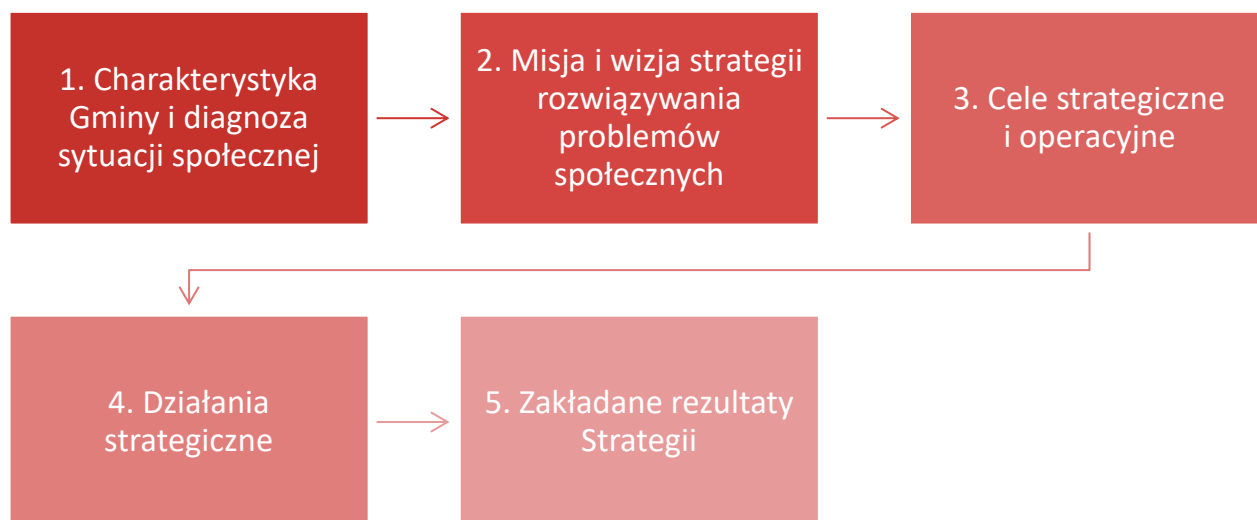
* Odsetek mieszkańców został obliczony z całej próby badawczej, tj. N=331

CZĘŚĆ PROGRAMOWA

Część programowa Strategii składa się z następujących elementów: misji i wizji rozwiązywania problemów społecznych, celów strategicznych i operacyjnych, zaplanowanych do realizacji działań, zakładanych rezultatów Strategii, sposobów aktualizacji, monitorowania i ewaluacji, ram finansowych oraz przepisów dotyczących wdrażania. Punktem wyjściowym dla przedstawionych w tej części prognoz, jest diagnoza sytuacji społecznej, będąca skutecznym narzędziem oceny uwarunkowań strategicznych. Przeprowadzona analiza przyniosła informacje niezbędne do podjęcia decyzji planistycznych i sformułowania kierunków rozwiązywania problemów społecznych.

Rysunek 5. Elementy procesu planowania strategicznego

Źródło: opracowanie własne

Misja i wizja rozwiązywania problemów społecznych

Wizja Strategii służy do opisu obrazu Gminy w relatywnie odległej przyszłości. Przedstawia stan, który chcemy uzyskać w najbardziej korzystnych warunkach rozwoju. Wyznacza ona określony punkt orientacyjny.

Wizja rozwiązywania problemów społecznych na terenie Gminy Krosno została opracowana w oparciu o analizę sytuacji społecznej oraz identyfikację obszarów problemowych w części diagnostycznej. Sformułowanie wizji pozwala na zdefiniowanie **misji**, czyli ogólnego celu, który pokazuje kierunek, w którym Gmina zmierza.

Rysunek 6. Wizja i misja Strategii

NASZA WIZJA

Krosno to Gmina, w której codzienne życie mieszkańców staje się łatwiejsze dzięki wzajemnej trosce i współpracy. Widzimy naszą wspólnotę jako miejsce, gdzie różne grupy lokalne współtworzą rozwiązania, a samorząd, działając w partnerstwie z instytucjami i organizacjami, odpowiada na ich potrzeby. Nasza społeczność nie tylko pomaga, ale i wzmacnia – budując codzienność opartą na zaufaniu, dostępności i wzajemnym wsparciu.

NASZA MISJA

Budujemy wspólnotę opartą na solidarności i współpracy. Wspieramy mieszkańców w potrzebie, przeciwdziałamy wykluczeniu społecznemu i tworzymy warunki do aktywnego udziału w życiu Gminy. Naszym celem jest bezpieczna, otwarta i przyjazna przestrzeń dla wszystkich.

Kierunki rozwiązywania problemów społecznych

W oparciu o wnioski wynikające z analizy danych dotyczących poszczególnych dziedzin sformułowano cele strategiczne, których realizacja da możliwość zredukowania niekorzystnych zjawisk społecznych. Dla każdego z celów strategicznych, wyznaczono cele operacyjne, przy których zaprezentowane zostały planowane zadania (kierunki działań). Przyczynią się one do realizacji celów strategicznych. Określone zostały także podmioty odpowiedzialne i współpracujące, wskaźniki realizacji zadań, zakładane rezultaty oraz źródła finansowania.

1. Rozwój systemowych form wspierania rodzin, wzmocnienie kompetencji rodzicielskich oraz integracja działań lokalnych instytucji.

2. Budowanie zróżnicowanej oferty społecznej dla seniorów i osób z niepełnosprawnościami, wspierającej aktywność, samodzielność i przeciwdziałającej wykluczeniu.

3. Skuteczne przeciwdziałanie zjawisku przemocy domowej poprzez rozwój systemu interwencji, wsparcia osób jej doświadczających, edukację społeczności lokalnej oraz współpracę międzyinstytucjonalną.

4. Ograniczenie skali uzależnień w Gminie poprzez prowadzenie działań profilaktycznych, edukacyjnych i interwencyjnych, ze szczególnym uwzględnieniem dzieci, młodzieży i rodzin.

5. Rozwój infrastruktury i zasobów lokalnych wspierających zdrowie psychiczne mieszkańców oraz wzmocnianie świadomości społecznej w zakresie profilaktyki i dobrostanu psychicznego.

6. Prowadzenie zintegrowanych działań w zakresie przeciwdziałania ubóstwu i bezrobociu, poprzez edukację, wsparcie kompetencyjne oraz współpracę z lokalnym rynkiem pracy.

Cel strategiczny I. Rozwój systemowych form wspierania rodzin, wzmocnienie kompetencji rodzicielskich oraz integracja działań lokalnych instytucji.

Cel operacyjny I. Wsparcie rodzin w pełnieniu funkcji opiekuńczo-wychowawczej i profilaktyka niewydolności opiekuńczo-wychowawczej.

Działania przewidziane do realizacji	Rezultaty	Wskaźniki realizacji działań	Podmioty odpowiedzialne i współpracujące	Źródła finansowania
Zapewnienie rodzinom przeżywającym trudności opiekuńczo-wychowawcze pomocy asystenta rodziny.	Poprawa sytuacji rodzin mających trudności opiekuńczo-wychowawcze.	Liczba asystentów rodziny zatrudnionych w MOPR w Krośnie.	MOPR	Budżet Gminy Budżet Państwa
Inicjowanie działań mających na celu funkcjonowanie rodzin wspierających na terenie Gminy.	Wsparcie rodzin przeżywających trudności opiekuńczo-wychowawcze dzięki pomocy rodziny wspierającej.	Liczba podjętych działań mających na celu utworzenie rodzin wspierających.	MOPR, UM, NGO	Budżet Gminy Budżet Państwa
Zabezpieczenie pobytu dzieci w rodzinnej pieczy zastępczej.	Stworzenie dzieciom warunków sprzyjających prawidłowemu rozwojowi emocjonalnemu, społecznemu i edukacyjnemu poprzez zapewnienie opieki w stabilnym i wspierającym środowisku rodzinnej pieczy zastępczej.	Liczba dzieci objętych pieczą zastępczą.	MOPR	Budżet Gminy

Kontynuacja realizacji projektów socjalnych w zakresie wsparcia rodziny, dzieci i młodzieży.	Podniesienie jakości życia dzieci i młodzieży oraz zapewnienie wysokiego poziomu edukacji.	Liczba zrealizowanych projektów socjalnych w zakresie wsparcia rodziny, dzieci i młodzieży.	MOPR, UM, NGO, PWD, placówki oświatowe	Budżet Gminy, Budżet Państwa, Fundusze Europejskie
Organizowanie szkoleń i warsztatów, mających na celu poszerzenie wiedzy i podniesienie kompetencji pracowników MOPR w Krośnie.	Podniesienie kompetencji i poszerzenie wiedzy pracowników MOPR w Krośnie.	Liczba pracowników MOPR w Krośnie, którzy skorzystali ze szkoleń.	MOPR, UM	Budżet Gminy Budżet Państwa Fundusze Europejskie
Informowanie rodzin o dostępnych formach wsparcia, takich jak poradnictwo rodzinne, psychologiczne i prawne oraz o możliwościach uzyskania pomocy w sytuacjach kryzysowych.	Wzrost świadomości mieszkańców o możliwości uzyskania wsparcia na terenie Gminy.	Liczba rozpowszechnionych informacji.	MOPR, MKRPA, UM, NGO, placówki oświatowe	Budżet Gminy
Zapewnienie potrzeb bytowych rodzin poprzez udzielanie pomocy finansowej i niefinansowej.	Poprawa sytuacji rodzin mających trudności opiekuńczo-wychowawcze.	Liczba rodzin korzystających z pomocy finansowej i niefinansowej.	MOPR	Budżet Gminy

Kontynuacja działalności placówek zapewniających opiekę nad dziećmi do lat 3 oraz inicjowanie nowych.	Umożliwienie rodzicom podjęcia zatrudnienia oraz pomoc w realizacji codziennych spraw.	Liczba działających placówek opieki nad dziećmi do lat 3.	UM, NGO, podmioty sektora prywatnego	Budżet Gminy Budżet Państwa

Cel operacyjny 2: Tworzenie warunków sprzyjających wszechstronnemu rozwojowi dzieci i młodzieży oraz wyrównywanie szans edukacyjnych i rozwojowych.

Działania przewidziane do realizacji	Rezultaty	Wskaźniki realizacji działań	Podmioty odpowiedzialne i współpracujące	Źródła finansowania
Kontynuacja i rozwój działalności Placówki Wsparcia Dziennego dla dzieci i młodzieży.	Poprawa funkcjonowania społecznego dzieci i młodzieży, organizacja ich czasu wolnego oraz zapewnienie alternatywnych form spędzania czasu wolnego.	Liczba dzieci objętych wsparciem w PWD.	MOPR	Budżet Gminy
Systematyczne doposażanie placówek oświatowych w profesjonalny sprzęt.	Podniesienie poziomu edukacji i jakości kształcenia w szkołach.	Liczba podjętych działań w celu doposażenia placówek oświatowych.	UM, placówki oświatowe	Budżet Gminy Budżet Państwa
Zwiększenie oferty spędzania czasu wolnego dla dzieci i młodzieży z terenu Gminy.	Przeciwdziałanie podejmowaniu przez dzieci i młodzież zachowań ryzykownych.	Liczba miejsc spędzania czasu wolnego dla dzieci i młodzieży.	UM, MOPR, NGO, KBP, MOSiR, RCKP, placówki oświatowe	Budżet Gminy

Współpraca z placówkami oświatowymi w celu dostosowywania podejmowanych działań do problemów występujących wśród dzieci, młodzieży oraz ich rodzin.	Poprawa jakości i stopnia dostosowania usług skierowanych do dzieci i młodzieży.	Liczba placówek oświatowych, z którymi podjęto współpracę.	MOPR, UM, placówki oświatowe	Bez kosztów
Organizowanie, wspieranie i promowanie wydarzeń oraz inicjatyw skierowanych do rodzin z dziećmi.	Zwiększenie zaangażowania rodzin w życie społeczności lokalnej oraz wzmocnienie więzi rodzinnych poprzez udział w wydarzeniach integracyjnych i kulturalnych.	Liczba zorganizowanych imprez.	MOPR, PWD, UM, NGO, KBP, MOSiR, RCKP, placówki oświatowe	Budżet Gminy
		Szacunkowa liczba uczestników.		
Rozwój infrastruktury sportowo-rekreacyjnej i kulturalnej na terenie Gminy.	Organizowanie czasu wolnego dzieciom i młodzieży oraz rozwijanie form spędzania czasu wolnego przez uczniów.	Liczba dostępnych obiektów sportowo-rekreacyjnych i kulturalnych.	UM, NGO, KBP, MOSiR, RCKP, placówki oświatowe	Budżet Gminy Budżet Państwa
Wspieranie prawidłowego rozwoju psychospołecznego dzieci i młodzieży.	Podnoszenie poziomu funkcjonowania psychospołecznego dzieci i młodzieży.	Liczba dzieci i młodzieży objętych wsparciem psychologicznym i socjalnym.	MOPR, placówki oświatowe	Budżet Gminy

Cel strategiczny II. Budowanie zróżnicowanej oferty społecznej dla seniorów i osób z niepełnosprawnościami, wspierającej aktywność, samodzielność i przeciwdziałającej wykluczeniu.

Cel operacyjny I. Doskonalenie istniejącego wsparcia osób z niepełnosprawnościami i zapewnienie seniorom bezpiecznej, spokojnej egzystencji.

Działania przewidziane do realizacji	Rezultaty	Wskaźniki realizacji działań	Podmioty odpowiedzialne i współpracujące	Źródła finansowania
Promowanie i organizowanie wolontariatu na rzecz seniorów i osób z niepełnosprawnością.	Udzielanie wsparcia, w tym wsparcia emocjonalnego oraz dążenie do przełamywania barier społecznych.	Liczba wolontariuszy.	MOPR, NGO, KBP, MOSiR, RCKP, UM, DDS, KS, placówki oświatowe	Budżet Gminy
		Liczba osób objętych wolontariatem.		
Inicjowanie działań służących dostosowywaniu infrastruktury gminnej (punktów handlowych, usługowych, kulturowych, sportowych itp.) do potrzeb osób o ograniczonej mobilności.	Zwiększenie możliwości przemieszczania się osób o ograniczonej mobilności, po obiektach infrastruktury gminnej.	Liczba obiektów infrastruktury gminnej dostosowanych do potrzeb osób o ograniczonej mobilności.	UM	Budżet Gminy Budżet Państwa PFRON Fundusze Europejskie
Współpraca z sektorem pozarządowym w obszarze wsparcia seniorów i osób z niepełnosprawnością oraz wspieranie ich działalności.	Intensyfikacja działań mających na celu współpracę z sektorem pozarządowym.	Liczba działań podjętych we współpracy z organizacjami pozarządowymi.	MOPR, NGO, UM	Budżet Gminy

Kontynuowanie, inicjowanie i wdrażanie programów ostonowych na rzecz seniorów i osób z niepełnosprawnościami.	Zwiększenie aktywności i integracji społecznej seniorów oraz osób z niepełnosprawnościami.	Liczba osób objętych programami.	UM, MOPR, NGO	Budżet Gminy PFRON Budżet Państwa Fundusz Solidarnościowy
Kontynuacja współpracy z organizacjami i instytucjami świadczącymi usługi opiekuńcze, w tym dla osób z niepełnosprawnościami.	Zapewnienie osobom z niepełnosprawnościami szerokiego dostępu do usług opiekuńczych.	Liczba osób korzystających z usług opiekuńczych na terenie Gminy Krosno.	MOPR	Budżet Gminy, Budżet Państwa
Kontynuacja działalności środowiskowych domów samopomocy.	Zwiększenie liczby zasobów umożliwiających okazanie wsparcia osobom z niepełnosprawnościami intelektualnymi i fizycznymi.	Liczba osób - mieszkańców Gminy Krosno objętych wsparciem.	MOPR, UM	Budżet Gminy, PFRON, PSONI, Budżet Państwa, Fundusze Europejskie
Kontynuacja realizacji usługi asystentury osobistej dla osób z niepełnosprawnościami oraz zwiększenie ilości osób objętych tego typu wsparciem.	Wsparcie samodzielnego funkcjonowania osób z niepełnosprawnościami oraz zapewnienie im specjalistycznej opieki.	Liczba osób korzystających z usług asystencji osobistej dla osób z niepełnosprawnościami.	MOPR	Budżet Gminy Budżet Państwa Fundusze Europejskie

Podniesienie jakości i dostępności usług opiekuńczych oraz specjalistycznych usług opiekuńczych.	Poprawa jakości usług opiekuńczych i stopnia ich powszechności.	Liczba beneficjentów usług opiekuńczych oraz specjalistycznych usług opiekuńczych.	MOPR	Budżet Gminy Budżet Państwa
		Liczba zrealizowanych godzin usług opiekuńczych.		
Zabezpieczenie pobytu mieszkańców Gminy w domach pomocy społecznej.	Poprawa warunków bytowych osób wymagających całodobowej opieki.	Liczba mieszkańców przebywających w domach pomocy społecznej.	MOPR	Budżet Gminy Budżet Państwa
Odciążenie opiekunów nieformalnych osób zależnych poprzez kontynuowanie opieki wytchnieniowej.	Poprawa funkcjonowania osób z niepełnosprawnościami oraz wsparcie ich rodzin.	Liczba osób korzystających z opieki wytchnieniowej.	MOPR	Budżet Gminy Budżet Państwa Fundusze Europejskie

Cel operacyjny II. Włączenie społeczne osób starszych i osób z niepełnosprawnościami oraz podejmowanie działań w celu ich aktywizacji				
Działania przewidziane do realizacji	Rezultaty	Wskaźniki realizacji działań	Podmioty odpowiedzialne i współpracujące	Źródła finansowania
Promowanie pozytywnego wizerunku seniora i osoby z niepełnosprawnością w społeczności lokalnej.	Zmiana postaw i zachowań środowiska lokalnego wobec seniorów oraz osób z niepełnosprawnością.	Liczba podjętych działań promujących.	MOPR, UM, NGO, DDS, KS, KUTW, placówki oświatowe	Budżet Gminy Budżet Państwa Fundusze Europejskie
Realizacja akcji informacyjnych/ warsztatów w zakresie bezpieczeństwa osób starszych.	Wzrost świadomości i kompetencji w zakresie bezpieczeństwa wśród osób starszych.	Liczba podjętych akcji informacyjnych/ zrealizowanych warsztatów.	MOPR, UM, KMP, SM, KS, DDS, KUTW, NGO	Budżet Gminy Budżet Państwa Fundusze Europejskie
Organizacja zajęć promujących zdrowy i aktywny tryb życia, mających na celu integrację społeczną, a także rozwijanie umiejętności osób z niepełnosprawnościami oraz seniorów.	Poprawa dostępności do zajęć kulturalnych i sportowo-rekreacyjnych dla seniorów oraz osób z niepełnosprawnością.	Liczba seniorów oraz osób z niepełnosprawnością uczestniczących w zajęciach.	MOPR, UM, KUTW, KS, DDS, WTZ, NGO, KBP, MOSiR, RCKP	Budżet Gminy Budżet Państwa Fundusze Europejskie
	Wzrost aktywności społecznej seniorów i osób z niepełnosprawnością.			
Kontynuacja działalności Dziennego Domu Senior+ oraz tworzenie kolejnych dziennych ośrodków wsparcia.	Zapewnienie seniorom spokojnej egzystencji w przypadku braku zapewnionej opieki oraz organizacji wolnego czasu.	Liczba uczestników Dziennego Domu Senior+.	MOPR	Budżet Gminy Budżet Państwa Fundusze Europejskie

Stworzenie warunków do integracji społecznej osób z niepełnosprawnością oraz seniorów poprzez realizację projektów socjalnych i programów adresowanych do tych grup.	Realizacja projektów na rzecz seniorów i osób z niepełnosprawnościami.	Liczba zrealizowanych projektów/programów.	MOPR, UM, NGO	Budżet Gminy Budżet Państwa Fundusze Europejskie
		Liczba uczestników.		
Kontynuowanie działalności Krośnieńskiego Uniwersytetu Trzeciego Wieku oraz inicjowanie powstania kolejnych tego rodzaju podmiotów na terenie Gminy.	Organizacja czasu wolnego osób starszych oraz ich integracja społeczna.	Liczba funkcjonujących na terenie Gminy placówek dziennych dla seniorów.	UM, NGO	Budżet Gminy Budżet Państwa Fundusze Europejskie
		Liczba uczestników.		

Cel strategiczny III. Skuteczne przeciwdziałanie zjawisku przemocy domowej poprzez rozwój systemu interwencji, wsparcia osób jej doświadczających, edukację społeczności lokalnej oraz współpracę międzyinstytucjonalną.

Cel operacyjny I. Rozwijanie lokalnego systemu wsparcia rodzin uwikłanych w problem przemocy domowej				
Działania przewidziane do realizacji	Rezultaty	Wskaźniki realizacji działań	Podmioty odpowiedzialne i współpracujące	Źródła finansowania
Pomoc rodzinom doznającym przemocy domowej w ramach procedury „Niebieskie Karty”.	Spadek liczby rodzin uwikłanych w problem przemocy domowej.	Liczba rodzin objętych procedurą „Niebieskie Karty”.	MOPR	Budżet Gminy
		Liczba wszczętych procedur.		
		Liczba zakończonych procedur.		
Zamieszczanie informacji z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej na dostępnych stronach internetowych oraz kolportaż materiałów informacyjnych dotyczących form specjalistycznej pomocy możliwej do uzyskania w sytuacji wystąpienia przemocy domowej.	Zwiększenie dostępu do informacji na temat pomocy z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej.	Liczba działań informacyjnych.	MOPR, UM, MKRPA, ZI, placówki ochrony zdrowia, placówki oświatowe	Budżet Gminy Budżet Państwa

Organizowanie szkoleń dla pracowników instytucjonalnych w zakresie przepisów prawa regulujących problematykę przemocy domowej oraz procedury „Niebieskie Karty”.	Poszerzenie i utrwalenie wiedzy pracowników instytucji pomocowych z zakresu realizacji procedury „Niebieskie Karty”.	Liczba uczestników szkoleń.	MOPR, MKRPA, ZI, KMP, placówki oświatowe, placówki ochrony zdrowia	Budżet Gminy Budżet Państwa Fundusze Europejskie
Kierowanie osób stosujących przemoc domową do udziału w programach korekcyjno-edukacyjnych oraz psychologiczno-terapeutycznych.	Ograniczanie zjawiska przemocy domowej, poprzez oddziaływanie korekcyjno-edukacyjne wobec osób stosujących przemoc domową.	Liczba osób uczestniczących w programach korekcyjno-edukacyjnych.	ZI	Budżet Państwa Fundusze Europejskie
		Liczba osób uczestniczących w programach psychologiczno-terapeutycznych.		
Udzielanie poradnictwa osobom i rodzinom doznającym problemu przemocy domowej.	Objęcie osób i rodzin profesjonalnym wsparciem w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej.	Liczba udzielonych porad.	MOPR, ZI, MKRPA	Budżet Gminy Budżet Państwa Fundusze Europejskie
		Liczba osób, którym udzielono porad.		
Monitorowanie i diagnozowanie zjawiska przemocy domowej.	Dostosowanie oferty pomocowej do potrzeb mieszkańców i skali problemu.	Liczba działań podjętych w celu diagnozy zjawiska przemocy domowej.	MOPR, MKRPA, ZI, KMP, placówki oświatowe	Budżet Gminy Budżet Państwa

Zapewnienie schronienia osobom doświadczającym przemocy domowej.	Zapewnienie bezpieczeństwa osobom doświadczającym przemocy domowej.	Liczba osób korzystających ze schronienia z powodu doświadczania przemocy domowej.	MOPR, ZI	Budżet Gminy Budżet Państwa

Cel operacyjny II. Zwiększenie świadomości społecznej w zakresie właściwego reagowania na przemoc domową				
Działania przewidziane do realizacji	Rezultaty	Wskaźniki realizacji działań	Podmioty odpowiedzialne i współpracujące	Źródła finansowania
Edukacja mieszkańców na temat form przemocy oraz zagrożeń wynikających z przemocy domowej, rówieśniczej i cyberprzemocy.	Zwiększenie świadomości społeczności lokalnej w zakresie różnych form przemocy, a także wzrost wrażliwości mieszkańców na jej przejawy.	Liczba zrealizowanych programów/warsztatów profilaktycznych.	UM, KMP, MKRPA, MOPR, NGO, placówki oświatowe, PWD, KUTW, DDS, KS	Budżet Gminy Budżet Państwa
Udział w ogólnopolskich kampaniach społecznych o tematyce przeciwdziałania przemocy domowej oraz realizacja lokalnych kampanii.	Wzrost poziomu wiedzy mieszkańców na temat przemocy domowej, a także wzrost wrażliwości społeczności lokalnej na jej przejawy.	Liczba ogólnopolskich kampanii społecznych, w których uczestniczyła Gmina.	MOPR, MKRPA, ZI, KMP, UM, placówki oświatowe	Budżet Gminy Budżet Państwa
		Liczba zrealizowanych przez Gminę lokalnych kampanii.		

Prowadzenie działań informacyjno-edukacyjnych dla rodziców w celu podnoszenia ich kompetencji wychowawczych oraz promowania metod wychowawczych bez użycia przemocy.	Poszerzenie kompetencji wychowawczych, wzrost wiedzy rodziców na temat wychowania bez przemocy.	Liczba rodziców uczestniczących w działaniach informacyjno-edukacyjnych.	MOPR, UM, KMP, MKRPA, ZI, PWD, placówki oświatowe	Budżet Gminy Budżet Państwa Fundusze Europejskie
		Liczba zorganizowanych działań.		
		Liczba osób objętych działaniami podnoszącymi kompetencje wychowawcze.		

Cel strategiczny IV. Ograniczenie skali uzależnień w Gminie poprzez prowadzenie działań profilaktycznych, edukacyjnych i interwencyjnych, ze szczególnym uwzględnieniem dzieci, młodzieży i rodzin.

Cel operacyjny I. Ograniczanie negatywnych skutków społecznych uzależnień na terenie Gminy oraz podejmowanie działań pomocowych względem osób uzależnionych i ich rodzin

Działania przewidziane do realizacji	Rezultaty	Wskaźniki realizacji działań	Podmioty odpowiedzialne i współpracujące	Źródła finansowania
Udzielanie pomocy finansowej i niefinansowej rodzinom z problemem uzależnień.	Poprawa warunków bytowych rodzin z problemem uzależnień.	Liczba rodzin, którym udzielona została pomoc materialna i niematerialna.	MOPR	Budżet Gminy Budżet Państwa
Kontynuowanie i rozwój ruchu samopomocowego w postaci funkcjonowania na terenie Gminy grup wsparcia dla osób z problemem alkoholowym oraz grup wsparcia dla osób współuzależnionych.	Motywowanie oraz utrzymanie w abstynencji osoby uzależnionej/ nadmiernie pijącej.	Liczba funkcjonujących grup samopomocowych dla osób uzależnionych.	NGO, UM, MOPR, MKRPA	Budżet Gminy Budżet Państwa
	Zapewnienie wsparcia emocjonalnego oraz psychicznego rodzinom osób uzależnionych.	Liczba funkcjonujących grup samopomocowych dla osób współuzależnionych.		
Motywowanie osób uzależnionych do podjęcia terapii w placówkach leczenia odwykowego typu stacjonarnego i ambulatoryjnego.	Wzrost liczby osób podejmujących terapię w placówkach leczenia odwykowego.	Liczba osób, wobec których podjęte zostały rozmowy motywujące.	MKRPA, MOPR	Środki pochodzące z opłat za wydawanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych

Kontytuowanie działalności Punktu Informacyjno-Konsultacyjnego w celu przeciwdziałania problemowi uzależnień w Gminie.	Zwiększenie pomocy dla osób i rodzin dotkniętych problemem alkoholowym.	Liczba osób korzystających z poradnictwa w PIK.	MKRPA	Budżet Gminy, Środki z opłat za wydawanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych
Kontynuacja czynności zmierzających do orzeczenia o zastosowaniu wobec osób uzależnionych od alkoholu obowiązku poddania się leczeniu, kierowanie wniosków do biegłych celem wydania opinii w przedmiocie uzależnienia oraz kierowanie wniosków do sądu.	Zwiększenie liczby osób kończących leczenie odwykowe.	Liczba wniosków skierowanych do sądu.	MKRPA	Środki z opłat za wydawanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych
		Liczba wydanych opinii w przedmiocie uzależnienia od alkoholu na wniosek MKRPA.		

Cel operacyjny II. Podejmowanie działań profilaktycznych dotyczących problemu uzależnień				
Działania przewidziane do realizacji	Rezultaty	Wskaźniki realizacji działań	Podmioty odpowiedzialne i współpracujące	Źródła finansowania
Realizacja programów profilaktycznych, rekomendowanych przez KCPU, ORE oraz IPiN związanych z tematyką uzależnień w szkołach.	Podniesienie poziomu wiedzy dzieci i młodzieży w zakresie problemu uzależnień. Rozwój psychospołeczny uczniów.	Liczba uczestników rekomendowanych programów profilaktyki.	MKRPA, MOPR, UM, NGO, placówki oświatowe	Środki z opłat za wydawanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych Budżet Gminy Budżet Państwa
		Liczba przeprowadzonych programów.		
Dalsza realizacja warsztatów i innych form edukacji szkolnej, uwzględniających zagadnienia dotyczące uzależnień oraz pozalekcyjnych zajęć z elementami profilaktyki.	Podniesienie poziomu wiedzy dzieci i młodzieży w zakresie problemu uzależnień.	Liczba zrealizowanych warsztatów i innych form edukacyjnych.	placówki oświatowe, UM, MKRPA, NGO	Środki z opłat za wydawanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych Budżet Gminy Budżet Państwa

Realizacja szkoleń dla właścicieli punktów sprzedaży napojów alkoholowych i sprzedawców dotyczących konsekwencji prawnych, moralnych i społecznych wynikających z nieodpowiedzialnej sprzedaży alkoholu.	Spadek dostępności alkoholu dla dzieci i młodzieży.	Liczba właścicieli punktów sprzedaży napojów alkoholowych oraz sprzedawców objętych szkoleniami.	MKRPA	Środki z opłat za wydawanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych Budżet Gminy Budżet Państwa
	Podniesienie wieku inicjacji alkoholowej wśród dzieci i młodzieży.			
Organizowanie imprez, festynów, konkursów, wydarzeń propagujących zdrowy styl życia przy współpracy instytucjonalnej.	Wzrost świadomości mieszkańców w zakresie wartości zdrowotnych oraz korzyści zdrowego stylu życia.	Liczba zorganizowanych imprez, festynów, konkursów, wydarzeń propagujących zdrowy styl życia.	MKRPA, MOPR, UM, KMP, SM, NGO, KBP, RCKP, MOSiR, placówki oświatowe	Środki z opłat za wydawanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych Budżet Gminy Budżet Państwa
Kreowanie polityki antyalkoholowej w Gminie, np. poprzez ograniczenia nocnej sprzedaży alkoholu, zmniejszenie liczby punktów sprzedaży napojów alkoholowych.	Ograniczenie fizycznej dostępności alkoholu.	Liczba dorosłych mieszkańców przypadających na 1 punkt sprzedaży alkoholu.	UM, MKRPA	Brak kosztów
		Liczba punktów sprzedaży alkoholu.		

Organizacji szkoleń dla członków MKRPA, a także dla innych grup zawodowych (m.in. pedagogów, nauczycieli, wychowawców, pracowników socjalnych, asystenta rodziny, funkcjonariuszy Policji) z zakresu profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień.	Wzrost wiedzy specjalistów z zakresu profilaktyki uzależnień, zwiększenie skuteczności oddziaływań profilaktycznych.	Liczba uczestników zorganizowanych szkoleń z zakresu profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień.	UM, MKRPA, MOPR, KMP, placówki oświatowe	Środki z opłat za wydawanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych Budżet Gminy Budżet Państwa Fundusze Europejskie

Cel strategiczny V. Rozwój infrastruktury i zasobów lokalnych wspierających zdrowie psychiczne mieszkańców oraz wzmacnianie świadomości społecznej w zakresie profilaktyki dobrostanu i psychicznego.

Cel strategiczny I. Poprawa dostępności do pomocy dla osób dotkniętych zaburzeniami psychicznymi oraz zwiększenie świadomości społecznej na temat zdrowia psychicznego

Działania przewidziane do realizacji	Rezultaty	Wskaźniki realizacji działań	Podmioty odpowiedzialne i współpracujące	Źródła finansowania
Realizacja specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi.	Poprawa funkcjonowania osób chorujących psychicznie w środowisku rodzinnym i społecznym.	Liczba osób objętych specjalistycznymi usługami opiekuńczymi dla osób z zaburzeniami psychicznymi.	MOPR, NGO, przedsiębiorstwa prywatne	Budżet Gminy Budżet Państwa
Prowadzenie działań informacyjno-edukacyjnych o dostępnych formach pomocy dla osób mających problemy w zakresie zdrowia psychicznego.	Zwiększenie liczby mieszkańców zgłaszających się po pomoc w przypadku problemów w zakresie zdrowia psychicznego.	Liczba przeprowadzonych działań.	MOPR, UM, NGO, placówki oświatowe, placówki ochrony zdrowia	Budżet Gminy Budżet Państwa Fundusze Europejskie
Wczesna profilaktyka szkolna dotycząca kwestii zdrowia psychicznego – prowadzenie programów profilaktycznych dotyczących zdrowia psychicznego.	Zmniejszenie liczby dzieci i młodzieży mających problemy w zakresie zdrowia psychicznego.	Liczba przeprowadzonych programów/warsztatów.	UM, placówki oświatowe	Budżet Gminy Budżet Państwa Fundusze Europejskie
		Liczba uczestników.		

Zapewnienie bezpłatnego wsparcia mieszkańcom Gminy, również tym nieobjętym systemem pomocy społecznej.	Podniesienie poziomu dobrostanu psychicznego mieszkańców.	Liczba osób objętych bezpłatnym wsparciem psychologicznym.	UM, MOPR, MKRPA, NGO, placówki ochrony zdrowia	Budżet Gminy Budżet Państwa Fundusze Europejskie
		Liczba miejsc świadczących bezpłatne wsparcie psychologiczne.		
Wspieranie działalności Środowiskowych Domów Samopomocy na terenie Gminy.	Przygotowanie do życia w społeczeństwie i poprawa samodzielności osób z zaburzeniami psychicznymi.	Liczba osób korzystających ze wsparcia ŚDS.	UM, ŚDS, NGO	Budżet Państwa

Cel strategiczny VI. Prowadzenie zintegrowanych działań w zakresie przeciwdziałania ubóstwu i bezrobociu, poprzez edukację, wsparcie kompetencyjne oraz współpracę z lokalnym rynkiem pracy.

Cel operacyjny I. Promocja zatrudnienia oraz aktywizacja osób bezrobotnych w celu zwiększenia ich szans na lokalnym rynku pracy

Działania przewidziane do realizacji	Rezultaty	Wskaźniki realizacji działań	Podmioty odpowiedzialne i współpracujące	Źródła finansowania
Stała współpraca z PUP w zakresie: poradnictwa zawodowego, organizacji szkoleń podnoszących kwalifikacje zawodowe osób bezrobotnych oraz zwiększających szanse na podjęcie zatrudnienia.	Zmniejszenie liczby osób bezrobotnych w Gminie.	Liczba zrealizowanych działań.	UM, MOPR, PUP	Budżet Gminy Budżet Państwa Fundusze Europejskie
		Liczba osób korzystających z poradnictwa zawodowego, szkoleń podnoszących kwalifikacje zawodowe		
Współpraca z PUP w zakresie: organizowania prac interwencyjnych, robót publicznych oraz prac społecznie użytecznych dla osób bezrobotnych.	Wzrost liczby bezrobotnych mieszkańców Gminy biorących udział w pracach interwencyjnych, robotach publicznych i pracach społecznie użytecznych.	Liczba osób korzystających z aktywnych form przeciwdziałania bezrobociu.	MOPR, PUP, UM	Budżet Gminy Budżet Państwa
Prowadzenie działalności informacyjnej w zakresie dostępnych form wsparcia i aktywizacji osób bezrobotnych.	Wzrost wiedzy wśród osób bezrobotnych na temat dostępnych form wsparcia.	Liczba podjętych działań informacyjnych.	MOPR, UM, PUP	Budżet Gminy Budżet Państwa

Korzystanie w pracy socjalnej z kontraktów socjalnych służących aktywizacji zawodowej i zwiększeniu szans na podjęcie zatrudnienia, szczególnie osób długotrwale bezrobotnych.	Zwiększenie liczby kontraktów socjalnych w aktywizacji zawodowej osób bezrobotnych.	Liczba beneficjentów pomocy społecznej, z którymi zostały zawarte kontrakty socjalne służące aktywizacji zawodowej.	MOPR	Budżet Gminy
Prowadzenie działań motywujących lokalnych przedsiębiorców do zatrudniania osób z niepełnosprawnością.	Zwiększenie możliwości zatrudnienia osób z niepełnosprawnością z terenu Gminy.	Liczba podjętych działań motywujących.	MOPR, UM, NGO, WTZ	Budżet Gminy Budżet Państwa
Prowadzenie doradztwa zawodowego dla dzieci i młodzieży.	Odpowiedni wybór ścieżki kształcenia i kariery przez dzieci i młodzież.	Liczba osób korzystających z doradztwa zawodowego.	placówki oświatowe	Budżet Gminy Budżet Państwa Fundusze Europejskie
Wzmacnianie aktywności społeczno-zawodowej osób zagrożonych wykluczeniem poprzez rozwój i efektywną realizację programów prowadzonych przez Centrum Integracji Społecznej.	Włączenie społeczne osób wykluczonych, poprzez aktywizację społeczno-zawodową.	Liczba uczestników CIS.	UM, MOPR, CIS	Budżet Gminy Budżet Państwa Fundusze Europejskie

Wspieranie i rozwój działalności Zakładów Aktywności Zawodowej jako narzędzia aktywizacji zawodowej i społecznej osób z niepełnosprawnościami.	Zwiększenie liczby osób z niepełnosprawnościami aktywnie uczestniczących w rynku pracy oraz poprawa ich samodzielności społecznej i zawodowej poprzez rozwój oferty zatrudnienia w ZAZ.	Liczba osób z niepełnosprawnościami zatrudnionych w ZAZ.	UM, MOPR, ZAZ	Budżet Gminy Budżet Państwa Fundusze Europejskie
		Liczba funkcjonujących ZAZ na terenie Gminy.		

Cel operacyjny II. Włączenie społecznie osób dotkniętych ubóstwem oraz innych grup zagrożonych wykluczeniem społecznym

Działania przewidziane do realizacji	Rezultaty	Wskaźniki realizacji działań	Podmioty odpowiedzialne i współpracujące	Źródła finansowania
Zapewnienie dostępu do świadczeń pomocy społecznej w celu umożliwienia zaspokojenia przez osoby i rodziny podstawowych potrzeb bytowych.	Zaspokojenie potrzeb bytowych mieszkańców Gminy.	Liczba osób/rodzin objętych pomocą.	MOPR	Budżet Gminy Budżet Państwa
Realizacja działań mających na celu wyrównywanie szans edukacyjnych dla dzieci i młodzieży z rodzin dotkniętych lub zagrożonych problemem ubóstwa.	Niwelowanie nierówności edukacyjnych dzieci i młodzieży z rodzin zagrożonych ubóstwem.	Liczba dzieci i młodzieży objętych działaniami mającymi na celu wyrównywanie szans edukacyjnych.	MOPR, UM, NGO, placówki oświatowe	Budżet Gminy Budżet Państwa Fundusze Europejskie

Wsparcie w zakresie dożywiania w postaci zasiłków na zakup żywności oraz w formie pomocy niepieniężnej – posiłku.	Zaspokojenie podstawowych potrzeb żywieniowych osób znajdujących się w trudnej sytuacji życiowej.	Liczba osób, którym udzielono pomocy w formie zasiłku.	MOPR, NGO, placówki oświatowe	Budżet Gminy Budżet Państwa
		Liczba osób, którym udzielono pomocy w formie posiłku.		
Wsparcie finansowe uczniów poprzez udzielanie im stypendiów szkolnych.	Poprawa funkcjonowania dzieci z rodzin o ograniczonych środkach materialnych.	Liczba uczniów, którym została udzielona pomoc w formie stypendiów.	UM, placówki oświatowe	Budżet Gminy Budżet Państwa
Realizacja zadania własnego gminy, w zakresie udzielania schronienia osobom w kryzysie bezdomności, w tym w formie schroniska, noclegowni i ogrzewalni	Zabezpieczenie podstawowych potrzeb socjalnych osobom z problemem bezdomności.	Liczba osób w kryzysie bezdomności korzystających ze schronienia.	UM, MOPR, NGO	Budżet Gminy Budżet Państwa
Kontynuacja działalności miejsc schronienia dla osób w kryzysie bezdomności na terenie Gminy.	Zabezpieczenie podstawowych potrzeb socjalnych osobom z problemem bezdomności na obszarze Gminy.	Liczba funkcjonujących na terenie Gminy miejsc schronienia dla osób w kryzysie bezdomności.	UM, MOPR, NGO	Budżet Gminy Budżet Państwa

Ramy finansowe Strategii

Potrzeba określenia ram finansowych Strategii rozwiązywania problemów społecznych wynika z treści art. 16b. ust 2 ustawy z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej. Jednym z warunków realizacji wskazanych celów w Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych jest jej finansowanie.

Podstawowym źródłem finansowania powyższej Strategii będą środki pochodzące z budżetu Gminy Krosno. Zaplanowane zadania w niniejszej Strategii będą finansowane także przez:

- budżet Wojewody,
- budżet Samorządu Województwa,
- Fundusz Pracy,
- Fundusz Solidarnościowy,
- środki z Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych,
- środki Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego,
- środki finansowe pozyskiwane przez organizacje pozarządowe,
- środki własne podmiotów uczestniczących w realizacji Strategii.

Ramy finansowe Strategii uzależnione są od możliwości finansowych Gminy. Realizacja poszczególnych celów i zadań wymienionych w Strategii uzależniona będzie od środków posiadanych przez Gminę oraz pozyskanych ze źródeł zewnętrznych.

Prognozy wykorzystane do sporządzenia ram finansowych Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Krosno na lata 2025-2030 przyjęto w oparciu o procentową strukturę wydatków socjalnych w latach 2023-2024, która została opracowana na podstawie oceny zasobów pomocy społecznej.

W prognozie na lata 2025-2030 zastosowano średnią wzrostu 2,5% w skali roku przewidywaną na podstawie danych Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Krośnie.

Tabela 37. Ramy finansowe Strategii

Rok	Ochrona zdrowia (dział 851)	Pomoc społeczna (dział 852)	Pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej (dział 853)	Edukacyjna opieka wychowawcza (dział 854)	Rodzina (dział 855)	OGÓŁEM
2023	2 630 929	31 810 212	1 666 250	222 519	27 779 776	64 109 686
2024	2 568 871	39 721 112	3 699 326	288 718	32 345 560	78 623 587
2025²⁷	2 398 333	41 289 735	1 995 702	110 000	29 385 377	75 179 377
Prognoza						
2026	2 458 291	42 321 978	2 045 595	112 750	30 120 011	77 058 625
2027	2 519 749	43 380 028	2 096 734	115 569	30 873 012	78 985 092
2028	2 582 742	44 464 529	2 149 153	118 548	31 644 837	80 959 809
2029	2 647 311	45 576 141	2 202 882	121 419	32 435 958	82 983 711
2030	2 713 494	46 715 545	2 257 954	124 455	33 246 857	85 058 305

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Oceny Zasobów Pomocy Społecznej za 2024 rok

²⁷ Wartość za rok 2025 pochodzi z prognozy zamieszczonej w Ocenie Zasobów Pomocy Społecznej za 2024 rok dla Gminy Krosno

System wdrażania Strategii

Realizacja Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Krosno na lata 2025-2030 to wprowadzenie w życie zintegrowanego modelu polityki społecznej. Z uwagi na fakt, że opracowana Strategia jest dokumentem długookresowym i zawiera podstawowe cele perspektywiczne, musi być poddana okresowej weryfikacji, a także niezbędnym zmianom.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Krosno zawiera zadania, które stanowią wyzwania dla całej społeczności lokalnej i wszystkich instytucji publicznych oraz niepublicznych, które działają na polu polityki społecznej w Gminie. Zasada partnerstwa i współpracy jest jednym z fundamentalnych elementów polityki strukturalnej Unii Europejskiej. Jednak wdrażanie Strategii, zawierającej zadania będące w kompetencjach wielu lokalnych i ponadlokalnych instytucji, organizacji i środowisk, wymaga ścisłej koordynacji, a także współpracy pomiędzy zainteresowanymi stronami. Stąd też efektywność realizacji zadań wyodrębnionych w Strategii, w dużej mierze zależała będzie od instytucji zarządzającej jej wdrażaniem – Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Krośnie.

Realizacja Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Krosno na lata 2025-2030 obejmować będzie cztery etapy, przedstawione w poniższej tabeli.

Tabela 38. Harmonogram wdrażania Strategii

Etap	Wyszczególnienie	Termin realizacji
Etap I	Podjęcie uchwały przez Radę Miasta Krosno o przyjęciu do realizacji „Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Krosno na lata 2025-2030”	I kwartał 2026 r.
Etap II	Koordinacja realizacji działań objętych Strategią	I kwartał 2026 r. – IV kwartał 2030 r.
Etap III	Monitoring	Na koniec każdego roku w okresie od 2026 r. do 2030 r.
Etap IV	Ewaluacja Strategii	I kwartał 2031 r.

Źródło: Opracowanie własne

System aktualizacji Strategii

Strategia jest dokumentem „żywym” i wprowadzanie zmian w jej zapisach jest nie tylko możliwe, ale w niektórych sytuacjach wręcz konieczne. Należy jednak pamiętać, że zmiany te nie powinny dotyczyć zasadniczych kierunków Strategii. Przeglądy strategiczne powinny być realizowane cyklicznie. Najlepszą metodą na wprowadzenie zmian w dokumencie Strategii jest jej weryfikacja w społecznym procesie zbliżonym do tego, który towarzyszył tworzeniu Strategii. MOPR przy wyborze zadań do realizacji będzie brał pod uwagę zarówno nowe oczekiwania społeczności lokalnej i określonych grup społecznych, jak również zmieniające się czynniki środowiska zewnętrznego oraz możliwości pozyskiwania środków zewnętrznych. Dlatego podczas aktualizacji dokumentu Strategii, MOPR powinien uwzględniać nie tylko istniejące zapisy Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Krosno na lata 2025-2030, ale również nowe, nieujęte w niej zadania, których w obecnym czasie uczestnicy nie byli w stanie przewidzieć. Bezpośrednim koordynatorem jest Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Krośnie.

Komunikacja społeczna i promocja Strategii

W celu sprawnego funkcjonowania Strategii należy umożliwić społeczności lokalnej udział w procesie jej tworzenia i realizacji. Partnerzy mają możliwość zgłoszenia zmian w treści Strategii w zakresie wymagającym ich współpracy. Władze samorządowe w trakcie wdrażania Strategii muszą znaleźć skuteczną metodę przekazywania informacji do otoczenia. Powinny także zwrócić uwagę na sprawny system przyjmowania informacji z otoczenia, od partnerów społecznych.

Władze samorządowe muszą współpracować i być w stałym kontakcie z jednej strony z podmiotami wewnętrznymi, obejmującymi pracowników uczestniczących bezpośrednio w administrowaniu Gminą, czerpiąc przy tym z ich wiedzy, motywacji, umiejętności praktycznych czy kompetencji interpersonalnych, ale też korzystać z technologii i zasobów organizacji. Z drugiej strony muszą również komunikować się z otoczeniem zewnętrznym obejmującym: ogół mieszkańców Gminy, grupy, organizacje, stowarzyszenia, instytucje, a także przedsiębiorstwa.

Otoczenie zewnętrzne dalsze Gminy rozumiane jest jako: sąsiednie gminy, struktury powiatowe, wojewódzkie i ogólnopolskie. Obszarami działań w zakresie komunikacji społecznej są:

- możliwość wnioskowania zmian zapisów Strategii przed jej uchwaleniem,
- informacja o postępach wdrażania Strategii,
- współpraca z mediami – podawanie informacji o wdrażanych projektach w mediach,
- informacje zamieszczane na stronach internetowych.

Monitoring i ewaluacja

Proces monitoringu Strategii będzie służył identyfikacji osiągniętych rezultatów oraz porównaniu ich zgodności z założeniami. Będzie on polegał na gromadzeniu i opracowywaniu informacji i danych zebranych od wszystkich podmiotów zaangażowanych w realizację działań strategicznych. Punktem odniesienia będą między innymi przedstawione poniżej wskaźniki monitoringowe. Do oceny zmian zachodzących w wybranych, niemożliwych do opisu za pomocą wskaźników obszarach, służyć będą wskaźniki kontekstowe (pokazujące dane zjawisko w szerszym kontekście, zwykle w odniesieniu do dłuższych okresów). Dane do monitoringu pozyskiwane będą z: danych statystycznych GUS, jednostek organizacyjnych UM, Policji, PUP, ze sprawozdań MOPR, MKRPA, sprawozdań z realizacji gminnych programów i projektów oraz od organizacji pozarządowych. Monitorowanie umożliwi bieżącą ocenę realizacji zaplanowanych kierunków działań lub też pozwoli na modyfikację i dokonywanie korekt w przypadku istotnych zmian społecznych, które mogą zaistnieć w wyniku, np. zmiany regulacji prawnych lub nasilenia niektórych problemów społecznych. Informacja nt. realizacji Strategii przygotowywana będzie przez MOPR i zawarta w corocznie składanych sprawozdaniach z działalności Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Krośnie.

Końcowa ewaluacja (ex-post) posłuży samorządowi Gminy Krosno do oceny realnej sytuacji i stanu rozwiązywania problemów społecznych w Gminie, a także będzie pomocnym narzędziem pomagającym w podejmowaniu właściwych decyzji dotyczących kształtu polityki i pomocy społecznej w kolejnych latach. W ramach końcowej ewaluacji Strategii zostanie przygotowany raport ukazujący kumulatywne osiągnięcie założonych celów strategicznych. Końcowa ewaluacja Strategii pozwoli ocenić w jakim stopniu założone wartości w zestawieniu kumulatywnym, kilkuletnim zostały zrealizowane oraz ukaże realne nakłady finansowe, a w efekcie końcowym pozwoli odpowiedzieć na pytanie, czy założone kierunki działań były odpowiednio zaplanowane.

Wskaźniki monitoringowe, czyli policzalne zmienne podlegające obserwacji i ocenie, określone zostały w oparciu o przewidywane rezultaty zadań, a także przewidywane dane, zaplanowane do osiągnięcia w całym okresie realizacji działań. Zostały one szczegółowo przedstawione w oparciu o aktualny stan faktyczny. Zarówno monitoring, jak i ewaluacja prowadzone będą między innymi w oparciu o niżej przedstawione wskaźniki monitoringowe. Katalog wskaźników może być uzupełniany bądź modyfikowany w zależności od dostępnych źródeł informacji i zasobów. Wartości aktualne oznaczają dane dla roku 2024, natomiast wartości docelowe wskazują pożądane wartości, oznaczające osiągnięcie poszczególnych celów w 2030 roku.

Tabela 39. Wskaźniki monitoringowe służące do oceny stopnia realizacji celów strategicznych

Cel strategiczny	Wskaźnik	Wartość bazowa (2024 r.)	Oczekiwany rezultat
Rozwój systemowych form wspierania rodzin, wzmocnienie kompetencji rodzicielskich oraz integracja działań lokalnych instytucji.	Liczba zatrudnionych asystentów rodziny w MOPR w Krośnie	3	wzrost
	Liczba rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny	49	wzrost
	Liczba rodzin wspierających	0	wzrost
	Liczba dzieci objętych pieczęią zastępczą	107	spadek
	Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych	121	spadek
	Wskaźnik deprivacji lokalnej (%)	2,29	spadek
	Liczba publicznych żłobków/klubów dziecięcych	1	wzrost
	Liczba działających PWD dla dzieci i młodzieży	1	wzrost
Budowanie zróżnicowanej oferty społecznej dla seniorów i osób z niepełnosprawnościami, wspierającej aktywność, samodzielność i przeciwdziałającej wykluczeniu.	Liczba osób korzystających z usług opiekuńczych	157	wzrost
	Liczba osób objętych opieką wytchnieniową	19	wzrost
	Liczba Domów Pomocy Społecznej	2	stabilizacja/ wzrost
	Liczba Środowiskowych Domów Samopomocy	2	stabilizacja
	Liczba osób korzystających z usług asystentury osobistych dla osób z niepełnosprawnością	50	wzrost
	Liczba osób w DPS, za których Gmina ponosi odpłatność	136	spadek
	Liczba Dziennych Domów Senior+ lub ośrodków wsparcia	1	stabilizacja/ wzrost
	Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu niepełnosprawności	411	spadek

Skuteczne przeciwdziałanie zjawisku przemocy domowej poprzez rozwój systemu interwencji, wsparcia osób jej doświadczających, edukację społeczności lokalnej oraz współpracę międzyinstytucjonalną.	Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu przemocy	11	spadek
	Liczba rodzin objętych procedurą NK	168	spadek
	Liczba zakończonych procedur „Niebieskie Karty”	111	spadek
	Liczba osób stosujących przemoc domową korzystających z PIK	28	spadek
	Liczba osób doznających przemocy domowej korzystających z PIK	13	spadek
	Liczba wszczętych procedur NK	166	spadek
Ograniczenie skali uzależnień w Gminie poprzez prowadzenie działań profilaktycznych, edukacyjnych i interwencyjnych, ze szczególnym uwzględnieniem dzieci, młodzieży i rodzin.	Liczba uczniów objętych rekomendowanymi programami	0	wzrost
	Liczba osób z problemem alkoholowym korzystających z PIK	51	wzrost
	Liczba osób z problemem narkotykowym korzystających z PIK	6	wzrost
	Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu alkoholizmu	115	spadek
	Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu narkomanii	3	spadek
	Liczba dostępnych samopomocowych grup wsparcia dla osób zmagających się z problemem uzależnienia od alkoholu	2	stabilizacja
	Liczba samopomocowych grup wsparcia dla dorosłych członków rodzin z problemem alkoholowym	2	stabilizacja
	Liczba osób uczestniczących w jednorazowych prelekcjach i pogadankach profilaktycznych	133	wzrost
	Liczba punktów sprzedaży napojów alkoholowych umożliwiających spożycie alkoholu w miejscu sprzedaży i poza nim	166	spadek

Rozwój infrastruktury i zasobów lokalnych wspierających zdrowie psychiczne mieszkańców oraz wzmacnianie świadomości społecznej w zakresie profilaktyki i dobrostanu i psychicznego.	Liczba osób objętych specjalistycznymi usługami opiekuńczymi dla osób z zaburzeniami psychicznymi	41	stabilizacja
	Liczba zrealizowanych programów wśród dzieci i młodzieży w zakresie profilaktyki i promocji zdrowia psychicznego.	b.d.	wzrost
	Liczba mieszkańców Gminy korzystających ze wsparcia ŚDS	65	wzrost
Prowadzenie zintegrowanych działań w zakresie przeciwdziałania ubóstwu i bezrobociu, poprzez edukację, wsparcie kompetencyjne oraz współpracę z lokalnym rynkiem pracy.	Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu ubóstwa	421	spadek
	Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu bezrobocia	236	spadek
	Liczba funkcjonujących centrów integracji społecznej	1	stabilizacja
	Udział długotrwale bezrobotnych mieszkańców w ogólnej liczbie zarejestrowanych w PUP (%)	49,9	spadek
	Liczba osób korzystających z zasiłku stałego	225	stabilizacja
	Liczba osób korzystających z zasiłku okresowego	305	stabilizacja
	Liczba osób korzystających z zasiłku celowego	539	stabilizacja
	Liczba osób w kryzysie bezdomności korzystających ze schronienia	29	spadek

Źródło: opracowanie własne

Podsumowanie – prognoza zmian w zakresie objętym Strategią

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Miasto Krosno na lata 2025-2030 stanowi kontynuację istniejącego systemu wsparcia i tworzy możliwość jego uzupełnienia o nowe rozwiązania. Jej założenia są dostosowane do zidentyfikowanych w procesie badawczym problemów i potrzeb społecznych i przewidują planowane sposoby ich zaspokajania.

W związku z powyższym, z jednej strony Strategia proponuje zmianę stosowanych metod tak, by chronić przed zagrożeniami społecznymi, z drugiej zaś wskazuje na konieczność przejścia do prewencji trudnych sytuacji życiowych, tak aby nie dopuścić do ich wystąpienia lub maksymalnie skrócić czas ich trwania.

Cele strategiczne i kierunki działań sformułowane zostały w oparciu o analizę systemu pomocy społecznej, edukacji, ochrony zdrowia, profilaktyki uzależnień i sytuację na lokalnym rynku pracy. Strategia zakłada rozszerzenie i pogłębienie form wsparcia w zakresie pomocy społecznej, a także szeroką współpracę z różnymi instytucjami i organizacjami pozarządowymi działającymi w jej obszarze. W myśl ustawy o pomocy społecznej, podejmowane działania powinny doprowadzić, w miarę możliwości, do życiowego usamodzielnienia się objętych nią osób i rodzin oraz do ich integracji ze środowiskiem.

Analiza problemów społecznych będących przedmiotem Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Miasto Krosno, zwraca również uwagę na tzw. nowe ryzyka socjalne, czyli trudne sytuacje, nie tylko materialne, które pojawiły się w efekcie zmian, zwłaszcza demograficznych. Zapisy zawarte w Strategii realizowane będą zgodnie z wytyczonymi działaniami, ale w skali i harmonogramie zależnymi od możliwości finansowych Gminy. Będzie ona podlegała okresowym weryfikacjom i niezbędnym modyfikacjom związanym ze zmieniającą się rzeczywistością społeczno-ekonomiczną, zidentyfikowanymi potrzebami mieszkańców Gminy Krosno i przepisami prawa. Wielość i różnorodność potrzeb społecznych, przy istniejących ograniczeniach budżetowych, oznacza potrzebę zwiększenia efektywności pomocy społecznej poprzez racjonalne określanie wydatków, maksymalne wykorzystanie istniejącego potencjału oraz stosowanie rozwiązań o charakterze bardziej systemowym niż akcyjnym. Przyjmuje się w niniejszym dokumencie, że osiągnięcie zamierzonego rezultatu będzie możliwe dzięki:

- podejmowaniu działań wspierających rozwój przedsiębiorczości mieszkańców oraz ścisłej korelacji tych działań z potrzebą zapewnienia osobom pracującym warunków do wychowywania dzieci,
- dostosowaniu oferty usług społecznych do potrzeb starzejącego się społeczeństwa – działania będą ukierunkowane na wspieranie rozwoju rynku usług dla seniorów, ale również na ich wszechstronną aktywizację,
- podniesieniu kapitału społecznego poprzez wzmacnianie i wykorzystanie potencjału istniejących i nowopowstających organizacji pozarządowych i podmiotów pożytku publicznego, które swoją działalnością wspierają społeczeństwo,
- wspieraniu działań prospołecznych, wolontariackich i samopomocowych oraz rozwijaniu umiejętności współpracy,
- promowaniu i rozwijaniu inicjatyw z zakresu ekonomii społecznej,
- doskonaleniu dialogu społecznego poprzez badanie opinii i potrzeb lokalnych, propagowaniu działań profilaktycznych i edukacyjnych dla dzieci i młodzieży,
- zwiększeniu dostępu do informacji o działaniach w zakresie szeroko rozumianej polityki społecznej oraz wsparciu rodzin i opiekunów osób z niepełnosprawnościami, chorych i starszych,
- interdyscyplinarnej i wielosektorowej współpracy z instytucjami i organizacjami mającymi wpływ na budowanie kolejnych narzędzi na rzecz zabezpieczenia potrzeb mieszkańców Gminy.

Zgodnie z celami strategicznymi głównym założeniem niniejszego dokumentu, jego realizacja powinna przyczynić się do podniesienia jakości życia mieszkańców Gminy Krosno, ze szczególnym uwzględnieniem dzieci, młodzieży, osób starszych, z niepełnosprawnościami oraz grup osób wykluczonych lub zagrożonych wykluczeniem społecznym. Należy zaznaczyć, że zadania z zakresu szeroko rozumianej polityki społecznej realizowane są za pomocą wszelkich dostępnych kompetencji i możliwości Gminy, natomiast Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych jest wyborem priorytetowych obszarów i kierunków działań, które uznane zostały za kluczowe, a więc umożliwiające najskuteczniejsze i najbardziej efektywne osiągnięcie założonych rezultatów.

BIBLIOGRAFIA

1. Bendyk E., Buras P., Polska wobec wojny, Polska w świecie po wojnie. Zadania na nowy czas, Fundacja im. Stefana Batorego, Warszawa, 2022.
2. Kinney J., Leaton G., Zrozumieć alkohol, Warszawa 1996 r.
3. Krajowy Program Rozwoju Ekonomii Społecznej do 2030 roku. Ekonomia Solidarności Społecznej.
4. Kwaśniewski J., Rola diagnozy w rozwiązywaniu problemów społecznych.
5. Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2022, 2023 i 2024 rok.
6. Pieprzny S., Powiat i Gmina w systemie bezpieczeństwa lokalnego – możliwości i ograniczenia w: Studia Iuridica LXXXV, Instytut Nauk Prawnych, Uniwersytet Rzeszowski, 2020.
7. Pikuła N.G., Grewiński M., Zdebska E., Glanc W., Wyzwania dla polityki społecznej w kontekście pandemii koronawirusa, Kraków, 2020.
8. Program Wspierania Rodziny i Rozwoju Pieczy Zastępczej w Gminie Miasto Krosno na lata 2025-2027.
9. Raport o stanie Miasta Krosno za rok 2022, 2023 i 2024 rok.
10. Sprawozdania z działalności samorządu gminnego w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień KCPU-G1 za 2022, 2023 i 2024 rok.
11. Sprawozdanie z działalności Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Krośnie w 2022, 2023 i 2024 roku.
12. Sprawozdanie z realizacji Miejskiego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej w Krośnie na lata 2021-2025 za 2024 rok.
13. Szatur – Jaworska B., Diagnoza i diagnozowanie w polityce społecznej, s. 109.
14. Sztumski J., Wstęp do metod i technik badań społecznych, s. 60.
15. Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t.j. Dz. U. z 2025 r. poz. 1214 z późn. zm.).

Źródła internetowe:

1. <https://bdl.stat.gov.pl/>
2. <https://www.psychiatriapolska.pl/>
3. <https://mapa.wyniki.edu.pl/>
4. <https://www.polskawliczbach.pl/>

5. <https://www.krosno.pl/>
6. <https://miastoszka.pl/>
7. <https://mosirkrosno.pl/>
8. <https://cum-eskulap.pl/>
9. <https://www.gov.pl/web/kmpsp-krosno>
10. <https://pcprkrosno.pl/>
11. <http://utw-krosno.pl/>

SPIS RYSUNKÓW, TABEL I WYKRESÓW

Spis rysunków

Rysunek 1. Położenie Gminy Krosno na tle powiatu, województwa i kraju	17
Rysunek 2. Liczba podmiotów wpisanych do rejestru REGON na terenie Gminy Krosno według poszczególnych klas wielkości (stan na koniec 2024 roku)	21
Rysunek 3. Płeć dorosłych mieszkańców uczestniczących w badaniu: N=331	40
Rysunek 4. Płeć uczniów biorących udział w badaniu: N=332	66
Rysunek 5. Elementy procesu planowania strategicznego	136
Rysunek 6. Wizja i misja Strategii	137

Spis tabel

Tabela 1. Etapy opracowania Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych	9
Tabela 2. Przyrost naturalny na 1 000 ludności w Gminie Krosno w porównaniu do województwa podkarpackiego i kraju na przestrzeni lat 2023-2024	18
Tabela 3. Udział ludności według ekonomicznych grup wieku w ogólnej liczbie ludności w latach 2022-2024 (w procentach)	19
Tabela 4. Udział ludności według ekonomicznych grup wieku w ogólnej liczbie ludności w Gminie Krosno, województwie podkarpackim i kraju w 2024 roku (w procentach)....	19
Tabela 5. Liczba osób uczęszczających przedszkoli oraz szkół podstawowych na terenie gminy Krosno w latach 2022-2024	23
Tabela 6. Dane statystyczne dotyczące podstawowej opieki zdrowotnej w Gminie Krosno w porównaniu do województwa podkarpackiego w 2024 roku	29
Tabela 7. Ogólna liczba podmiotów gospodarki narodowej, fundacji, stowarzyszeń i organizacji społecznych w Gminie Krosno na przestrzeni lat 2022-2024.....	32
Tabela 8. Liczba osób korzystających z pomocy społecznej w podziale na wiek i płeć na podstawie liczby przyznanych świadczeń w latach 2022-2024	35
Tabela 9. Liczba rodzin, którym udzielono pomocy w formie świadczeń pieniężnych i niepieniężnych w latach 2022-2024	35
Tabela 10. Liczba osób długotrwale pobierających świadczenie w podziale na płeć w latach 2022-2024	36
Tabela 11. Czy zdarza się Panu/i korzystać z urządzeń elektronicznych i Internetu dłużej niż wstępnie Pan/i zakładat/a? N=319	54
Tabela 12. Czy kiedykolwiek grał/a Pan/i w gry, w których wygraną/przegraną były pieniądze, aby rozwiązać finansowe trudności lub poprawić swoją sytuację ekonomiczną? N=115	55
Tabela 13. Ile razy w ciągu ostatnich 12 miesięcy zdarzyło się Panu/i stracić kontrolę nad ilością spożywanego alkoholu (tzn. upić się)? N=279	57
Tabela 14. Czy w ciągu ostatnich 30 dni zdarzyło się Panu/i kierować pojazdem mechanicznym po spożyciu alkoholu? N=279	57

Tabela 15. Jakiego rodzaju przemocy Pan/i doznał/a w ciągu ostatnich 12 miesięcy? N=60	63
Tabela 16. Kto stosował wobec Pana/i przemoc? N=59	63
Tabela 17. Ile razy piłeś/aś alkohol w ciągu ostatnich 30 dni? N=51	68
Tabela 18. Jak często zażywałeś/aś narkotyki, dopalacze, leki w celu odurzenia w ciągu ostatnich 30 dni? N=15	71
Tabela 19. Jakie były to substancje? N=15	71
Tabela 20. Kto stosował wobec Ciebie przemoc? N=95	73
Tabela 21. Jakiego rodzaju przemocy doznałeś/aś? N=90	74
Tabela 22. Jakiego rodzaju przemoc zastosowałeś/aś? N=78.....	75
Tabela 23. Wobec kogo zdarzyło Ci się stosować przemoc? N=82.....	75
Tabela 24. Czy zdarzyło Ci się kłamać, aby ukryć prawdziwą ilość czasu spędzanego na korzystaniu z urządzeń elektronicznych np. przed rodzicami? N=326.....	78
Tabela 25. Liczba i kwota przyznanych zasiłków pielęgnacyjnych na przestrzeni lat 2022-2024 [w złotych].....	90
Tabela 26. Realizacja Programu „Asystent Osobisty Osoby z Niepełnosprawnością” w Gminie Krosno w latach 2022-2024	93
Tabela 27. Działania MKRPA w Gminie Krosno w latach 2022-2024	102
Tabela 28. Liczba osób uzależnionych oraz dorosłych członków ich rodzin, którzy skorzystali z porad udzielanych w Punkcie Informacyjno-Konsultacyjnym w latach 2022-2024	103
Tabela 29. Liczba osób dotkniętych problemem przemocy domowej, z którymi kontaktowali się członkowie MKRPA w latach 2022-2024	114
Tabela 30. Dane dotyczące realizacji Programu korekcyjno-edukacyjnego w latach 2023-2024	118
Tabela 31. Odpłatność Gminy Krosno za pobyt jej mieszkańców w domu pomocy społecznej na przestrzeni lat 2022-2024	122
Tabela 32. Liczba zarejestrowanych bezrobotnych mieszkańców Gminy Krosno w podziale na wiek oraz ich udział w ogólnej liczbie zarejestrowanych w PUP mieszkańców Gminy w latach 2022-2024.....	128
Tabela 33. Liczba długotrwale bezrobotnych mieszkańców Gminy Krosno oraz ich udział w ogólnej liczbie zarejestrowanych w PUP mieszkańców Gminy w porównaniu do województwa podkarpackiego na przestrzeni lat 2022-2024	128
Tabela 34. Liczba osób, którym przyznano zasiłek stały, okresowy i celowy oraz kwota świadczeń na przestrzeni lat 2022-2024.....	132
Tabela 35. Liczba osób korzystających z zasiłku celowego przyznanego w ramach programu wieloletniego „Posiłek w szkole i w domu” w latach 2022-2024 oraz kwota świadczeń w złotych	132
Tabela 36. Liczba osób w kryzysie bezdomności, którzy skorzystali ze schronienia oraz kwota poniesiona na ten cel w latach 2022-2024	134
Tabela 37. Ramy finansowe Strategii.....	164
Tabela 38. Harmonogram wdrażania Strategii	165

Tabela 39. Wskaźniki monitoringowe służące do oceny stopnia realizacji celów strategicznych 169

Spis wykresów

Wykres 1. Liczba mieszkańców Gminy Krosno z podziałem na płeć w latach 2022-2024 18

Wykres 2. Stopa bezrobocia rejestrowanego w Gminie Krosno, województwie podkarpackim oraz Polsce w latach 2022-2024 (stan na koniec roku, w procentach) .. 20

Wykres 3. Podmioty gospodarki narodowej wpisane do rejestru REGON oraz osoby fizyczne prowadzące działalność na terenie Gminy Krosno w latach 2022-2024..... 21

Wykres 4. Liczba mieszkań przypadających na 1 000 mieszkańców w Gminie Krosno na tle województwa podkarpackiego w latach 2022-2024 22

Wykres 5. Współczynnik skolaryzacji netto dla szkolnictwa podstawowego na terenie Gminy Krosno na przestrzeni lat 2021-2023 (w procentach)..... 23

Wykres 6. Średnie wyniki egzaminu ósmoklasisty uczniów z terenu Gminy Krosno oraz województwa podkarpackiego w 2024 roku (w procentach) 24

Wykres 7. Czytelnicy bibliotek publicznych na 1 000 ludności w Gminie Krosno oraz województwie podkarpackim w latach 2022-2024 27

Wykres 8. Fundacje, stowarzyszenia i organizacje społeczne na 1 000 mieszkańców w Gminie Krosno i województwie podkarpackim na przestrzeni lat 2022-2024 33

Wykres 9. Liczba rodzin i osób w rodzinach korzystających z pomocy społecznej (finansowej i niefinansowej) w Gminie Krosno w latach 2022-2024 34

Wykres 10. Wskaźnik deprivacji lokalnej na przestrzeni lat 2022-2024 34

Wykres 11. Powody udzielania świadczeń w 2024 roku według liczby rodzin korzystających z pomocy społecznej 37

Wykres 12. Wiek dorosłych mieszkańców uczestniczących w badaniu: N=331 41

Wykres 13. Wykształcenie dorosłych mieszkańców uczestniczących w badaniu: N=331 41

Wykres 14. Dzielnica zamieszkania: N=331 42

Wykres 15. Jakiego Pana/i zdaniem problemy społeczne najczęściej dotyczą mieszkańców Gminy? N=331 44

Wykres 16. Jakiego Pana/i zdaniem są największe potrzeby w zakresie wspierania rodzin z dziećmi przez Gminę poprzez rozwój infrastruktury i usług społecznych? N=331 45

Wykres 17. Jakimi trudnościami najczęściej napotykają osoby bezrobotne szukające pracy na terenie Gminy? N=331 46

Wykres 18. Czy w ciągu ostatnich 12 miesięcy miał/a Pan/i trudności w zakresie zaspokojenia podstawowych potrzeb życiowych ze względu na niewystarczające zasoby finansowe? N=331..... 47

Wykres 19. Jakimi grupami osób są Pana/i zdaniem najbardziej narażone na wykluczenie społeczne na terenie Gminy? N=331 48

Wykres 20. W jakim stopniu infrastruktura techniczna w Pana/i Gminie (instytucje publiczne, szkoły, ulice, przychodnie itp.) dostosowana jest do osób z niepełnosprawnościami tak, aby umożliwić im samodzielne funkcjonowanie? N=331	49
Wykres 21. Jakie Pana/i zdaniem są najważniejsze problemy osób starszych w Gminie? N=331	50
Wykres 22. Jakie Pana/i zdaniem są najważniejsze problemy osób z niepełnosprawnościami w Gminie? N=331	51
Wykres 23. Czy w czasie ostatnich 12 miesięcy utrzymywały się u Pana/i takie stany jak (przynajmniej przez 2 tygodnie): N=331	52
Wykres 24. Ile godzin poświęca Pan/i na korzystanie z urządzeń elektronicznych i Internetu (np. komputer, tablet, telefon komórkowy, konsola do gier) w ciągu dnia, w którym ich Pan/i używa (nie wliczając w to godzin pracy)? N=331	53
Wykres 25. Czy w ciągu ostatnich 12 miesięcy grał/a Pan/i w gry, w których można było wygrać/przegrać pieniądze (np. zdraпки, lotto, gra na automatach, zakłady bukmacherskie itp.)? N=331	54
Wykres 26. Proszę o ustosunkowanie się do poniższych stwierdzeń: N=331	55
Wykres 27. Jak często spożywa Pan/i alkohol? N=331	56
Wykres 28. Czy według Pana/i picie alkoholu w ciąży ma negatywny wpływ na rozwój dziecka? N=331	58
Wykres 29. Jak często pali Pan/i papierosy i e-papierosy? N=331	59
Wykres 30. Jak często zażywa Pan/i środki psychoaktywne (narkotyki, dopalacze, leki w celu odurzenia)? N=331	60
Wykres 31. Czy zna Pan/i kogoś w swoim otoczeniu, kto nadużywa alkoholu, narkotyków lub w sposób zdecydowanie nadmierny podejmuje się pewnych czynności (np. zakupy, korzystanie z Internetu i/lub urządzeń elektronicznych, uprawianie sportu, praca, oglądanie treści pornograficznych itp.)? N=331	61
Wykres 32. Czy zna Pan/i kogoś w swoim otoczeniu, kto doświadcza przemocy domowej? N=331	62
Wykres 33. Jak często, w okresie 12 miesięcy poprzedzających badanie zdarzało się Panu/i doświadczyć przemocy? N=331	62
Wykres 34. Czy w ciągu ostatnich 12 miesięcy doszło do sytuacji, w której zastosował/a Pan/i przemoc domową wobec: N=331	64
Wykres 35. Czy Pana/i zdaniem stosowanie kar fizycznych (np. klaps) może być metodą wychowawczą która: N=331	65
Wykres 36. Czy w przeciągu ostatnich 12 miesięcy doznał/a oraz stosował/a Pan/i cyberprzemoc (np. wyzywanie, podszywanie się, ośmieszanie/poniżanie, grożenie/straszenie, szantażowanie, wyłudzenie pieniędzy, rozsyłanie ośmieszających zdjęć/filmów)? N=331	65
Wykres 37. Wiek uczniów biorących udział w badaniu: N=332	67
Wykres 38. Klasa: N=332	67
Wykres 39. Ile razy w życiu zdarzyło Ci się pić alkohol? N=332	68
Wykres 40. Ile razy w życiu zdarzyło Ci się: N=332	69

Wykres 41. Ile razy w życiu zdarzyło Ci się zażywać środki psychoaktywne (narkotyki, dopalacze, leki w celu odurzenia)? N=332	70
Wykres 42. Gdybyś chciał/a zdobyć narkotyki, dopalacze, alkohol, papierosy w swojej miejscowości byłoby to: N=368	72
Wykres 43. Czy w przeciągu ostatnich 12 miesięcy zdarzyło Ci się doświadczyć przemocy? N=332	73
Wykres 44. Czy w ciągu ostatnich 12 miesięcy doszło do sytuacji, w której zastosowałeś/aś przemoc wobec drugiej osoby? N=332	74
Wykres 45. Jak często obserwujesz w swojej szkole problem przemocy między uczniami? N=332	76
Wykres 46. Czy w przeciągu ostatnich 12 miesięcy doznawałeś/aś oraz stosowałeś/aś cyberprzemoc (np. wyzywanie, podszywanie się, ośmieszanie/ poniżanie, grożenie/straszenie, szantażowanie, wyłudzenie pieniędzy, rozsyłanie ośmieszających zdjęć/filmów)? N=332.....	76
Wykres 47. Ile czasu w ciągu dnia poświęcasz na korzystanie z urządzeń elektronicznych i/lub Internetu? N=332	77
Wykres 48. Czy w ciągu ostatnich 12 miesięcy grałeś/aś w gry, w których można było wygrać/przegrać pieniądze (np. zdrapki, lotto, gra na automatach, zakłady bukmacherskie itp.)? N=332	78
Wykres 49. Czy w czasie ostatnich 12 miesięcy utrzymywały się u Ciebie takie stany jak (przynajmniej przez 2 tygodnie): N=332	79
Wykres 50. Które z poniższych odpowiedzi Twoim zdaniem można zaliczyć do zaburzeń odżywiania? N=332	80
Wykres 51. Liczba rodzin, którym została udzielona pomoc i wsparcie z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych w latach 2022-2024	82
Tabela 52. Liczba rodzin korzystających ze świadczeń z funduszu alimentacyjnego oraz poniesiona na ten cel kwota na przestrzeni lat 2022-2024 [w złotych]	83
Wykres 53. Asystenci rodziny oraz liczba rodzin objętych ich wsparciem na przestrzeni lat 2022-2024.....	83
Wykres 54. Liczba dzieci objętych pieczą zastępczą na dzień 31 grudnia na przestrzeni lat 2022-2024.....	84
Wykres 55. Kwota odpłatności, jaką ponosi Gmina za pobyty dzieci z jej terenu w pieczy zastępczej za lata 2022-2024 [w złotych].....	85
Wykres 56. Liczba rodzin, którym została udzielona pomoc i wsparcie z powodu niepełnosprawności w latach 2022-2024	89
Wykres 57. Liczba osób, pobierających zasiłek okresowy z powodu niepełnosprawności w latach 2022-2024	90
Wykres 58. Liczba osób korzystających z usług opiekuńczych na przestrzeni lat 2022-2024	91
Wykres 59. Liczba rodzin korzystających z pomocy i wsparcia z powodu alkoholizmu i narkomanii na przestrzeni lat 2022-2024	101

Wykres 60. Liczba punktów sprzedaży napojów alkoholowych w Gminie Krosno na przestrzeni lat 2022-2024	105
Wykres 61. Liczba dorosłych mieszkańców Gminy Krosno przypadających na 1 punkt sprzedaży napojów alkoholowych w latach 2022-2024	105
Wykres 62. Liczba rodzin, którym została udzielona pomoc finansowa i niefinansowa z pomocy społecznej z powodu przemocy w latach 2022-2024	111
Wykres 63. Liczba rodzin objętych procedurą „Niebieskie Karty” na przestrzeni lat 2022-2024	112
Wykres 64. Liczba kobiet, mężczyzn oraz nieletnich objętych procedurą „Niebieskie Karty” na terenie Gminy Krosno na przestrzeni lat 2022-2024	113
Wykres 65. Liczba zakończonych procedur „Niebieskie Karty” w Gminie Krosno w latach 2022-2024	114
Wykres 66. Zestawienie udziału mieszkańców w wieku poprodukcyjnym w ogólnej liczbie ludności w Gminie Krosno na przestrzeni lat 2022-2024	120
Wykres 67. Liczba osób w wieku poprodukcyjnym korzystających z pomocy społecznej w podziale na płeć w latach 2022-2024	121
Wykres 68. Liczba rodzin, którym została udzielona pomoc i wsparcie z powodu bezrobocia w latach 2022-2024	126
Wykres 69. Mieszkańcy Gminy Krosno zarejestrowani w Powiatowym Urzędzie Pracy z podziałem na płeć na przestrzeni lat 2022-2024	127
Wykres 70. Liczba rodzin, którym została udzielona pomoc i wsparcie z powodu ubóstwa w latach 2022-2024	131
Wykres 71. Liczba osób, którym została udzielona pomoc i wsparcie z powodu bezdomności w latach 2022-2024	133